

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
URDU DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**YABANCI DİL OLARAK URDU DİLİNİN ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN
KİTAPLARIN İNCELENMESİ VE METİNLERDEKİ KELİME SIKLIĞI: İSİM
VE SIFAT KÖKENLİ KELİMELER**

Doktora Tezi

Elif ÖCALMIŞ

Ankara, 2025

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
URDU DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**YABANCI DİL OLARAK URDU DİLİNİN ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN
KİTAPLARIN İNCELENMESİ VE METİNLERDEKİ KELİME SIKLIĞI: İSİM
VE SIFAT KÖKENLİ KELİMELER**

Doktora Tezi

Elif ÖCALMIŞ

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Asuman BELEN ÖZCAN**

Ankara, 2025

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
URDU DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**YABANCI DİL OLARAK URDU DİLİNİN ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN
KİTAPLARIN İNCELENMESİ VE METİNLERDEKİ KELİME SIKLIĞI: İSİM
VE SIFAT KÖKENLİ KELİMELER**

Doktora Tezi

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Asuman BELEN ÖZCAN**

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

- 1- Prof. Dr. Asuman BELEN ÖZCAN
- 2- Prof. Dr. Yavuz KARTALLIOĞLU
- 3- Prof. Dr. Celal SOYDAN
- 4- Doç. Dr. Aykut KİŞMİR
- 5- Doç. Dr. Davut ŞAHBAZ

**Tez Savunması Tarihi
28/05/2025**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Prof. Dr. Asuman BELEN ÖZCAN danışmanlığında hazırladığım “**Yabancı Dil Olarak Urdu Dilinin Öğretiminde Kullanılan Kitapların İncelenmesi ve Metinlerdeki Kelime Sıklığı: İsim ve Sıfat Kökenli Kelimeler (Ankara, 2025)**” doktora tezimdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

26/ 06/2025
Elif ÖCALMIŞ

ÖN SÖZ

Yabancı dil öğretimi, son yıllarda çeşitli yöntem ve tekniklerle belli ölçütlere göre hazırlanan zengin içerikli ders kitapları ile hedef dili daha verimli öğreten bir alan hâline gelmiştir. Hedef dilin öğretimi sürecinde dil öğretim ders kitaplarının içerikleri seviyelere, öğrenme amacına göre belirlenmekte ve teknolojik araçlarla desteklenmektedir. Dilbilgisi kitapları, konuşma kılavuzları, yazım kılavuzları, çalışma kitapları ve sözlükler dil öğretiminde önemli birer kaynak rolündedir. Yabancılar Türkçe öğretimi ve Türk kültürünün tanıtımını en iyi şekilde yürüten ve Türkiye'nin önemli kurumlarından olan Yunus Emre Enstitüsünde, yabancılar Türkçe öğretimi alanında on yıllık tecrübem olması nedeniyle doktora tezimde Urdu dilinin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmak istedim. Dil öğretiminin evrensel bir hale geldiği ölçüt *CEFR*'ın Urdu dili öğretim kitaplarında ne derece mevcut olduğunu analiz etmek ve dil öğretiminde en çok kullanılan sözcüklerin tespitine yönelik tez çalışmamın, Urdu dili öğretiminde uygulama ve alanyazına katkı sağlaması en büyük temennimdir.

2006 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı lisans öğrencisi olarak başladığım bu yolculukta öğrencisi olma şansına sahip olduğum; yüksek lisans ve doktora süreçlerimde konu seçiminden çalışmamı tamamladığım ana kadar her satırda emeği olan ve benden hiçbir zaman bilgisini, güzel enerjisini esirgemeyen, birlikte çok mutlu anılar biriktirdiğim ve biriktireceğime inandığım danışman hocam Sayın Prof. Dr. Asuman Belen Özcan'a teşekkürlerimi bir borç bilirim. Tez İzleme Komitesi üyelerim, Sayın Prof. Dr. Yavuz Kartallıoğlu ve Doç. Dr. Aykut Kışmır'e, çalışmam boyunca kaynaklarından faydalandığım tez jürim Prof. Dr. Celal Soydan'a katkı ve desteklerinden dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Tez sürecinde önemli tavsiyeleri ile beni her zaman destekleyen Doç. Dr. Davut Şahbaz'a, her adımda benimle olan ve daha çok anı biriktireceğim sevgili oda arkadaşım Öğr. Gör. Emel Siyilim Başarır'a, tezin her aşamasına yanımda olan Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Mazlum'a teşekkür ederim.

Hedeflerime ulaşabilmem için bana her zaman uygun çalışma konforu sağlayan ve zaman zaman hem anne hem baba rolünü üstlendiği için sevgili eşim Suat Öcalmış'a, uzakta olsalar da her anımdan haberdar olup güzel dilekleri ile yanımda olan canım babam, annem, kardeşim ve yeğenlerime, hayatta olsaydı bugüne en çok sevinecek melek ablam Tuba'ma, bu süreçte bana hep sarılarak mutlu enerji veren en kıymetlilerim, oğullarım Kerem ve Efe'ye özverileri ve destekleri için sonsuz teşekkürler.

Tez çalışmamın, alana ilgi duyan araştırmacılara faydalı olması dileklerimle.

Elif ÖCALMIŞ

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	I
İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR	VII
TABLolar LİSTESİ	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ	XII
GİRİŞ	1
Tezin Konusu	2
Tezin Amacı ve Önemi	3
Tezin Araştırma Soruları ve Hipotezi	6
Varsayımlar ve Sınırlılıklar	10
Araştırma Yöntemleri	11
Tezin Bölümleri	14
I. BÖLÜM	15
1.1. DİL VE FİLOLOJİ	16
1.2. YABANCI DİL ÖĞRETİMİ VE BU ÖĞRETİMDE KULLANILAN METOTLAR	19
1.3. DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİ (CEFR)	28
1.4. DERS KİTABI DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	39
1.5. DERLEM PROGRAMLARI OXFORD WORD SMİTH VERSION 9.0.0.102 VE ANTCONC PROGRAMLARI	41

II. BÖLÜM.....	43
2.1. DİLDE SÖZ VARLIĞI	44
2.2. KELİME SIKLIĞI.....	45
2.3. URDU DİLİ	52
2.4. TÜRKİYE’DE URDU DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜM/ANABİLİM DALI MÜFREDATINA GENEL BAKIŞ	54
İstanbul Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı	55
Ankara Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı	56
Konya Selçuk Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı	56
III. BÖLÜM.....	61
3.1. ANKET ÇALIŞMASI	62
3.2. MATERYAL İNCELEMELERİ	71
3.2.1. Urdu Dili Öğretim Kitaplarının Biçim ve Biçem Açısından İncelenmesi.71	
3.2.1.1 “ <i>Urduca El Kitabı</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	72
3.2.1.2. “ <i>Teach Yourself Complete Urdu</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	73
3.2.1.3. “ <i>First Steps To Understanding Urdu Complete (Part 1&2)</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi	75
3.2.1.4. “ <i>A1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course And Workbook</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	77
3.2.1.5. “ <i>A1.2 Qadam Urdu As a Foreign Language Course And Workbook</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	79
3.2.1.6. “ <i>Urdu Reading and Writing Course A Workbook For Non-Native Speakers</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	82
3.2.1.7. “ <i>Let’s Study Urdu An Introductory Course</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	83
3.2.1.8. “ <i>Beginning Urdu A Complete Course</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:85	

3.2.1.9. “ <i>Colloquial Urdu The Complete Course For Beginners</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:.....	87
3.2.1.10. “ <i>Teach Yourself Urdu In Two Months</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi	90
3.2.1.11. “ <i>Learning Urdu</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:.....	92
3.2.1.12. “ <i>Urdu Dili ve Grameri</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:.....	93
3.2.1.13. “ <i>Let Us Learn Urdu</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	96
3.2.1.14. “ <i>Urdu An Essential Grammer</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:.....	98
3.2.1.15. “ <i>Urdu Dili Grameri</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	99
3.2.1.16. “ <i>Urdu Dili Yazım Kuralları</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	100
3.2.1.17. “ <i>Urdu Dili Konuşma Kılavuzu</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:.....	102
3.2.1.18. “ <i>Conversational Urdu Vol: I</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	103
3.2.1.19. “ <i>Conversational Urdu Part: II</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	106
3.2.1.20. “ <i>Introductory Urdu Volume I</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	108
3.2.1.21. “ <i>Introductory Urdu Volume II</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	109
3.2.1.22. “ <i>Turkie Ke Zariya Urdu Sikhe</i> ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:	111

IV. BÖLÜM.....117

4.1. KELİME SIKLIĞINI DEĞERLENDİRME.....	118
4.1.1. Kelime Sıklığını Değerlendirme: <i>Urdu Dili Yazım Kuralları</i>	120
4.1.2. Kelime Sıklığını Değerlendirme: <i>Urduca El Kitabı</i>	125
4.1.3. Kelime Sıklığını Değerlendirme: <i>Urdu Dili ve Grameri</i>	139
4.1.4. Kelime Sıklığını Değerlendirme: <i>First Step To Understanding Urdu Complete Part 1-2</i>	175
4.1.5. Kelime Sıklığını Değerlendirme: <i>Urdu Reading and Writing Course</i>	192
4.1.6. Kelime Sıklığını Değerlendirme: <i>Let’s Study Urdu</i>	198

4.1.7. Kelime Sıklığını Değerlendirme: <i>Introductory Urdu Volume-II</i>	207
4.1.8. Kelime Sıklığını Değerlendirme: <i>A.1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course and Workbook</i>	249
4.1.9. Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi	255
4.1.10. Genel Sıklık Listesinde Yer Alan Kelimelerin Kullanım Alanları.....	264
SONUÇ	316
KAYNAKÇA	324
EK-1 ANKET FORMU	338
EK-2 ETİK KURUL KARARI	343
ÖZET	345
ABSTRACT	346

KISALTMALAR

ADOÇP	: Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı
DİADOÇ	: Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi
CEFR	: Common European Framework of Reference
PDF	: Portable Document Format
ACTFL	: Annual Convention and World Language
CLB	: The Canadian Language Benchmarks
ILR	: Interagency Language Roundtable
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
K1	: Katılımcı 1
K2	: Katılımcı 2
K3	: Katılımcı 3
K4	: Katılımcı 4
K5	: Katılımcı 5
K6	: Katılımcı 6
K7	: Katılımcı 7
K8	: Katılımcı 8
K9	: Katılımcı 9
K10	: Katılımcı 10
K11	: Katılımcı 11
TDK	: Türk Dil Kurumu
CD	: Compact Disc
WEB	: World Wide Web
Vb.	: Ve benzeri
yy.	: Yüzyıl

U.s.	: Urduca Sıfat
U.i.d.	: Urduca İsim Dışıl
A.i.d.	: Arapça İsim Dışıl
F.s.	: Farsça Sıfat
A.i.e.	: Arapça İsim Eril
F.i.d.	: Farsça İsim Dışıl
A.s.	: Arapça Sıfat
H.i.e.	: Hintçe İsim Eril
U.i.e.	: Urduca İsim Eril
H.s.	: Hintçe Sıfat
İ.i.e.	: İngilizce İsim Eril
F.i.e.	: Farsça İsim Eril
U.s.d.	: Urduca Sıfat Dışıl
İ.i.d.	: İngilizce İsim Dışıl
İ.s.	: İngilizce Sıfat
T.i.d.	: Türkçe İsim Dışıl
S.s.	: Sanskritçe Sıfat
S.i.d.	: Sanskritçe İsim Dışıl

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeveye Göre Oluşturulan ve Common European Framework Of Reference For Language	39
Tablo 2. Yükseköğretim Kurumlarında Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı/Bölümü Müfredatı	60
Tablo 3. Öğreticilerin Urdu Dili Öğrettiği Yıla Dair Veriler.....	63
Tablo 4. Urdu Dili Öğretiminde Kullanılan Metotlara İlişkin Verilen Cevaplar.....	65
Tablo 5. Anket Sonucuna Göre Biçimsel ve İçerik Analizi Yapılan Kitaplar.....	69
Tablo 6. "Urduca El Kitabı" Ders Kitabının İncelenmesi	73
Tablo 7. "Teach Yourself Complete Urdu" Ders Kitabının İncelenmesi	75
Tablo 8. "First Steps To Understanding Urdu Complete (Part 1&2) " Ders Kitabının İncelenmesi	77
Tablo 9. "A1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course And Workbook" Ders Kitabının İncelenmesi.....	79
Tablo 10. "A1.2 Qadam Urdu As a Foreign Language Course And Workbook" Ders Kitabının İncelenmesi.....	82
Tablo 11. "Urdu Reading and Writing Course A Workbook For Non-Native Speakers" Ders Kitabının İncelenmesi	83
Tablo 12. "Let's Study Urdu An Introductory Course" Ders Kitabının İncelenmesi....	85
Tablo 13. "Beginning Urdu A Complete Course" Ders Kitabının İncelenmesi	87
Tablo 14. "Colloquial Urdu The Complete Course For Beginners " Ders Kitabının İncelenmesi	89

Tablo 15. “Teach Yourself Urdu In Two Months” Ders Kitabının İncelenmesi.....	91
Tablo 16. “Learning Urdu” Ders Kitabının İncelenmesi	93
Tablo 17. “Urdu Dili ve Grameri” Ders Kitabının İncelenmesi	95
Tablo 18. “Let Us Learn Urdu” Ders Kitabının İncelenmesi	97
Tablo 19. “Urdu An Essential Grammer” Ders Kitabının İncelenmesi.....	99
Tablo 20. “Urdu Dili Grameri” Ders Kitabının İncelenmesi	100
Tablo 21. “Urdu Dili Yazım Kuralları” Ders Kitabının İncelenmesi	101
Tablo 22. “Urdu Dili Konuşma Kılavuzu” Ders Kitabının İncelenmesi.....	103
Tablo 23. “Conversational Urdu Vol: I” Ders Kitabının İncelenmesi.....	105
Tablo 24. “Conversational Urdu Part: II” Ders Kitabının İncelenmesi	107
Tablo 25. “Introductory Urdu Volume I” Ders Kitabının İncelenmesi:	109
Tablo 26. “Introductory Urdu Volume II” Ders Kitabının İncelenmesi	111
Tablo 27. “Turkie Ke Zariya Urdu Sikhe” Ders Kitabının İncelenmesi.....	112
Tablo 28. “Urdu Dili Yazım Kuralları Kitabı” Sıklık Listesi.....	124
Tablo 29. “Urduca El Kitabı” Sıklık Listesi	138
Tablo 30. “Urdu Dili ve Grameri Kitabı” Sıklık Listesi.....	174
Tablo 31. “First Step To Understanding Urdu Complete (Part 1-2)” Kitabı Sıklık Listesi	191
Tablo 32. “Urdu Reading and Writing Course” Kitabı Sıklık Listesi	197

Tablo 33. “Let’s Study Urdu” Kitabı Sıklık Listesi.....	206
Tablo 34. “Introductory Urdu Volume-II” Kitabı Sıklık Listesi	248
Tablo 35. “A.1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course and Workbook” Kitabı Sıklık Listesi	254
Tablo 36. Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi	256

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırmanın Metodolojik Süreci.....	12
Şekil 2. Anlama Döngüsü.....	49
Şekil 3. Kelime Bulutu	318

GİRİŞ

Bir sesin farklı biçimlerde yorumlanıp bir nesneyi ya da bir olguyu ifade edebilmesi dilin temelini oluşturur. Bu temel, dilin yapısal özellikleri ve kişinin belleğindeki sözcüklerle bir bütün haline gelir. Dile hâkim olmak için ilk olarak sözcük öğretimine yönelik kazanımlar hedeflenmekte, daha sonra dilbilgisi yapıları çerçevesinde hedef dilin öğretim süreci tamamlanmaktadır. Dilbilgisel yapılar da söz varlığı yardımıyla öğretilmektedir. Dolayısıyla yabancı bir dili öğretim sürecinin verimli hale gelmesi, öğrencinin söz varlığına hâkimiyetinin artmasıyla doğru orantılıdır. Zhang'e göre, dil öğretiminde dilbilgisel konular 1970'e kadar olan süreçte ön plandayken, 1970'lerden sonra dilin anlamsal boyutu da dil öğretimini etkilemiş ve biçimsel özelliklerin yanında biçimsel-anlamsal kavramına yeni yöntemler aracılığı ile yönelimler olmuştur (Zhang, 2017). Özellikle günümüzde teknolojinin ilerlemesiyle bilgiye ulaşımın daha kolay hale gelmesiyle, kullanılan kaynaklardaki söz varlığının belirlenmesi için birçok dilde söz varlığı çalışmaları yapılmaktadır. Bir milletin kullandığı sözlerin tamamını oluşturan söz varlığı, aynı zamanda o ülkenin kültürel özellikleri ve yaşam tarzının bir çıktısı olup söz varlığının gelişmesi zengin bir kelime hazinesinin oluşmasına olanak sağlayabilmektedir. Bu bağlamda Aksan, söz varlığının bir milletin tarihine ışık tuttuğunu, dilin tüm aşamalarını yansıtabildiğini, bununla birlikte diğer dillerin birbiri üstünde nasıl bir etkileşimde bulunduğu dair bilgiler de verdiğini ifade etmiştir (Aksan, 2006). Ayrıca derslerde zengin içerikli ders kitaplarının kullanılması, öğretici ve öğrencinin belirli bir plan çerçevesinde ilerlemesi büyük önem taşımaktadır.

McGrath'a göre ders kitabı değerlendirmesi, aradığınız bir şeyin orada olup olmadığını ortaya çıkaran bir keşiftir (McGrath, 2001). Ders kitapları ve yardımcı kaynakların yanında yabancı dil öğretiminde kullanılan pek çok öğretim aracı bulunmaktadır. Bunlar öğrencinin becerilerini geliştirmeye yönelik olup etkinliklerin teknolojik araç-gereçlerle desteklenmesi ile oldukça verimli hale gelmiştir. Dil öğretim araçlarının öğrencinin ihtiyaçlarına göre belirlenmesi ve yeni kaynakların buna göre oluşturulması yabancı dil öğretimi sürecini hızlandırmaktadır. Öğrencilerin hedef dili öğrenme nedenleri ve öğrendikleri yere göre süreç değişkenlik gösterebilmektedir. Bu nedenle, her dilin ve öğrenci grubun dil öğrenim sürecini verimli bir hale getirmek öğreticinin belirli bir plan çerçevesinde ve en uygun yöntemleri belirleyerek ilerlemesiyle tamamlanabilmektedir.

Tezin Konusu

Çalışmanın konusu, Türkiye'de Urdu dili öğretiminde kullanılan materyalleri biçim ve içerik açısından incelemek ve bu materyallerin okuma metinlerinde yer alan sıfat ve isim kökenli sözcüklerin kelime sıklık listesini oluşturmaktır. Bu çerçevede; Urdu dili öğretiminde kullanılan materyallerinin tespiti için Türkiye'de Urdu dili öğreticilerine yönelik anket hazırlanmış ve anket analizi sonucunda belirlenen kitaplar biçim ve içerik olarak incelenmiştir. Urdu dili öğretiminde en çok tercih edilen kitaplardan içinde okuma metinleri olan sekiz kitabın okuma metinlerinde geçen kelimelerin bir sıklık listesi oluşturulmuştur.

Daha önce bahsedildiği gibi hedef dili daha anlaşılır bir biçimde öğretmek için yeni metotlar ve farklı materyaller geliştirmek, öğrencinin o dile daha fazla ilgi duymasını, araştırmaya yönelmesini ve yeni kazanımlar elde etmesini sağlayacaktır. Urdu dili öğretim kitapları ile ilgili alan yazın taraması yapmak, üniversite öğrencilerine yönelik yetişkin bireylerin farklılıklarına uygun, öğrencide merak uyandıracak ortak kültür ve dil benzerliklerinin de yer aldığı materyallerin derlemi yapmak ve okuma metinlerinde geçen kelimelerin sıklık listesinin tespiti gibi etkenler çalışmamızın konusunu belirlemede önemli rol oynamıştır.

Tezin Amacı ve Önemi

Türkiye’de birçok üniversitede farklı dillere ait bölümler/anabilim dalları mevcuttur. Urdu dili de bunlardan biridir. Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı/Bölümü Türkiye’de üç üniversitede bulunmaktadır. Bu kurumlarda Urdu dili öğretiminde kullanılan kaynak kitapların Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni standartlarına uygunluğu bugüne kadar çok da tartışılmamış bir konudur. Bu duruma Türkiye’de Urdu dili öğretimini kolaylaştırmak için öğretici ve öğrencilerin kullandığı herhangi bir kelime sıklığı listesinin olup olmadığı sorusu eklenince böyle bir tezin yazılmasının yararlı olacağı düşünülmüştür.

Yabancı dil olarak Urdu dili, Türkiye’de yalnızca yükseköğretim kurumlarında öğretilmektedir ve dolayısıyla öğrenciler yetişkin bireylerden oluşmaktadır. Urdu alfabesi, Arap alfabesinin bir türevi olan modern Farsçadan türetilmiş bir alfabedir. Urdu yazısı yalnızca ünsüzleri ve uzun ünlüleri gösterir, bu nedenle kısa ünlüler ancak ünsüzlerin birbirleriyle olan ilişkisinden çıkarılabilir. Türk alfabesi fonemik bir alfabe olup her sese bir harf ilkesine bağlı olarak kolayca okunup yazılabilir. harflerin sesi

yazıldığı gibi çıkarıldığından Türk öğrenciler, Türk alfabesine ilkesel olarak benzemeyen Urdu alfabesini yazmakta ve Türk alfabesinde bulunmayan sesleri çıkarmakta epey zorlanmaktadır. Urdu öğretiminin temelinde harfleri öğretme, harfleri birleştirme, ayırma ve telaffuz becerisinin geliştirilmesi için derslerde öncelikle dil öğretimine ağırlık verilmektedir. Türk ve Urdu alfabesinin farklılığı, Urdu dilinin telaffuz zorlukları nedeniyle öğrenci ilk yılında dil öğretimine odaklı derslerin yer aldığı bir müfredat ile eğitime başlar. Ayrıca öğrencinin dili daha verimli öğrenebilmesi için derslerin Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (*Common European Framework of Reference*) kapsamında belirlenen düzey ve dört temel beceri seviyelerine göre düzenlenmesi önem taşımaktadır.

Bu bağlamda gelenek ve görenekler, coğrafi konum, ortak tarih, din ve sanat dalları gibi unsurlar diller arasındaki etkileşimi ortaya koymak ve dil öğrenim sürecini kolaylaştırmak açısından önemlidir. Ortak kültür öğelerinin yer aldığı dil öğretimi metinleri işitsel ve görsel materyallerle desteklenerek dil öğretimi daha verimli bir hale dönüşebilmektedir. Kültürlerarası metin ve ortak kelimelerin yer aldığı metinlerin seçimi, öğrencilerin ilgilerini ve motivasyonlarını artırmak için önemli bir faktördür. Kimi sözcükler yazılı ve sözlü anlatım ile o dili konuşan bireye bir duygu yoğunluğu yaşatabilmekte ve etkileyici içerik olarak da adlandırılmaktadır. Bununla birlikte, seviyelere göre dil öğretiminin hangi kelimelerle başlaması gerektiğine dair o dildeki materyallerle söz varlığı unsurlarından kelime sıklığı belirleme çalışması yapılması önemli bir öğretim yöntemidir.

Bir dilde mevcut olan kelimeler ihtiyaçlara göre farklı sıklıklarda kullanılmaktadır. Ülke’ye göre sözcük sıklığı çalışmaları öncelikle bir yabancı dili öğrenmeye başlayanlara başlangıç aşamasında hangi sözcüklerin verileceğinin tespitine

imkân verir (Ölker, 2011). Dil öğretimi süresince öğrencinin daha sık karşılaşacağı kelimelerin listesine ulaşabilmesi ile o dili daha kolay öğrenebilmesi beklenmektedir. “Temel eğitimde, dilin sıklığı en yüksek kelimelerinin öğrencilere kazandırılması genel bir prensip olarak kabul edilmeli ve öğretim programları buna göre planlanmalıdır. Toplumsal iletişimin sağlıklı hale gelebilmesi için bu durum ilk şart olarak görülmelidir. En sık kullanılan kelimelerin öğrencilere, temel eğitimde etkin olarak öğretilmesi, kelime hazinesi bakımından asgarî bir ortaklığın sağlanması anlamına gelmektedir” (Karadağ, 2005: 29). Yabancı dil öğretiminde öğretilecek kelime ve konuların sıralaması, öğretim programının amacı ve niteliği, öğrencinin yaşı, öğreticinin kullandığı metotlar, hedef dilin konuşulduğu bölgenin hassasiyetleri gibi birçok etkene göre değişkenlik gösterebilmektedir.

Anlamlılık, bilinenden başlama, kolaydan zora, basitten karmaşığa, somuttan soyuta gibi öğretme sürecinde izlenecek interaktif yöntemlerin, öğrencinin dile ilgisini ve öğrenme motivasyonunu aktif hale getirebileceği düşünülmektedir. Dil öğretiminde ortak kültür, ortak tarih, önemli coğrafi noktalar, siyasi ve edebi şahsiyetler hedef dilin çekiciliğini artırmaktadır. İşcan, yabancı dil öğrenirken dilin biçimsel özelliklerinin yanında kültürel yeterlilikleri de kazanan öğrencinin dil öğrenme sürecinden daha fazla verim alacağını ve o dilin gönüllü kültür elçisi olacağını ifade etmektedir (İşcan, 2011). Öğretim sürecinin verimli olması için öğreticinin derslerde akılda kalıcı materyalleri kullanılması, materyallerde ortak kültür unsurlarının yer alması ve ilgi alanına yönelik konu sıralamasını ve neyi, nasıl öğreteceğini bilmesi oldukça önemlidir.

Yabancı dil olarak Urdu dilinin öğretimi Türkiye’de yalnızca lisans-lisansüstü düzeyde yapılmaktadır. Hedef dili etkin bir şekilde kullanmak için okuma-anlama, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini geliştirerek öğrenmek gerekmektedir. Urdu dili

öğretiminde kullanılan standart bir kaynak kitap bulunmamaktadır. Bu nedenle öğretmenler gerek ek materyallerle destekledikleri kendi kaynaklarını gerekse İngilizce ve Urdu kaynakları derslerde kullanmaktadır. Dil öğretiminde kullanılan kaynak materyallerin bir araya toplanması ve *CEFR*'a uygunluğunun incelenmesi ile bir dil öğretim ihtiyaç analizi çıkartılması en önemli faktörlerdendir. Öğrencinin, ihtiyaca yönelik materyaller listesine ulaşabilmesi ile öğrenme isteği artırılabilir. Urdu dilinde yazılmış okuma metinlerindeki kelime sıklığını tespit etme, öğrencilerin için bir rehber görevi görebilecektir.

Bununla birlikte, çalışmanın ileride hazırlanacak Urdu dili sıklık sözlüğü çalışmaları için önemli bir temel ve yol haritası olması amaçlanmaktadır. Urdu dili kelime sıklığı ve Urdu materyal derlemi, öğrencinin ihtiyacına uygun yeni kaynakların hazırlanmasında da önemli bir veri olarak kullanılabilir.

Yukarıda detaylı bir şekilde sıralanan etkenler neticesinde hazırlanan çalışma, ele alınan konu ve ortaya çıkan sayısal veriler bakımından Türkiye’de ilk çalışma olma özelliğini taşımaktadır.

Tezin Araştırma Soruları ve Hipotezi

Türkiye’de Urdu dili ile alakalı yapılmış lisans ve lisansüstü tezlere bakıldığında genel olarak tarih ve edebiyat konularına ağırlık verildiği ve dil öğretimi ile ilgili detaylı bir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Çalışma, konusu ve bulguları bakımından ilgililerin farklı çalışma alanlarına yönelmesini amaçlamaktadır. Söz varlığı çalışmaları birçok farklı dil için yapılmış ve yapılmakta olup bu çalışmalar neticesinde o dile ait kelime sıklığı listeleri ortaya çıkmıştır. Hedef dili öğretme sürecinde bu sıklık

listelerinden faydalanılmakta ve öğrencilerin metinleri daha kolay kavraması için kelime öğretiminde ortaya çıkan listelere öncelik verilmektedir. Sıklık listesinde yer alan kelimelerin hangi kavramlara ait olduğuna bakıldığında ise günlük iletişimi sağlayacak kelimelerin daha sık kullanıldığı gözlemlenmiştir. Günlük yaşamda önemli yeri olan, sıkça karşılaştığımız kavramlar başka dillerde olduğu gibi Türkçede de ilk sıraları tutmaktadır (Apaydın, 2010: 44). Bu doğrultuda, çalışmada analiz edilen Urdu dili kitaplarının diğer dillerdeki kelime sıklığı ile paralellik gösterip göstermediği test edilecektir.

Bunun yanında analiz sürecinde ortaya çıkan bulgular ve elde edilen veriler konu ile alakalı ortaya çıkacak farklı sorulara da cevap vereceği düşünülmektedir. Çalışmayı tasarlama sürecinde güvenilir bir çerçeve çizilebilmesi için araştırma sorularının ortaya konulmasının ardından nitel ve nicel araştırma yöntemleri ile bir bütüne ulaşılabilir.

Richards ve Schmitdt, yabancı dili, bir ülkenin ana dili olmayan, eğitim aracı olarak kullanılmayan ve yönetim, medya gibi alanlarda yer almayan, genellikle yabancı insanlarla iletişim kurmak veya ana dili dışında yazılmış basılı materyalleri okuyabilmek maksadıyla okul dersi olarak öğretilen bir kavram olarak ifade etmiştir (Richard; Schmitdt, 2002).

Öğreniciye dört temel becerinin kazandırılması için çeşitli destekleyici kavramlar geliştirilebilir. Öğretim içeriğinin belirlenmesi, yaklaşım ve yöntemlere göre şekillenip zenginleştirilmektedir. Dil merkezli yöntemlerden işitsel-görsel yöntem öğrenciyi kelime öğretimi ile desteklemektedir. Dil öğretiminde kelimeleri kullanım sıklığına göre öğretmek büyük önem taşımaktadır. Şenyiğit, öğretilecek kelimelerin seçiminde ders kitapları, eğitimi veren kurumun yaklaşımı, öğrencinin yaşı, kültürel

seviyesi, milleti, ana dili, eğitim düzeyi, dil öğrenme amacı gibi birçok etkenin etkisinin olduğunu ifade etmiştir (Şenyiğit, 2020). Türkiye’de Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerinde hâlihazırda kullanılan ortak bir dil öğretimi kitabı ya da materyali bulunmadığından Urdu dili öğretiminde kullanılan materyaller, öğretmenlerin ulaştığı kitaplar ya da kendilerinin öğrenciler için hazırlamış olduğu farklı ders notlarından oluşmaktadır. “Yabancı dil eğitiminin temelinde kişiye dört temel beceriyi kazandırmak yer almaktadır. Bu beceriler; dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileridir. Dili bir iletişim aracı olarak kullanması için bu dört temel becerinin birlikte yürütülmesi gerekmektedir” (Demirel, 1990: 23).

Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için öğrencilerin beklentilerine uygun hazırlanacak kelime sıklığı listesi ile öğrenmenin daha kalıcı olabileceği düşünülmektedir.

Çalışma ile ilgili bahsi geçen gerekçelerin değerlendirilmesinden yola çıkılarak şu temel problem soruları ortaya çıkmıştır:

- Türkiye’de Urdu dili öğretiminde kullanılan öğretme metotları nelerdir?
- Urdu dili öğretiminde kullanılan materyallerinin içerikleri nasıldır?
- Urdu dili öğretiminde kullanılan kitaplardaki okuma metinlerinin kelime sıklığı ile ilgili bulgular nelerdir?
- Urdu dili öğretiminde kullanılan kitaplardaki okuma metinlerinde en sık kullanılan ilk yüz kelimenin tematik tasnifi ile ilgili bulgular nelerdir?

Bununla birlikte, incelenen okuma metinleri, metin yazarının ilgi alanına göre her kitapta farklı alanlardan seçilmektedir. Bu da kelime sıklığı çalışmasının farklı

alanlardan belirlenen kitaplardan oluşturulmasını ve temel ihtiyaçları karşılayabilmek üzere karşılaştırmalı bir araştırma yapılması ihtiyacını ortaya koymaktadır. Öğreticilerin hazırlayacağı yeni kaynaklarda ve dil öğretim derslerinde kullanılmak üzere yapılan bu materyal incelemesi ve sıklık listesi belirleme çalışmasından faydalanabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, yukarıda verilen sorulara ilaveten, çalışma sürecinde ortaya çıkabilecek ve yine cevap aranacak alt problemlerin bazılarının aşağıdakiler gibi olması beklenmektedir:

- Kitaplardaki okuma metinleri arasındaki sıklık listelerinin karşılaştırılması ile ilgili bulgular nelerdir?
- Urdu dili öğretiminde kullanılan materyaller Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnine (CEFR) uygun mudur?
- Urdu dili öğretiminde hangi öğretim metoduna yönelik materyallere ihtiyaç vardır?

Urdu dilinin kelime sıklığı yönünden incelenmesi için belirlenen okuma metinleri, seçilen konularına ve seviyelerine göre farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle kitapların önce tek tek kelime sıklığı listesi oluşturulmuş, sonrasında tüm kitapların genel sıklık verileri belirlenmiştir. Kullanılan materyallerin biçim ve içerik açısından değerlendirilmesi, alan ile ilgili materyal seçimi yapacak öğretmenler için belirleyici bir rehber görevi görebilecek ve öğrencileri farklı kaynaklara yönlendirme hususunda yardımcı olacaktır. Öte yandan, öğretmenlerin Urdu dili öğretim metodları ile ilgili neyi, nasıl ve hangi sırayla öğreteceğine dair fikir verecektir. Öğrenciler için hazırlanacak yazılı-görsel materyallerde ve derslerde çalışmanın sonucunda ortaya çıkan

sıklık listesinde bulunan kelimelere yer verilmesi, etkin biçimde öğrenme sürecine katkıda bulunacaktır kanısındayız.

Türkiye’de Urdu dili ile alakalı yapılmış lisans ve lisansüstü tezlerin konu dağılımları genel olarak tarih ve edebiyat olduğundan, çalışmamız okuyucuya farklı bir perspektif sunacak ve daha önce detaylı bir şekilde ele alınmamış bir alana okuyucunun yönelmesini sağlayacaktır.

Alanyazın taramasında incelenen çalışmalarda, yabancı dil öğretimi materyallerinde kullanılan kelimelerin günlük ihtiyacı karşılayacak kelimeler daha sık kullanılmakta olduğu gözlemlenmiştir. Urdu dili öğretiminde kullanılan materyallerde geçen kelimeler de günlük iletişimi sağlayan kelimeler midir? sorusu çalışmanın araştırma sorusudur ve Urdu dili öğretiminde kullanılan kaynaklardaki okuma metinlerinde geçen kelimelerin hangi kavramlara ait olduğuna dair bilimsel bir sonuca ulaşmak bu çalışmanın hipotezidir.

Varsayımlar ve Sınırlılıklar

Çalışmamızda; Türkiye’de Urdu dili öğretim yöntemleri ile derslerde kullanılan kaynak materyallerin tespitine yönelik Urdu dili öğreticileri için bir görüş formu (anket) oluşturulmuştur. Araştırmanın kaynak verileri yarı yapılandırılmış anket formu aracılığıyla belirlenmiş, anket formu alanlarında uzman dört akademisyen tarafından kontrol edilmiş ve düzenlemeler yapılmıştır.

Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. “Yarı yapılandırılmış görüşmenin; analizlerin kolaylığı, görüşülene kendini ifade etme

imkânı, gerektiğinde derinlemesine bilgi sağlama gibi avantajları vardır” (Büyüköztürk; Kılıç Çakmak; Akgün; Karadeniz; Demirel, 2008: 146). Formda yer alan sorular Urdu dili öğretiminde kullanılan materyaller, yöntemler ve ihtiyaçları belirlemeye yönelik hazırlanmıştır. Hazırlanan anketin verimliliğini artırmak ve kapsamını değerlendirmek üzere alan uzmanlarına sunulmuş ve gerekli görülen yerlerde düzenlemeler yapılmıştır. Öğreticilere yönelik hazırlanan anket için nitel araştırma modellerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

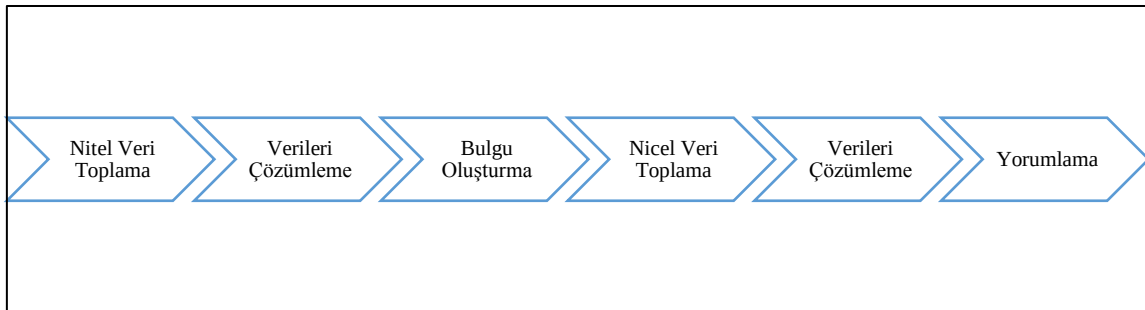
Kullanılan öğretim materyallerinin belirlenmesi ve bu materyallerin biçim-içerik özellikleri açısından değerlendirilebilmesi için Türkiye’de Urdu dili öğretimi programı bulunan Ankara Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı ve Konya Selçuk Üniversitesi Urdu Dili Bölümü öğretim üyelerine yönelik anket uygulaması yapılmıştır. Çalışmamızın kabul edilen etik standartlarına bağlı kaldığını gösterebilmek için Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu Başkanlığı’ndan 21.07.2023 tarihli ve 85434274-050.04.04 / 1011529 sayılı belge ile etik kurul onayı alınmıştır.

Araştırma Yöntemleri

Bilimsel bir çalışma yapabilmek için ilk önce çalışmanın çerçevesini belirlemek gerekir. Çepni; kavramsal çerçevenin, bir çalışmanın içindeki kavramları tanımlamayı, anlamlandırmayı ve birbiriyle olan ilişkilerini ortaya koyarak daha kolay anlaşılmasını sağlayabildiğini, kavramsal çerçevenin açıklanmasında ise birden fazla görsel materyalden faydalanarak araştırmanın temel yapılarını, kavramlar arasındaki ilişkilerini ve araştırma problemini açık bir şekilde ortaya koyabileceğini ifade etmiştir (Çepni, 2021). Bu bağlamda çalışmanın genel çerçevesinin oluşturulabilmesi için detaylı alan

yazını taramasının yapılması ve araştırma yöntemlerinin belirlenmesi önemli bir noktadır. Bir çalışmada amaç ve sonuç ilişkisinin araştırma yöntemlerine göre belirlenmesi çalışmanın net, kolay, anlaşılabilir ve kanıtlanabilir olmasını sağlamaktadır. Bu çalışmanın oluşmasında, nitel ve nicel araştırma yöntemlerinden faydalanılmış ve karma yöntemde keşfedici desen kullanılmıştır. Keşfedici desenin kullanılmasındaki amaç; öncelikle nitel bilgilerin toplanması, bilgilerin verilere aktarılması, verilerin analiz edilmesi ve ardından da nicel sonuçların geniş kapsamlı veriyle desteklenmesidir.

John W. Cresswell, keşfedici sıralı karma yöntemlerin, araştırmacının nitel verileri keşfetmekle başladığı daha sonra ise bu bulguları nicel araştırma boyutunda kullandığı bir desen olduğunu ifade etmiştir (Aktaran Demir, 2017). Keşfedici desende veri toplama iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada nitel veri, ikinci aşamada ise nicel veri toplanır. Burada önemli olan iki farklı yöntemle toplanan verilerin bir bütün haline getirilmesi sürecinde bilgilerin doğru, anlaşılır ve birbirini tamamlayıcı şekilde bir araya getirilebilmesidir. Karma araştırma yöntemi kullanarak şekillenen çalışmamızın metodolojik süreci, aşağıda bulunan tablodaki gibi sıralanabilir:

Şekil 1. *Araştırmanın Metodolojik Süreci*

Bu sıralamaya göre elde edilen veriler bir bütün hâline getirilmiş ve araştırma sorularına cevap aranmıştır. Çalışmada anlatılmak istenilen verilerin güvenilir ve

amacına uygun bir şekilde aktarılması için araştırma yöntemi bölümü çalışmanın omurga görevini görmektedir. Toplanan verilerin birbirini destekleyici nitelikte olması, çalışmanın sonunda hipoteze uygun bir çıktı elde edilebilmesini sağlamaktadır. Analiz edilen kaynaklar, anadili Türkçe olan öğrencilere Urdu dilinin öğretimi için Türkiye’de kullanılan ders kitaplarından oluşmaktadır. Özkan’a göre yazın dili, o dilin genel yapısını betimleyebilmek için önemli veriler sağlayabilir (Özkan, 2011). Derlem için belirlenen metinlerin sayısı ve metin seçimleri, yapılacak çalışmanın güvenilirliğinde önemli bir unsurdur.

Buna göre belirlenen söz konusu kaynakların Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni standartlarına uygun olup olmadığına dair durum tespitinin yapılması ve bir kelime sıklığı listesinin oluşturulması çalışmanın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Söz varlığını oluşturan unsurlardan biri olan kelime sıklığı listesini oluştururken “*WordSmith ve Antconc*” adlı programlardan yararlanılmıştır.

Çalışmada kullanılmak üzere kaynak taraması ve kaynakların belirlenmesi için İslamabad International Islamic Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Bölümü, İslamabad NUML Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Bölümü, Pencap Oriental College Üniversitesi, Government College Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Bölümü, Gucranvala GIFT Üniversitesi, LUMS (Lahore University of Management Sciences) Üniversitesi Diller Fakültesi, Pencap Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Pencap Urdu Araştırma Merkezi’ne ziyaretler gerçekleştirilmiş olup üniversitelerin kütüphanelerinde alan yazını taraması yapılmış, söz konusu kitaplar kaynakçaya eklenmiştir.

Tezin Bölümleri

Çalışmanın birinci bölümünde, çalışma boyunca kullanılan genel kavramlar üzerinde durulmuş, bu kavramların çalışmadaki kullanım alanlarına dair tanımlara yer verilmiştir.

İkinci bölümde; söz varlığı unsurlarından kelime sıklığı ve yabancı dil olarak Urdu dilinin Türkiye’de öğretimi hakkında bilgi verilmiştir.

Üçüncü bölüm, Urdu dili öğreticilerine yönelik anket çalışmasının verilerinin çözümlenmesi ve sonuca göre belirlenen yirmi iki kaynak kitabın; ünite, tema, dil becerileri görsel/işitsel materyaller, dil-anlatım, yazım-noktalama ve kültürel özellikleri bakımından değerlendirilmesini içermektedir.

Dördüncü bölümde, veri ve bulgularla, çalışmanın çıkış noktasını teşkil eden soruların yanıtları yer almaktadır. Analiz edilen dil öğretim kitaplarından okuma metni içeren sekiz kitaptaki iki ve ikiden fazla kullanılan kelimelerin sıklık listeleri oluşturulmuştur. Daha sonra sekiz kitapta en çok geçen isim ve sıfat kökenli yüz kelime tespit edilerek genel bir liste çıkarılmış ve bu kelimelerin kullanım alanları ile ilgili örnek cümlelere yer verilmiştir.

I. BÖLÜM

Kavramsal çerçeve, çalışmanın bilimsel bir temele oturmasını sağlamaktadır. Bir çalışma hazırlanırken bazı kavramlar konuyla ilişkisi bakımından daha sık kullanılmaktadır. Bu kavramlar, çalışmanın anlamlandırılması ve yapılandırılmasına yardımcı olan unsurlardır. Okuyucu tarafından bu kavramların daha iyi anlaşılması ve çalışmada neyin neden kullanıldığına dair bir çerçeve oluşturmak için kavramların genel tanımları farklı kaynaklardan bir araya getirerek tanımlanmalı ve ilgili literatür ile nasıl bir bağlantı içinde olduğunu göstererek kavramlar arasındaki ilişkiyi göstermelidir. Çalışma boyunca karşılaşılabilecek ve mevcut literatürde yer alan farklı ve yakın ilişkili bazı genel kavramların tanımları şunlardır:

1.1. DİL VE FİLOLOJİ

Dil, sürekli gelişen, değişen ve şekillenen bir olgudur. Duygularını, düşüncelerini, yaşadığı tarihi ve kültürünü kelimelerle ifade eden insanlar, yaşadığı dönemin yansımasıdır. Dönemi kimi zaman sözlü aktarım yoluyla kimi zaman da yazı yoluyla nesilden nesile aktarır. Dil tarih boyunca var olduğu medeniyetlerden etkilenir, zenginleşir. Dolayısıyla dildeki değişim ve gelişim aşamalarının belirlenmesi ve o dile dair kavramların açıklanabilmesi bu konudaki araştırmaları çok önemli kılmıştır. Duyarak kazanılan bir yeti olan dil kavramı, duyulan kelimelerin birleştirilmesi ile kelimelere ve kelimelerin de bir araya gelmesi ile cümleye dönüşmektedir. Dilin gelişmesi için kişinin bol bol kelimeleri duyması ve okuma becerisi ile farklı kelimelere maruz kalması gerekmektedir. Böylece yeni kelimeler, farklı cümlelerin kurulmasına yardımcı olacak ve dil bu sayede gelişme sağlayacaktır. Tezin en temel bileşeni olan dil, insanlık tarihinin ve uygarlığın da en temel bileşeni olup insanları birbirinden ayrıcalıklı kılar. İnsan, aklındaki düşünceleri dil vasıtasıyla sistemsel bir bütünlük içerisinde ifade eder. Bu da bilginin üretilmesine, yayılmasına ve karşılıklı etkileşim yoluyla

geliştirilmesine olanak sağlar. Bu durum da aslında başta bahsedilen insan uygarlığının bugüne gelişinin hikâyesidir. “Teknik anlamda bakılacak olursa dil, insanın çocukluk döneminde dinlemeyle beslenip bir tek konuşma şeklinde çıktı verebilirken, ilkokuldan itibaren okuma gibi yeni girdi kanalları edinen ve eğitim hayatının temeli hâline gelecek olan yazma çıktısını vermeye başlayan bir sürecin ürünüdür” (Nicolay; Poncelet, 2013: 666-667). Dilin kullanım alanı, işlevinin ve hangi amaca hizmet ettiğinin belirlenmesi tespitinde birtakım ipuçları vermektedir. Yolcu’ya göre, her canlı varlık için bir ihtiyaç olduğu, ancak bu yeteneğin en gelişmiş ya da gelişmeye uygun şeklinin insana verildiği, bu nedenle insanın uzun bir zaman diliminde kendisiyle tanımlandığı göz önünde bulundurulduğunda dilin amacının, insana ihtiyaçlarında yardımcı olmak ve kendini ifade etmesine imkân sağlamaktır (Yolcu, 2002). Bu geniş tanım aslında dilin insan hayatına etki ettiği hemen hemen bütün alanlara değinmesi açısından önemlidir. Dolayısıyla dilin insan yaşamından ayrı düşünülmesi mümkün olmadığı gibi etki etmediği bir noktanın var olduğu da düşünülemez. Dilin insan hayatı üzerindeki etkisi o kadar büyüktür ki, bazı akademisyenler ve filozoflar onun aslında ideolojik bir kavram olarak kabul gördüğünü ifade etmektedir. Dil, belirli bir bakış açısına göre organize edilmiş düşüncelerin sistematik bütünü olarak bir ideoloji olarak kabul edilmektedir. Bu, temel olarak insan zihninde ortaya çıkan düşüncelerin dil yoluyla belli kurallar içinde kalıplara sokulması anlamına gelmektedir. Bu teorinin temsilcilerinden olan Saussure, dili bir kâğıda benzeterek; “Düşüncenin bu kâğıdın ön yüzü, sesin ise arka yüzü olduğunu savunur. Buna göre kâğıdın ön yüzünü kestiğinizde, ister istemez arka yüzünü de kesmiş olursunuz ki bu durum dilde de aynıdır” (Saussure, 1980: 105). Sesin ve düşüncenin birbirinden ayrılması mümkün değildir. Hatta bir yönüyle belli kurallar ve kalıplar bütünü olan dilin, sınırsız olan düşünceyi kalıplar içine sokarak sınırlandırdığı bile düşünülebilir ki bu aynı zamanda dünyayı şekillendiren en temel şeyin dil olduğu anlamına gelmektedir.

Bu yönüyle bakıldığında yine dilin bireyler ve toplumlar arasındaki iletişimi mümkün kıldığını ve bunun da toplumlar açısından çok önemli olduğu söylenebilmektedir. Göker ve Moğul’a göre dil, insan yaşamının farklı yönlerini düzenler ve bireyleri bir araya getirir bu yönüyle onları milletleşme çizgisine taşır (Göker; Moğul, 2011). Bu da aslında bir ulus için dilin neden bu kadar önemli olduğunu açıklamaktadır. Yani dil hayatın her alanına etki etmesi ve toplumları bir arada tutması yönüyle bireyi harekete geçirici güçlü bir kavramdır. Bugün içinde bulunan küreselleşme durumu insanları farklı dilleri öğrenmeye yöneltmektedir.

Filolojik çalışma yalnızca dilin genel hatlarıyla öğretilmesi değil birçok disiplini bir arada barındıran geniş konu alanlarının bütünüdür. “Filoloji; dilin yapısını, gelişimini, dünyada çapında yayılmasını ve diller arasındaki ilişkileri hem biçimsel ve hem de anlam bakımından genel veya karşılaştırmalı olarak inceler. Yunanca’sı “Philologia” olan ve bugün bizlerin Türkçede Fransızca söyleyişe uyarak filoloji dediğimiz ve Almanların filoloji olarak kullandıkları tâbir aslında mürekkep bir kelimedir. “Philos: dost, herhangi bir şeyi seven”; Logos: kelime, söz, haber” mânasına gelir. İsmi fail olan filologos böylece, lûgat mânası ile, “konuşmaktan hoşlanan, sözü seven kimse” demektir” (Batıman, 1954: 34). Filoloji, üzerinde çalışılan dilin tarihini, edebiyatını, dinini, kültürel ve etnik yapısını kapsar. Bir milletin dili, edebiyatının yanında çeşitli sanat ve kültür faaliyetlerini de barındırır. Bununla beraber, bir filoloğun ilgilendiği dilin tüm inceliklerini bilmesi ve o dil ile ilgili derin incelemeler yapması gerekmektedir. Dil, bu detaylı incelemelerle mantık ve düşünceyi geliştiren bir kültür vasıtası görevi görebilecektir. Tarih boyunca milletler kendi iletişimlerini sağlamak için dillerini zenginleştirir ve bu gelişim günümüzde metinler aracılığıyla takip edilebilmektedir. Ulaşılan metinlerden yola çıkılarak o medeniyete ait tarihi sürece ışık tutulabilmektedir.

Filoloji çalışmalarında, dil ve edebiyat tarihinden başka yardımcı disiplinler de önemli rol oynamaktadır. Bunlar hedef dilin konuşulduğu ülkenin tarihi, kültürü, dil felsefesi, karşılaştırmalı dil öğeleri, politik ve ekonomik nüfuzu ile ilgilidir. Yükseköğretim kurumlarındaki filoloji programlarını bu unsurlar oluşturmaktadır. Batıman'a göre, filoloji ilminin esas çalışma alanı iki temel gruptan oluşmaktadır. Bunlardan ilki dil sisteminin incelenmesi ile ilgili olan dilin tarihi, diğeri ise edebiyat eserlerinin incelenmesini konu alan edebiyat tarihidir. Bu iki çalışma alanı ile yalnızca hâlihazırda dil ve edebiyat eserlerinin incelenmesini değil tarih boyunca geçirilen safhaların da tespit ve detaylı bir biçimde ele alınabilmesi mümkündür (Batıman, 1954). Bu nedenle filologlar, bilimi en doğru kaynakları kullanarak medeniyetlerin tarihsel gelişimine ve birbirleri ile ilişkilerini derinlemesine inceleyebilmektedir.

1.2. YABANCI DİL ÖĞRETİMİ VE BU ÖĞRETİMDE KULLANILAN METOTLAR

Eski dönemlerden bu yana yabancı dil öğretimi; farklı bir coğrafyayı ya da kültürleri merak etmek, o bölgenin tarihi ile ilgili bilgi edinmek, kariyer planlaması gibi çeşitli nedenlerden dolayı ihtiyaç haline gelmiştir. “Yabancı dil eğitim temelinde kişiye dört temel beceriyi kazandırmak yer almaktadır. Bu beceriler; dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileridir. Dili bir iletişim aracı olarak kullanması için bu dört temel becerinin birlikte yürütülmesi gerekmektedir” (Demirel, 1990: 23). Öğrenici hedef dildeki kelime hazinesini ne kadar geniş tutarsa dile hâkimiyeti o kadar artar. Bunun için farklı metinler okumak, hedef dile maruz kalmak, bol bol dinleme çalışmaları yapmak, hedef dil konuşucuları ile aynı ortamda bulunmak yabancı dil öğretimini hızlandıran etkenlerdendir. Lee'ye göre, uluslararası ilişkilerin gelişmesi ve göçlerin karşılıklı olarak artmaya başlaması, yabancı bir ya da ikinci bir dil öğrenimini

insanlar için bir yaşam biçimi hâline getirmiştir (Lee, 1966). Yabancı dil öğretiminde diğer unsurlar gibi ders kitaplarının da önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu noktada Cunningsworth, ders kitaplarının, öğrencilerin pratik yapabilmelerine imkân veren, dil bilgisi ve telaffuzu içeren, sınıf içi uygulamaya olanak sunan, öğrencilerin kendi kendilerine dil öğrenmelerine imkân sağlayan ve öğretmenlerin de kendilerine güvenlerini arttıran araçlar olarak tasarlanması gerektiğini belirtmektedir (Cunningsworth, 1995). Richards da yabancı dil kitaplarının hem öğretmen hem de öğrencinin düşünülerek tasarlanması gerektiğini söyleyerek özellikle eğitimcilere yol gösterici, içeriğinde yer verilen etkinliklerle zaman kazandırıcı, yardımcı kitaplar ve *CD* gibi materyallerle desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Richards, 2001).

Yabancı dil öğretim sürecinde görsel ve işitsel materyallerin önemine değinen Arslan ve Adem, görsel ve işitsel araçların kelimelerin okunuşu ve iletişim becerilerinin gelişiminde önemli katkılar sunduğunu vurgulamaktadır (Arslan; Adem, 2010). Özellikle son yıllarda teknolojik alanda yaşanan gelişmeler dil öğretimi süreçlerini de yakından etkilemiştir. Teknolojik araçlarla; ders materyallerinin içeriğini belirlenebilmekte, teorik bilgiler pratiğe çevrilebilmekte ve kolay ulaşılır hale gelebilmektedir. Dil öğretimi, çeşitli toplumların dünyaya bakış açlarına ve onların düşüncelerine açılan bir kapıdır. Bir toplumun dilini öğrenirken toplumun bireylerinin davranış biçimlerini kavrayabilir ve kültürlerine dair fikir sahibi olabilir. Wilkins, dil öğrenim sürecinde karşılaşılabilecek en büyük zorluklardan birinin kelime öğrenme olduğunu ifade eder (Wilkins, 1972). Dil bilgisi kurallarına hâkim olmadan çok şey aktarılabilse de kelime bilgisi olmadan hiçbir şeyin aktarılamayacağını dile getirmektedir. Yabancı dil öğretiminde yöntem ve yöntemlere göre materyal kullanımı ile ilgili çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır. Dil öğretiminde kullanılan farklı

kaynakların, öğrencinin daha kolay ve çeşitli yöntemleri görerek öğrenmesi için öğrenci ile paylaşılmalıdır.

Dil öğretiminde dil kuramları ve öğrenme kuramları önemli rol oynamaktadır. Öğretim yöntemi, öğretim kitapları, dersin izlencesi gibi etkenler bu iki kuramın çerçevesini belirlemektedir. Yabancı dil öğretiminde dikkate alınan öncelikli ilkeler dört temel beceri kavramını kazandırmaktadır. Bununla birlikte, öğrencinin öğrenme sürecinde istekliliğini artırmak için kolaydan zora basitten karmaşığa sıralaması önemlidir. Öğrencinin hedef dilin günlük hayatta kullanılan kavramlarına maruz kalmaları, öğretilen bilginin akılda kalıcılığını artırmaktadır. Derslerin interaktif biçimde işlenmesi, öğrencinin dil öğrenme sürecinde kendine güvenmesi konusunda oldukça fayda sağlamaktadır. Öğrencinin hedef dili öğrenme nedenleri göz önünde bulundurularak ders içeriği zenginleştirilmelidir. Dilbilgisi konularının öğretilen söz varlığı ve sık karşılaşılan kelimelerle birlikte sunulması etkin öğrenmeye yardımcı olacaktır. Bu süreçte, öğreticinin yeni öğretme yöntemlerini araştırarak öğrenmeyi daha akıcı ve etkili hale getirmesi için çaba sarf etmesi önemlidir.

Richards ve Schmidt'e göre yabancı dil, bir ülkenin ya da belli bir bölgede yaşayan halkın anadil olarak öğrenmediği, eğitimde, devlet işlerinde, haber ve görsel yayınlarda yer almayan ancak yabancı bireylerle iletişim kurmak ve farklı dillerde yazılmış materyalleri okuyabilmek için ders olarak öğretilir (Richards; Schmidt, 2002). Grauberg'e göre bir dil bilmek; dilin yapısını ve sistemini, bu sistemin anlamı ifade etmek için nasıl kullanıldığını bilmek ve bu bilgiyi etkili anlamayı sağlamak ve sözlü-yazılı dil üretmek için kullanmaktır (Grauberg, 1997). Yabancı dil öğrenmek ise bu üç durumda da yeterli olabilmektir. Yabancı dil öğrenme yaşam boyu öğrenme sürecidir ve insan hangi yaşta olursa olsun bir hatta birden çok yabancı dili öğrenmesi mümkündür.

Teknoloji sayesinde günümüz dünyasında yabancı dil öğrenmek daha kolay ve ulaşılabilir hale gelmiştir.

Son yıllarda yabancı dil öğretiminin farklı yöntemlerle ve zengin kaynaklarla yapılabilmesi için birçok çalışma yapılmaktadır. Gözlem ve ankete dayalı çalışmalarda hazırlanan materyallerin ve öğretim yöntemlerinin öğrenciyi ne kadar ve nasıl etkilediğine dair bilimsel sonuçlar elde edilebilmektedir. Çeviri ve dilbilgisi alıştırmalarına dayanan dil öğretimi yöntemi uzun yıllardan beri kullanılan bir yöntemdir, bununla birlikte, teknoloji dil öğretimi yöntemlerinin zenginleştirilmesi konusunda da ilerleme kaydetmiştir. Sosyal medyanın eş zamanlı çok fazla insana ulaşabilmesi ile polyglotların bloglarında çeşitli yabancı dil öğrenme ve tüyoları ve teknikleri öğrenciler tarafından ilgi görmektedir. Memiş ve Erdem'e göre, yabancı dil öğretiminde o dile ait bilgi birikimi oluşturma dışında öğrenciye yönelik öğrenme yöntemlerini belirlemek güvenilir ve hızlı bir öğretim unsurudur (Memiş; Erdem, 2013). Bu nedenle, gerçek anlamda tek başına yeterli ve ideal bir yöntemin varlığından söz edilemez. Yöntemlerin sistematik bir biçimde ilerleyebilmesi için öğreticinin takip edeceği ders kitapları ve materyallerin elinde hazır bulunması dersin verimliliği ve akıcılığı açısından önem arz etmektedir. Ders kitapları hem fiziksel hem de içerik özellikleri bakımından iyi tasarlanmalıdır. “Ders kitabı hazırlanırken etkili bir sunum için sayfa düzenine ve kitabın basım özelliklerine de özen gösterilmelidir” (Güneş, 2002: 30). Ders kitabı ya da materyal hazırlama aşamasında öğrencinin karşılaşacağı örnekler, alıştırmalar ve diyalogların günlük hayatta kullanılan kelimelerden oluşması, okuduğunu anlamada kolaylık sağlaması ve söz varlığı oluşumunda düzenli bir sisteme oturtulması bakımından faydalı olmaktadır. Öğrenilen dilin, kullanım açısından öne çıkan kelimelerinin belirlenmesi, öğrencinin o dile ait söz varlığının, kültür ve bilgi kaynaklarını anlayabilmesi, sözlü ve yazılı eserleri analiz edebilmesi bakımından

oldukça önemlidir. Söz varlığı unsurlarından sıklık çalışmaları, öğrencinin sözcük dağarcığını oluşturmaya yöneliktir. Kullanım alanlarına dayalı kelime öğretimi sıklık çalışmalarının sonuçlarına göre şekillenmektedir. Öğretici ilk aşamada hangi kelimeleri öğreteceğini tespit edebilmekte ve içeriği oluştururken bu unsurları göz önünde bulundurabilmektedir. Demirel ve Kıröğlu, ders kitaplarının bireyin yaşamına hitap etmesinin önemini ve çağın gerekliliklerine ayak uydurarak teknolojik gelişmelerin ders kitaplarındaki etkinliklerde kullanılmasının işgücü dâhil birçok fırsat elde edilebileceğini ifade etmektedir (Demirel; Kıröğlu, 2021). Yabancı dil öğretimi planlaması ve ders kitabı içeriği; basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, konular arasında mantıksal bağın olduğu, öğrenciye kazandırılacak bilgi, beceri ve duyguların bütün halinde verildiği, sıra ve sürenin önceden belirlendiği, öğrencinin öğrenmeye aktif katılım sağladığı bir düzende olmalıdır. Bu düzen, sıklık çalışmalarının sonuçlarına göre temel söz varlığı ile ne derecede örtüştüğü tespit edilmeli ve kademeli olarak ders kitaplarına entegre edilmelidir. Barın'a göre, temel söz varlığını oluşturmak için vücudumuz organları, akrabalık isimleri, sayılar, günlük iletişimi sağlayacak isimler, fiiller ve onlarla ilişkisi olan deyim, atasözü ve kalıp ifadelerin ele alınması gerekmektedir (Barın, 2003).

Yabancı dil öğretiminde öğrencinin doğru iletişim kurabilmesi için dilbilgisi kurallarının diğer becerilerle iç içe öğretilmesi ve öğrenci için uygulama alanlarının sağlanması gerekmektedir. Dilbilgisi öğretiminde harf, hece, kelime değişimleri ile öğretileni destekleyici etkinlik ve görevlerle dört temel beceriyi geliştirmeye yönelik nitelikte bir yol izlenebilmektedir. Bunun için ortak kültür ve kültürel öğelerden yararlanma yabancı dil öğretimini hızlandırmada yardımcı rol oynamaktadır. Hedef dili konuşan ülkenin kültürleri hakkında fikir sahibi olabilmesi açısından yabancı dil öğretiminde kültür aktarımı önemli bir unsurdur. Zeyrek, hedef dilin kültürel yönünü

keşfetme yolunun hedef dil vasıtasıyla o toplumun yaşam alanında öğrenme olduğunu ve öğrencinin kendi dil ve kültürü ile hedef dilin içinde yer alan sosyal grupların farklarını çift yönlü olarak anlamlandırabileceğini ifade etmektedir (Zeyrek, 2020). İletişim kurmak için ortaya atılan her konunun kaynağı, kültürün dil aracılığı ile yansımasıdır. Öğreticinin, kültür aktarımı ile o dilin sözcük dağarcığını, işlevini ve farklı kavramlarını anlamlandırması mümkündür. İlk etapta yabancı dil öğretimi dilbilgisi kurallarının öğretimi ile başlayacağı düşünülse de kuralları kelimelerle anlatmak mümkün olduğundan kelime öğretimine öncelik verilmesi dilbilgisi kurallarını anlamlı hale getirebilmektedir.

Dil öğretim metotları ile ilgili stratejiler, yeni yaklaşımlar ve pratik yöntemler öğrencinin amaçlarına ve hedeflerine göre değişkenlik gösterebilmektedir. Geçmişten günümüze yabancı dil öğretiminde yöntem ve teknikler değişkenlik gösterse de asıl amaç dört temel beceri kazanımını sağlamaktır. Dil öğretim yöntemlerinde; görsel ve işitsel destek, teorik bilgilerin gerçek hayatta uygulamaları, öğrencilerin zeka farklılığına yönelik çoklu yaklaşım, teknolojiden faydalanma, kişiselleştirme ve geri bildirim gibi ilkelere ağırlık verilmektedir. Dil öğretimi için tema belirlenirken hedef kültüre yönelik unsurları barındıran bir çerçeve çizilirse öğrenci hâkim olduğu unsurları kullanarak hedef dildeki kültürel kavramları ve cümle yapılarını daha kolay anlayabilecekleri düşünülmektedir. Durmuş'a göre dil öğretim sürecini belirleyen etkenler öğretimde rol oynayan unsurlardır. Öğrenci, öğretici, öğretimde kullanılan araç ve gereçler, öğretimin gerçekleştirildiği yer gibi unsurlara ait kuramsal bilgiler öğretim sürecini belirleyen tekniklerdir. Öğreticiler kendi yöntem arayışlarını uygulama esnasında geliştirir (Durmuş, 2013). Tarihsel gelişime göre değerlendirildiğinde, yöntemleri içerecek şekilde dil öğretimini yedi döneme ayırmak mümkündür. Bunlar, kesin bölümlere ayrılmamakla birlikte; dilbilgisi-çeviri yönteminin klasik dönemi,

dilbilgisi-çeviri yönteminin kuramsal çerçevesinin şekillendiği dönem, sözel iletişim dönemi, bilişsel çalışmalar dönemi, insancıl eğitim dönemi, iletişimsel dönem ve son olarak da metot-sonrası dönem olarak sınıflandırmaktadır. “20. yüzyılın 70’li yılları edimbilim alanında yapılan çalışmaların etkisiyle yabancı dil öğretiminde iletişimsel dönüm noktası denilen sürece girdiği yıllardır. İletişimsel yaklaşım ağırlıklı yabancı dil ders kitaplarının kurgulanmasında İngilizce için *Threshold Level* (van Ek, 1977), Fransızca için *Un Niveau Seuil* (Coste vd., 1976) ve Almanca için *Kontaktschwelle* (Baldegger; Müller; Schneider, 1980) adlı kataloglar yabancı dil öğretimini şekillendirmiştir. Dil yönelimleri ile konuşma kalıplarının listelendiği eşik düzeyine yönelik bu kataloglar, kitap yazarlarının bu listelerden yararlanarak daha çok diyalog kullanmasına yol açmıştır” (Genç; Ünver, 2012: 70). Ders materyali olarak tercih edilen materyallerin çeşitliliği ve günlük iletişimde kullanılan okuma metinleri öğrencinin okuduğu ve duyduğunu kavrama becerisini geliştirmesinde önemli bir etkidir. Dil öğretimi yöntemlerinde etkili bir kaynak olan ders kitaplarının amacına uygun hazırlanması, öğrenci için sınıf dışında faydalanabileceği bir öğrenme kaynağı öğretici için ise etkili bir öğretme kaynağı görevindedir. McDonough ve Shaw’ın ders kitabı inceleme yaklaşımında amaç bir ders kitabının gerçek işlevini belirlemektir, değerlendirilen ders kitabının ana ders materyali mi yoksa tamamlayıcı kaynak olarak mı kullanıldığına karar verilmesi için bu değerlendirme önemlidir (McDonough; Shaw, 2003). Ders kitabı inceleme yaklaşımlarında kitabın dış kapağı, içindekiler bölümü ve ders kitabının genel görünümünü kapsayan bir değerlendirme yapılmaktadır. Ardından hedef kitle, yeterlilik düzeyi, kullanım amacı, dil ve metodoloji, görsel işitsel materyallerin kullanımı, kelime listesi ve endeksi, kültürel öğeler, alıştırmalar dersin hedeflerine ve öğrencilerin beklentilerine uyup uymadığı bağlamında detaylı bir şekilde değerlendirilir. Kavram temel becerilere sahip olmak için yeni bir dil öğrenirken kelime edinimi kavramı temel becerilere hâkim olmayı sağlar.

1994 yılında Avusturya'nın Graz kentinde kurulan Avrupa Modern Diller Merkezi, (*European Centre for Modern Language*) dil öğretiminde mükemmelliği ve yeniliği teşvik etmek üzere üye ülkelerinin etkili dil politikalarının uygulanmasını desteklemektedir. Üye ülkelerdeki yetkili dil uzmanlarıyla fikir alışverişi yaparak dil öğretimindeki mevcut zorlukları ele alarak dört yıllık yenilikçi projelerle eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Bu faaliyetler, dil öğretimi ve öğrenimi için öncü ve yenilikçi bir görev üstlenmektedir. Güneş; okuma, yazma, anlama, sorun çözme gibi süreçlerin dil vasıtasıyla gerçekleştiğini, bir çok ülkede dil becerilerini geliştirmeye yönelik yeni yaklaşım ve yöntemlerin geliştirildiğini ifade etmekte ve çalışmasında, dil öğretim yaklaşımlarını şu şekilde sıralamaktadır (Güneş, 2013):

Geleneksel Yaklaşım ve Yöntemler

- a) Dil Bilgisi Yaklaşımı
- b) Kelime Yaklaşımı
- c) Kültür Yaklaşımı
- d) Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi
- e) Doğal Yöntem
- f) Doğrudan Eğitim Yöntemi
- g) Aktif Yöntem

Davranışçı Yaklaşım ve Yöntemler

- a) İşitsel-Sözel (Dinle-Konuş)Yöntem
- b) Görsel İşitsel Yöntem

Bilişsel Dil Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri

- a) İletişimsel Yaklaşım
- b) Kavramsal-İşlevsel Yaklaşımlar

Yapılandırıcı Dil Öğretimi ve Yaklaşım Yöntemleri

- a) Beceri Yaklaşımı
- b) Etkinlik Yaklaşımı

Bu yaklaşım ve yöntemler öğrencilerin hedef dilde iletişim kurabilmelerini amaçlar. Hedef dile maruz kalarak dilbilgisi kurallarının dolaylı yoldan iletişim tekniği ile anlam ve kural bütünlüğünü sağlayarak gerçekleştirmesi öğrencinin kolayca cümle kurabilmesini ve kelime ağının zenginleşmesini sağlar. Dil öğretim metotları çağın gereksinimlerine göre, öğrencinin ihtiyaçları ve öğrenme amaçları doğrultusunda programın hedeflerine, öğreticinin bilgi ve yeteneklerine göre bilimsel çalışmalar yoluyla gelişmeye devam etmektedir. Dil öğreticisi, kendi hedef kitlesine en uygun yöntem ve tekniği belirlemede ve kullanacağı materyali seçme konusunda oldukça titiz davranmalıdır. Sürecin verimliliğinin artması için öğreticinin değişim ve gelişime açık olması gerekmektedir. Teknolojik gelişmelerin yakından takip edilmesi, ortak kültür unsurlarının dikkate alınması ve hedef kitleyi öğrenme sürecinde motive edici yaklaşımlar öğreticinin kendi dil öğretme yöntemini oluşturmasında önemli rol oynamaktadır. Dil öğretim programlarında temel ve alan becerileri kazanımlarını içeren

standart bir çerçeve belirlenmiş, dünya genelinde standartlara sahip Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni oluşturulmuştur.

1.3. DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİ (CEFR)

Dünyada hemen her meslek ve uzmanlık dalında standart bir çerçeve oluşturulması çabaları vardır. Yabancı dil öğretimi için tüm dünyada geçerliliği olan bir standardın oluşturulması programın en önemli amacıdır. Bunların en önemlilerinden olan Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR) yabancı dil öğretmenlerin, materyal geliştirenlerin ve program tasarlayanların takip ettikleri standartlar sunan bir programdır. Bu programın başka ülke ve kurumlarca sunulan Yabancı Dil Öğretmede Amerikan Konseyi Yeterlilik İlkeleri (ACTFL), Kanada Dil Kriterleri (CLB) ve Kuruluşlar arası Dil Tartışma Masası (ILR) gibi benzerleri de bulunmaktadır. Avrupa genelinde dil yeterliliğini belirlemek için altı referans seviyesi içeren bir kılavuz olarak kabul gören CEFR, belirli bir dil sınavına bağlı değildir. Bu çerçeve, Avrupa Konseyi tarafından 1990'larda tüm Avrupa ülkelerindeki dil öğretmenleri arasında iş birliği sağlama amacı doğrultusunda yürütülen daha geniş kapsamlı çalışmanın bir parçasıdır. Bu çalışmayla Avrupa Konseyi, adaylarının dil konusundaki yeterliliğini değerlendirmek isteyen işverenlerin ve eğitim kurumlarının bu konudaki açıklığını arttırmak ve durumu bir standarda kavuşturmak istemiştir. Çalışmalar sonucunda oluşan bu çerçeve sayesinde, aynen ağırlık ve uzunluk ölçü birimlerinde olduğu gibi kişilerin dil yeterliliklerinin ölçülmesi ve tanınmasında da ortak bir standart belirlenmiştir. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, bahsedildiği üzere aslında çok pratik bir amaç doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Dünyadaki farklı eğitim sistemlerinden kaynaklanan ve modern dil eğitimi alanında görevli uzmanların iletişimini olumsuz etkileyen engellerin kaldırılmasını amaçlayan bu çalışma; eğitim yöneticilerine, ders kitabı yazarlarına,

öğretmenlere, öğretmen yetiştirenlere, sınav sunucularına vb., malzemeler sunmaktadır. Bu malzemelerle, ilgililerin çalışmalarını tekrar gözden geçirip bir sisteme oturtmaları, eşgüdümlü çalışmaları ve öğrenenlerin gerçek ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri daha kolay ve mümkün hale gelmiştir. “Çerçeve metin 2001 yılında yayımlandığı şekliyle durağan ve değişmez bir şekilde de kalmamıştır. Yeni çalışmalar ve yeni yaklaşımlar ile birlikte değişmiş ve yenilenmiştir” (Çelik; Başutku, 2020: 94). Bu da programın, günümüz toplumlarının ve onların dillerinin çağın gereklerine göre sürekli olarak yeniliklere açık bir şekilde ilerlediğini göstermektedir. “2018 yılında yayımlanan tamamlayıcı cildinde “iletişime aracılık etme” kavramı; sosyokültürel, toplum dilbilimsel ve entelektüel farklılıklar taşıyabilen kullanıcılar/öğrenenler arasında anlamayı kolaylaştırma ve başarılı bir iletişim şekillendirme amacı olarak tanımlanmıştır” (CEFR, 2020: 96). Bu bağlamda Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, tüm dünyada dil öğretim programlarının, program süre yönergelerinin, sınavların ve ders kitaplarının hazırlanması için destekleyici bir uygulama olduğu söylenebilmektedir. Aynı zamanda sürecin diğer tarafında bulunan dil öğrenenlerin, öğrendikleri dillerde yeterlilik için gereksinimlerini karşılamak noktasında neler yapmaları ve öğrenmeleri gerektiğini, bildirimsel açıdan başarılı olabilmeleri için hangi bilgi ve yeterliklerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı olarak ortaya koyar. “Dil öğretiminde zamanla yeni yaklaşımların benimsenmesi, eğitim-öğretim ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler, dil eğitimiyle ilgili kurumların tavsiyeleri ve 2001 *DİAOÖÇ*’nin içeriğinin anlaşılabilirliğine getirilen eleştiriler sonucu ilk olarak 2018 tarihinde İngilizce ve Fransızca çevrimiçi olarak yenilenen Başvuru Metni, güncellenerek 2020 yılında ciltli baskısıyla karşımıza çıkmıştır” (Aytan; Göksel; Günaydın, 2021:1195). Yalnızca dil öğretimi değil, hedef dilin kültürel unsurlarını da kapsayan bir boyuta ulaşan *CEFR* çerçevesi aynı zamanda, dil öğrenmeye çalışan insanların öğrenim sürecinin her basamağında elde ettiği kazanımın ölçülmesi için

gerekli yeterlik düzeylerini de tanımlayarak ölçme değerlendirme noktasında da uluslararası bir standart belirlemiştir. *CEFR*, yabancı dili ne kadar iyi konuşup anladığınızı göstermenin birçok ülke ve kurum tarafından kabul görmüş referans sistemidir. Bu çerçeveye, hem öğretimde hem de ölçme-değerlendirme aşamalarında kullanılmak üzere oluşturulmuştur. Hedef dilin yalnızca dilbilgisi kurallarına yönelik bir bilgi ölçme sınavına bağlı kalmaktansa dört temel beceriyi belirli bir yeterlilik seviyesinde değerlendirebilen bir ölçme-değerlendirme programıdır. Bu yalnızca dil öğretiminde değil, yabancı ülke firmalarındaki iş verenler ya da kurumların bünyesine alacağı personelin dil yeterliliğine ne derece sahip olduğunu Avrupa'nın hemen her yerinde standart şekilde bilebileceği anlamına gelmektedir. Bu yönüyle de *CEFR*, dil standardı oluşturma alanında ciddi kolaylıklar sağlamış, çok dilliliğin ve çok kültürlülüğün desteklenmesine önemli katkılar sunmuştur. “Yabancı dil öğretiminin temelini oluşturan *CEFR*, dil öğretiminde temel dört beceriyi geliştirme odaklı eğitim program yönergelerinin oluşturulması ve geliştirilmesi, ders kitapları ve dil yeterlik sınav içeriklerinin belirlenmesi ve dil yeterlik seviyelerinde değerlendirme ölçeklerinin tanımlar” (Demirel, Fakazlı, 2021:168).

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnine göre belirlenen Temel Kullanıcı (A1 ve A2 düzeyleri), Bağımsız Kullanıcı (B1 ve B2 düzeyleri), Yetkin Kullanıcı (C1 ve C2 düzeyleri) olmak üzere üç düzeyden oluşmaktadır. Bu üç düzeyin dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerine ait tanımlar şu şekilde ifade edilir;

Dinleme:

A1: Kendisi, ailesi ve yakın çevresi ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilir. Kendini ya da başkalarının nerede oturdukları, kimleri tanıdıkları ve nelere sahip olduklarına dair sorular yöneltildiğinde ne sorulduğunu kavrayabilir.

A2: En temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yakın çevre, meslek ile ilgili konularda sık kullanılan ifade ve deyimleri ve cümleleri anlayabilir. Kısa, net, basit ileti ve duyurulardaki temel düşüncüyü kavrayabilir.

B1: Hedef dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaşılabileceği çoğu zorluğun üstesinden gelebilecek kadar söyleneni kavrayabilir. Hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir. İş, okul, boş zaman etkinlikleri vb. bilinen konulardaki net ve standart konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Güncel ya da kişisel ilgi alanına giren konularla ilgili radyo ve televizyon programlarının çoğunun ana hatlarını yavaş ve net olduğunda kavrayabilir.

B2: Soyut ve somut konular içeren konuşmaları ana hatlarıyla anlayabilir ve alanı ile ilgili sunum ve tartışmaları takip edebilir. Televizyon haberlerini ve güncel olaylara ilişkin programların çoğunu ve standart dilin kullanıldığı filmleri bir bütün olarak anlayabilir.

C1: Açıkça yapılandırılmamış uzun ve karmaşık metinleri anlayabilir ve metin içinde yer alan dolaylı anlatımları ve imaları kavrayabilir uzun konuşmaları anlayabilir. Televizyon programlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilir.

C2: Duyduğu her Şeyi rahatlıkla anlayabilir. İster canlı ister yayın ortamında olsun, hiçbir konuşma türünü anlamakta zorluk çekmez. Yalnızca konuşma anadili konuşma hızında ise, aksanı kavrayabilmek için biraz zamana ihtiyaç olabilir.

Okuma:

A1: Yazılı metinlerde geçen bilindik isimleri, sözcükleri ve basit cümleleri anlayabilir.

A2: Basit günlük metinleri içeren genel bilgileri kavrayabilir, kısa ve basit metinleri okuyabilir. İlan, kullanım kılavuzu, zaman çizelgesi, menü ve basit yönergeleri anlayabilir.

B1: Günlük iletişimi sağlayan en sık kullanılan sözcükleri içeren metinleri anlayabilir. Mesleki terimleri kavrayabilir, kişisel beklenti, hayal ve hedeflerin anlatıldığı metinleri anlamakta zorluk çekmez.

B2: Güncel sorunlarla ilgili yazılmış makale, rapor vb. yazıları okuyabilir. Çağdaş edebiyat ile ilgili düzyazıları kavrayabilir. Soyut ve somut konular içeren metinlerin içeriğini ana hatlarıyla anlayabilir.

C1: Farklı yapılarda uzun ve karmaşık metinleri anlayabilir ve metin içinde yer alan dolaylı anlatımları ve imaları kavrayabilir. Üslup farklılıklarını ayırt ederek uzun ve karmaşık, somut ya da edebi metinleri okuyabilir, ilgi alanıyla alakalı olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.

C2: Yazılı kaynaklarda anlatılmak istenen bilgiyi doğrudan kavrayabilir. Herhangi bir kullanım kılavuzu, uzmanlık alanına yönelik makale, soyut kavramları anlatan yazı, yapısal ve dilbilgisel açıdan karmaşık metin türlerini büyük oranda kolaylıkla okuyabilir ve anlayabilir.

Konuşma:

A1: Kendini ya da başkalarının nerede oturdukları, kimleri tanıdıkları ve nelere sahip olduklarına dair sorular yöneltebilir ve sorulan benzeri soruları yanıtlayabilir. Karşısındaki kişinin söylediklerini daha yavaş bir konuşma hızında yinelemesi ve cümle kurmada yardımcı olunması koşuluyla, basit yoldan iletişim kurabilir. Günlük iletişimi kapsayan konulara ilişkin basit sorular sorabilir ve cevap verebilir. Yaşadığı yeri ve tanıdığı insanları anlatmak için basit kalıpları ve tümceleri kullanabilir.

A2: Geçmişi, eğitimi, çevresi ve gereksinimleri hakkında bilgi verebilir ve anlık gereksinimlerini karşılayabilir. Kısa sohbetlere katılabilir, bir dizi kalıp ifadeyi kullanabilir. Bilindik konular ve faaliyetlerle ilgili doğrudan bilgi verici kısa ve basit iletişim kurabilir.

B1: Yaşadığı olaylar ve deneyimleri hakkında bilgi verebilir. Kendini basit ve bağlantılı fikirlerle ifade edebilir. Günlük yaşama dair konularla ilgili deneyimlerini, hedeflerini ve geleceğe yönelik planlarına ilişkin açıklamaları hazırlık yapmadan ifade edebilir. Bir öykü, film ya da kitabı sözlü olarak karşısındakine aktarabilir. Hedef dilin konuşulduğu ülkede kendini ifade edebilir ve ortaya çıkacak birçok durumla başa çıkabilir.

B2: Hâkim olduğu konulardaki tartışmalarda açık, net ve ayrıntılı bilgi verebilir. Anadil konuşucusu ile belli ölçüde akıcı ve doğal bir dil kullanarak iletişim kurabilir. Farklı konularda, ayrıntılı ve anlaşılır bir şekilde kendini ifade edebilir, güncel bir konuda görüşünü belirtebilir ve bir konu hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini ifade edebilir.

C1: Hedef dili, toplumsal, mesleki ve akademik amaçlar doğrultusunda etkin ve esnek bir şekilde kullanabilir. Karmaşık konularda görüşlerini açık, düzenli ve ayrıntılı biçimde ifade edebilir, belirli bakış açıları geliştirip uygun bir sonuçla konuşmayı tamamlayabilir. Kullanacağı kelimeleri çok beklemeden kendini akıcı ve etkili bir şekilde anlatabilir. Dili, toplumsal ve mesleki amaçlar için rahatlıkla kullanabilir.

C2: Farklı sözlü ve yazılı kaynaklarda anlatılan bilgileri özetleyebilir ve yorumlayabilir. Bir sunumda verilmek istenen mesajı ve düşünceleri kendi bakış açısını katarak eleştirebilir, karşıt görüş sunabilir. Hiç zorlanmadan her türlü sohbet ya da tartışmaya katılabilir, deyimler ve kalıp ifadeleri anlayabilir. Kendini akıcı bir şekilde ifade edebilir, anlamdaki ince söz sanatlarını doğru bir biçimde vurgulayabilir. Konuşma esnasında bir sorunla karşılaştığı durumlarda, hızlıca karşısındaki insanlar fark etmeden ifadelerini yeniden yapılandırabilir.

Yazma:

A1: Otel kayıt formuna isim, uyruk ve adres bilgilerini yazabilir. Kısa ve basit cümlelerle bir kart yazabilir. Kişisel bilgileri içeren bir metin oluşturabilir. Basit ifade ve kalıp cümleleri yazabilir.

A2: Hedef dilde kendini tanıtan, teşekkür mektubu gibi kısa kişisel not ve iletiler yazabilir.

B1: Bilinen ya da ilgi duyulan konularda kendini basit ve bağlantılı fikirlerle yazılı olarak ifade edebilir. Tecrübe ve izlenimleri anlatan paragraf oluşturabilir.

B2: İlgi alanı ile ilgili birçok konuda anlaşılır ve detaylı metinler yazabilir. Güncel bir konu ile ilgili destek veren ya da karşı çıkan ifadeler içeren kompozisyon ya da rapor yazabilir. Olay ve tecrübelerin taşıdığı önemi ön plana çıkaran mektuplar yazabilir.

C1: Hedef dilde herhangi bir kompozisyon, mektup ve raporu ayrıntılı bir şekilde ve iyi yapılandırılmış metinlerle ifade edebilir. Karmaşık konuları hedef okuyucu kitlesine uygun bir ifade biçimi kullanarak bir metin haline getirebilir.

C2: Farklı kaynaklardaki bilgileri özetleyip yorumlayabilir. Mesleki veya edebi terimlerin yer aldığı açık ve akıcı metinler yazabilir. İnce söz sanatlarını kullanarak okuyucunun önemli noktaları algılayıp anlatılmak isteneni kolay anlayabilmesini sağlayacak rapor, makale ve kompozisyon yazabilir.

Common European Framework of Reference For Language resmi sayfasında Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnine göre oluşturulan tablonun Türkçeye aktarımı şöyledir:

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
ANLAMA	Dinleme	Benimle, ailemle ve yakın çevremle ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilirim.	Beni doğrudan ilgilendiren konularla ilişkili kalıpları ve çok sık kullanılan sözcükleri anlayabilirim. (Örneğin; En temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel çevre, meslek). Kısa, net, basit ileti ve duyurulardaki temel düşünceyi kavrayabilirim.	İş, okul, boş zaman vb. ortamlarda sürekli karşılaşılan bildik konulardaki net, standart konuşmanın ana hatlarını anlayabilirim. Güncel olaylar ya da kişisel ilgi alanıma giren konularla ilgili radyo ve televizyon programlarının çoğunun ana hatlarını yavaş ve net olduğunda anlayabilirim.	Güncel bir konu olması koşuluyla uzun konuşma ve sunumları anlayabilir, karmaşık tümcelerle yapılan tartışmaları takip edebilirim. Televizyon haberlerini ve güncel olaylara ilişkin programların çoğunu anlayabilirim. Standart dilin kullanıldığı filmlerin çoğunu anlayabilirim.	Açıkça yapılandırılmamış ve ilişkiler açıkça belirtilmemiş sadece ima edilmiş olsa bile uzun konuşmaları anlayabilirim. Televizyon programlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilirim.	İster canlı ister yayın ortamında olsun, hiçbir konuşma türünü anlamakta zorluk çekmem. Sadece normal anadili konuşma hızında ise, aksana alışabilmem için biraz zamana ihtiyacım olabilir.
	Okuma	Katalog, duyuru ya da afiş gibi yazılı metinlerdeki bildik adları, sözcükleri ve çok basit tümceleri anlayabilirim.	Kısa ve basit metinleri okuyabilirim. İlanlar, kullanım kılavuzları, mönüler ve zaman çizelgeleri gibi basit günlük metinlerdeki genel bilgileri kavrayabilir ve kısa kişisel mektupları anlayabilirim.	Meslekle ilgili ya da günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren metinleri anlayabilirim. Kişisel mektuplarda belirtilen olay, duygu ve dilekleri anlayabilirim.	Yazarların belirli tutum ya da görüşü benimsedikleri, güncel sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları okuyabilirim. Çağdaş edebi düzyazıyı anlayabilirim.	Üslup farklılıklarını da ayırt ederek uzun ve karmaşık, somut ya da edebi metinleri okuyabilir, ilgi alanımla alakalı olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.	Kullanım kılavuzları, uzmanlık alanına yönelik makaleler ve yazınsal yapıtlar gibi soyut, yapısal ve dilbilgisel açıdan karmaşık hemen tüm metin türlerini kolaylıkla okuyabilir ve anlayabilirim.

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
KONUŞMA	Karşılıklı Konuşma	Karşımdaki kişinin söylediklerini daha yavaş bir konuşma hızında yinlemesi ve söylemek istediklerimi oluşturmada bana yardımcı olması koşuluyla, basit yoldan iletişim kurabilirim. O anki gereksinime ya da çok bildik konulara ilişkin alanlarda basit sorular sorabilir ve cevap verebilirim.	Bildik konular ve faaliyetler hakkında doğrudan bilgi alışverişini gerektiren basit ve alışılmış işlerde iletişim kurabilirim. Genellikle konuşmayı sürdürebilecek kadar anlamasam da kısa sohbetlere katılabilirim.	Dilin konuşulduğu ülkede seyahat ederken ortaya çıkabilecek bir çok durumla başa çıkabilirim. Bildik, ilgi alanıma giren ya da günlük yaşamla ilgili (Örneğin; aile, hobi, iş, yolculuk ve güncel olaylar gibi) konularda hazırlık yapmadan konuşmalara katılabilirim.	Öğrendiğim dili anadili olarak konuşan kişilerle anlaşmayı mümkün kılacak bir akıcılık ve doğallıkla iletişim kurabilirim. Bildik konulardaki tartışmalarda , kendi görüşlerimi açıklayıp destekleyerek etkin bir rol oynayabilirim.	Kullanacağım sözcükleri çok fazla aramaksızın, kendimi akıcı ve doğal bir biçimde ifade edebilirim. Dili, toplumsal ve mesleki amaçlar için esnek ve etkili bir şekilde kullanabilirim. Düşünce ve fikirlerimi açık bir ifadeyle dile getirebilir ve karşımdakilerin konuşmalarıyla ilişkilendirebilirim.	Hiç zorlanmadan her türlü konuşma ya da tartışmaya katılabilir; deyimler ve konuşma diline ait ifadeleri anlayabilirim. Kendimi akıcı bir şekilde ifade edebilir, anlamdaki ince ayrıntıları kesin ve doğru bir biçimde vurgulayabilirim . Bir sorunla karşılaşırsam, geriye dönüp, karşımdaki insanların fark etmelerine fırsat vermeyecek bir ustalıkla ifadelerimi yeniden yapılandırabilirim.

	Sözlü Anlatım	Yaşadığım yeri ve tanıdığım insanları betimlemek için basit kalıpları ve tümceleri kullanabilirim.	Basit bir dille ailemi ve diğer insanları, yaşam koşullarımı, eğitim geçmişimi ve son işimi betimlemek için bir dizi kalıp ve tümceyi kullanabilirim.	Deneyimlerimi, hayallerimi, umutlarımı, isteklerimi ve olayları betimlemek için çeşitli kalıpları yalın bir yoldan birbirine bağlayabilirim . Düşünce ve planlara ilişkin açıklamaları ve nedenleri kısaca sıralayabilirim . Bir öyküyü anlatabilirim, bir kitap ya da filmin konusunu aktarabilirim ve izlenimlerimi belirtebilirim.	İlgi alanıma giren çeşitli konularda açık ve ayrıntılı bilgi verebilirim. Çeşitli seçeneklerin olumlu ve olumsuz yanlarını ortaya koyarak bir konu hakkında görüş bildirebilirim.	Karmaşık konuları, alt temalarla bütünleştirerek, açık ve ayrıntılı bir biçimde betimleyebilir, belirli bakış açıları geliştirip uygun bir sonuçla konuşmamı tamamlayabilirim .	Her konuda bağlama uygun bir üslupla ve dinleyenin önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak şekilde konuşmamı etkili ve mantıksal bir şekilde yapılandırabilir, açık, akıcı bir betimleme ya da karşıt görüş sunabilirim.

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
YAZMA	Yazılı Anlatım	Kısa ve basit tümcelerle kartpostal yazabilirim. Örneğin; Tatil kartpostalıyla selam göndermek gibi. Kişisel bilgi içeren formları doldurabilirim. Örneğin: Otel kayıt formuna isim, uyruk ve adres yazmak gibi.	Kısa, basit notlar ve iletiler yazabilirim. Teşekkür mektubu gibi çok kısa kişisel mektupları yazabilirim.	Bildik ya da ilgi alanıma giren konularla bağlantılı bir metin yazabilirim. Deneyim ve izlenimlerimi betimleyen kişisel mektuplar yazabilirim.	İlgi alanıma giren çok çeşitli konularda anlaşılır, ayrıntılı metinler yazabilirim. Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak bilgi sunan ve nedenler ileri süren bir kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Olayların ve deneyimlerin benim için taşıdıkları önemi ön plana çıkaran mektuplar yazabilirim.	Görüşlerimi ayrıntılı bir biçimde, açık ve iyi yapılandırılmış metinlerle ifade edebilirim. Bir mektup, kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Önemli olduğunu düşündüğüm konuları ön plana çıkararak karmaşık konularda yazabilirim. Hedef belirlediğim okuyucu kitlesine uygun bir üslup seçebilirim.	Uygun bir üslup açık, akıcı metinler yazabilirim. Okuyucunun önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak etkili, mantıksal bir yapılandırmayla bir durum ortaya koyan karmaşık mektuplar, raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî ya da edebî yapıt özetleri ve eleştirileri yazabilirim.

Tablo 1. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnine Göre Oluşturulan ve Common European Framework Of Reference For Language¹

1.4. DERS KİTABI DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Urdu dili öğretmenlerine yönelik yapılan anket sonucunda, Urdu dili öğretiminde kullanılan kaynak kitapların biçim ve içerik açısından genel hatlarıyla inceleme başlıkları aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Kitapların hedef kitleye bilgi vermesi amacıyla, biçimsel özellik olarak üç farklı başlık altında, içerik olarak da yedi farklı başlık altında genel bir değerlendirme yapılmıştır. Kitapların iki ana başlık altında incelenmesinin nedeni; öğretici ve öğrencinin amacına yönelik hedef kitaba daha kolay

¹ Tablo, Common European Framework of Reference For Language resmi sayfasından alınmıştır.

ulaşabilmesine yardımcı olmaktadır. İçerik açısından ğretim kitaplarında aranan kriterler arasında dersin eğitim ve ğretim programını kapsayacak şekilde düzenlenmiş olması yer almaktadır. Her ders için ünite, bölüm, tema ve konular arasında programa uygun bir dengenin kurulması önem taşımaktadır. Carney ve Levin’e göre, eğitim-ğretim alanındaki ders kitaplarında yer alan görseller dekoratif, temsili, organizasyonel (rgtsel), bilgilendirici ve dönüşümsel resimler olmak üzere beş kategoriden oluşmaktadır (Carney; Levin, 2002).

Ders kitaplarını farklı açılardan incelemek mümkündür. Genel olarak kitaplar biçimsellik, kapsam ve içerik, ğretim ilke, teknik, yöntem ve ğretim stratejileri bakımından incelenmektedir. Bunun yanında kitapta hazırlık ve değerlendirme sorularının olup olmadığına da bakılmakta ve ders kitaplarının; fiziksel nitelikler, eğitsel-görsel tasarım ile dil ve anlatım boyutlarında incelenmesi de genel kabul görmektedir. Diğer bir ölçüt ise Stockholm kriter kataloğudur. “Stockholm kriter kataloğu öğretmenlere ders kitapları içerisinde en iyisini bulmaları konusunda yardımcı olmak için geliştirilen uluslararası bir ölçektir. Kısaca bu ölçek ders kitaplarının daha detaylı bir şekilde incelenmesidir. Bu katalog 1985 yılında Alman Profesör Hans Jürgen Krumm, Norveç’teki Upsala niversitesi ve Goethe Enstitüsü bünyesinde oluşturulan bir komisyon ile geliştirmiştir” (eltik, 2021:108).

Çalışmada, bağlayıcı olmamakla birlikte Stockholm ölçütlerinden aşağıda yer kriterler dikkate alınmıştır:

- Ders Kitaplarının Fiziksel zellikleri
- Ders Kitaplarında Eğitsel Tasarım
- Kazanımlar

- İçerik
- ğrenme-ğretme, lme ve Değeriendirme Süreci
- Görsel Tasarım
- Dil ve Anlatım

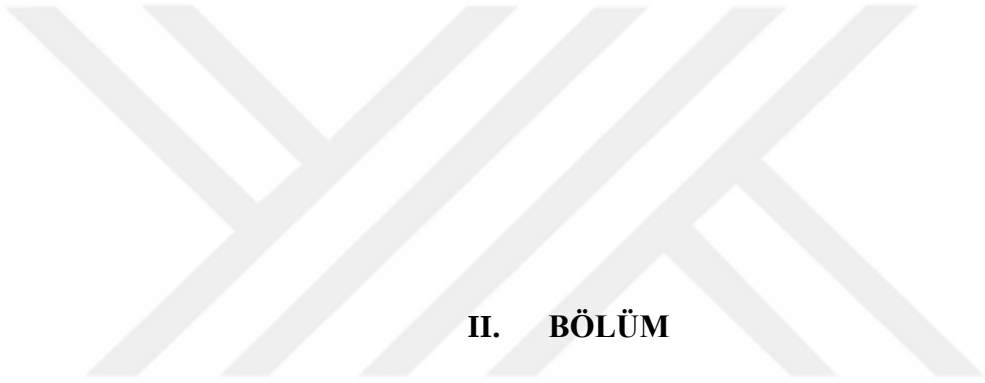
Urdu dili ğretim kitaplarının incelenmesinde dikkate alınan kriterler, öğretici ve öğrencinin ihtiyaçlarına göre belirlenmiştir. Bir kitabın incelenmesinde kullanılacak kriterler, kullanım alanlarına göre değışkenlik gösterebilmektedir. Urdu dili ğretim kitaplarından bazılarının yalnızca *Pdf* formatına ulaşılabilidiğı için biçimsel olarak değeriendirilmesi çok bağlayıcı bir kriter değıl, kitabın dört temel beceri yeterliliğine sahip olması esas oluşturmaktadır.

1.5. DERLEM PROGRAMLARI OXFORD WORD SMİTH VERSION 9.0.0.102

VE ANTCONC PROGRAMLARI

Dil ğretiminde dilin incelenmesi ve özümlemesi için derlem çalışmaları yapılmaktadır. Bu alışma sözcüklerin sıklıklarının ne ölçüde olduğunu nicel veriyle belirleyebilmektedir. Kelime sıklığı çalışmaları, okuyucuya birçok alanda kullanılabilecek verileri sunmaktadır. Yabancı dil ğretiminde kelime sıklığı, öğrenciye ilk öğretilecek kelimeler konusunda yardımcı olur. Sık kullanılan kelimeler temel söz varlığını oluşturmaktadır. Sıklık alışması, belirli bir sözcüğün veya kalıp ifadenin hedef derlemde kaç kere kullanıldığını saymak ve çıkan sonuçları istenildiğinde topluca incelemek amacıyla kullanılabilmektedir. Çalışmada sıklık temelli yaklaşım ile seçili

okuma metinlerinde yer alan sözcüklerin sayısal sıklık değerleri esas alınmıştır. Kelime sıklığı listesi, derlem destekli ücretsiz programlardan *AntConc* adlı dizinleyici aracılığıyla oluşturulmuştur. Anthony, *AntConc*'un çok amaçlı ücretsiz bir derlem programı olduğunu ifade etmektedir (Anthony, 2004). Ücretsiz bir uygulama olduğu için kişisel çalışmalarda ve okullarda kullanımı oldukça yaygındır. Derlem, kelime sıklığı ve anahtar kelime frekans analizlerine yönelik bir programdır. Çalışmada *AntConc* version 3'ten faydalanılmıştır. *Word* dosyasından programa aktarılan Urdu kelimelerin analizinde bir problemle karşılaşılmamıştır. *AntConc* programı, anahtar kelime listesi de oluşturabilmektedir. Elde edilen son veriler doğrudan bir tabloya aktarabildiği için güvenilir sonuçlar elde edilmektedir. *Oxford WordSmith* programı da kelimelerin metin içerisinde kullanımına dair bir analiz programıdır. *WordSmith* programı, 1994 yılında Anu Garg tarafından kurulmuştur. Scott, *WordSmith Tools* 4.0 kullanım kılavuzunda programın; kelime sıklığı listesi, eşdizimlilik, metindeki anahtar kelimenin bulunması, metinlerdeki sözcük öbeklerinin listesinin oluşturulması gibi çalışmaları gerçekleştirebileceği ifade etmektedir (Scott, 2004-2007). Kelime listeleri hem sıklık hem de alfabetik sıraya göre düzenlenebilmektedir. Ayrıca bunlar kayıt altına alınabilmekte ve yazdırılabilmektedir. Birçok dil seçeneği olan *WordSmith* programında Urdu dili de mevcuttur. Milyonlarca kelime içeren derlemlere erişmede ve metinleri analiz etmede kullanılan güvenilir bir program olarak kabul görmektedir. Programda kelimenin anlamı ve etimolojisi verilirken, örnek kullanımları ile kelimeyi pekiştirmeyi mümkün kılmaktadır. Çalışmada sıklık listesinin oluşturulması için her iki program da kullanılmış ve çıkan sonuçlar birbiriyle karşılaştırılmıştır. Ancak, her iki programın oluşturduğu listelerin aynı anda kullanması çalışmada çok fazla tablonun yer almasına neden olacağından yalnızca *WordSmith* 9.0 versiyonundan yararlanılarak oluşturulan listeler çalışmaya eklenmiştir.

II. BÖLÜM

2.1. DİLDE SÖZ VARLIĞI

Bir dilin söz varlığını incelemek o dili yalnızca linguistik açıdan ele almakla sınırlı kalmaz aynı zamanda hedef dilin konuşulduğu ülkenin tarihi ve kültürü ile ilgili de ipuçlarına ulaşmayı sağlayabilmektedir. Aksan’a göre söz varlığı, dildeki seslerin oluşturduğu simgeler ve dilbilim terimleri değil o dilin konuşulduğu ülkedeki toplumun unsurları, sahip oldukları kültürün bir aynasıdır (Aksan, 1996). Söz varlığı çalışmaları, hedef dilin değerlerini ve kültürel unsurlarını aktarmada önemli bir rol oynamasının yanı sıra kelime hazinesinin gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Dilin varoluşundan bu yana meydana gelen değişim süreçlerini, sözcüklerin anlam ve şekil değişikliklerini söz varlığı çalışmaları ortaya çıkarabilmektedir. Öğrencilerin okuduğu bir metni ya da dinlediği bir ses kaydını anlatılmak istendiği şekli ile anlayabilmesi ve kendi düşüncelerini doğru bir şekilde aktarabilmesi için söz varlığının belirlenmesi büyük bir öneme sahiptir.

“Onan, Türkçenin söz varlığı terminolojisi üzerine yaptığı çalışmada ana dil ve yabancı dil öğretimi işlevleri çerçevesinde yirmi beş kavram belirlemiştir. Bu terimler, “kelime, kavram, terim, kelime hazinesi, derlem, kelime ailesi, kavram alanı, kelime kalitesi, kelime sıklığı, kelime yaygınlığı, kelime turu, alıcı kelime hazinesi, üretici kelime hazinesi, derinlik, genişlik, ağırlık, anlam alanı, anlam değeri, alt anlamlılık, kronem farkı, sözlüksel alan, zihinsel sözlük, sözlük birim ve biçimbirimdir” (Onan, 2016: 27). Bu kavramları ayrı ayrı incelemek geniş bir çalışma alanı oluşturulabilmekte ve söz varlığına ait ortak bir terminoloji geliştirmek için yeni incelemelere imkân sağlayabilmektedir. Anadili ve yabancı dil öğretiminde, öğretilecek dilin en sık geçen, en gerekli sözcüklerinin saptanması, bu öğretimden alınacak sonucun başarılı olup

olmamasında rol oynamakta, öğrenen kişiye en gerekli sözcüklerin belirlenmesi konusunda, özellikle sıklık sayımlarına dayanan çalışmalar yapılmaktadır.

Söz varlığını oluşturan temel öğeler; insan organ adları, esas hareketleri ifade eden fiiller, öncelikli ihtiyaçları karşılayan kelimeler, sayılar, akrabalık isimleri gibi kelimelerden oluşmaktadır. Kullanım alanlarına ve ihtiyaçlara göre kullanım oranı ufak değişikliklere uğrayan bu kelimeler; deyim, kalıp ifade ve genel terimlerin oluşturulmasında kullanılmaktadır.

2.2. KELİME SIKLIĞI

Sıklık çalışması dili inceleme yöntemlerinden biridir. Yabancı dil öğretimi alanında öğreniciye öğretilmesi gereken sözcüklerin belirlenmesi konusunda bu sıklık çalışmalarından büyük ölçüde yararlanılmaktadır. Sesbirimler, sözlükbirimler, sözdizimsel yapılar, mesleki terim listeleri vb. dildeki sözcüklerin dağılımlarını ve kullanım oranlarını gözlemleyebilen araştırmacılar birçok dilde bu çalışmalar sayesinde sözcüksel sıklık listeleri oluşturabilmişlerdir ve bu çalışmalarda özellikle dil öğretimi konusunda yepyeni yöntemlerin geliştirilmesini sağlamışlardır. Sözcük listeleri ve sıklık listeleri çalışmalarının amacı, kelime öğretimi sıralamasının belirlenmesi, bilimsel çalışmalarda kullanmak üzere istatistiksel verilere ulaşma ve kelime havuzunun oluşturulmasını sağlamaktadır. Bu çalışmaların yapılabilmesi için yazılı ya da sözlü kelimelerden bir havuz oluşturulur. Oluşturulan havuzda mümkün olduğunca fazla sayıda kelimeye yer verilmesi çalışmanın daha güvenilir ve net sonuç verebilmesi açısından önemlidir. Bir araya getirilen kelimelerin en çok tekrar edilenden en az tekrar edilene doğru sıralanarak kelime sıklığı listesi oluşturulur. “Söz varlığı çalışmalarının odağını sıklık çalışmaları oluşturmaktadır. Sıklığa dayalı söz varlığı araştırmaları, her

dilde bazı kelimelerin diğerlerinden daha sık kullanıldığı ve bu sebeple gerek ana dili eğitiminde gerekse dilin ikinci dil olarak öğretiminde, sıklığı yüksek bu kelimelerin öğretimine öncelik verilmesi gerekliliğinden ortaya çıkmıştır. Hemen hemen her dil için geçerli olmak üzere bir dilde kullanılan en sık 1000 kelime, o dilin toplam kullanımının yaklaşık yüzde seksenine karşılık gelmektedir. En sık 1000 kelimenin dilin toplam kullanımıyla ortaya çıkan hacmin yüzde seksenini karşılaması bu kelimelere öğretim önceliği verilmesini zorunlu kılmaktadır” (Güzel, 2016: 11).

Bir metinde kelimenin tekrarlanma sayısı ile kelimenin uzun süreli hafızaya aktarılması arasındaki ilişki doğru orantılıdır. Sıklık çalışmaları, bir dilin sözlü ya da yazılı metinlerinde kullanılan kelimelerin kaç kere tekrarlandığını saptamak için yapılır. En sık kullanılan kelimelerin belirlendiği bu çalışmalardan elde edilen bulgular gerek ana dili öğretiminde, gerekse yabancı dil öğretiminde hangi kelimelerin hangi aşamada öğretilmesi gerektiğiyle ilgili önemli bir bilimsel veriye ulaşmaya olanak sağlar. Dil öğreticileri ve materyal hazırlayıcıları tarafından derste kullanacakları kelimeler için yapılan sıklık çalışmalarına başvurulur olmuştur. Son yıllarda; yazılı ve sözlü kaynaklardan hedef dildeki kelimelerin farklı şekillerde kullanımları bir araya getirilerek sayısal dökümlerin yapılabilmesi, bilgisayar ortamına sürekli arttırılarak bir kelime havuzunun oluşturabilmesi, kelimelerin türlerine göre ayrıştırılıp, listeler hazırlanabilmesi için *corpus* programı kullanımı ile büyük boyutlara ulaşmıştır.

Derlem çalışmalarının tüm araştırmacıların kullanımına açık olarak hizmet vermesi de çalışma alanlarının genişlemesi ve gelişmesi için araştırmacıları yeni çalışmaları imkân sağlamıştır. Sözcük kullanım sıklığını bilmek, dil öğretiminde büyük öneme sahiptir. Aksan, bu durumu şöyle ifade etmektedir: “Okumaya yeni başlayan, ilkokulun ilk sınıflarındaki öğrencilere ya da bir yabancı dili öğrenmeye başlayanlara ilk

aşamada öğretilmesi gereken sözcüklerin hangileri olduğu, dilin sözcüklerinin hangi sıraya göre tanıtılması gerektiği saptanırken, değişik gereksinimleri karşılayan ana dili ve yabancı dil sözlükleri hazırlanırken dildeki öğelerin sıklıklarının bilinmesi gerekmektedir” (Aksan, 2004: 20). Sözcüklerin kullanım sıklığına göre hazırlanan kelime sıklığı listelerinin dil öğretiminde kullanılması hedef dili öğretmede büyük avantaj sağlamaktadır.

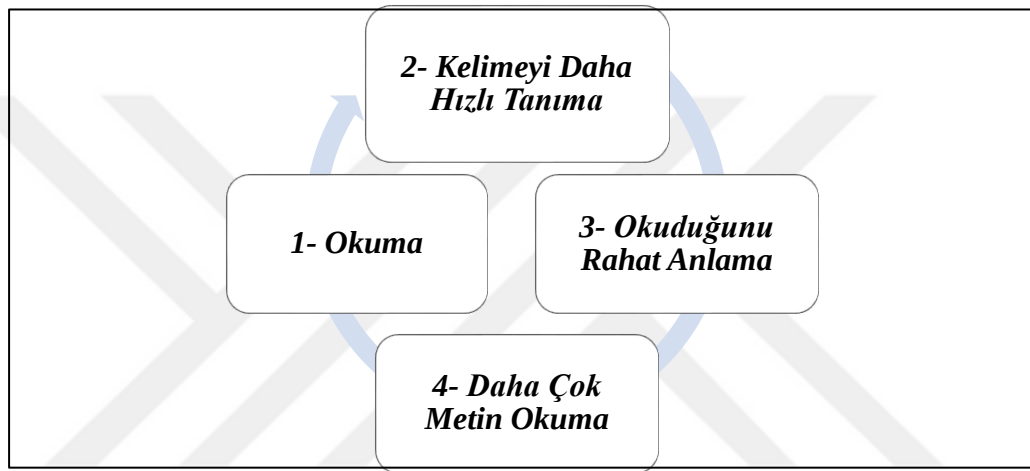
“İngilizce kelime sıklığı çalışmasını Thorndike ve Lorge, 1944 yılında öğretmenler için 30.000 kelimeyi içeren kelime kitabı için yapmıştır” (Baş; Karadağ, 2012:82). Daha sonra dil öğretimine yönelik bu tarz çalışmalara yenileri eklenmiştir. Türkçe kelime sıklığı sözlüğü, İlyas Göz tarafından 2003 yılında hazırlanmıştır. Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğünün içeriğini gazeteler, dergiler, roman, hikâye, bilimsel kaynaklar, biyografik ve dini içerikli eserler gibi muhtelif yazılı öğeler oluşturmakta, Türkçede en sık kullanılan kelimelerin tespit edilmesi açısından oldukça dikkat çekici çalışmalar arasında yer almaktadır.

Alanyazın taramasında, sözcük sıklığı ile alakalı pek çok çalışmaya rastlanabilmektedir. Nelson’a göre, okuma sürecinde göz izleme teknolojisinin kullanımı, okuma çalışmalarında doğrudan veri elde edilmesine ve yorumlanmasına fırsat vermektedir (Nelson, 2010). Bu sayede, farklı tekniklerle kelimelerin kullanım yoğunluğu tespit edilebilmekte ve sık kullanılan kelimelere okuma metinlerinde yer verilerek metin anlaşılır hale getirilebilmektedir. “Kelime sıklığı ile göz sıçramasının ilişkisine bakıldığında, anlamsal ya da biçimsel olarak sözcük sıklığına sahip sözcüklere yapılan sıçramaların ve bu sözcükten sonra yapılan sıçramaların daha hızlı olduğu ve okunan metnin anlamlandırılmasının daha rahat yapılacağı konusunda olumlu yönde görüşler vardır. Literatüre bakıldığında okuma sürecinde göz izleme teknolojisinin

kullanımına ilişkin çok sayıda araştırma yapılmıştır” (Baştuğ; Keskin; Şimşek, 2019:328). Yabancı dil öğretiminde kelime sıklığı çalışmaları göz önünde bulundurularak kelime öğretimi yapıldığında öğrencinin daha fazla cümle kurabilmesi mümkündür. Öğrenciye hedef dilde daha sık kullanılan kelimelerin öğretilmesi dört temel becerinin gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle kelime sıklığının belirlenmesi için yapılan çalışmalar her dil için büyük önem taşımaktadır. Yabancı dil öğretiminde kelime sıklığı çalışmalarının daha başarılı sonuca ulaşabilmesi için hedef dilin öğretimine yönelik hazırlanan ders kitapları, basit okuma kitapları ve yazılı metinler gibi materyallerin incelenmesi ve ilk öğrenilmesi gereken çekirdek kelimelerin sıklık analizi sonucunda belirlenmesi göz önünde bulundurulmalıdır. Bir dili öğretirken o dilin tüm kelimelerini öğretmek mümkün değildir. Bunun için kullanım alanı ve kullanım amacına göre öncelikli kelime listesinin oluşturulması önemli bir araştırma alanıdır. Bir kelimenin kaç kere kullanıldığı ve kullanım alanı o kelimenin öğreticiye ne zaman verilmesi gerektiği konusunda ipucu vermektedir. Kelimenin ne kadar sıklıkta kullanıldığı sonucuna ulaşmakla ne kadar geniş bir alanda kullanıldığı sonucunu birlikte değerlendirmek faydalı olacaktır. Öğrenciye yönelik hazırlanacak yardımcı materyallerde o dile ait sık kullanılan kelimelerin yer alması okuduğunu anlama becerisi için önemli bir rol oynamaktadır. Sık kullanılan kelimelerin toplam sayısı ve farklı kelime kullanım alanları, konuşucunun eğitim seviyesi ve öğreticinin zengin materyal havuzuna göre değişkenlik gösterebilmektedir. Öğrenci ilk etapta daha çok kullanacağı kelimelere sık sık maruz kalırsa hafızasında daha çabuk yer edinecektir. Öğrenci, derslerin sonunda yeni karşılaştığı kelimeleri bir liste şeklinde farklı bir deftere yazması ve bu kelimelerle ilgili bol örnek cümle kurma çalışması yapması halinde daha çok cümle kuracak ve daha fazla kelimeyi öğrenmiş olacaktır. “Okuma esnasında, işleyen bellek içerisinde bulunan yürütücü merkez, cümle bilgisi, kelimelerin anlamları, yazım ve konuşma kuralları ile ilgili bilgiyi geri getirirken, diğer alt birim sistemleri, kelimeler

ve cümleler işlenirken, kısa zaman dilimleri içerisinde metnin daha uzun olan bölümlerinin anlaşılabilmesi için, bunları bellekte tutar. Ayrıca okuma sürecinde, işleyen bellek sayesinde okunan cümlelerin yeniden hatırlanması mümkün olmaktadır” (Siegel, 1994: 109 ; Özenici, 2009: 471).

Bu sisteme göre, öğrencinin belirlenen kelime sıklığı listesini dikkate alarak kelime hazinesini genişletmek ve o kelimelerin yer aldığı okuma metinleri ile okuduğunu anlama becerisinin gelişmesi şöyle bir döngü tablosu ile ifade edilebilir;

Şekil 2. Anlama Döngüsü

Okuma metinlerinde sık kullanılan kelimelerin nadir kullanılan kelimelere oranla daha çabuk algılandığı ve kelimelerin cümle kurmada daha fazla kullanıldığı gözlemlenmektedir. Öğrencilerin kelime hazinesinin, kelime sıklığı listelerine göre oluşturulması konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerilerini verimli hale getirmektedir. Erol, günlük hayatın ihtiyaçlarını karşılayan kelimelerin birçok dilde hazırlanan sıklık listelerinde ilk sıralarda yer aldığı, günümüzde hazırlanan sıklık listeleri incelediğinde de yine günlük ihtiyaçları karşılayan kelimelerin ön plana çıktığını, Türkçenin sıklık listelerinde ilk sıraları oluşturan kelimelerin durumu tarihsel olarak incelediğinde farklı dönemlerde yapılmasına rağmen birçok kelimenin benzer sıralamada yer aldığını ifade etmektedir (Erol, 2014). Yabancı dil öğretiminin daha hızlı

ve verimli şekilde sürdürülebilmesi için kelime sıklığı çalışmaları hemen her dil için yapılmaktadır. Çünkü dil öğretiminde dilbilgisi konularından önce öğrenci hedef dildeki kelimelerle karşılaşmaktadır. Öğrencinin kendini ifade edebilmesi için günlük iletişimini sağlayabileceği kelimeleri seçmesi önemlidir. Sesbirimler, sözlükbirimler, sözdizimsel yapılar gibi dildeki sözcüklerin yazıda ve konuşmada eşit olarak dağılıp dağılmadığını analiz eden, hangi öğelerin diğerlerine oranla daha sık kullanıldığını merak eden araştırmacılar, birçok dilde sözcüksel sıklık listeleri oluştururlar. Bu tür sıklık inceleme çalışmaları özellikle dil öğretimi konusunda öğrenci için yararlı olmakla beraber yöntemlerin geliştirilmesini de sağlar. Yabancı dil öğretimi dışında sözlük çalışmaları ve biçembilim incelemelerinde kelime sıklığı çalışmalarından yararlanılmaktadır.

Çalışma için kelime sıklığı listesi oluştururken, öncelikle Türkiye’de Urdu dili alanında üniversite bünyesinde görev yapmakta olan Urdu dili öğreticilerine yönelik bir anket hazırlanmıştır. Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Konya Selçuk Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı/Bölümünden toplam on bir öğretim üyesi ankete katılmıştır. Ankete verilen cevaplar doğrultusunda öncelikle Urdu dili öğretiminde kullanılan kaynak kitapların tam listesi çıkarılmıştır. Verilen cevaplardan dil öğretimi ile ilgili olmayan alan kitapları listeye eklenmemiştir. İnceleme nesnesi olarak seçilen Urdu dili öğretim kitapları satın alma ve satın almanın mümkün olmadığı kitaplar fotokopi yoluna başvurularak temin edilmiştir. Kitaplardan sekizinde okuma metinleri tespit edildikten sonra tarayıcı vasıtasıyla metinler taranmıştır. *Pdf* formatına getirilen okuma metinleri, *card scanner* programı ile *Word* aktarılmıştır. Metni aktarma işlemi yapılırken program; zemin üzerindeki sayfa numarasını, leke ve işaretleri bir karakter olarak algılamış ve bunu bir harf ya da kelime gibi bilgisayara aktarmıştır. Bu da ulaşılmak istenen rakamın doğruluğu konusunda yanılgıya sebep

olmuştur. Bu nedenle metinlerde bulunan kelimeler sayılmadan önce sayısal verileri etkileyecek metin dışı her unsur havuzdan temizlenmiş ve genel havuzu oluşturan kelimelerdeki yazım hataları düzeltilmiştir. Havuza dâhil edilen kelimelerin yazımı konusunda, 2022 baskılı TDK Urdu-Türkçe Sözlüğü esas alınmıştır. Kelimelerin erillik, dişillik ve teklik çoğulluk seçiminde, farklılıklara yol açmamak için kelimeler önce eril ve tekil hale getirilmiştir. Bunun dışında yazılışları aynı anlamları farklı olan kelimelerin sıklık dizini oluşturmada güvenilir sonuç vermeyeceği kanısıyla yalnızca isim ve sıfatların listesi çıkarılmıştır. Örneğin “میں” kelimesi, içinde anlamına gelen edat ve kişi zamirlerinden ben anlamında kullanılmaktadır. Sıklık listesine bakıldığı zaman “میں” oldukça fazla kullanılmıştır, ancak kelimenin hangi anlamıyla kullanıldığı bilinmediğinden sıklık çalışması için tercih edilmemiştir. Aynı şekilde “تو” kelimesi ikinci tekil şahıs zamiri sen ve bu yüzden bağlacı anlamında kullanılmaktadır. Çalışmanın amacına uygun olmadığı için anlamları farklı yazılışı aynı kelimelerde biçim dikkate alınmıştır. Çalışmada oluşturulan sınırlılık çerçevesi gereğince yalnızca sıfat ve isimler dikkate alınmış, iki ve daha fazla kullanılan kelimelerle bir sıklık listesi oluşturulmuştur. Kelimelerin anlamlarına yönelik sıklık listesi hazırlanması farklı bir çalışma konusu olarak ele alınabilir. Kelimelerin sıklık listelerinin yer aldığı toplam sekiz sıklık listesi oluşturulmuştur. Tüm bu işlemlerden sonra eril ve tekil hâle indirgenmiş kelimeler, sayısal sıralı olarak sıklık listesi hâline dönüştürülmüş, özel isimlere yer verilmemiştir. Sıklık listelerinde yer alan isim ve sıfat kökenli kelimelerin transkripsiyonları ve anlamları 2022 baskılı TDK Urdu-Türkçe Sözlüğünde yer alan ilk ve yaygın anlamlarından alınmıştır. Listede yer alan, ancak TDK Sözlükte yer almayan kelimeler için farklı sözlüklere başvurulmuş, yine kelimenin ilk ve yaygın anlamları kullanılmıştır. Sekiz kitaptan elde edilen sıklık listelerinin kullanım sıklıklarına göre yüz kelimelik genel bir liste oluşturulmuş ve bu kelimelerin dilbilgisel açıdan kullanım alanlarına göre okuma metinlerinden alınan örnek cümlelere yer verilmiştir.

Çalışmanın güvenilirliği açısından kelime listelerinin oluşturulmasında ve değerlendirilmesinde “*Wordsmith* ve *AntConc*” yazılım programlarından yararlanılmıştır.

2.3. URDU DİLİ

Urdu dili, günümüzde başta Pakistan ve Hindistan olmak üzere pek çok ülkede yaşayan farklı etnik köken ve dine mensup insanlar tarafından konuşulmaktadır. “Hint-Avrupa dil ailesi içinde yer alan Urdu dili, Müslümanların Hindistan’a gelmelerinden sonra, yerli halkla aralarında toplumsal ve sosyal gereksinimlerini karşılamak ve iletişim kurabilmek için, Arapça, Farsça ve birçok yerli dili karıştırarak ortaya koydukları bir dildir. Eski Türkçe’de *ordo/ordu* kelimesinden gelen Urdu, “*hakanın konağı*”, “*ordugah*”, “*askeri kamp*” anlamına gelir” (Belen, 2012:26).

Urdu dilinin nerede doğduğuna dair farklı görüşler olsa da kesin bir kanıya varılmamıştır. Bugün Urdu dili diye adlandırdığımız dilin başlangıçta bölgesel olarak dağılımından söz edilemediğini belirtmek gerekir. Seyyid Şehzad Nasir, ana hatlarıyla Urdu dilinin doğduğu bölgeye dair şu ifadelerle yer vermiştir: “O zamanlar çoğu yerli dil henüz herhangi bir şekil halini bile almamıştı. Eski tarihçiler dil konusunu dile getirmemişlerdir. İmâ dahi etmiş oldukları varsayılsa bile bu son derece belirsiz şekilde olmuştur. Tarihçi Hafız Mahmud Şirani, eğer Urdu dili Pencap bölgesinde doğduysa, neden buradaki halkın ana dili olmamış ve bu insanların Pencap dili ana dilleri olmuştur sorusuna dair bir cevap vermemiştir. Oysa bütün bu bölge 18.yy’da 800 yıl boyunca Müslüman hakimiyetinde kalmış, bu kıt’a İslam kültürünün önemli bir merkeziydi ve

genellikle Müslümanlar buraya yerleşmişlerdi. Öyleyse Urdu dili neden Ganj-Yamuna bölgesindeki gibi yaygın bir konuşma dili haline gelmemiştir” (Nasir, 2013).²

Urdu dili, zamanla kelime dağarcığına Farsça ve Arapça kelimeler ekleyerek ilk başlarda sadece Hindi (Hintçe) olarak anılan ve daha sonra ordu anlamına gelen Türkçe bir kelime olan Urdu ismini almıştır. “Kullanım açısından ortak kelime, deyim ve atasözlerinin yanısıra bazı ekler, ünlemler ve bağlaçlar da hem Urdu dilinde hem de Türkçede birebir aynı anlamda kullanılmaktadır” (Kışmır; Öcalmış; Siyilim Başarır, 2023: 189). Urdu Dili, Kuzey Hindistan’daki yerli lehçelerin yanı sıra Farsça, Arapça ve Türkçe ile etkileşim halinde olan karma bir dildir ve bu nedenle hızlı bir şekilde gelişim göstermiştir. Türkmen’e göre, Urdu ismi Babur’un soyundan olan Delhi’ye nakletmesi, kurduğu şehre Şah Cihanabad demesi ve ordunun bulunduğu yeri de Urdu-i Mualla diye adlandırılması ile başlamıştır (Türkmen, 1992). Hint-alt kıtasında 300 yıldan fazla hüküm süren Hint-Türk İmparatorluğu (1525-1857) Urdu dilinin gelişmesine büyük katkı sağlamıştır. Hint-Avrupa dil ailesine mensup olup sağdan sola doğru yazılmaktadır. Zengin ses özelliklerine sahip Urdu dilinde toplam 52 harf bulunmaktadır.

Urdu Dili, Hint Alt Kıtası’nda kurulan Türk devletlerinin bölge halkıyla etkileşimleri sonucunda oluşmuş ve kadim Türk tarihinin kıymetli bir mirası olarak günümüze kadar ulaşmış yaşayan bir dildir. Müslümanlar tarafından Urdu Dili benimsenirken ve dilde Sanskritçe kelimelerin yerine Arapça ve Farsça kelimeler tercih edilirken, diğer tarafta bu durumun tam tersi bir durum yaşandığı ve benimsedikleri dilleri kendilerince arındırma yoluna gidilmiştir. Soydan’a göre, Pakistan ve Hindistan’ın ortak dili olan Urdu Dili, kullanım alanının genişliği ve söz varlığının zenginliği münasebetiyle edebiyat araştırmacıları ve dilbilimcilere engin bir çalışma

² Urdu dilinin kökenine dair kapsamlı bilgilere ulaşmak için Dr. Selim Akhtar’ın, “Urdu Zuban ki Mukhtasar-Tareen Tareekh adlı kitabı incelenebilir.

alanı sağlamaktadır (Soydan, 2003). Hint-Avrupa dil ailesi içindeki Hint-Aryan grubunun üyesi olan Urdu dili, dünyada yaklaşık yetmiş milyon kişi tarafından birinci dil, yüz milyondan fazla kişi tarafından ikinci dil olarak konuşulmaktadır. Urdu dili, birçok din ve kültür çevrelerine mensup farklı yerel dillerin konuşulduğu etnik kökenli bir bölgede halkın ortak olarak konuştuğu ortak bir dil konumundadır. Urdu dili, sadece Güney Asya’da değil aynı zamanda Batıda da yaygın olarak kullanılan bir dildir. Pakistan ve Hindistan’ın dışında Bangladeş, Afganistan ve Nepal’de de konuşulmakta olup Ortadoğu, Avrupa, ABD ve Kanada’da yaşayan Güney Asya Müslüman diasporasının kültür dili ve ortak dili haline gelmiştir.

2.4. TÜRKİYE’DE URDU DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜM/ANABİLİM DALI MÜFREDATINA GENEL BAKIŞ

Urdu dili, Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında öğretildiği için öğrenciler de yetişkin bireylerden oluşmaktadır. Urdu alfabesi, kendisi de Arap, Fars alfabesinden oluşan bir alfabedir. Urdu alfabesi yalnızca ünsüzleri ve uzun ünlüleri gösterir, ünsüzlerin birbirleriyle olan ilişkisinden de kısa ünlüler anlaşılabilir. Türkçe ise Latin alfabesi ile yazılır ve harflerin sesi yazıldığı gibi çıkarılır. Türk öğrencilerin Urdu alfabesini yazmaları ve Türk alfabesinde bulunmayan sesleri çıkarabilmeleri zaman ve çaba gerektirmektedir. Urdu öğretiminin temelinde harfleri öğretme, harfleri birleştirme, ayırma ve telaffuz becerisinin geliştirilmesi için derslerde öncelik dil öğretimine verilmektedir. Türkçe ve Urdu alfabesinin farklılığı, telaffuz zorlukları nedeniyle öğrenci ilk yılında dil öğretimine odaklı derslerin yer aldığı bir müfredat ile öğretime başlar. Urdu Dili ve Edebiyatı öğrencileri için Türkiye’deki Urdu bölümlerinde henüz bir hazırlık sınıfı bulunmamaktadır. Türk kültürü ile Urdu dilinin tarihî gelişim süreci içerisinde yazılan kaynakların incelenmesi, Türk dili ile benzer ve farklı özelliklerin dil

öğretiminde kullanılması, Pakistan-Müslüman Hindistan tarihi ve kültürünün öğretilmesi, karşılaştırmalı edebiyat çalışmalarının yapılabilmesi ve akademik düzeyde çalışmalar yapabilecek araştırmacıların yetiştirilmesi Türkiye’de Urdu dili öğretiminin ortak gayelerinden bazılarıdır. Türkiye’de Urdu Dili ve Edebiyatı Bölümü/Anabilim Dalı üç üniversitede vardır. Bunlar, İstanbul Üniversitesi ve Ankara Üniversitesinde Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Bölümleridir. Birçok kaynağa göre dünyanın en çok konuşulan üç dilinden biri olan Urdu dili, günümüzde başta Pakistan ve Hindistan olmak üzere pek çok ülkede yaşayan farklı etnik köken ve dine mensup insanlar tarafından konuşulmaktadır. Urdu dili Pakistan’ın iki resmi dilinden biridir. Türkiye’de ise Urdu dili öğretimi 1915 yılına kadar uzanmaktadır. Meşhur Hintli milliyetçilerden Abdülcabbar ve Abdüssettar Hayri kardeşler, Birinci Dünya Savaşı sırasında, o günlerde bulundukları Beyrut’tan ayrılarak önce Hicaz’a oradan da İstanbul’a gelmiş ve Osmanlı gizli servisi "Teşkilat-ı Mahsusa" adına çalışmaya başlamışlardır. Bu sırada, Abdülcabbar Hayri, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi’nde (Darülfünûn) Urdu lisanı muallimi olarak atanmış ve böylelikle Urdu dili eğitiminin Türkiye’deki serüveni başlamıştır. Türkiye’de Urdu dili öğretiminin bu ilk evresi, 1918 yılında Birinci Dünya Savaşı’nın kaybedilip İstanbul’un işgal edilmesiyle sekteye uğramıştır.

İstanbul Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı

1963 yılından itibaren iki ayrı kürsü halinde faaliyet göstermeye başlayan Doğu Dilleri ve Edebiyatları bölümü, bu öğretimini 1981 yılında 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’nun yürürlüğe girişine kadar Arap Filolojisi, Fars Filolojisi ve Pakistan Kültürü kürsülerince sürdürmüş, 1985 yılında Pakistan hükümeti tarafından görevlendirilen

Prof. Dr. Gulam Hüseyin Zülfıkar'ın Pakistan Kùltürü kürsüsünde göreve başlamasıyla Urduca seçmeli ders olarak okutulmaya başlanmıştır. 1994 yılında Urdu Dili ve Pakistan Araştırmaları adı altında kurulan anabilim dalı, 01.03.1999 tarihinde Urdu Dili ve Edebiyatı adını alarak bugünkü haline gelmiştir. İstanbul Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalının yüksek lisans ve doktora programları mevcuttur. Mevlana programı kapsamında Pakistan'ın çeşitli üniversiteleri ile anlaşmaları bulunmaktadır.

Ankara Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı

Urdu dili ilk kez 1957 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakùltesi, Arapça ve Farsça bölümleri bünyesinde okutulmaya başlanmıştır. 1961-1962 öğretim yılları arasında “Urdu Dili ve Pakistan Tetkikleri” kürsüsüdür. Bu bağımsız kürsü öğretim elemanı Davud Rehber ile faaliyete başlamıştır. Eğitime birkaç yıl ara verildikten sonra 1967'den itibaren Prof. Dr. Dr. şevket Bulu ve yabancı uyruklu öğretim elemanı Prof. Dr. Tahir Faruki ile yeniden eğitime devam edilmiştir. Urdu Dili ve Edebiyatı bölümleri arasında öğreticiler için Erasmus değişim programı yapılmaktadır. Anabilim Dalı öğrencileri üniversite içi yandal ve çift anadal programları ile desteklenmektedir. Anabilim dalı öğrencileri tarafından kurulan Urdu Dili Filoloji Topluluğu, Türkiye’de eğitim gören Pakistanlı üniversite öğrencileri ile Pakistan’a dair her alanda birçok etkinlik düzenlemektedir.

Konya Selçuk Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı

Konya Selçuk Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Bölümü 1987 yılında Erkan Türkmen tarafından kurulmuştur ve 1988-1989 öğretim yılında öğrenci kabulüne başlamıştır. Selçuk Üniversitesi, yaklaşık beş yıl aradan sonra 2024-2025 Eğitim-

Öğretim yılında lisans programı yeniden aktif hale gelmiştir. Burada da lisansüstü öğretime devam edilmektedir.

Hint Alt Kıtası; Hindistan, Pakistan, Bangladeş, Sri Lanka, Butan ve Maldivler'i içine alan geniş coğrafyayı kapsayan bölgeye verilen isimdir. Bölge, oldukça geniş topraklara sahiptir; bunun yanında, Umman denizi ile Bengal körfezi arasında Himalayalar'ın güneyinde Hint Okyanusuna doğru giderek daralan üçgen biçiminde, Asya'nın güneyine eklenmiş bir kıta görüntüsü vermesi nedeniyle bu şekilde isimlendirilmektedir. Bu da bölgede birbirinden farklı sayısız insan topluluklarını barındırması, zengin bir kültürel medeniyetlere ev sahipliği yaptığını göstermektedir. Hint Alt Kıtasında yer alan verimli kaynaklarından dolayı ilk çağlardan bu yana güçlü devletlerin ilgisi yoğun olmuş ve tarihinin birçok döneminde istilaya uğramıştır. Bu durum bölgede pek çok farklı hanedanlıkların kurulmasına vesile olmuş ve pek çok farklı kültür aynı anda yaşanmıştır.

Pakistan ile Hindistan, resmi olarak 14 Ağustos 1947 yılında sınırlarını belirlemiş ve bir devlet olarak haritadaki yerini almıştır. Böylece milyonlarca Müslüman, Hindu ve Sih'in mübadelesi başlamış, sınırın her iki yanındaki toplam 12 milyon kişi yer değiştirmiştir. Tarih, coğrafya, kültür ve dil yönünden çok zengin olan bu bölgenin yalnızca dilini değil tarihini, coğrafi özelliklerini, kültürünü ve edebiyatını öğrenmek-öğretmek önemlidir. Türkiye'de Urdu dili, daha önce de belirttiğimiz üzere yükseköğretim kurumlarında öğretilmektedir. Urdu dili öğretiminde harflerin öğretilmesi, birleştirme-ayırma çalışmaları yapıldıktan sonra basit cümlelerle dilbilgisi öğretimi yapılmaktadır. Yukarıda bahsettiğimiz etkenlere ek olarak, tarih-coğrafya ve edebiyat konularını içeren zengin bir müfredat ile öğrencilerin disiplinlerarası bağlantı

kurmalarını, öğrencilere eleştirel düşünme becerileri ve kültürel farkındalık kazandırmayı amaçlamaktadır.

Üç üniversitenin lisans/lisansüstü müfredatlarında yer alan bazı dersler aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

<i>Yükseköğretim Kurumlarında Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı/Bölümü Müfredatından Ders Adları</i>
1- Hindistan Tarihi
2- Pakistan Tarihi
3- Müslüman Hindistan Kültür Tarihi
4- Urduçada Arapça ve Farsça Unsurlar I
5- Güney Asya Araştırmaları
6- Urdu Dili
7- Urdu Dilbilgisi
8- Urdu Konuşma
9- Urdu Yazım ve Kuralları
10- Klasik Urdu Edebiyatı
11- Klasik Urdu Şiiri

<i>Yükseköğretim Kurumlarında Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı/Bölümü</i> <i>Müfredatından Ders Adları</i>
12- Urdu Dilinden Türkçeye Çeviri
13- Türkçeden Urdu Diline Çeviri
14- Modern Urdu Edebiyatı Tarihi
15- Manzum Metinler
16- Güncel Metinler
17- Görsel Uygulamalar
18- Gezi Edebiyatı
19- Muhammed İkbal İncelemeleri
20- Urduca Multimedya
21- Urduca Basın Dili
22- Hindistan Kültür Tarihi
23- Bağımsızlık Sonrası Urdu Edebiyatı
24- Çağdaş Urdu Şiiri
25- Hintçe Modern Metinler
26- Urdu Nesri
27- 20.yy Urdu Edebiyat Tarihi

<i>Yükseköğretim Kurumlarında Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı/Bölümü Müfredatından Ders Adları</i>
28- Metin İncelemeleri
29- Klasik Metinler

Tablo 2. *Yükseköğretim Kurumlarında Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı/Bölümü Müfredatı*

Urdu dili; varlığını sürdüren bir dil olduğu için oluşturulmuş her müfredatta dilin zaman içindeki değişimini, tarihsel gelişimini, kültürel unsurlarını, edebî eserlerini, güncel gelişmeleri incelediği görülmektedir. Bu da hedef dil öğrencilerinin öğrenme yeteneklerine göre çeşitli ilgi alanlarına yönelmesine imkân sağlamaktadır. Dijital çağın getirileri ve farklı sektörlerde iş imkânlarının oluşmasıyla öğrencilerin düşünce becerilerini ve yaratıcılıklarını geliştirmek için müfredat çeşitlenebilmektedir. Bu süreçte Urdu dilinin ve edebiyatının zenginliğini ve derinliğini aktaracak bir genel çerçeve oluşturulması dikkat edilmesi gereken bir noktadır. Öğrencilere hem dil becerileri hem de kültürel ve edebi bilgi birikimi kazandırmayı amaçlanmaktadır. Öğrencilerin farklı bakış açıları kazanabilmeleri için farklı disiplinlerle ilişkilendiren dersler sunulmakta ve güncel gelişmeleri müfredata yansıtan bir gelişim benimsenmektedir.

III. BÖLÜM

3.1. ANKET ÇALIŞMASI

Urdu dili öğretiminde kullanılan materyaller ve öğretim yöntemlerinin tespit edilmesi için aşağıda gösterilen anket hazırlanmıştır. Bu çalışmanın evrenini Urdu dili öğretimi kitapları, örneklemini de Ankara Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı ve Konya Selçuk Üniversitesi Urdu Dili Bölümü öğretim üyelerinin derslerde kullandığı Urdu dili öğretimi kitapları oluşturmaktadır. Açık uçlu sorulardan oluşan anket, betimsel analiz ve içerik analizi yöntemlerinden yararlanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma grubu, on bir Urdu dili öğretim üye ve elemanından oluşmuştur. Anket çözümlemesinde katılımcılar “K1, K2, K3, K4 vs... şeklinde ifade edilmiştir. Çalışmada öğreticilere yönelik şu sorular sorulmuş, kullanılan kaynak ve yöntemlere cevap aranmıştır:

- 1- Urdu dilini kaç yıldır öğretiyorsunuz?
- 2- Urdu dili öğretiminde yeterli sayıda kaynak var mı?
- 3- Urdu dili öğretiminde hangi kaynakları kullanıyorsunuz?
- 4- Kullanılan kaynaklara ek olarak kendiniz materyal hazırlıyor musunuz?
- 5- Urdu dili öğretiminde hangi öğretim metotları kullanıyorsunuz?
- 6- Urdu dili öğretiminde öğrencilerin en iyi öğrenme yöntemi sizce hangisidir?
- 7- Urdu dili öğretimi için okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinden hangisine yönelik kaynağa ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz?
- 8- Yabancı dil olarak Urdu dili öğretimi alanında görüş ve önerileriniz varsa lütfen yazınız.

Öğreticilerin Urdu dili öğrettiği yıla dair veriler aşağıdaki tablodaki gibidir:

KATILIMCILAR	URDU DİLİ ÖĞRETTİĞİ SÜRE (YIL)
K1	10
K2	17
K3	11
K4	35
K5	7
K6	36
K7	24
K8	14
K9	8
K10	35
K11	3

Tablo 3. Öğreticilerin Urdu Dili Öğrettiği Yıla Dair Veriler

Urdu dili öğretiminde kullanılan kaynakların yeterli olup olmadığına dair, dört katılımcı Türkçe kaynakların yetersiz olduğunu ancak İngilizce ve Urdu kaynakların yeterli olduğunu ifade etmiştir. Dört katılımcı kaynakların yeterli olmadığını, üç katılımcı ise yeterli kaynağa sahip olduğunu dile getirmiştir. Urdu dili öğretiminde

kullanılan kaynaklara dair verilen kitapların listesi Tablo 7’de belirtilmiştir. Tabloda yer alan kaynakların dışında; yabancı haber siteleri, kişisel notlar, kültür tarihi, urdu grameri, urdu hikâyeler, edebi metinler, öykü kitapları ve Oxford yayınlarının Urduca öğretim kitapları şeklinde cevaplar da verilmiştir. Derste kullanılan kaynak kitapların dışında ek materyal hazırlanıp hazırlanmadığı sorusuna on bir katılımcı da “evet” cevabını vermiştir.

Katılımcılara yöneltilen Urdu dili öğretiminde kullanılan metotlara ilişkin verilen cevaplar şu şekildedir:

KATILIMCI	URDU DİLİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN METOTLAR
K1	Anlatma, dinleme, soru- cevap
K2	Anlatım, soru-cevap
K3	Dilbilgisi, çeviri
K4	Dilbilgisi-çeviri metodu, işitsel-dilsel metot, bilişsel metot
K5	Çeviri, konuşma
K6	Seçmeli dil öğretim metodu
K7	Doğrudan konuşma becerisini artırmaya yönelik metotlar
K8	Dilbilgisi- çeviri yöntemi

KATILIMCI	URDU DİLİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN METOTLAR
K9	Doğrudan yöntem, grupla dil öğretim yöntemi, işbirlikli öğrenme yöntemi, iletişimsel yöntem, görsel- işitsel yöntem
K10	Dilbilgisi - çeviri yöntemi, düzvarım yöntemi, kulak-dil alışkanlığı yöntemi, bilişsel öğrenme yaklaşımı, iletişimsel yaklaşım, seçmeli yöntem
K11	Seçmeli yöntem, dilbilgisi - çeviri yöntemi, iletişimsel yaklaşım, düzvarım yöntemi, kulak-dil alışkanlığı yöntemi, bilişsel öğrenme yaklaşımı

Tablo 4. Urdu Dili Öğretiminde Kullanılan Metotlara ilişkin Verilen Cevaplar

Urdu dili öğretiminde öğrencilerin en iyi öğrenme yöntemini belirlemek için sorulan soruya şu şekilde cevaplar verilmiştir:

K3 kodlu katılımcı “Öncelikle öğrencinin yabancı bir dili öğrenebilmesi için anadildeki dilbilgisi kurallarına hâkim olması gerekmektedir. Ardından sistemli, istekli ve bilinçli bir çalışma ikinci dili öğrenmesinde öğrenciyi hedefe ulaştırabilir. Yazma, dinleme, konuşma ve tekrar öğrencilerin başarılı olmasında önemli bir faktördür.” ifadesini kullanmıştır.

K10 kodlu katılımcı “Yazma, dinleme, konuşma ve tekrar öğrencilerin başarılı olmasında önemli öğrenme yöntemleridir. Grup çalışması, oyunlarla ve karşılıklı diyaloglar kalıcılık sağlamaktadır.” şeklinde bir cevap vermiştir. Bununla birlikte;

çeviri, görsel-işitsel, soru-cevap, karşılıklı diyalog yöntemleri de en iyi öğrenme yöntemi olarak ifade edilmiştir.

Urdu dili öğretimi için okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinden hangisine yönelik kaynağa ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz? sorusuna sekiz katılımcı “hepsi” şeklinde cevap vermiştir. Bir katılımcı okuma ve konuşma, bir katılımcı yazma ve okuma, bir katılımcı ise konuşma becerilerine yönelik kaynak ihtiyacı olduğunu ifade etmiştir.

Katılımcılara son olarak “Yabancı dil olarak Urdu dili öğretimi alanında görüş ve önerileri sorulmuş; katılımcılardan üçü herhangi bir öneride bulunmamıştır. Dört katılımcı ise kaynakların artırılmasına ihtiyaç olduğunu ifade etmiştir. K8 kodlu katılımcı “Urdu dili öğrencilerine hem anadillerinde hem de yabancı dilde okuma alışkanlığını kazandırmak gereklidir. Öğrencilerin karşılaştığı en büyük zorluklardan biri Urdu dilinde muhataplarına anında geri bildirimde bulunamamaktır. Bunun en büyük nedenlerinden biri okuma alışkanlığının yeterli düzeyde olmamasıdır. Urdu dilinde eğitim sadece ders kitaplarına bağlı kalınarak yapılırsa eğitimden beklenen verim istenilen düzeyin altında kalmaktadır. Bu yüzden çözüm olarak okuma aktivitelerinin arttırılması ve seçilen okuma metnlerinin öğrencinin dil seviyesine uygun kaynaklardan seçilmesi gerekmektedir.” şeklinde cevap vermiştir.

K9 kodlu katılımcı “Yabancı dil olarak Urdu dilinin öğretimi üzerine yapılan araştırmaların Amerika’da ve Avrupa’da daha yüksek oranda olduğu; buna karşın Pakistan ve Hindistan’da anadil çalışmalarına yeteri kadar önem verilmediği düşünülmektedir. Nitekim Pakistan ve Hindistan’daki alan hocalarıyla yapılan toplantılarda da benzer sonuçlara varılmakta, akademisyenlerin edebiyat alanına daha

çok eğilim gösterdiği gözlenmektedir. Pakistan'da eğitim alma noktasında uluslararası düzeyde ilginin az olması, ülkede İngilizcenin öğretim dili olarak tercih edilmesi, Urdu dilinin dışında her eyaletin ve neredeyse şehirlerin hatta köylerin kendi yerel dillerinin olması, Urdu diline olan ilginin az olmasına verilebilecek örnekler arasındadır. Türkçe kaynakların yetersiz olmasından hareketle seçmiş olduğunuz tez konunuzun alana büyük katkı sağlayacağından eminim. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.”şeklinde cevap vermiştir.

K10 kodlu katılımcı ise “Urdu dili öğretiminin kolaydan zora şeklinde yapılması, öğrencinin okuduğu bölümle ilgili daha çok bilgi sahibi olması için kültürel etkinlikler yapılması, ortak kültür malzemeleri ile derslerin ve bölümün daha da çekici hale getirilmesi kanaatindeyim. Türkiye'de Urdu dili öğretimi yalnızca lisans düzeyinde olduğu için müfredatın zenginleştirilmesi daha verimli olacaktır. Bununla birlikte öğrenci değişim programları ile öğrencilerin ülkeyi görüp dile maruz kalması için çalışmalar yoğunlaştırılmalıdır.” şeklinde cevap ve önerilerde bulunmuşlardır.

Anket sonucuna göre biçimsel ve içerik analizi yapılan dil öğretim kitapları aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

	KİTAP ADI	YAZARI	YAYINEVİ	YILI
1-	Let's Study Urdu	Gopi Chand Narang	National Council For Promotion Of Urdu Language	2009
2-	Teach Yourself Complete Urdu	David Matthews - Mohamed Kaim Dalvi	Hodder Headline, London	2014
3-	Conversational Urdu Vol I	Nathaniel Dean	Rawalpindi – Pakistan	Tarih belli değil
4-	Conversational Urdu Part II	Nathaniel Dean	Rawalpindi – Pakistan	Tarih belli değil
5-	Introductory Urdu Volume –I	C.M Naim	South Asia - Area Center University Of Chicago	1999
6-	Introductory Urdu Volume –II	C.M Naim	South Asia - Area Center University Of Chicago	1999
7-	A.1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course and Workbook	Michaela Bekaam	Karachi – Pakistan	2022
8-	A.1.2 Qadam Urdu As a Foreign Language Course and Workbook	Michaela Bekaam	Karachi – Pakistan	2022
9-	Urdu Reading and Writing Course A Workbook For Non- Native Speakers	Diane Sherbeck- Michaela Bekaam,	Karachi – Pakistan	2022
10-	First Steps To Understanding Urdu	Hashim Mohamed	Karachi – Pakistan	2020

	KİTAP ADI	YAZARI	YAYINEVİ	YILI
	Complete Part 1-2			
11-	Teach Yourself Urdu In Two Months	Prof. Dr. Aziz-ur Rahman	New Delhi, India	1995
12-	Beginning Urdu A Complete Urdu	Joshua H. Pien – Fauzia Farooqi	USA	2011
13-	Colloquial Urdu- The Complete Course for Beginners	Tej K. Bhatia - Ashok Koul	Londonland New York	2007
14-	Urdu an Essential Grammar	Ruth Laila Schmidt	London : Routledge	2008
15-	Urdu Dili ve Grameri	Durmuş Bulgur	Genişletilmiş 2. Basım, İstanbul	2019
16-	Urdu Dili Konuşma Kılavuzu	Nuriye Bilik-Nuray Özenç	İstanbul:LiteraTürk	2007
17-	Urdu Dili Grameri	Nuriye Bilik-Nuray Özenç	İstanbul: LiteraTürk	2007
18-	Urduca El Kitabı	Erkan Türkmen	Esra Yayınları	1992
19-	Urdu Dili Yazım Kuralları	Nuriye Bilik	İstanbul: LiteraTürk	2008
20-	Learning Urdu	Moulana Ebrahim Muhammad	Zam Zam Publishers	2022
21-	Let Us Learn Urdu Lessons In Urdu Script And Basic Urdu Reader	A Board of Authors	Malik Book Depot-Urdu Bazar	Tarih belli değil
22-	Turkie Ke Zariya Urdu Sikhe	Prof. Dr. Gulam Huseyin Zulfikar Zeynep Uzun	İslamabad	1990

Tablo 5. Anket Sonucuna Göre Biçimsel ve İçerik Analizi Yapılan Kitaplar

Yabancı dil öğretiminde olduğu gibi Urdu dilini öğretimi alanında da derslerde kullanılan kaynak kitap ve materyaller öğrencinin seviyesine ve ilgi alanına göre

değişkenlik göstermektedir. Hedef dili kişisel ilgi alanına yönelik öğrenen öğrenciler için kendini ifade etme, kişisel beğeniler ve ortak kültür unsurları ile ilgili materyallerin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Öte yandan, Urdu dilini yükseköğretim kurumunda filoloji programında öğrenen öğrencilere dilin temel yapısı öğretildikten sonra edebiyat, tarih, coğrafya ve kültürel unsurları içeren materyallerle desteklenmektedir. Bununla birlikte, dil öğretiminde görsel materyaller, şarkılar, dijital dil öğretim oyunları ve *web* tabanlı yarışmalar ile dersler daha ilgi çekici ve verimli hale getirilebilmektedir. Öğretici, farklı kaynakları bir araya getirerek öğrencinin seviyesine göre bir arada kullanır. Böylece, derste işlenen konular bol örneklerle pekiştirilip öğrenci hedef konu ile ilgili birçok örneği bir arada görebilmektedir. Urdu dili öğretim kitaplarında yalnızca dilbilgisi konularına ağırlık verilmesi halinde öğrencinin derse odaklanamadığı gözlemlenmiştir.

Dil öğretiminde Pakistan ile ilgili kültürel unsurların yer aldığı metinler üzerinden ders planlaması yapılması öğrencinin dile ve kültüre aynı anda hâkim olması için kullanılan bir yöntemdir. Türkçe ve Urdu dilinin dilbilgisel yapılarındaki benzerlikler üzerinden örnekler verilerek öğrencilerin konuyu daha iyi kavraması sağlanabilmektedir. Urdu dili öğretimi için yeterli sayıda materyal mevcuttur ancak bu materyalleri öğrencilerin seviyesine göre doğru sırayla verebilmek önemlidir. Buna ek olarak, alan için hazırlanacak kitap ve materyallerin geliştirilebilir teknoloji ile desteklenmesi kaynakların daha verimli hale getirilmesine olanak sağlayacaktır. Öğretme sürecinde sabırlı ve destekleyici olmak süreci kolaylaştırmaya yardımcı olabilir.

3.2. MATERYAL İNCELEMELERİ

Dil öğretim kitaplarının biçim ve biçem açısından incelenmesi, öğrenme ve öğretme süreçlerinin etkinliğini artırmak ve kaliteli dil öğretim materyalleri geliştirmek için dil öğreniminin bütünsel bir şekilde desteklenmesine katkıda bulunmaktadır. Biçimsel unsurlar (sayfa düzeni, başlıklar, madde işaretleri, tablo ve grafikler) , bilginin daha kolay iletilmesine ve kitapta yer alan ana fikir ve detayları ayırt edebilmesine yardımcı olmaktadır. Kitapta kullanılan biçemin öğrencinin seviyesine uygunluğu, kelime seçimi, cümle yapısı gibi unsurlar öğrencinin dil becerilerini geliştirmede önemli rol oynamaktadır. İlgi çekici biçimsel ve biçemsel özelliklere sahip kitaplar, öğrencilerin derste daha aktif olmalarını sağlayabilmektedir. Biçim ve biçem incelemesi, dil öğretim materyallerinin kalitesini artırmaya yönelik geri bildirim sağlamaktadır.

3.2.1. Urdu Dili Öğretim Kitaplarının Biçim ve Biçem Açısından İncelenmesi

Çalışmada, dil öğretim kitaplarının incelenmesi ile ilgili yukarıda bahsedilen etkileri Urdu dili öğretimi kitaplarında da görebilmek için yapılan anket sonucunda Urdu dili öğretimi ile ilgili derslerde kullanılan kitapların biçim ve biçem açısından değerlendirilmiştir. Urdu dili öğretim materyallerinin geliştirilmesine yönelik bulgular şu şekildedir:

3.2.1.1 “Urduca El Kitabı” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı Erkan Türkmen’dir. 1992 yılında Esra Yayınları tarafından basılan bu kitap, dilbilgisi konu anlatımı ve okumaya yönelik hazırlanmıştır. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında ve konu anlatımlarında görsel yer verilmemiştir.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam yüz otuz altı sayfadan oluşmaktadır. Öğrenici, Türkçe ve Urdu karakter ile yazılan metinleri anlamakta zorluk çekmez. Kitapta Türkçe ve Urdu dili dışında farklı bir dil kullanılmamıştır.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki örnek cümleler ve okuma metinlerinin transkripsiyonu yapılmamıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Bölümleri, dilbilgisi konu başlıkları oluşturmaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları kolaydan zora ilerlemektedir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir. Konu anlatımlarından sonra Urdu dilinden Türkçeye, Türkçeden Urdu diline çeviri alıştırmaları yer almaktadır.
Dinleme Etkinlikleri	Dinleme becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.

Okuma Etkinlikleri	Konu anlatımlarından sonra okuma metni bulunmaktadır. Kitabın sonunda öğrenciler için kısa metinler ve Türkçe tercümesi yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Konuşma becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 6. "Urduca El Kitabı" Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.2. "Teach Yourself Complete Urdu" Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı, David Matthews ve Mohamed Kasim Dalvi'dir. Kitabın genişletilmiş baskısı Londra'da 2014 yılında yayımlanmıştır. Kitap, Urdu dili öğretiminde dört temel beceriye yönelik hazırlanmış bir yardımcı kaynak niteliğinde olup kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında renkli resim yer almaktadır. Kitabın içinde ise siyah çizim görseller mevcuttur. Resimlere bakıp soruları cevaplama ve cümle kurmaya yöneliktir.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam üç yüz doksan üç sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. Öğrenci, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler ve okuma metnlerinin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Her bölüm bir tema ve o temaya bağlı diyalogdan oluşmaktadır. Kitapta toplam on yedi ünite bulunmaktadır. Üniteler <i>CEFR</i> 'a göre hazırlanmıştır. Her ünitenin başında <i>CEFR</i> 'a göre öğrencinin kazanımlarına yönelik yönergeler yer almaktadır. Ünitelerin sonunda ise öğrencilerin neler öğrendiğine dair bir kontrol listesi bulunmaktadır. Kitabın son bölümü, öğrenciler için tüm ünitelerde geçen önemli kelimelerin yer aldığı bir sözlük ve alıştırmaların cevaplarından oluşmaktadır.
Dilbilgisi	Öğrenciye, yeni dilbilgisi konuları önce alıştırmalarla daha sonra kısa konu anlatımı şeklinde verilmiştir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir.

Dinleme Etkinlikleri	Her ünite de dinleme becerisine yönelik etkinlikler yer almaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Dinleme metinlerinin Urdu, İngilizce ve transkripsiyon ile yazılmıştır. Dinleme metinlerine yönelik okuma ve anlama alıştırmaları yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır. Öğrenciye her ünite de bir durum verilmiş ve öğrenciden bu durumu anlatan bir kompozisyon yazmaları istenmiştir.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlikler yer almaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 7. “Teach Yourself Complete Urdu” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.3. “First Steps To Understanding Urdu Complete (Part 1&2) ” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi

Kitabın yazarı Hashim Mohamed’dir. Kitap 2020 yılında *Zamzam Publishers* tarafından basılmıştır. Dinleme etkinliğinin dışında diğer öğrenme becerilerine yönelik hazırlanmıştır. Özellikle dilbilgisi konu anlatımlarından sonra çok sayıda örnek cümleler yer almaktadır. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında ve konu anlatımlarında görsele yer verilmemiştir.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam iki yüz altmış dört sayfadan oluşmaktadır. Kitabın dili İngilizce ve Urdu dilidir. Öğrenci, İngilizce ve Urdu karakter ile yazılan metinleri okuyup anlamakta zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler ve okuma metinlerinin transkripsiyonu yapılmamıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Her bölüm dilbilgisi başlıklarından oluşmaktadır. Kitapta toplam otuz altı ünite bulunmaktadır. Her bölümde konu anlatımı alıştırmalar ve okuma metinleri yer almaktadır. Kitabın son bölümünde, Urdu diyalog ve bibliyografya bulunmaktadır.
Dilbilgisi	Her bölümde yeni dilbilgisi konuları önce kısa konu anlatımı daha sonra alıştırmalar şeklinde verilmiştir. Dilbilgisi kuralları

	detaylı bir şekilde işlenmiş ve bol örneklerle pekiştirilmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Dinleme becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Her bölümde Urdu okuma metinleri yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlik bulunmamaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 8. “First Steps To Understanding Urdu Complete (Part 1&2) ” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.4. “A1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course And Workbook” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı Michaela Bekaandır. Kitap 2022 yılında Karaçi’de basılmıştır. Urdu dili öğretiminde CEFR’a yönelik hazırlanan ve en güncel kitaplardan biridir. İçerik ve görsel açıdan oldukça renkli olan bu kitap dil öğretimi seviyelerine göre

serinin ilki kabul edilmektedir. Kitabın diğ er seviyelere göre hazırlanan devamı mevcuttur. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında renkli desenler yer almaktadır. Kitabın içinde ise hem renkli çizim görseller hem de fotoğraflar mevcuttur.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam yüz yirmi üç sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. �ğrenici, yazı karakterlerini okumada zorluk �ekmez.
Bölümler (Temalar/�niteler)	Her bölüm bir tema ve o temaya bağlı diyalogdan oluşmaktadır. Kitabın ilk yedi �nitesi konu anlatımı, sonraki yedi �nitesi ise alıştırmaların yer aldığı toplam on dört üniteden oluşmaktadır. Tüm �niteler <i>CEFR</i> 'a göre hazırlanmıştır. Her ünitenin başında <i>CEFR</i> 'a göre öğrencinin kazanımlarına yönelik yönergeler yer almaktadır. Ünitelerin sonunda ise öğrencilerin neler öğrendiğine dair bir kontrol listesi ve o ünitede geçen kelimelerin listesi bulunmaktadır. Kitabın son bölümünde, öğrenciler için tüm ünitelerde geçen önemli kelimelerin yer aldığı İngilizce-Urdu bir sözlük, videolarda geçen diyalogların Urdu dilinde metin hali ve metinlerin transkriptlerinin yer aldığı bir ek mevcuttur.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları, kitabın ilk bölümünde önce alıştırmalarla daha sonra “Gramer Notu” başlığı altında konu anlatımı şeklinde verilmiştir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir.

Dinleme Etkinlikleri	Her ünite, dinleme becerisine yönelik video ve etkinlikler bulunmaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Dinleme metinlerinin Urdu, İngilizce ve transkripsiyon şeklinde verilmiştir. Verilen resimlere yönelik yönergeleri okuma alıştırmaları yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır. Öğrenciye her ünite, bir durum ya da görsel verilmiş ve öğrenciden bu durumu anlatan bir kompozisyon yazmaları istenmiştir.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlikler yer almaktadır. Öğrenciye durum verilir ve konu ile ilgili diyalog oluşturması ve verilen görsel ile ilgili konuşma alıştırmaları mevcuttur.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir. Bununla birlikte, her ünite, bir kültür notu tablosu bulunmakta ve bu tabloda Pakistan kültürüne ait detaylar yer almaktadır.

Tablo 9. “A1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course And Workbook” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.5. “A1.2 Qadam Urdu As a Foreign Language Course And Workbook” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı Michaela Bekaandır. Kitap 2022 yılında Karaçi’de basılmıştır. Urdu dili öğretiminde CEFR’a yönelik hazırlanan ve en güncel kitaplardan biridir. İçerik ve görsel açıdan oldukça renkli olan bu kitap dil öğretimi seviyelerine göre

serinin ikincisidir. Kitabın diğer seviyelere göre hazırlanan devamı mevcuttur. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında renkli desenler yer almaktadır. Kitabın içinde ise hem renkli çizim görseller hem de fotoğraflar mevcuttur.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam yüz otuz sekiz sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. Öğrenci, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler ve okuma metinlerinin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Her bölüm bir tema ve o temaya bağlı diyalogdan oluşmaktadır. Kitabın ilk bölümünde yedi, alıştırmalar bölümünde yedi olmak üzere toplam on dört 14 ünite bulunmaktadır. Aynı kitabın A.1.1 seviyesi kitabı bulunmaktadır, bölümler ilk kitabın devamı niteliğinde numaralandırılmıştır. Tüm üniteler CEFR'a göre hazırlanmıştır. Her ünitenin başında CEFR'a göre öğrencinin kazanımlarına yönelik yönergeler yer almaktadır. Ünitelerin sonunda ise öğrencilerin neler öğrendiğine dair bir kontrol listesi ve o üniteye geçen kelimelerin listesi

	bulunmaktadır. Kitabın son bölümünde, öğrenciler için tüm ünitelerde geçen önemli kelimelerin yer aldığı İngilizce-Urdu bir sözlük, videolarda geçen diyalogların Urdu dilinde metin hali ve metinlerin transkriptlerinin yer aldığı bir ek mevcuttur.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları, kitabın ilk bölümünde önce alıştırmalarla daha sonra “Gramer Notu” başlığı altında konu anlatımı şeklinde verilmiştir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Her ünite, dinleme becerisine yönelik video ve etkinlikler bulunmaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Dinleme metinleri Urdu, İngilizce ve transkripsiyon şeklinde verilmiştir. Verilen resimlere yönelik yönergeleri okuma alıştırmaları yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır. Öğrenciye her ünite, bir durum ya da görsel verilmiş ve öğrenciden bu durumu anlatan bir kompozisyon yazmaları istenmiştir.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlikler yer almaktadır. Öğrenciye durum verilip konu ile ilgili diyalog oluşturması ve verilen görsel ile ilgili konuşma alıştırmaları mevcuttur.

Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir. Bununla birlikte, her üniteye bir “Kültür Notu” tablosu bulunmakta ve bu tabloda Pakistan kültürüne ait detaylar yer almaktadır.

Tablo 10. “*A1.2 Qadam Urdu As a Foreign Language Course And Workbook*” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.6. “*Urdu Reading and Writing Course A Workbook For Non-Native Speakers*”

Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarları Michaela Bekaun ve Dianne Sherbeck’tir. Kitap, 2022 yılında Karaçi’de basılmıştır. Konu pekiştirme amacına yönelik hazırlanmış çalışma kitabıdır. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında renkli desenler yer almaktadır. Kitabın içinde ise çizim görseller ve renksiz fotoğraflar mevcuttur.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam yetmiş yedi sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. Öğrenci, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Kitapta Urdu transkripsiyon mevcut değildir.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitap üç bölümden oluşmaktadır. Alıştırma kitabı olarak hazırlanmıştır. İlk bölüm alfabe öğretimi, ikinci bölüm

	alıştırma, son bölüm ise okuma metinleri oluşturmaktadır. Kitabın sonunda alıştırmaların cevapları ve öğrenciler için bir Urdu alfabe tablosu yer almaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları, konu anlatımı şeklinde değil alıştırmalarla verilmiştir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde yer almamaktadır.
Dinleme Etkinlikleri	Dinleme becerisine yönelik etkinlikler bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Her bölümde okuma metinleri yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik etkinlikler mevcuttur. Urdu harfleri yazma çalışmalarının yanı sıra verilen cümlelerin tekrar yazılması ve verilen görsel ile ilgili kompozisyon yazma alıştırmaları yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlik yer almamaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 11. “Urdu Reading and Writing Course A Workbook For Non-Native Speakers” Ders Kitabının

İncelenmesi

3.2.1.7. “Let’s Study Urdu An Introductory Course” Adlı Ders Kitabının

İncelenmesi:

Urdu dili öğretiminde ders kitabı olarak kullanılan yaygın kitaplardan biri olan bu kitabın yazarı Gopi Chand Narang’dır. Kitap, *National Council For Promotion Of Urdu Language* tarafından 2009 yılında basılmıştır. Dört temel öğrenme becerisine

yönelik bu kitap yabancılara Urdu dili öğretimi için hazırlanmış en detaylı kitaplardan biridir. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında renkli desenler yer almaktadır. Kitabın içinde ise hem renkli çizim görseller hem de fotoğraflar mevcuttur.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam dört yüz seksen sekiz sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. Öğrenci, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler ve okuma metinlerinin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Her bölüm bir dilbilgisi konusu ve o konuya bağlı alıştırmalardan oluşmaktadır. Kitapta toplam on altı ünite bulunmaktadır. Tüm üniteler; okuma, yazma, dinleme ve yazma temel becerileri esas alınarak hazırlanmıştır. Ünitelerin sonunda o üniteye geçen kelimelerin listesi bulunmaktadır. Kitabın son bölümünde, öğrenciler için okuma metinleri ve tüm ünitelerde geçen önemli kelimelerin yer aldığı İngilizce-Urdu bir sözlük mevcuttur.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları, kitabın ilk bölümünde önce konu anlatımı daha sonra alıştırmalar şeklinde işlenmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Her üniteye, dinleme becerisine yönelik video ve etkinlikler bulunmaktadır.

Okuma Etkinlikleri	Okumaya yönelik diyalog metinleri mevcuttur. Kitabın sonunda genel kültür ile alakalı yedi adet okuma metni bulunmaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlikler yer almaktadır. Öğrenciye Urdu dilinde diyalog örnekleri sunulmuş, İngilizce verilen diyalogları da Urdu diline çeviri alıştırmaları mevcuttur.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir. Bununla birlikte her üniteye <i>Bollywood</i> filmlerinden bir şarkı ve şarkının sözleri yer almaktadır.

Tablo 12. “Let’s Study Urdu An Introductory Course” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.8. “Beginning Urdu A Complete Course” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Urdu dili öğretiminde dört temel öğrenme becerisine yönelik detaylıca hazırlanan kitaplardan biri olan bu kitabın yazarı Joshua H. Pien ve Fauzia Farooqi’dir. Kitap, Amerika Birleşik Devletleri’nde 2011 yılında basılmıştır. Kitapta kültürel unsurlara ait ayrı bir bölümün olması, öğrenciye dilini öğrendiği ülke hakkında ipuçları vermektedir. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında renkli desenler yer almaktadır. Kitabın içinde ise hem renkli çizim görseller hem de fotoğraflar mevcuttur.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam altı yüz altmış altı sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. Öğrenci, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez. Başlıklar ve diyaloglar renkli yazılmıştır.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler ve okuma metinlerinin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitabın ilk iki bölümünde Urdu alfabesi öğretimine yönelik çalışmalar yer almaktadır. Bu bölümlerden sonra üniteler mevcuttur. İlk ünite tanışma ve kendini tanıtmaya yöneliktir. Daha sonraki her ünite bir temaya bağlı olarak dilbilgisi konusu işlenmiştir. Kitapta toplam sekiz ünite bulunmaktadır. Tüm üniteler dört temel beceri öğretimi esasına göre hazırlanmıştır. Kitabın son bölümünde, öğrenciler için tüm ünitelerde geçen önemli kelimelerin yer aldığı Urdu-İngilizce ve İngilizce-Urdu sözlük bulunmaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları, önce konu anlatımı daha sonra alıştırmalarla verilmiştir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Her ünite, dinleme becerisine yönelik video ve etkinlikler bulunmaktadır. Kelimelerin telaffuzuna yönelik dinleme çalışmaları da mevcuttur.
Okuma Etkinlikleri	Dinleme metinleri Urdu, İngilizce ve transkripsiyon şeklinde verilmiştir. Verilen resimlere yönelik yönergeleri okuma alıştırmaları ve kısa okuma metinleri yer almaktadır.

Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır. Öğrenciye her üniteye bir durum ya da görsel verilmiş ve öğrenciden bu durumu anlatan bir kompozisyon yazmaları istenmiştir.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlikler yer almaktadır. Öğrenciye durum verilip konu ile ilgili diyalog oluşturmaları ve verilen görsel ile ilgili konuşma alıştırmaları mevcuttur.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde ve resimlerde kültürel unsurlara yer verilmiştir. Bununla birlikte, her ünitenin sonunda “Otantik Materyal” başlığı bulunmakta ve bu bölümde bölgenin kültürüne ait özlü sözler ve şiirler yer almaktadır.

Tablo 13. “Beginning Urdu A Complete Course” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.9. “Colloquial Urdu The Complete Course For Beginners” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Ortak yazarlı bir kitap olan bu kitabın yazarları Tej K. Bhatia ve Ashok’tur. Kitap, 2007 yılında *Londonland New York*’ta basılmıştır. Dört temel öğrenme becerisine yönelik detaylı bir şekilde hazırlanan bu kitabın içeriğinde renkli görsellerin yer almaması öğrencinin dikkatini canlı tutmada dezavantaj olabilmektedir. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında renkli resim yer almaktadır. Kitabın içinde ise siyah çizim görseller mevcuttur. Resimler her ünitenin başında kültürel bir unsuru temsil etmektedir.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap, toplam üç yüz elli sekiz sayfadan oluşmaktadır. İngilizce ve Urdu dili ile yazılmıştır. Öğrenci, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler ve okuma metinlerinin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Her bölüm bir tema ve o temaya bağlı diyalogdan oluşmaktadır. Kitapta toplam on ünite bulunmaktadır. Her ünitenin başında öğrencinin kazanımlarına yönelik yönergeler yer almaktadır. Ünitelerde yer alan diyalogların önce Urdu transkripsiyon daha sonra İngilizce verilmiştir. Kitabın son bölümlerinde; telaffuz bölümü, diyalogların Urdu dilindeki hali, öğrenciler için tüm ünitelerde geçen önemli kelimelerin yer aldığı İngilizce-Urdu, Urdu-İngilizce sözlük, referans gramer bölümü ve kitaptaki alıştırmaların cevap anahtarı yer almaktadır.

Dilbilgisi	Öğrenciye, yeni dilbilgisi konuları alıştırmalarla verilmiştir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmemiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Her ünite, dinleme becerisine yönelik video ve etkinlikler bulunmaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Dinleme metinleri Urdu, İngilizce ve transkripsiyon ile yazılmıştır. Dinleme metinlerine yönelik okuma ve okuduğunu anlama alıştırmaları yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik etkinlikler boşluk doldurma şeklindedir. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır. Öğrenciye her ünite, bir durum verilmiş ve öğrenciden bu durumu anlatan bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Gramer konuları ile ilgili örnek cümle yazma alıştırmaları da mevcuttur.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlikler yer almaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve diyaloglarda kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 14. “Colloquial Urdu The Complete Course For Beginners ” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.10. “Teach Yourself Urdu In Two Months” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi

Kitabın yazarı Prof. Dr. Aziz-ur Rahman’dır. Kitap, 1995 yılında *New Delhi*’de basılmıştır. Urdu dilini kendi kendine öğrenmeye yönelik hazırlanan bu kitaptaki örnekler cümleler transkripsiyon halinde verildiği için öğrenici Urdu alfabesi ile yazılmış şeklini göremez ve konuyu kavramada zorluk yaşayabilmektedir. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında renkli Urdu alfabesinden örnek harfler yer almaktadır. Kitabın içinde görsel mevcut değildir.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam iki yüz on iki sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. Öğrenici, Urdu yazı karakterlerini okumada zorluk çekebilir.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler ve okuma metinlerinin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitabın ilk bölümü Urdu alfabe öğretimine yöneliktir. Sonraki dört bölüm dilbilgisi konu anlatımı ve alıştırmalar, iki bölüm ise çeviri metin ve diyaloglardan oluşmaktadır. Kitabın son bölümünde, öğrenciler için İngilizce-Urdu, Urdu-İngilizce bir sözlük mevcuttur. Kitapta toplam sekiz ünite bulunmaktadır.

Dilbilgisi	Dilbilgisi, konu anlatımı ve sonrasında konu ile ilgili alıştırmalar şeklinde verilmiştir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir. Fakat örneklerin çoğu İngilizce ve urdu transkripsiyon şeklinde verildiği için öğrenici örnek cümleleri Urdu alfabesi ile yazılmış halini göremediği için konuyu kavramakta zorluk çekebileceği düşünülmektedir.
Dinleme Etkinlikleri	Kitapta dinleme becerisine yönelik etkinlik bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Okuma metinleri ve diyaloglar mevcuttur fakat çoğu metin ve diyalog yalnızca İngilizce ve Urdu transkripsiyon şeklinde yazıldığı için öğrenici okumakta zorluk çekebilir ve Urdu alfabesi ile yazılmış bir metni okumayı öğrenmesi güçleşebilir.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik diyalog örnekleri mevcuttur. Bunun yanında, kitabın bir bölümünü günlük yaşamda kullanılacak cümlelerin yer aldığı bir konuşma kılavuzu oluşturmaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 15. “Teach Yourself Urdu In Two Months” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.11. “Learning Urdu” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı Moulana Ebrahim Muhammad’dır. Kitap *Zamzam Publishers* tarafından 2022 yılında basılmıştır. Urdu dili öğretimine yönelik hazırlanan güncel kitaplardan olan bu kitap dinleme becerisi dışında diğer üç temel beceriye yönelik hazırlanmış ve öğrenciye Urdu şiirinden örnekler sunmaktadır. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağı kalın formda ve Urdu harflerin yer aldığı görselden oluşmaktadır. Kitabın içinde yer alan başlıklar ve tablolar renklidir.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap, toplam iki yüz yetmiş dokuz sayfadan oluşmaktadır. Kitap, Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. Öğrenci, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler ve okuma metinlerinin transkripsiyonu mevcut değildir.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitabın giriş kısmı Urdu alfabeyi öğretmeye yönelik hazırlanmıştır. Daha sonra her bölüm bir dilbilgisi konusu içermektedir. Kitapta toplam otuz iki bölüm bulunmaktadır. Kitabın son bölümünde öğrencilerin kullanım alanlarına göre ayrı ayrı başlıklarla hazırlanmış bir sözlük yer almaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları farklı farklı başlıklar altında detaylı bir şekilde işlenmiştir. Konu anlatımlarının ardından örnek cümleler ve alıştırmalar mevcuttur.

Dinleme Etkinlikleri	Kitapta dinleme becerisine yönelik etkinlik bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Okuma becerisini geliştirmeye yönelik örnek okuma metinleri, anekdot ve şiirler mevcuttur.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik diyalog örnekleri mevcuttur.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde, okuma metinlerinde ve Urdu şiirinden verilen örneklerde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 16. “Learning Urdu” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.12. “Urdu Dili ve Grameri” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı Durmuş Bulgur’dur. Kitabın 2019 yılında genişletilmiş 2. basımı Tablet Yayınları tarafından basılmıştır. Kitap, Urdu dili öğrenen Türk öğrencilere yönelik hazırlanmıştır. Detaylı bir şekilde dilbilgisi konularının işlenmesinin yanı sıra örnek diyalog, mektup ve okuma metinleri yer almaktadır. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Yalnızca kitabın kapağında görsele yer verilmiştir.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam iki yüz seksen dört sayfadan oluşmaktadır. Öğrenici, Türkçe ve Urdu karakter ile yazılan metinleri anlamakta zorluk çekmez. Kitapta Türkçe ve Urdu dili dışında farklı bir dil kullanılmamıştır.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki örnek cümleler ve okuma metinlerinin transkripsiyonu yapılmamıştır. Yalnızca konu anlatımlarındaki bazı kelimelerin transkripsiyonu mevcuttur.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitabın giriş bölümünde, Urdu dilinin tarihsel gelişimi ile ilgili başlıklar yer almaktadır. İlk Urdu alfabe öğretimine yönelik olup diğer bölümleri dilbilgisi konu başlıkları oluşturmaktadır. Kitapta toplam yirmi bölüm mevcuttur. Son bölümde kaynakça, çeviri alıştırmaları, örnek diyaloglar ve Urdu okuma metinleri

	yer almaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları kolaydan zora ilerlemektedir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir. Konu anlatımlarından sonra konuyu pekiştirme alıştırmalarına yer verilmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Kitapta dinleme becerisine yönelik etkinlik bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Konu anlatımlarından sonra uygulama başlığı altında Urdu-Türkçe cümleler bulunmaktadır. Kitabın sonunda öğrenciler için mektup, diyaloglar ve okuma metinlerinden örnekler yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik diyalog örnekleri mevcuttur.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde, okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 17. “Urdu Dili ve Grameri” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.13. “Let Us Learn Urdu” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitap bir kurul tarafından hazırlanmış ve genişletilmiş versiyondur. Kitabın basım yılı hakkında bir bilgiye yer verilmemiş ve *Malik Book Depot* tarafından basılmıştır. Kitap, Urdu dili öğrenen yabancı öğrencilere yönelik hazırlanmıştır. Urdu alfabe öğretimi ve urdu okuma metinlerinin transkripsiyon hali ve dilbilgisi konuları yer almaktadır. İngilizce ve Urdu transkripsiyon halinde verilen konu anlatımları, örnek cümleler ve okuma metinleri, öğrencinin Urdu okuyabilme becerisini geliştirmeyi güçleştirebilmektedir. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında ve konu anlatımlarında görsel yer verilmemiştir.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap üç farklı bölüme ayrılıp sayfalar yeniden numaralandırılmıştır. İlk bölüm iki yüz yirmi sekiz, ikinci bölüm doksan üç, son bölüm ise otuz bir sayfadan oluşmaktadır. Kitabın toplam sayfa sayısı üç yüz elli ikidir. Kitabın ilk bölümünün iki yüz yirmi sekiz sayfası, yine birden başlayan ikinci bölümünün doksan üç sayfası Türkçe sembol ile, ek kısmında bulunan otuz bir sayfası ise Urdu sembol ile yazılmıştır. Kitabın iki yüz yirmi sekiz sayfalık ilk bölümü yalnızca İngilizce ve Urdu transkripsiyon ile yazılmış olup Urdu alfabesi kullanılmamıştır. Urdu alfabesine ikinci ve üçüncü bölümlerde yer verilmiştir. Öğrenci, İngilizce karakter ile yazılan metinleri anlamakta zorluk çekmez. Ancak Urdu yazı fontu italic olduğu için öğrenci anlamakta zorluk yaşayabilmektedir. Kitapta İngilizce ve Urdu dili dışında farklı bir dil

	kullanılmamıştır.
Transkripsiyon Özellikleri	Kitabın konu anlatımları, okuma metinleri ve örnek cümlelerinde yalnızca Urdu transkripsiyon ile yazılmıştır. Kitabın ikinci ve üçüncü bölümlerinde Urdu dili ile yazılmış her kelime ve cümlenin transkripsiyon haline yer verilmiştir.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitap üç farklı bölümden oluşmaktadır. İlk bölümü on beş dilbilgisi konu başlığı oluşturmaktadır. Kitabın ikinci bölümünde; Urdu alfabesini öğretmeye yönelik on beş konu başlığı mevcuttur. Son bölümde de Urdu yazmaya yönelik on beş başlık yer almaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları kolaydan zora ilerlemektedir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Kitapta dinleme becerisine yönelik etkinlik bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Transkripsiyon halinde verilen örnek cümleler ve okuma metinleri, öğrencinin Urdu okuyabilme becerisine yönelik değildir. Yalnızca son bölümde Urdu alfabesi ile yazılmış üç tane okuma metni yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlikler yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlik yer almamaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 18. “Let Us Learn Urdu” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.14. “Urdu An Essential Grammer” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı Ruth Laila Schmidt’tir. Kitap *London, Routledge* yayinevinde 2008 yılında basılmıştır. Detaylı dilbilgisi konu anlatımlarından sonra alıştırmalarla konuların daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında ve konu anlatımlarında görsele yer verilmemiştir.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam üç yüz sayfadan oluşmaktadır. Öğrenci, Türkçe ve Urdu karakter ile yazılan metinleri anlamakta zorluk çekmez. Kitapta Türkçe ve Urdu dili dışında farklı bir dil kullanılmamıştır.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilinde yazılan her kelime ve cümlelerin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitap toplam on altı bölümden oluşmaktadır. İlk on iki bölümü dilbilgisi konu başlıkları oluşturmaktadır. Kitabın son dört bölümünde; saatler ve sayılar, Urdu dilinde Farsça unsurlar, Urdu dilinde Arapça unsurlar ve günlük diyalog örnekleri mevcuttur. Kitabın en sonunda ise bibliyografya ve dizin yer almaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları kolaydan zora ilerlemektedir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir. Konu anlatımlarından sonra Urdu dilinden Türkçeye, Türkçeden Urdu diline çeviri alıştırmaları yer almaktadır.

Dinleme Etkinlikleri	Dinleme becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Konu anlatımlarından sonra yalnızca örnek cümleler yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlik yer almamaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 19. “Urdu An Essential Grammer” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.15. “Urdu Dili Grameri” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Prof. Dr. Nuriye Bilik ve Öğr. Gör. Nuray Özenç tarafından hazırlanan ortak yazarlı bir dilbilgisi kitabıdır. Kitap, LiteraTürk yayınevi tarafından 2007 yılında basılmıştır. Urdu dilinin tarihçesi ve dilbilgisi konuları detaylı şekilde ele alınmıştır. Kalıp ifadeler ve master sözlüğü öğrencinin konuşma becerisine yöneliktir. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında görsele yer verilmiştir. Kitap içerisinde görsel yer almamaktadır.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam üç yüz seksen iki sayfadan oluşmaktadır. Öğrenci, Türkçe ve Urdu karakter ile yazılan metinleri anlamakta zorluk çekmez. Kitapta Türkçe ve Urdu dili dışında farklı bir dil kullanılmamıştır.

Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilinde yazılan örnek cümlelerin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitabın ilk bölümü, Urdu dilinin tarihçesi ve Urdu alfabe öğretimine yöneliktir. Diğer bölümler dilbilgisi başlıklarından oluşmaktadır. Kitapta toplam on dokuz bölüm yer almaktadır. Kitabın son kısmında mastar sözlüğü ve kaynakça bulunmaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi konuları kolaydan zora ilerlemektedir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir. Konu anlatımlarından sonra konuyu pekiştirmek için örnek cümlelere yer verilmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Dinleme becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Konu anlatımlarından sonra Urdu-Türkçe örnek cümleler yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Konuşma becerisine yönelik kalıp ifadeler bölümü yer almaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan örnek cümlelerde ve okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 20. “Urdu Dili Grameri” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.16. “Urdu Dili Yazım Kuralları” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitap, Prof. Dr. Nuriye Bilik tarafından hazırlanmış ve LiteraTürk yayınevi tarafından 2008 yılında basılmıştır. Urdu alfabesi, noktalama işaretleri, yazı işaretleri,

rakamların öğretimi için detaylı konu anlatımı ve Urdu okuma metinleri mevcuttur.

Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında görsele yer verilmiştir. Kitap içerisinde görsel yer almamaktadır.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam seksen beş sayfadan oluşmaktadır. Öğrenici, Türkçe ve Urdu karakter ile yazılan metinleri anlamakta zorluk çekmez. Kitapta Türkçe ve Urdu dili dışında farklı bir dil kullanılmamıştır.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki örnek cümlelerin, kelime listelerinin ve okuma metinlerinin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitapta toplam on bir bölüm yer almaktadır. Kitabın son kısmında kaynakça bulunmaktadır.
Dilbilgisi	Kitapta dilbilgisi konuları yer almamaktadır.
Dinleme Etkinlikleri	Dinleme becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Kitabın son bölümünü okuma metinleri oluşturmaktadır. Okuma metinlerinin Türkçe çevirisi ve transkripsiyonu mevcuttur.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlik yer almamaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 21. “Urdu Dili Yazım Kuralları” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.17. “Urdu Dili Konuşma Kılavuzu” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Prof. Dr. Nuriye Bilik ve Öğr. Gör. Nuray Özenç tarafından hazırlanan ortak yazarlı bir konuşma kılavuzudur. Kitap, LiteraTürk yayınevi tarafından 2007 yılında basılmıştır. Urdu alfabe ve temel dil bilgilerinden sonra diyalog örnekleri kullanım alanlarına göre farklı bölümlerde ele alınmıştır. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında görsele yer verilmiştir. Kitap içerisinde görsel yer almamaktadır.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam yüz doksan yedi sayfadan oluşmaktadır. Öğrenici, Türkçe ve Urdu karakter ile yazılan metinleri anlamakta zorluk çekmez. Kitapta Türkçe ve Urdu dili dışında farklı bir dil kullanılmamıştır.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki örnek cümlelerin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitapta toplam on bölüm yer almaktadır. Kitabın son kısmında sözlük ve kaynakça bulunmaktadır.
Dilbilgisi	Kitapta dilbilgisi konuları yer almamaktadır.

Dinleme Etkinlikleri	Dinleme becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Kitapta diyalog örnekleri bulunmaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitap doğrudan konuşma becerisine yöneliktir.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan okuma metinlerinde kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 22. “Urdu Dili Konuşma Kılavuzu” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.18. “Conversational Urdu Vol: I” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı *Nathaniel Dean*’dır. Kitap *Rawalpindi*’de basılmıştır. Dört temel öğrenme becerisine yönelik hazırlanan dil öğretim kitabının başlangıç seviyesi için hazırlanmıştır. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında renkli desenler yer almaktadır. Kitabın içinde ise herhangi bir görsel bulunmamaktadır.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam yüz yetmiş altı sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve

	İngilizce yazılmıştır. Öğrenici, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler, alıştırmalar ve kelime listelerinin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Her bölüm kelime listesi, diyalog, gramer konu anlatımı, alıştırma, kültüre yönelik bilgilendirme notlarının yer aldığı başlıklardan oluşmaktadır. Kitapta A ve B bölümü bulunmaktadır. A bölümü altı ünite, B bölümü on ünite toplam on altı ünite mevcuttur. Her bölümün başında, konu anlatımı ve alıştırmalarda geçen önemli kelimelerin yer aldığı kelime listeleri yer almaktadır.
Dilbilgisi	Öğreniciye, yeni dilbilgisi konuları önce konu anlatımı daha sonra alıştırmalarla pekiştirme sırasıyla verilmiştir. Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Her ünite, dinleme becerisine yönelik etkinlikler bulunmaktadır. Dinleme metinlerine yönelik yazma çalışmaları da

	mevcuttur.
Okuma Etkinlikleri	Dinleme metinlerinin Urdu, İngilizce ve transkripsiyon ile yazılmıştır. Dinleme metinlerine yönelik okuma ve anlama alıştırmaları yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlikler yer almaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitabın A bölümünde yer alan her üniteye kültüre ait notların ve özel kullanımlara dair bilgilendirmenin yer aldığı bir kültürel ipuçları köşesi yer almaktadır. Bunun dışında kitabın genelinde yer alan alıştırmalar ve diyaloglarda da kültürel unsurlar mevcuttur.

Tablo 23. “Conversational Urdu Vol: I” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.19. “Conversational Urdu Part: II” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı *Nathaniel Dean*'dir. Kitap *Rawalpindi*'de basılmıştır. Dört temel öğrenme becerisine yönelik hazırlanan dil öğretim kitabının ikincisidir. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın kapağında renkli desenler yer almaktadır. Kitabın içinde ise herhangi bir görsel bulunmamaktadır.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam yüz on iki sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. Öğrenci, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler, alıştırmalar ve kelime listelerinin transkripsiyonu yapılmıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitap, ilk kitabın devamı niteliğinde olup C ve D bölümleri mevcuttur. C bölümü; gramer, kelime listesi, konu anlatımı, diyalog ve alıştırmalar başlıklarından oluşmaktadır. D bölümü ise, kelime listesi, gramer ve alıştırmalar düzenindedir. C bölümü on ünite, D bölümü on beş ünite toplam yirmi beş ünite mevcuttur. Konu

	anlatımı ve alıştırmalarda geçen önemli kelimelerin yer aldığı kelime, fiil ve kalıp ifade listeleri yer almaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir. Konunun pekiştirilmesi için örnek cümleler ve alıştırmalar mevcuttur. Dilbilgisi konuları kolaydan zora doğru ilerlemektedir.
Dinleme Etkinlikleri	Her üniteye dinleme becerisine yönelik etkinlikler bulunmaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Dinleme metinlerinin Urdu, İngilizce ve transkripsiyon ile yazılmıştır. Dinleme metinlerine yönelik okuma ve anlama alıştırmaları yer almaktadır.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlik bulunmaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitapta bulunan diyalog ve alıştırmalarda kültürel unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 24. “Conversational Urdu Part: II” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.20. “Introductory Urdu Volume I” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı *C.M Naim*'dir. Kitap *South Asia – Area Center University of Chicago* yayınevi tarafından 1999 yılında basılmıştır. Urdu öğretimi için hazırlanan bu kitap başlangıç seviyesi için hazırlanmış olup kitabın ikincisi de mevcuttur. Gramer konu anlatımları yalnızca transkripsiyon şeklinde verilmiş olduğundan öğrenci konuyu kavramada zorluk çekebilir. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın <i>PDF</i> formatına ulaşılmıştır. Kitabın içinde ise herhangi bir görsel bulunmamaktadır.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam üç yüz kırk beş sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. Öğrenci, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler, alıştırmalar ve kelime listelerinin transkripsiyonu yapılmıştır. Kitabın gramer konu anlatımları yalnızca transkripsiyon şeklinde verilmiş olup Urdu alfabesi ile yazımı mevcut değildir.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitabın giriş kısmında Urdu fonetik ile ilgili bir bilgilendirme yapılmıştır. Daha sonra, Urdu alfabesi ve rakamlarını öğretmeye yönelik sekiz başlıktan oluşan bir bölüm yer almaktadır. İkinci bölüm gramer konu anlatımı ve indeks listesinden oluşmaktadır. Gramer konu anlatımları detaylı bir şekilde konu

	başlıklarına ayrılmıştır. Bu bölüm, yalnızca transkripsiyonu şeklinde verilmiş olup Urdu alfabesi ile yazımı mevcut değildir. Üçüncü bölümü ise bir önceki bölümde yer alan gramer konuları ile alakalı Urdu alıştırmalar oluşturmaktadır. Son bölümde her ünite için ayrı ayrı hazırlanmış sözlük kısmı yer almaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir. Yeni dilbilgisi konuları önce konu anlatımı daha sonra alıştırmalarla pekiştirme sırasıyla verilmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Dinleme becerisine yönelik etkinlikler bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Dilbilgisi konuları ile ilgili alıştırmalarda okuma anlamaya yönelik etkinlikler mevcuttur.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlikler mevcuttur. Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik etkinlikler yer almaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitabın genelinde yer alan alıştırmalar ve diyaloglarda da kültürel unsurlar mevcuttur.

Tablo 25. “Introductory Urdu Volume I” Ders Kitabının İncelenmesi:

3.2.1.21. “Introductory Urdu Volume II” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı C.M Naim’dir. Kitap South Asia – Area Center University of Chicago yayınevi tarafından 1999 yılında basılmıştır. Urdu öğretimi için hazırlanan bu

kitap serinin ikincisi olup daha çok okuduğunu anlama becerisine yönelik hazırlanmıştır. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir.

Görsel İçerik	Kitabın <i>PDF</i> formatına ulaşılmıştır. Kitabın içinde ise herhangi bir görsel bulunmamaktadır.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam üç yüz yetmiş üç sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve İngilizce yazılmıştır. Öğrenci, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler, alıştırmalar ve kelime listelerinin transkripsiyonu yapılmıştır. Kitabın gramer konu anlatımları yalnızca transkripsiyonu şeklinde verilmiş olup Urdu alfabesi ile yazımı mevcut değildir.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Her bölüm bir okuma metni ve metin ile ilgili alıştırmalardan oluşmaktadır. Metinlerde geçen dilbilgisi konu anlatımları yalnızca transkripsiyonu şeklinde verilmiş olup Urdu alfabesi ile yazımı mevcut değildir. Kitapta toplam otuz bölüm yer almaktadır. Son bölümde tüm ünitelerde geçen kelimelerden oluşan bir sözlük bulunmaktadır.
Dilbilgisi	Metnin daha iyi kavranması için metinde geçen dilbilgisi konuları detaylı işlenmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Dinleme becerisine yönelik etkinlikler bulunmamaktadır.

Okuma Etkinlikleri	Okuma-anlamaya yönelik etkinlikler mevcuttur.
Yazma Etkinlikleri	Urdu-İngilizce, İngilizce-Urdu çeviri alıştırmaları ve boşluk doldurma gibi yazma becerisine yönelik etkinlikler yer almaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Okuma metinlerinde yer alan konularla ilgili başka bir bölümde öğrenciye sorular sorulmuş ve Urdu cevap vermesi istenmiştir.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitaptaki metinlerde kültürel unsurlar mevcuttur.

Tablo 26. “Introductory Urdu Volume II” Ders Kitabının İncelenmesi

3.2.1.22. “Turkie Ke Zariya Urdu Sikhe” Adlı Ders Kitabının İncelenmesi:

Kitabın yazarı Prof. Dr. Gulam Huseyin Zulfikar ve Zeynep Uzun’dur. Kitap *İslamabad, Muktedira Kavmi Zuban*’da basılmıştır. Urdu alfabesi ve grameri Urdu dilinde ve Türkçe anlatıldığından öğrencilerin konuları daha kolay kavrayabileceği düşünülmektedir. Kitabın sonunda yer alan okuma metinlerinin transkripsiyonuna yer verilmemesi öğrencinin okuma metinlerini anlamasını zorlaştırabilir. Kitabın detaylı şekilde değerlendirme bulguları şu şekildedir:

Görsel İçerik	Kitabın <i>PDF</i> formatına ulaşılmıştır. Kitapta herhangi bir görsel bulunmamaktadır.
Sayfa, Metin, Dil, Yazı Tasarımı	Kitap toplam iki yüz sayfadan oluşmaktadır. Kitap Urdu dili ve Türkçe yazılmıştır. Öğrenici, yazı karakterlerini okumada zorluk çekmez.
Transkripsiyon Özellikleri	Urdu dilindeki konu anlatımları, örnek cümleler, alıştırmalar ve kelime listelerinin transkripsiyonu yapılmamıştır.
Bölümler (Temalar/Üniteler)	Kitabın giriş kısmında Urdu Dili, Urdu alfabesi öğretimi ile ilgili bir bilgilendirme yapılmıştır. Daha sonra, gramer konu anlatımları detaylı bir şekilde konu başlıklarına ayrılmıştır. Kitap yirmi sekiz farklı başlıktan oluşmaktadır. Son bölümde sözlük kısmı yer almaktadır.
Dilbilgisi	Dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde işlenmiştir. Yeni dilbilgisi konuları önce konu anlatımı daha sonra alıştırmalar şeklinde verilmiştir.
Dinleme Etkinlikleri	Dinleme becerisine yönelik etkinlikler bulunmamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	Kitapta okuma metinleri yer almaktadır. Dilbilgisi konuları ile ilgili alıştırmalarda okuma anlamaya yönelik etkinlikler mevcuttur.
Yazma Etkinlikleri	Yazma becerisine yönelik bir etkinlik bulunmamaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	Kitapta konuşma becerisine yönelik diyalog örnekleri yer almaktadır.
Kültürel Unsur ve Kültürel Etkileşim	Kitabın genelinde yer alan okuma metinleri, alıştırmalar ve diyaloglarda da kültürel unsurlar mevcuttur.

Tablo 27. “Turkie Ke Zariya Urdu Sikhe” Ders Kitabının İncelenmesi

Hedef dilin, dili bilmeyen bir insana belli bir plan ve program dâhilinde öğretilmesi ders sürecinin verimli kullanılması ve ders akışının hedefe yönelik gerçekleştirilmesi açısından faydalı bir yöntemdir. Planlı bir şekilde verilen dil eğitimi dört temel beceriyi kapsamalıdır. Yapılan anket sonuçlarına göre değerlendirmeye alınan ve Urdu dili öğretiminde kullanılan yirmi iki kitap biçimsel ve içerik açısından detaylı bir şekilde incelenmiştir. Urdu dili öğretimine yönelik oldukça zengin bir materyal havuzu bulunmaktadır. Ancak bu kitapların öğrencilerin seviyelerine ve öğrenme amaçlarına uygunluğu konusunda tüm materyallerin dil öğretimi için uygun olmadığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte Urdu dili öğretimine yönelik hazırlanan kitapların birçoğu İngilizce ve Urdu dilinde olduğu için lise eğitimini yabancı dil bölümünde tamamlamamış öğrencilerin konu anlatımları ve alıştırmaları anlaması mümkün değildir. Bu nedenle kitaplardaki konu anlatımı ve alıştırmaları öğretici, Türkçe açıklama yaparak öğrencilerle paylaşmak durumunda kalmaktadır. Türkiye’de Urdu dili öğrencilerinin lisans düzeyinde olması nedeniyle doğrudan üniversite öğrencilerine yönelik dil öğretim seti mevcut değildir. Türkçe hazırlanan Urdu dili öğretim kitapları genel olarak dilbilgisi konularını öğretmeye ve pekiştirmeye yöneliktir ya da yalnızca belli temel beceriye dayalı hazırlanmıştır. Öğrencinin dilbilgisi konularını pekiştirmesi için hazırlanan Türkçe alıştırmaların yeterli sayıda olmadığı gözlemlenmiştir. Urdu konuşma kılavuzu ve yazım ve kuralları üzerine hazırlanan kitaplar Türkçedir ve öğrencinin Urdu dili öğrenirken faydalanması için yardımcı kaynaklar olarak kullanılmaktadır. Ancak doğrudan yabancı dil öğretiminde dört temel beceriyi geliştirmeye yönelik olmadığından söz konusu kitaplar tek başına yeterli olmamaktadır. Kitapların biçimsel özellikleri, seçilen metinler, örnek diyaloglar ve alıştırmalar öğrenci için çekici olmalıdır, bu nedenle kitabın kapağında ve kitapta görsele yer vermek oldukça önemlidir. Bunun yanında dil öğretim kitaplarında hedef dil

ve ana dil ile ilgili ortak kültür kavramlarının yer alması konuların kavranması ve merak uyandırması bakımından önemli bir motivasyon sağlayacağı düşünülmektedir.

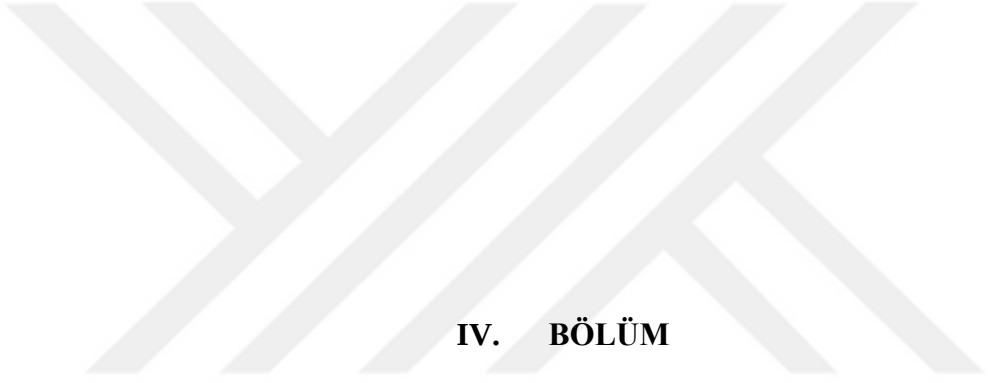
Urdu dili öğretimi kitaplarında okumanın kolaylaştırılması için yazı karakterlerinin belirgin olması ve transkripsiyon alfabesi ile açıklamasının yer alması öğrencinin okuduğunu anlama konusunda önemli bir etkidir. Yalnızca dilbilgisi konularının detaylı olarak işlenmesi dil öğretiminde yeterli olmamaktadır. Öğrenci günlük yaşamında rahatça iletişim kurabilmelidir. Bu nedenle doğrudan dört temel beceriye yönelik öğretim modeli esas alınmalıdır. Öğrenci lisans eğitime başladığında ilk dönem alfabe ve dil öğretimine ağırlık verilmektedir. Bu nedenle öğrenciye, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR); yabancı dil öğretmenlerinin, materyal geliştiricilerinin ve program tasarlایıcıların referans aldığı programa göre seviye seviye dile hâkim hale getirilmelidir. Lisansa başlayan öğrenci A1 seviyesinde kabul edilerek okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerine dayalı eğitim programının hazırlanması ile öğrenim süreci hızlandırılabilir. Dil, tarih, edebiyat ve kültürün iç içe olduğu filoloji lisans programında öğrencinin okuduğunu anlama ve hedef dilin kültürel yapısını çözebilmesi için dil öğretimi çok yönlü ve çeşitli yöntemlerle alması daha verimli olacaktır. Dil öğretim kitaplarında bulunan okuma ve yazma becerilerine yönelik alıştırmalar dinleme ve konuşma etkinlikleriyle desteklenmelidir. Dilbilgisi temelli konu anlatımı ve alıştırmalar video ve konuşma programlarıyla geliştirilebilir. Web tabanlı dil öğretim programları ile öğrenciler interaktif öğrenme alıştırmalarını birlikte yapabilmektedir.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnine uygun olarak hazırlanan A.1.1 *Qadam Urdu As a Foreign Language Course and Workbook* ve A.1.2 *Qadam Urdu As a Foreign Language Course and Workbook* kitapları öğrencilerin dili öğrenebilmesi için

oldukça uygundur. Her ünite öncesi öğrencilerin kazanımlarına yönelik yönergelerin bulunması, ünitelerde kültürel bölümlere yer verilmesi, istedikleri zaman açıp izleyebilecekleri diyalog videoları / ses kayıtlarının olması ve her seviye için ayrı bir kitap hazırlanmış olması bakımından *Qadam* Urdu dili öğretim seti oldukça başarılı bir kaynaktır. *Let's Study Urdu* ve *Beginning Urdu* kitapları da *CEFR*'a göre hazırlanmıştır. Ancak sayfa sayısı oldukça fazla olduğu için bu kitapların kullanımı pratik değildir. *Colloquial Urdu The Complete Course Foreginners*, dört temel öğrenme becerisine yönelik hazırlanmıştır ancak kitabın içeriğinde renkli görsellere yer verilmemesi öğrencinin dikkatini canlı tutmada dezavantaj olabilmektedir. *Conversational Urdu Vol I ve II* kitapları, dört temel becerisine yönelik hazırlanmıştır. Kültürel ipucu köşesi öğrenciler için eğlenceli olmaktadır ancak kitapta görsele yer verilmemesi kitabın genel görünümü açısından bir eksikliktir. Bunun yanında dinleme metinlerinin kitapta yer alması okuduğunu anlama için oldukça verimlidir. *First Steps To Understanding Urdu Complete Part 1 ve 2* kitabı, dilbilgisi konularını detaylı bir şekilde işlemiş ve bol örnekle öğrenci konuyu pekiştirebilmekte ve okuma metinleri ile destekleyebilmektedir. Kitapta dinleme becerisine yönelik etkinlik olmadığı için *CEFR* kriterlerine uygun değildir. Değerlendirilen kitaplar arasında *CEFR* kriterlerine uygun Türkçe bir kaynak olmaması öğreticilerin İngilizce veya Urdu dilinden Türkçeye çeviri yapmak zorunda kalmasına neden olmaktadır. Her yıl artan Urdu dili öğrenci sayısı ve iki ülke ilişkilerinin yakınlığı düşünüldüğünde dört temel beceriye yönelik Türkçe bir öğretim setinin hazırlanması ve teknoloji tabanlı Urdu dili öğretim programlarının Türkçeye uyarlanması ile öğrencilerin dile merakı ve öğrenme hızının artacağı beklenmektedir. Bir dilin edebiyatını, tarihini, kültürünü öğretmek için dört temel beceri esaslı dil öğretimi ilk ve en önemli adımdır. Bunun için de derslerde kullanılacak dil öğretim materyallerini teknoloji alanındaki gelişmelerle sürekli olarak dört temel

beceriye geliştirmeye yönelik geliştirilmesini sağlamak, öğrenme becerilerini desteklemektedir.

IV. BÖLÜM

4.1. KELİME SIKLIĞINI DEĞERLENDİRME

Bir metindeki kelimelerin ne sıklıkla tekrar edildiğini analiz etme işlemi ile kelime sıklığı değerlendirmesi yapılabilmektedir. Çalışmada uygulanan anket sonucunda tespit edilen yirmi iki ders kitabının tüm içeriği kapsayacak şekilde kelime sıklığı analizini yapmak tez çalışması için mümkün olmadığından bir sınırlama yapılması gereklidir. Bu nedenle, söz konusu kitaplardan yalnızca içeriğinde okuma metinleri yer alan sekiz kitap ile sınırlandırılmış ve okuma metinleri analiz edilmiştir. Okuma metinlerinde bir kelimenin kaç kez geçtiği yani ham sıklık oranı tespit edilmiştir. Fakat isim, sıfat, fiil, edat, bağlaç, eril kelime, dişil kelime gibi detaylı kelime analizi sıklık verilerinin güvenilir bir tablo halinde sunulmasını güçleştireceğinden bu çalışmada yalnızca sıfat ve isim soylu sözcüklerin yalın hali dikkate alınmış ve veriler bu doğrultuda elde edilmiştir. Okuma metinlerinin boyutuna göre kelime sıklık oranları farklılık göstermektedir. Bu nedenle, okuma metinlerinde yalnızca bir kez kullanılan kelimeler tablo boyutunu çok fazla büyüteceğinden iki ve daha fazla kullanımı tespit edilen kelimelere yer verilmiştir.

Kelime sıklık tablosu; kelimenin adı, anlamı, transkripsiyon yazılışı ve kullanım sıklık sayısından oluşmaktadır. Sıklık tablosunda kullanılan ilk on kelime ve genel sıklık listesinde yer alan yüz kelime ise tematik tasnif şemasına göre değerlendirilmiştir. “Dr. Yılmaz Akdemir tarafından 2020 yılında yayımlanan Senglâh’ın Tematik Sözlüğü tasnifi yapılmıştır. Tematik tasnif şeması şu şekildedir:

1. Araştırma, Sorma, Sorgulama, Okuma, Bilgi ve Haber Kavramları
2. Asker, Askerlik, Ordu ve Savaşla İlgili Kavramlar
3. Bitkiler ve Bitkilerle İlgili Kavramlar

4. Boy, Kabile, Uruk, Soy ve Sülale İle İlgili Kavramlar
5. Din ve Dinle İlgili Kavramlar
6. Ekonomi ve Değer Kavramları
7. Çadır, Ev ve Ev Araç Gereçleri
8. Giysi ve Giysilerle İlgili Kavramlar
9. Gök, Sema, Gökyüzü ve Astronomi İle İlgili Kavramlar
10. Görevli Öğeler
11. Hava ve Atmosfer Olayları Kavramları
12. Hayvanlar ve Hayvanlarla İlgili Kavramlar
13. Hukuk ve Hukukla İlgili Kavramlar
14. İnsan ve İnsan İlişkileriyle İlgili Kavramlar
15. Kültür ve Sanat Kavramları
16. Maden, Mineral ve Bunlarla İlgili Kavramlar
17. Meslekler ve Mesleklerle İlgili Kavramlar
18. Organ Adlarıyla İlgili Kavramlar
19. Özel Adlar
20. Boya ve Renk Kavramları
21. Sayılar ve Sayılarla İlgili Kavramlar
22. Ölçü, Miktar, Kıyas ve Nitelik Bildiren Kavramlar
23. Süs, Süslenme ve Süs Malzemeleri
24. Taşıt, Eşya ve Bazı Araç Gereçler
25. Tıp ve Sağlık Kavramları
26. Yeryüzüyle İlgili Kavramlar

27. Aş, Yemek ve Yemeklerle İlgili Kavramlar

28. Yönetim ve Sosyal Sınıf Kavramları

29. Yön/Taraf İle İlgili Kavramlar

30. Zaman Kavramları” (Erbay, 2020: 564).

Analiz edilen sekiz kitaptaki okuma metinlerinin kelime sıklığı listesi şu şekildedir:

4.1.1. Kelime Sıklığını Değerlendirme: *Urdu Dili Yazım Kuralları*

“Urdu Dili Yazım Kuralları” kitabında tespit edilen sıklık listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
1.	ایک	U.s. Bir	eyk	13
2.	بچہ	U.i.e. Çocuk	baççah	13
3.	سکول	İ. i.e. Okul	sikül	7
4.	ہاتھ	H.i.e. El	hāth	7
5.	باغ	F.i.e. Bahçe	bāğ	6
6.	درخت	F.i.e. Ağaç	daraht	6

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
7.	گهر	U.i.e. Ev	ghar	6
8.	بادشاه	F.i.e. Padişah	bādişāh	5
9.	بلبل	A.i.e/d. Bülbul	bulbul	5
10.	زمین	F.i.d. Yer, arazi	zamīn	4
11.	قدر	A.i.d. Kader	ḳadr	4
12.	مالک	A.i.e. Sahip	mālīk	4
13.	زرد	A.s. Sarı	zard	4
14.	تصوف	A.i.e. Tasavvuf	taşavvuf	3
15.	چاوش	T.i.e. Haberci, çavuş	çāvuş	3
16.	راسته	F.i.e. Yol	rāstah	3
17.	زندگی	F.i.d. Yaşam	zindgī	3
18.	سوار	F.i.e. Yaya olmayan	suvār	3
19.	شب	F.i.d. Gece	şab	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
20.	قصہ	A.i.e. Hikâye	қишшah	3
21.	گھاٹ	H.i.d. Pusu, siper, tuzak, aldatma	ghāt	3
22.	گیت	U.i.e. Şarkı	gīt	3
23.	مان	U.i.d. Ana	mān	3
24.	مٹی	H.i.d. Toprak, zemin, dünya	miṭṭī	3
25.	نیچا	H.s. Alt, dip, derin	nīḫā	3
26.	عورت	U.i.d. Kadın	‘aurat	3
27.	لوگ	U.i.e. İnsan topluluğu	lōg	3
28.	عرصہ	A.i.e. Süre	‘arşah	3
29.	اتر	S.i.e. Kuzey, cevap	uttar	2
30.	اکثر	A.s. Çoğu, genellikle	akşer	2
31.	اناڑی	H.s. Anlayışsız, cahil, saf	anārī	2
32.	بازار	F.i.e. Çarşı	bāzār	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
33.	بڑا	U.s. Büyük, geniş, çok	baṛā	2
34.	بوڑھا	H.s. Yaşlı	būṛhā	2
35.	پکا	U.s. Sağlam, deneyimli, pişmiş	pakkā	2
36.	جلال	A.i.e. Büyüklük, öfke	calāl	2
37.	جہاز	F.i.e. Gemi	cahāz	2
38.	جوانی	F.i.d. Gençlik	cavānī	2
39.	ریت	H.i.d. Merasim, gelenek, tören	riyt	2
40.	زمانہ	F.i.e. Dünya, devir	zamāna	2
41.	سماع	A.i.e. Dinleme, duyma, sema	semā'	2
42.	صاف	A.i. Temiz, saf, anlaşılır	ṣāf	2
43.	طرف	A.i.d. Yön, istikamet	ṭarf	2
44.	عقل	A.i.d. Akıl	'aql	2
45.	کندھا	H.i.e. Omuz	kandhā	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
46.	مثنوی	A.i.d. Mesnevi, ikili	maṣnavī	2
47.	محله	A.e.i. Mahalle, semt	maḥallah	2
48.	مذهب	A.i.e. Din, inanç	mazhab	2
49.	ملک	A.i.e. Ülke, vatan	mulk	2
50.	بهانه	F.i.e. Bahane	bahāna	2
51.	جگہ	F.i.d. Yer	cagah	2
52.	دعا	A.i.d. Dua	du‘ā	2
53.	صدق	A.i.e. Dürüstlük, sadakat	şidk	2
54.	قدم	A.i.e Adım	ḳadem	2
55.	کشتی	F.i.d. Kayık, bot, tepsi	kaştī	2
56.	منہ	H.i.e. Ağız, dudak, yüz	munh	2
57.	موجود	A.i.e. Var, mevcut	moucūd	2
58.	وسیلہ	A.i.e. Araç	vesīlah	2

Tablo 28. “Urdu Dili Yazım Kuralları” Kitabı Sıklık Listesi

Urdu Dili Yazım Kuralları kitabında altı okuma metni bulunmaktadır. Kelimelerin listesine bakıldığında ise toplam elli sekiz baş sözcük tespit edilmiştir. İsim soylu ve sıfat soylu kelimelerden oluşan listede ilk kelime “ایک” (bir) ve “بچہ” (erkek çocuk) olmuştur. İlk iki kelime aynı sıklıkta kullanıldığı için ilk sırada yer almaktadır. İncelenen metinlerde en sık kullanılan on kelime “ایک, بچہ, سکول, ہاتھ, باغ, درخت, گھر, بادشاہ, بلبل, زمین” şeklindedir. En sık kullanılan ilk on kelime tür bakımından değerlendirildiğinde bir sıfat soylu, dokuz isim soylu kelimenin yer aldığı görülmektedir. Sıklık listesi anlam bakımından incelendiğinde; bir, çocuk, okul, el, bağ, ağaç, ev, yer, padişah, bülbül gibi tematik şemada; sayı, mekân ve organ adı, unvan ve hayvan kavramlarını karşılayan kelimelerin ilk sıralarda yer aldığı tespit edilmiştir.

“Urduca El Kitabı” kitabında tespit edilen sıklık listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

4.1.2. Kelime Sıklığını Değerlendirme: Urduca El Kitabı

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
1.	ایک	U.s. Bir	eyk	40
2.	پہلا	H.s. Birinci	pehlā	15
3.	لوگ	U.i.e. İnsan topluluğu	lōg	15
4.	بچہ	U.i.e. Çocuk	baççah	12

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
5.	بڑا	U.s. Büyük	baṛā	12
6.	گھر	U.i.e. Ev	ghar	11
7.	وقت	A.i.e. Vakit	vaḳt	11
8.	بھائی	U.i.e. Kardeş	bhā'ī	11
9.	مسلمان	F.i.e. Müslüman	muselmān	10
10.	گاؤں	H.i.e. Köy	gā'un	9
11.	بس	İ.i.d Otobüs	bas	9
12.	اچھا	S.s. Güzel	aççhā	9
13.	ابا	U.i.e. Baba	abbā	8
14.	خوش	F.s. Mutlu	hūṣ	8
15.	دوسرا	F.s. İkinci	dūsṛā	8
16.	گھڑی	H.i.d. 24 dakikalık zaman dilimi	ghaṛī	8
17.	مرغی	U.i.d. Tavuk	murğī	8

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
18.	موسم	A.i.e. Hava	mousim	8
19.	آم	U.i.e. Mango	ām	8
20.	گلی	H.i.d. Sokak	gali	8
21.	اردو	T.i.d. Urdu dili	urdu	7
22.	بارش	F.i.d Yağmur	bāriş	7
23.	جان	F.i.d. Can	cān	7
24.	طرف	A.i.d. Yön	ṭarf	7
25.	علاقہ	A.i.e. Bölge	‘ilāḫah	7
26.	فرح	A.i.d. Mutluluk	faraḥ	7
27.	دن	U.i.e. Gün	din	7
28.	انسان	A.i.e. İnsan	insān	7
29.	آفتاب	F.i.e. Güneş	āftāb	6
30.	پیغام	F.i.e. Mesaj	peyğām	6

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
31.	شوق	A.i.e. İstek	şouq	6
32.	صبح	A.i.d. Sabah	şubh	6
33.	نام	F.i.e. İsim	nām	6
34.	تین	U.s. Üç	tīn	6
35.	ملک	A.i.e. Ülke	mulk	6
36.	زبان	F.i.d. Dil	zubān	6
37.	اسکول	İ.i.e. Okul	iskūl	5
38.	اسلام	A.i.e. İtaat	islām	5
39.	جہاز	F.i.e. Gemi	cahāz	5
40.	دوست	F.s. Arkadaş	dōst	5
41.	دو	U.s. İki	dō	5
42.	دیر	F.i.e. Geç	deyr	5
43.	مختلف	A.s. Farklı	muhtelif	5

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
44.	مسافر	A.i.e. Yolcu	musāfir	5
45.	بادشاه	F.i.e. Padişah	bādişāh	5
46.	پہاڑ	U.i.e. Dağ	pahār	5
47.	چھوٹا	U.s. Küçük	çhōṭā	5
48.	دروازہ	F.i.e. Kapı	darvāzah	5
49.	سردی	F.i.d. Soğuk	sardī	5
50.	آبادی	F.i.d. Nüfus	ābādī	4
51.	آدمی	F.i.e. İnsan	ādmī	4
52.	باہر	H.s. Dış	bāher	4
53.	تھوڑا	U.s. Az	thōrā	4
54.	جگہ	F.i.d. Yer	cagah	4
55.	جوتا	U.i.e. Ayakkabı	cutā	4
56.	چین	H.i.e. Rahat	çeyn	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
57.	خانه	F.i.e. Hane	hānah	4
58.	زمین	F.i.d. Yer	zamīn	4
59.	زندگی	F.i.d. Yaşam	zindgī	4
60.	زیاده	A.s. Çok	ziyādah	4
61.	سات	U.s. Yedi	sāt	4
62.	سر	F.i.e. Baş	ser	4
63.	کتاب	A.i.d. Kitap	kitāb	4
64.	گھنٹہ	U.i.e. Saat	ghanṭah	4
65.	گھوڑا	U.i.e. At	ghōrā	4
66.	مطالعہ	A.i.e. İnceleme	muṭāla‘ah	4
67.	ٹکٹ	İ.i.e. Pul	ṭiket	4
68.	دعا	A.i.d. Dua	du‘ā	4
69.	قریب	A.s. Yakın	ḡarīb	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
70.	هَاتھ	H.i.e. El	hāth	4
71.	ادیب	A.s. Edebiyatçı, üstat	adīb	4
72.	خط	A.i.e. Mektup	ḥaṭ	4
73.	دانه	F.i.e. Tahıl	dānah	4
74.	ڈاکیا	U.i.e. Postacı	ḍākyā	4
75.	لڑکا	U.i.e. Erkek çocuk	laṛkā	4
76.	آج	H.i.e. Bugün	āc	3
77.	آزادی	F.i.d. Özgürlük	āzādī	3
78.	بابا	U.i.e. Baba	bābā	3
79.	بازار	F.i.e. Çarşı	bāzār	3
80.	بہن	H.i.d. Kız kardeş	behen	3
81.	پانی	H.i.d. Su	pānī	3
82.	جانب	A.i.d. Yan	cānib	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
83.	چار	F.s. Dört	çār	3
84.	چائے	F.i.d. Çay	çā'ē	3
85.	ریاضی	A.i.d. Matematik	riyāzī	3
86.	ساڑھے	H.s. Buçuk	sārḥē	3
87.	سال	F.i.e. Yıl	sāl	3
88.	سٹاپ	İ.i.e. Durak	siṭāp	3
89.	سمندر	H.i.d. Deniz	samundar	3
90.	سو	H.s. Yüz (100)	sō	3
91.	شاہ	F.i.e. Hükümdar	ṣāh	3
92.	شہر	F.i.e. Şehir	şcher	3
93.	عارف	A.s. Tanıyan	‘ārif	3
94.	عبد	A.i.d. Kul	‘abd	3
95.	علاقہ	A.i.e. Bölge	‘ilāḳah	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
96.	فرق	A.i.e. Ayrılık	fark	3
97.	قلعه	A.i.e. Kale	ķil‘ah	3
98.	کپڑا	H.i.e. Kumaş	kaprā	3
99.	ماں	U.i.d. Ana	mān	3
100.	مسجد	A.i.d. Secde yapılan yer	mascid	3
101.	نادر	A.s. Nadir	nādir	3
102.	ڈاک	U.i.d. Posta	ḍāk	3
103.	رسالہ	A.i.e. Dergi	risālah	3
104.	غار	A.i.e. Mağara	ğār	3
105.	گدھا	U.i.e. Eşek	gadhā	3
106.	گرمی	F.i.d. Isı, yaz mevsimi	garmī	3
107.	گند	F.i.d. Kötü koku	gand	3
108.	میزبان	F.i.e. Konuk ağırlayan	mezybān	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
109.	چھٹا	U.s. Ayrı	çhuṭā	3
110.	دل	F.i.e. Kalp	dil	3
111.	آٹھ	H.i. Sekiz	āṭh	2
112.	احترام	A.i.e. Saygı	iḥterām	2
113.	استانی	U.i.d. Bayan öğretmen	ustānī	2
114.	اصل	A.i.d. Asıl	aşl	2
115.	امی	U.d. Anne	ammī	2
116.	باغ	F.i.e. Bahçe	bāğ	2
117.	برف	F.i.d. Buz	barf	2
118.	بعض	A.s. Bazı	ba‘az	2
119.	پھل	U.i.e. Meyve	phel	2
120.	تاریخ	A.i.d. Tarih	tārīḥ	2
121.	جمع	A.i.e/d. Toplam	cama‘	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
122.	چہرہ	F.i.e. Yüz	çihrah	2
123.	چینی	U.i.d. Şeker	çīnī	2
124.	خان	T.i.e. Han	hān	2
125.	خشکی	F.i.d. Kuruluk	huşkī	2
126.	خیال	A.i.e. Düşünce	hayāl	2
127.	خیر	A.i.e. İyilik	hayr	2
128.	دادی	H.i.d. Nine	dādī	2
129.	درخت	F.i.e. Ağaç	daraht	2
130.	دولت	A.i.d. Zenginlik	dōlet	2
131.	رکشا	İ.i.e. Üç tekerlekli hafif motorlu araç	rikşā	2
132.	روانہ	F.s. Giden	ravānah	2
133.	زندہ	F.s. Canlı	zindah	2
134.	ستھرا	H.s. Temiz	suthrā	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
135.	سفر	A.i.d. Yolculuk	safer	2
136.	سوار	F.i.e. Yaya olmayan	suvar	2
137.	شخص	A.i.e. Kişi	şahş	2
138.	شکار	A.i.e. Av	şikâr	2
139.	شمعدان	A.i.d. Şamdan	şama‘dân	2
140.	صاحب	A.i.b. Bey	şāhib	2
141.	طول	A.i.e. Uzunluk	ṭoul	2
142.	عام	A.s. Sıradan	‘ām	2
143.	عمر	A.i.d. Ömür	‘umr	2
144.	غریب	A.s. Aciz	ğarīb	2
145.	قلعہ	A.i.e. Kale	ķil‘ah	2
146.	قوم	A.i.d. Ulus	ķovm	2
147.	کھڑکی	U.i.d. Pencere	khīrkī	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
148.	مشرق	F.s. Doğu	maşriḳ	2
149.	مطلب	A.i.e. Anlam	maṭlab	2
150.	معلوم	A.s. Bilinen	ma‘lūm	2
151.	مقام	A.i.e. Yer	maḳām	2
152.	میٹر	İ.i.e. Metre	mīṭer	2
153.	ہجوم	A.i.e. Kalabalık	hacūm	2
154.	انداز	F.i.e. Tarz	andāz	2
155.	پھول	U.i.e. Çiçek	phūl	2
156.	تھیلا	H.i.e. Büyük torba	thēlā	2
157.	جنگل	F.i.e. Orman	cangal	2
158.	جنگ	F.i.d. Savaş	cang	2
159.	چھلکا	H.i.e. Kabuk	ḫilkā	2
160.	چوٹ	H.i.d. Yara	ḫūṭ	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
161.	خراب	A.s. Bozuk	ḥarāb	2
162.	خشک	F.s. Kuru	ḥušk	2
163.	خوب	F.s. İyi	ḥūb	2
164.	راجا	H.i.e. Kral	rācā	2
165.	راسته	F.i.e. Yol	rāstah	2
166.	ریل	H.i.d. Çokluk	reyl	2
167.	سارا	U.s. Bütün	sārā	2
168.	ضرورت	A.i.d. İhtiyaç	zarūret	2
169.	کھیت	U.i.e. Tarla	khēt	2
170.	مدرسہ	A.i.e. Okul	madrasah	2
171.	مقابلہ	A.i.e. Yarış	maḳābelah	2
172.	میدان	F.i.e. Alan	meydān	2
173.	وزن	A.i.d. Ölçme	vazn	2

Tablo 29. “Urduca El Kitabı” Sıklık Listesi

Urduca El Kitabı’nda toplam yirmi altı metin yüz yetmiş üç baş sözcük tespit edilmiştir. Liste isim ve sıfat soylu kelimelerden oluşmakta olup listenin ilk sırasında “ایک” (bir) en çok kullanılan kelime olduğu görülmektedir. Sıklık listesinde yer alan ilk on kelime ایک, پہلا, لوگ, بچہ, بڑا, گھر, وقت, بھائی, مسلمان, گاؤں olmuştur. En sık kullanılan ilk on kelime tür bakımından değerlendirildiğinde yedi isim soylu, üç sıfat soylu kelimenin bulunduğu tespit edilmiştir. Anlam bakımından ilk sırada yer alan kelimelere bakıldığında bir, ilk, insan, çocuk, büyük, ev, vakit, kardeş, müslüman, köy gibi tematik şemada; sayı, mekân, zaman, din, nitelik bildiren kavramları karşılayan kelimeler görülür.

“Urdu Dili ve Grameri” kitabında tespit edilen sıklık listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

4.1.3. Kelime Sıklığını Değerlendirme: Urdu Dili ve Grameri

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
1.	ایک	U.s. Bir	eyk	103
2.	زبان	F.i.d. Dil	zubān	58
3.	مسلمان	F.i.e. Müslüman	muselmān	51
4.	بڑا	U.s. Büyük	baṛā	35
5.	دو	U.s. İki	dō	31

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
6.	بہت	H.s. Çok	bahut	30
7.	شاعر	A.s. Şair	şā'ir	29
8.	غزل	A.i.d. Gazel	ğazel	27
9.	تعلیم	A.i.d. Eğitim	ta'lim	18
10.	کسان	H.i.e. Çifçi	kisān	18
11.	مسلم	A.s. Müslüman	muslim	18
12.	وقت	A.i.e. Vakit	vaqt	18
13.	دل	F.i.e. Kalp	dil	17
14.	پہلا	H.s. Birinci	pehlā	17
15.	دن	U.i.e. Gün	din	17
16.	قوم	A.i.d. Ulus	kovm	16
17.	لڑکا	U.i.e. Erkek çocuk	laṛkā	16
18.	دوسرا	F.s. İkinci	dūsra	16

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
19.	شعر	A.i.e. Şiir	şî'ir	15
20.	زیاده	A.s. Çok	ziyādah	14
21.	سوداگر	F.i.e. Tüccar	soudāgar	14
22.	تمام	A.s. Tam	tamām	13
23.	شهر	F.i.e. Şehir	şehar	13
24.	سیاسی	A.s. Siyasi	siyāsī	12
25.	صرف	A.s. Sadece	şîrf	12
26.	قائم	A.s. Sağlam	ķā'im	12
27.	یقین	A.i.e. Kesinlik	yaķīn	12
28.	آج	H.i.e. Bugün	āc	11
29.	اعظم	A.i. Yüce	a'zam	11
30.	درخت	F.i.e. Ağaç	daraħt	11
31.	شیر	F.i.e. Aslan	şeyr	11

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
32.	قدیم	A.s. Eski	ḳadīm	11
33.	کم	F.s. Az	kam	11
34.	نام	F.i.e. İsim	nām	11
35.	بیل	H.i.e. Öküz	bēl	11
36.	ملک	A.i.e. Ülke	mulk	11
37.	خرگوش	F.i.e. Tavşan	ḥargōş	10
38.	دکاندار	A.i.d. Dükkân sahibi	dukāndār	10
39.	روز	F.i.e. Gün	rōz	10
40.	سر	F.i.e. Baş	ser	10
41.	مشہور	A.s. Meşhur	maşhūr	10
42.	مغرب	A.i.d. Batı	mağrib	10
43.	پورا	U.s. Bütün	pūrā	10
44.	خط	A.i.e. Mektup	ḥat	10

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
45.	نظم	A.i.d. Ölçülü şiir	naẓm	10
46.	پانی	H.i.e. Su	pānī	9
47.	جدید	A.s. Yeni	cedīd	9
48.	چند	F.s. Birkaç	çand	9
49.	سال	F.i.e. Yıl	sāl	9
50.	عالم	A.s. Bilgin	‘ālim	9
51.	گؤں	H.i.e. Köy	gā’un	9
52.	لیگ	İ.i.d. Birlik	līg	9
53.	دنیا	A.i.d. Dünya	dunyā	9
54.	شمال	A.i.e. Kuzey	şimāl	9
55.	کتاب	A.i.d. Kitap	kitāb	9
56.	الفاظ	A.i.e. Kelime	alfāẓ	8
57.	درد	F.i.e. Acı	dard	8

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
58.	ذکر	A.i.e. Söz etme	zıkr	8
59.	رقم	A.i.d. Rakam	raḡam	8
60.	زمین	F.i.d. Zemin	zamīn	8
61.	سچ	H.s. Gerçek	saç	8
62.	صدر	A.i.e. Başkan	şadr	8
63.	موجود	A.i.e. Mevcut	moucūd	8
64.	نہایت	H.i.d. Son	nehāyet	8
65.	آخر	A.s. Son	āhir	7
66.	اکثریت	A.i.d. Çoğunluk	akṣariyat	7
67.	تجویز	A.i.d. Öneri	tacvīz	7
68.	چیونٹی	U.i.d. Karınca	çiyontī	7
69.	حقیقت	A.i.d. Gerçek	ḡaḡīkat	7
70.	خاص	A.s. Özel	ḡaṣ	7

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
71.	دفعه	A.i.d. Defa	def‘ah	7
72.	زور	F.i.e. Güç	zōr	7
73.	شمار	F.i.e. Sayı	şomār	7
74.	غیر	A.s. Yabancı	ğayr	7
75.	کالج	İ.i.e. Kolej	kālic	7
76.	لومڑی	H.i.d. Tilki	lūmrī	7
77.	مخالفت	A.i.d. Zıtlık	muḥālefet	7
78.	مسٹر	İ.i.e. Master	maşır	7
79.	ملازمت	A.i.d. Memuriyet	mulāzamat	7
80.	موقع	A.i.e. Fırsat	mouқа‘	7
81.	آبادی	F.i.d. Nüfus	ābādī	7
82.	بہار	F.i.d. Bahar mevsimi	bahār	7
83.	تین	U.s. Üç	tīn	7

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
84.	عمر	A.i.d. Ömür	‘umr	7
85.	کمیٹی	İ.i.d. Komite	kamīṭī	7
86.	گھر	U.i.e. Ev	ghar	7
87.	پتا	H.i.e. Ağaç yaprağı	pattā	7
88.	مسئلہ	A.i.e. Sorun	mas’alah	7
89.	بہتر	F.s. Çok iyi	bihter	7
90.	ابتدائی	A.s. İlk	ibtidā’ī	6
91.	اجلاس	A.i.e. Toplantı	iclās	6
92.	آہستہ	F.s. Yavaş	āhastah	6
93.	اہم	A.s. Önemli	ahem	6
94.	باقی	A.s. Geri kalan	bāḳī	6
95.	بعض	A.s. Bazı	ba‘aẓ	6
96.	بہاشا	S.i.d. Lisan	bhāṣā	6

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
97.	جنگل	F.i.e. Orman	cangal	6
98.	حکومت	A.i.d. Yönetim	ḥukūmet	6
99.	خانه	F.i.e. Hane	ḥānah	6
100.	خوش	F.s. Mutlu	ḥūş	6
101.	دستور	F.i.e. Kanun	dastūr	6
102.	رفته	F.s. Kendinden geçmiş	raftah	6
103.	زمان	A.i.e. Dönem	zamān	6
104.	سب	U.s. Hepsi	sab	6
105.	قريب	A.s. Yakın	ḡarīb	6
106.	کچهوا	H.i.e. Kaplumbağa	kaçhvā	6
107.	مضامين	A.i.e. Makale	maẓāmīn	6
108.	وطن	A.i.e. Ülke	vaṭan	6
109.	امتحان	A.i.e. Sınav	imtiḥān	6

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
110.	رنگ	F.i.e. Renk	rang	6
111.	روپیہ	H.i.e. Pakistan ve Hindistan'ın para birimi	rūpayah	6
112.	مجلس	A.i.d. Kurul	maclis	6
113.	دریا	F.i.e. Nehir	deryā	6
114.	علمی	A.s. Bilimsel	‘ilmī	6
115.	مرد	F.i.e. Erkek	mard	6
116.	بکرا	H.i.e. Keçi	bakrā	6
117.	بیٹا	U.i.e. Oğul	beytā	6
118.	دست	F.i.e. El	dest	6
119.	اچھا	S.s. Güzel	aççhā	5
120.	بدلہ	A.i.e. Karşılık	badlah	5
121.	بھرا	U.s. Dolu	bharā	5
122.	پانچ	U.s. Beş	pānç	5

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
123.	پنیر	F.i.e. Peynir	penîr	5
124.	تحریک	A.i.d. Hareket	tehrîk	5
125.	جان	F.i.d. Can	cân	5
126.	چار	F.s. Dört	çâr	5
127.	دوست	F.s. Arkadaş	döst	5
128.	ظاہر	A.s. Görünen	zâhir	5
129.	عام	A.s. Genel	‘âm	5
130.	عربی	A.s. Arap dili	‘arabî	5
131.	قسم	A.i.d. Kısım	ķism	5
132.	کنار	F.i.d. Kenar	kinâr	5
133.	گورنمنٹ	İ.i.e. Hükümet	govarment	5
134.	معاشی	A.s. Ekonomik bakımdan	mû‘âşî	5
135.	ممکن	A.i.e. Mümkün	mumkin	5

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
136.	هَاتھ	H.i.e. El	hāth	5
137.	والد	A.i.e. Baba	vālid	5
138.	اسلام	A.i.e. İslam dini	islām	5
139.	انسان	A.i.e. İnsan	insān	5
140.	تیزی	F.i.d. Hızlılık	teyzī	5
141.	ٹکڑا	H.i.e. Parça	ṭukṛā	5
142.	ارادہ	A.i.e. Amaç	irādah	5
143.	آزادی	F.i.d. Özgürlük	āzādī	5
144.	راستہ	F.i.e. Yol	rāstah	5
145.	مقبول	A.s. Kabul gören	maḳbūl	5
146.	اندازہ	F.i.e. Ölçü	andāzah	4
147.	ایمان	A.i.e. İman	īmān	4
148.	تاریخ	A.i.d. Tarih	tārīḥ	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
149.	تعصب	A.i.e. Destekleme	ta‘aşsub	4
150.	حصه	A.i.e. Pay	hişşah	4
151.	حيات	A.i.d. Yaşam	ḥayāt	4
152.	دور	F.s. Uzak	dūr	4
153.	دوستی	F.i.d. Dostluk	dōstī	4
154.	رات	U.i.d. Gece	rāt	4
155.	راه	F.i.e. Yol	rāh	4
156.	زندگی	F.i.d. Yaşam	zindegī	4
157.	شخص	A.i.e. Kişi	şahş	4
158.	شعور	A.i.e. Bilinç	şau‘ur	4
159.	صبح	A.i.d. Sabah	şubḥ	4
160.	عدالت	A.i.d. Adalet	‘adālet	4
161.	عشق	A.i.e. Aşk	‘işḳ	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
162.	عمل	A.i.e. İş	‘amel	4
163.	غرض	A.i.d. Amaç	ğarż	4
164.	غرور	A.i.e. Kendini beğenme	ğurūr	4
165.	فساد	A.i.e. Kargaşa	fasād	4
166.	قانون	A.i.e. Yasa	ķānūn	4
167.	قدر	A.i.d. Kader	ķader	4
168.	قدرت	A.i.d. Güç	ķudrat	4
169.	قومی	A.s. Ulusal	ķoumī	4
170.	کافی	A.s. Yeterli	kāfī	4
171.	کلام	A.i.e. Kelam	kalām	4
172.	کمیٹیشن	İ.i.e. Komisyon	ķamīşin	4
173.	لالچ	U.i.e. Hırs	lāleç	4
174.	لشکر	F.i.e. Asker	laşkar	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
175.	لوگ	U.i.e. İnsan topluluğu	lōg	4
176.	محکم	A.s. Sağlam	muḥkem	4
177.	مختلف	A.s. Farklı	muḥtelif	4
178.	مسجد	A.i.d. Mescit	mascid	4
179.	مقابلہ	A.i.e. Yarışma	maḳābelah	4
180.	نیل	F.i.e. Mavi renk	nīl	4
181.	وزارت	A.i.d. Bakanlık	vazārat	4
182.	بھائی	U.i.e. Kardeş	bhā'ī	4
183.	تیسرا	U.s. Üçüncü	tīsra	4
184.	نتیجہ	A.i.e. Sonuç	naṭīcah	4
185.	اثر	A.i.e. Etki	aṣar	4
186.	رہنما	F.s. Rehber	rahnumā	4
187.	سارا	U.s. Bütün	sārā	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
188.	شاگرد	F.i.e. Çırak	şāgird	4
189.	ضرور	A.s. Mutlaka	zarūr	4
190.	علاقه	A.i.e. Bölge	‘ilāqah	4
191.	قسمت	A.i.d. Talih	ķismet	4
192.	کپڑا	H.i.e. Elbise	kaprā	4
193.	مجموعه	A.s. Toplu	macmu‘ah	4
194.	شرم	F.i.d. Utanma	şarm	4
195.	نثر	A.i.e. Düzyazı	nesr	4
196.	اتفاق	A.i.e. Birlik	ittifāķ	3
197.	احسان	A.i.e. İyilik	iķsān	3
198.	اخلاقی	A.i.d. Ahlaka uygun, etik	aķlāķī	3
199.	استاد	F.i.e. Eğitimci	ustād	3
200.	اشعار	A.i.e. Şiir	eş‘ār	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
201.	آشنا	F.s. Tanıdık	āšnā	3
202.	اضلاع	A.i.e. Yön	azla‘	3
203.	الگ	H.s. Ayrı	alag	3
204.	انجام	F.i.e. Sonuç	ancām	3
205.	انداز	F.i.e. Tarz	andāz	3
206.	بال	F.i.e. Saç	bāl	3
207.	بابر	H.s. Dış	bāher	3
208.	بٹوا	H.i.e. Cüzdan	baṭvā	3
209.	برابر	F.s. Eşit	barābar	3
210.	بری	H.s.d. Kötü	burī	3
211.	بھلائی	U.i.d. İyilik	bhulā’ī	3
212.	پاؤں	U.i.e. Ayak	pā’ūn	3
213.	پرانا	S.s. Eski	purānā	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
214.	تصوف	A.i.e. Tasavvuf	taşavvuf	3
215.	تنظیم	A.i.e. Düzenleme	tanzīm	3
216.	تنگ	H.s. Azar azar	tang	3
217.	جانب	A.i.d. Yön	cānib	3
218.	جماعت	A.i.d. Topluluk	camā‘at	3
219.	جمع	A.i.e/d. Toplanma	cama‘	3
220.	حملہ	A.i.e. Hamle	ḥamlah	3
221.	خلاف	A.s. Ters	ḥilāf	3
222.	خواب	F.i.e. Rüya	ḥuvāb	3
223.	دوران	F.i.e. Dönem	dourān	3
224.	دیر	F.i.e. Geç	dēr	3
225.	زمانہ	F.i.e. Çağ	zamānah	3
226.	زیارت	A.i.d. Kutsal yer ziyareti	ziyāret	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
227.	سردى	F.i.d. Soğuk	sardī	3
228.	سرکارى	U.s. Resmî	sarkārī	3
229.	سوسائىتى	İ.i.d. Toplum	sōsā'itī	3
230.	سياست	A.i.d. Politika	siyāset	3
231.	شام	F.i.d. Akşam	şām	3
232.	شائع	A.i.e. Aşikâr	şā'î	3
233.	شہرت	A.i.d. Ün	şohret	3
234.	صحت	A.i.d. Sağlık	şihḥat	3
235.	صوفى	A.i.e. Derviş	şūfī	3
236.	طارى	A.s. Ortaya çıkan	tārī	3
237.	طنز	A.i.d. Hiciv	tanz	3
238.	عظيم	A.s. Ulu	'aẓīm	3
239.	فائده	A.i.e. Yarar	fā'idah	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
240.	قطعی	A.s. Kesin	қауі	3
241.	کانگریس	İ.i.d. Kongre	kāngrēs	3
242.	کثرت	A.i.d. Çokluk	kesret	3
243.	کونسل	İ.i.d. Konsey	kōnsil	3
244.	گورنر	İ.i.e. Vali	governor	3
245.	ماه	F.i.e. Ay	māh	3
246.	متعدد	A.s. Çok sayıda	mute‘addid	3
247.	محضر	A.i.d. Hazır bulunma yeri	maḥzar	3
248.	مسلسل	A.s. Devamlı	musalsal	3
249.	مقصود	A.s. Amaçlanan	maḳşūd	3
250.	منزل	A.i.d. Hedef	manzil	3
251.	منہ	H.i.e. Ağız	munh	3
252.	میموریل	İ.s. Bildiri	mīmōriyl	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
253.	ندی	H.i.d. Dere	naddī	3
254.	نسبت	A.i.d. İlişki	nisbet	3
255.	ہزار	F.s. Bin	hazar	3
256.	ہستی	F.i.d. Gerçek	hastī	3
257.	ہندو	F.i.e. Hindu	hindū	3
258.	یادگار	F.i.d. Anı	yādgār	3
259.	اشارہ	A.i.e. İşaret	işārah	3
260.	انجمن	F.i.d. Dernek	ancuman	3
261.	پارٹی	İ.i.d. Parti	pārṭī	3
262.	تجارت	A.i.d. Ticaret	tecāret	3
263.	دشمن	F.i.e. Düşman	duşman	3
264.	فلسفہ	A.i.e. Felsefe	falsafah	3
265.	مشرق	F.s. Doğu	maşriḳ	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
266.	یونیورسٹی	İ.i.d. Üniversite	yunīversitī	3
267.	تدبیر	A.i.d. Önlem	tadbīr	3
268.	خوبصورت	F.s. Güzel	hūbşūret	3
269.	صوبہ	A.i.e. Eyalet	şūbah	3
270.	گریبان	F.s. Gözü yaşlı	giryān	3
271.	گیت	U.i.e. Şarkı	gīt	3
272.	واقف	A.s. Tanıdık	vāḳif	3
273.	اجداد	A.i.e. Ata	acdād	2
274.	اخلاق	A.i.e. Ahlak	aḥlāk	2
275.	اخوت	A.i.d. Kardeşlik	uḥuvvet	2
276.	ادبی	A.s. Edebiyatla ilgili	adabī	2
277.	آدمی	F.i.e. İnsan	ādmī	2
278.	آدمیت	F.i.d. İnsanlık	ādmīyyet	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
279.	اسباب	A.i.e. Sebep	asbāb	2
280.	اصطلاح	A.i.d. Terim	iştīlāḥ	2
281.	اقتدار	A.i.e. Güç	iḳtidār	2
282.	اقلیت	A.i.d. Azınlık	aḳliyyet	2
283.	اگلا	U.s. Sonraki	aglā	2
284.	امید	F.i.d. Ümit	umīd	2
285.	انعام	A.i.e. Ödül	in‘ām	2
286.	آنکھ	H.i.d. Göz	ānkh	2
287.	اہل	A.i.e. Sahip	ehl	2
288.	اہمیت	A.d. Önem	ahmiyyet	2
289.	آواز	F.i.d. Ses	āvāz	2
290.	باپ	U.i.e. Baba	bāp	2
291.	بارش	F.i.d. Yağmur	bāriş	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
292.	بازو	F.i.e. Kol	bāzū	2
293.	باعث	A.i.e. Sebep	bā'is	2
294.	بچه	U.e. Çocuk	baççah	2
295.	برج	A.i.e. Gökyüzü	burç	2
296.	برس	U.i.e. Yıl	baras	2
297.	برکت	A.i.d. Bolluk	barkat	2
298.	بلند	F.s. Yüksek	bulend	2
299.	بهلا	H.s. İyi	bhalā	2
300.	بیس	U.s. Yirmi	bīs	2
301.	پروفیسر	İ.i.e. Profesör	prōfēsor	2
302.	پیشین	F.i.e. Eski	peyšīn	2
303.	تحریر	A.i.d. Yazı	taḥrīr	2
304.	تہذیب	A.i.d. Kültür	tahzīb	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
305.	ٿهنڊا	H.s. Soğuk	ṭhenḍā	2
306.	جڳه	F.i.d. Yer	cagah	2
307.	جنگ	F.i.d. Savaş	cang	2
308.	چوہا	U.i.d. Fare	ṣūhā	2
309.	چیل	H.i.d. Akbaba	ṣīl	2
310.	حامل	A.i.e. Sahip	ḥāmil	2
311.	حد	A.i.d. Sınır	ḥadd	2
312.	حقیقی	F.s. Gerçek	ḥaḳīḳī	2
313.	حکمت	A.i.d. Bilgi	ḥikmet	2
314.	حیثیت	A.i.d. Özellik	ḥeysiyet	2
315.	خدا	F.i.e. Allah	ḥudā	2
316.	خطبہ	A.i.e. Vaaz	ḥuṭbah	2
317.	خلوص	A.i.e. Paklık	ḥalūṣ	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
318.	خوشى	F.i.d. Mutluluk	hūṣī	2
319.	داغ	F.i.e. Acı	dāğ	2
320.	دانسته	F.s. Bilinçli olarak	dānistah	2
321.	دس	U.s. On	das	2
322.	دم	A.i.e. An	dam	2
323.	دوباره	U.s. İkinci kez	dōbārah	2
324.	دوده	A.i.e. Süt	dūdḥ	2
325.	ڈیرا	H.i.e. Çadır	ḍeyrā	2
326.	ذات	A.i.d. Birey	zāt	2
327.	ذریعہ	A.i.e. Araç	zārī‘ah	2
328.	راز	F.i.e. Sır	rāz	2
329.	رسول	A.i.e. Elçi	rasūl	2
330.	رفتار	F.i.d. Hız	raftār	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
331.	زندگانی	F.i.d. Yaşam	zindgānī	2
332.	سامان	F.i.e. Eşya	sāmān	2
333.	سایه	F.i.e. Gölge	sāyah	2
334.	سلسله	A.i.e. Dizi	silsilah	2
335.	سلطان	A.i.e. Padişah	sultān	2
336.	شاعرانه	A/F.s. Şairane	şā'irānah	2
337.	شمشیر	F.i.d. Kılıç	şamşīr	2
338.	شور	F.i.e. Gürültü	şōr	2
339.	شوق	A.i.e. İstek	şouk	2
340.	صاحب	A.i.e. Bey	şāhib	2
341.	صاف	A.s. Temiz	şāf	2
342.	صحيح	A.s. Doğru	şahīh	2
343.	صورت	A.i.d. Yüz	şūrat	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
344.	ضبط	A.i.d. Zapt etme	zabt	2
345.	ضرب	A.i.d. Vurma	zarb	2
346.	طبیعت	A.i.d. Yapı	ṭabiy‘at	2
347.	طرز	A.i.d. Tarz	ṭarz	2
348.	ظلم	A.i.e. Zalimlik	ẓulm	2
349.	عرصہ	A.i.e. Süre	‘arṣah	2
350.	علم	A.i.e. Bilgi	‘ilm	2
351.	عهد	A.i.d. Dönem	‘ahd	2
352.	عوام	A.i.e. Halk	‘avām	2
353.	فرقہ	A.i.e. Topluluk	fırqah	2
354.	فطرت	F.i.d. Yaradılış	fiṭrat	2
355.	فیصلہ	A.i.e. Karar	feyšilah	2
356.	قرآن	A.i.e. Kuran	ḳurān	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
357.	قصہ	A.i.e. Hîkâye	ķiŗŗah	2
358.	قلعہ	A.i.e. Kale	ķil‘ah	2
359.	قیمت	A.i.d. Değer	ķiymet	2
360.	گوشہ	F.i.e. Köŗe	gōŗah	2
361.	لسان	A.i.d. Lisan	lisān	2
362.	مارچ	İ.i.e. Mart	mārç	2
363.	مالک	A.i.e. Sahip	mālîk	2
364.	مالی	H.i.e. Bahçivan	mālî	2
365.	ماہوار	F.i.e. Aylık	māhvār	2
366.	مائى	U.i.d. Anne	mā‘î	2
367.	مثل	A.s. Gibi	miŗl	2
368.	محفوظ	A.s. Korunmuş	maŗfûŗ	2
369.	مذاق	A.i.e. Zevk	mizāk	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
370.	مذہبی	A.s. Dinsel	mazhabī	2
371.	مزید	A.i.e. Ek	mazīd	2
372.	مستقبل	A.s. Gelecek	mustakbil	2
373.	مستقل	A.s. Daimî	mustakıl	2
374.	مسلم	A.s. Müslüman	muslim	2
375.	مشمول	A.s. Dâhil olan	muştamil	2
376.	مشکل	A.s. Zor	muşkil	2
377.	مضمون	A.i.e. Makale	maẓmūn	2
378.	مطالبہ	A.i.e. Talep	muṭālabah	2
379.	معروف	A.s. Tanınan	ma‘rūf	2
380.	مفکر	A.s. Filozof	mufakkir	2
381.	مقام	A.i.e. Yer	maḳām	2
382.	مقصد	A.i.e. Amaç	maḳşad	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
383.	مکار	A.s. Sahtekâr	makkâr	2
384.	مکمل	A.s. Tam	mukammal	2
385.	ملت	A.i.d. Ulus	millat	2
386.	ملی	A.s. Ulusal	millî	2
387.	ممبر	İ.i.e. Üye	membir	2
388.	منفرد	A.s. Yalnız	munferid	2
389.	موجوده	A.s. Şimdi	moucūdah	2
390.	موضوع	A.i.e. Konu	moużū‘	2
391.	موقوف	A.i.e. Dayanan	mouḳūf	2
392.	میل	H.i.e. Birleşme	mīl	2
393.	نادان	H/F. Cahil	nādān	2
394.	نشانہ	F.i.e. Hedef	nişānah	2
395.	نفرت	A.i.d. Nefret	nafret	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
396.	نگاه	F.i.d. Bakış	nigāh	2
397.	ہال	İ.i.e. Büyük salon	hāl	2
398.	ہل	H.i.e. Pulluk	hal	2
399.	وابستہ	F.s. İlgili	vābastah	2
400.	وادی	A.i.d. Vadi	vādī	2
401.	واقعہ	A.s. Olay	vāḳi‘ah	2
402.	وائسرائے	İ.i.e. Genel vali	vā’isrāē	2
403.	وجود	A.i.e. Mevcudiyet	vucūd	2
404.	وحدت	A.i.d. Teklik	vaḥdet	2
405.	وسط	A.i.e. Merkez	vaṣṭ	2
406.	وسیع	A.s. Geniş	vaṣī‘	2
407.	وضع	A.i.d. Şekil	vaṣi‘	2
408.	وفات	A.i.d. Vefat	vafāt	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
409.	وفاق	A.i.e. Beraberlik	vifāḩ	2
410.	اخبار	A.i.e/d. Gazete	aḩbār	2
411.	اداره	A.i.e. Kurum	idārah	2
412.	مثال	A.i.d. Örnek	mişāl	2
413.	امكان	A.i.e. Olanak	imkān	2
414.	اندها	S.s. K�r	andhā	2
415.	آنكه	H.i.d. G�z	ānkh	2
416.	برا	H.s. K�t�	burā	2
417.	پابند	F.i.e. Sorumlu	pāband	2
418.	تاراج	F.i.e. Yağma	tārāc	2
419.	تازه	F.s. Taze	tāzah	2
420.	ترك	F.i.e. T�rk	turk	2
421.	تكليف	A.i.d. Sıkıntı	tekl�f	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
422.	جهد	A.i.d. Çaba	cuhd	2
423.	جواهر	H.i.e. Gölet	cavāhir	2
424.	خاک	F.i.e. Toprak	ḥāk	2
425.	خواهش	F.i.d. İstek	ḥuāhiş	2
426.	خیالات	A.i.e. Düşünce	ḥayālāt	2
427.	درخواست	F.i.d. Dilekçe	darḥoāst	2
428.	ذره	A.i.e. Küçük parça	zarrah	2
429.	ذهن	A.i.e. Zihin	zihn	2
430.	ساده	F.s. Sade	sādah	2
431.	سبزه	F.i.e. Yeşillik	sabzah	2
432.	ضرورت	A.i.d. İhtiyaç	zarūret	2
433.	عاشق	A.s. Âşık	‘āşik	2
434.	عجیب	A.s. Tuhaf	‘acīb	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
435.	عیان	A.s. Belli	‘ayān	2
436.	فکر	A.i.d. Düşünce	fikr	2
437.	کاغذ	F.i.e. Kağıt	kāğiz	2
438.	کتابت	A.i.d. Yazı	kitābet	2
439.	لہر	U.i.d. Dalga	lahr	2
440.	متعلق	A.s. İlişkili	muta‘allik	2
441.	متوجہ	A.s. İlgilenen	muteveccih	2
442.	مجازی	A.s. Mecazî	macāzî	2
443.	مدرسہ	A.i.e. Medrese	madrasah	2
444.	مذکور	A.s. Bahis konusu edilen	muzakkir	2
445.	مرضی	A.i.d. İsteme	marzî	2
446.	مشفق	A.i.e. Şefkatli	muşfik	2
447.	مصادر	A.i.e. Kaynak	maşādir	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
448.	معزز	A.s. Saygın	mu‘azzaz	2
449.	مقتدر	A.s. Güç sahibi	muḳtedir	2
450.	نائب	A.i.e. Yardımcı	nā’ib	2

Tablo 30. “Urdu Dili ve Grameri” Kitabı Sıklık Listesi

Urdu Dili ve Grameri kitabında toplam yirmi yedi metin analiz edilmiştir. Okuma metinlerinde dört yüz elli baş sözcük tespit edilmiştir. İsim ve sıfat soylu kelimelerden oluşan sıklık listesinde en fazla kullanılan kelime “ایک” (bir) olmuştur. Listede yer alan ایک, کسان, تعلیم, غزل, شاعر, بہت, دو, بڑا, مسلمان, زبان, ایک ilk on kelimedir. Bu kelimelerin beşi sıfat soylu beşi isim soyludur. İlk on kelimeyi anlamsal olarak değerlendirdiğimizde ise bir, lisan, müslüman, büyük, iki, çok, şair, gazel, eğitim, çiftçi gibi tematik şemada; sayı, din, nitelik bildiren, kültür ve sanat, okuma gibi kavramları karşılayan kelimeler olduğu görülür.

“*First Step To Understanding Urdu Complete (Part 1-2)*” kitabında tespit edilen sıklık listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

4.1.4. Kelime Sıklığını Değerlendirme: *First Step To Understanding Urdu Complete*

Part 1-2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
1.	ایک	U.s. Bir	eyk	88
2.	شخص	A.i.e. Kişi	şahş	20
3.	بڑا	U.s. Büyük	baṛā	20
4.	بات	H.i.d. Söz	bāt	15
5.	چیز	F.i.d. Şey	çīz	15
6.	دو	U.s. İki	dō	14
7.	وقت	A.i.e. Vakit	vaqt	13
8.	دن	U.i.e. Gün	din	11
9.	مبارک	A.s. Kutlu	mubārek	11
10.	گھر	U.i.e. Ev	ghar	11
11.	لوگ	U.i.e. İnsan topluluğu	lōg	11

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
12.	آدمی	F.i.e. İnsan	ādmī	10
13.	انار	F.i.e. Nar	anār	10
14.	جگہ	F.i.d. Yer	cagah	10
15.	صفحہ	A.i.e. Sayfa	şaḫḫah	10
16.	عہدہ	A.i.e. Mevki	‘uhdah	10
17.	عبد	A.i.e. Kul	‘abd	9
18.	مالک	A.i.e. Sahip	mālik	9
19.	باپ	U.i.e. Baba	bāp	8
20.	ابو	A.i.e. Baba	abū	8
21.	مرتبہ	A.i.e. Aşama	martabah	7
22.	معذور	A.s. Özü olan	ma‘zūr	7
23.	ہاتھ	H.i.e. El	hāth	7
24.	بازار	F.i.e. Çarşı	bāzār	6

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
25.	بهائی	U.i.e. Kardeş	bhā'ī	6
26.	پہلا	H.s. Birinci	pehlā	6
27.	دل	F.i.e. Kalp	dil	6
28.	زبان	F.i.d. Dil, lisan	zubān	6
29.	سامان	F.i.e. Eşya	sāmān	6
30.	مٹی	H.i.d. Toprak	miṭṭī	6
31.	مفتی	A.i.e. Müftü	muftī	6
32.	ہزار	F.s. Bin	hazār	6
33.	آج	H.i.e. Bugün	āc	6
34.	استاد	F.i.e. Bay öğretmen	ustād	5
35.	اسلام	A.i.e. İtaat	islām	5
36.	آنکھ	H.i.d. Göz	ānkh	5
37.	باغ	F.i.e. Bahçe	bāğ	5

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
38.	بزرگ	F.s. Yaşlı	buzurg	5
39.	بکر	A.i.d. Bekâr kız veya erkek	bikar	5
40.	بیوی	U.i.d. Karı	bīvī	5
41.	پتا	H.i.e. Ağaç yaprağı	pattā	5
42.	درخت	F.i.e. Ağaç	daraht	5
43.	درہم	F.s. Hengâme	darham	5
44.	سبق	A.i.e. Ders	sabik	5
45.	صرف	A.i.e. Harcama	şarf	5
46.	نام	F.i.e. İsim	nām	5
47.	والد	A.i.e. Baba	vālid	5
48.	الگ	H.s. Ayrı	alag	5
49.	بہتر	F.s. Çok iyi	bihter	5
50.	بیمار	F.s. Hasta	bīmār	5

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
51.	پورا	U.s. Bütün	pūrā	5
52.	لڑکا	U.i.e. Erkek çocuk	laṛkā	5
53.	میٹھا	U.s. Tatlı	mīṭhā	5
54.	کتاب	A.i.d. Kitap	kitāb	5
55.	امام	A.i.e. Dinî önder	imām	4
56.	بلی	H.i.e. Dişi kedi	billī	4
57.	بوسہ	F.i.e. Buse	būsah	4
58.	بیٹی	U.i.d. Kız evlat	beyṭī	4
59.	پانی	H.i.e. Su	pānī	4
60.	دفن	A.i.e. Defin	dafn	4
61.	دوبارہ	U.s. İkinci kez	dobārah	4
62.	دودھ	A.i.e. Süt	dūdḥ	4
63.	دوسرا	F.s. İkinci	dūsṛā	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
64.	سخت	F.s. Sert	saḥt	4
65.	عالم	A.s. Bilgin	‘ālim	4
66.	فارسی	F.i.d. Farsça	fārsī	4
67.	لومړی	H.i.d. Tilki	lūmrī	4
68.	ماں	U.i.d. Ana	māñ	4
69.	مرغ	F.i.e. Kuş	murğ	4
70.	منصب	A.i.e. Rütbe	manşab	4
71.	نبی	A.i.e. Allahın emirlerini ulaştıran	nabī	4
72.	وکیل	A.i.e. Vekil	vakīl	4
73.	دشمن	F.i.e. Düşman	düşman	4
74.	جانور	F.i.e. Hayvan	cānvar	4
75.	چوہا	U.i.d. Fare	çūhā	4
76.	خوش	F.s. Mutlu	ḥuṣ	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
77.	گناه	F.i.e. Günah	gunāh	4
78.	مزدور	F.i.e. İşçi	mazdūr	4
79.	بچه	U.e. Erkek çocuk	baççah	4
80.	اختیار	A.i.e. Bağımsız	iḥtiyār	3
81.	اردو	T.i.d. Urdu dili	urdu	3
82.	بیٹا	U.i.d. Oğul	beytā	3
83.	پاؤں	U.i.e. Ayak	pā'ūn	3
84.	ٹیک	H.i.d. Direk	ṭīk	3
85.	جسم	A.i.d. Beden	cism	3
86.	حالت	A.i.d. Durum	ḥālet	3
87.	خليفة	A.i.d. Halife	ḥalīfah	3
88.	رات	U.i.d. Gece	rāt	3
89.	رقم	A.i.d. Yazı	raḡam	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
90.	روٹی	U.i.d. Ekmek	rōṭī	3
91.	روز	F.i.e. Gün	rōz	3
92.	زندگی	F.i.d. Yaşam	zindgī	3
93.	شہر	F.i.e. Şehir	şher	3
94.	شیخ	A.i.e. Şeyh	şeyḥ	3
95.	ضرور	A.s. Mutlaka	zarūr	3
96.	عمر	A.i.d. Ömür	‘umr	3
97.	فلاں	A.s. Filanca	fulān	3
98.	کامیاب	F.s. İsteddiğini elde eden	kāmiyāb	3
99.	کتا	U.i.e. Köpek	kutta	3
100.	کفارہ	A.i.d. Ceza	kefārah	3
101.	مال	A.i.e. Mal	māl	3
102.	محله	A.i.e. Mahalle	maḥallah	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
103.	مرغی	U.i.d. Tavuk	murğī	3
104.	مکان	A.i.e. Ev	makān	3
105.	ملی	A.s. Ulusal	millî	3
106.	منہ	H.i.e. Ağz	munh	3
107.	ناغہ	F.s. Boş	nāğah	3
108.	نعمت	A.i.d. Mal	ni‘met	3
109.	بہر	H.s. Bütün	bhar	3
110.	روپیہ	H.i.e. Gümüş sikke	rūpayah	3
111.	قصہ	A.i.e. Hikâye	қишşah	3
112.	کپڑا	H.i.e. Kumaş	kaprā	3
113.	کمزور	F.s. Güçsüz	kamzōr	3
114.	لکڑی	U.i.e. Odun	lakrī	3
115.	مسلمان	F.i.e. Müslüman	muselmān	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
116.	بوڑھا	H.s. Yaşlı	būrḥā	3
117.	گرم	F.s. Sıcak	garm	3
118.	اچانک	H.s. Aniden	açānak	2
119.	آخر	A.s. Son	āḥir	2
120.	اطلاع	A.i.d. Bilgi	itlā‘	2
121.	آگ	H.i.d. Ateş	āg	2
122.	اناج	H.i.e. Tahıl	anāc	2
123.	انسان	A.i.e. İnsan	insān	2
124.	آنسو	H.i.e. Gözyaşı	ānsū	2
125.	انگریزی	P/U.s.d. İngilizce	engrīzī	2
126.	انگور	F.i.e. Üzüm	angūr	2
127.	آواز	F.i.d. Ses	āvāz	2
128.	بارش	F.i.d. Yağmur	bāriş	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
129.	باره	U.s. On iki	bārah	2
130.	بس	İ.i.d. Otobüs	bas	2
131.	بلند	F.s. Yüksek	bulend	2
132.	بندر	H.i.e. Maymun	bandar	2
133.	بھلا	H.s. İyi	bhalā	2
134.	پیالہ	F.i.e. Kadeh	piyālah	2
135.	تابع	A.s. Bağlı	tābi‘	2
136.	تدبیر	A.i.d. Önlem	tadbīr	2
137.	تنگ	F.s. Dar	tang	2
138.	تین	U.s. Üç	tīn	2
139.	ٹکڑا	H.i.e. Parça	ṭukrā	2
140.	ثواب	A.i.e. Sevap	ṣevāb	2
141.	جان	F.i.d. Can	cān	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
142.	جنگل	F.i.e. Orman	cangal	2
143.	چہرہ	F.i.e. Yüz	çihrah	2
144.	چھوٹا	U.s. Küçük	çhōṭā	2
145.	حدیث	A.i.d. Söz	ḥadīs	2
146.	حقدار	A.i.e. Hak sahibi	ḥaḳdār	2
147.	خاندان	F.i.e. Aile	ḥāndān	2
148.	خراب	A.s. Bozuk	ḥarāb	2
149.	خوار	F.s. Rezil	ḥovār	2
150.	درس	A.i.e. Ders	dars	2
151.	دعا	A.i.d. Dua	du‘ā	2
152.	دنیا	A.i.d. Dünya	dunyā	2
153.	ڈاکٹر	İ.i.e. Doktor	ḍāktir	2
154.	ذکر	A.i.e. Bahis	zıkr	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
155.	ذلیل	A.s. Rezil	zelīl	2
156.	رب	A.s. Rab	rab	2
157.	رحمت	A.i.d. Lütuf	raḥmet	2
158.	رسول	A.i.e. Kitap sahibi peygamber	rasūl	2
159.	زمین	F.i.d. Yer	zamīn	2
160.	زور	F.i.e. Güç	zōr	2
161.	زیاده	A.s. Çok	ziyādah	2
162.	سال	F.i.e. Yıl	sāl	2
163.	ست	H.i.e. Dürüstlük	sat	2
164.	سر	F.i.e. Baş	ser	2
165.	سزا	F.i.d. Ceza	sezā	2
166.	سوالی	A.s. Dilenci	suvālī	2
167.	سیدھا	H.s. Düz	sīdhā	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
168.	شاگرد	F.i.e. Öğrenci	şāgird	2
169.	شاه	F.i.e. Hükümdar	şāh	2
170.	شهید	A.i.e. Şehit	şehīd	2
171.	صبح	A.i.d. Sabah	şubḥ	2
172.	صورت	A.i.d. Yüz	şūrat	2
173.	ضرورت	A.i.d. İhtiyaç	zarūret	2
174.	ضعیف	A.i.e. Zayıf	za‘īf	2
175.	عادت	A.i.d. Huy	‘ādet	2
176.	عزیز	A.s. Akraba	‘azīz	2
177.	غلط	A.s. Yanlış	ğalaṭ	2
178.	فائده	A.i.e. Yarar	fā’idah	2
179.	قوم	A.i.d. Ulus	qovm	2
180.	کل	U.i.e. Dün; yarım	kal	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
181.	کلهاڑی	U.i.d. Küçük balta	kulhārī	2
182.	کمبل	U.i.e. Battaniye	kambel	2
183.	کہانی	U.i.d. Hikâye	kahānī	2
184.	گردن	F.i.d. Boyun	gardan	2
185.	گور	F.i.d. Mezar	gōr	2
186.	لاش	T.i.d. Ceset	lāş	2
187.	لائق	A.s. Uygun	lā'ik	2
188.	مجلس	A.i.d. Salon	maclis	2
189.	مخلوق	A.s. Yaratılan	maḥlūḳ	2
190.	مشہور	A.s. Herkes tarafından tanınan	maşhūr	2
191.	مقبول	A.s. Kabul gören	maḳbūl	2
192.	مناسب	A.s. Uygun	munāsib	2
193.	ناک	H.i.d. Burun	nāk	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
194.	نقصان	A.i.e. Zarar	nuḳṣān	2
195.	نیک	F.s. İyi	neyk	2
196.	نئی	U.s.d. Yeni	na'ī	2
197.	والده	A.i.d. Anne	vālidah	2
198.	ادب	A.i.e. Saygı	adab	2
199.	انڈا	S/H.i.e. Yumurta	anḏā	2
200.	بخار	A.i.e. Ateş	buḥār	2
201.	خیمہ	A.i.e. Çadır	ḥaymah	2
202.	درد	F.i.e. Acı	dard	2
203.	ساحل	A.i.e. Sahil	sāḥil	2
204.	سلامت	A.s. Dirlik	salāmet	2
205.	سمندر	H.i.d. Deniz	samundar	2
206.	صاحب	A.i.e. Bey	ṣāḥib	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
207.	ضروری	A.s. Gerekli	zarūrī	2
208.	ظالم	A.s. Zalim	zālīm	2
209.	علم	A.i.e. Bilgi	‘ilm	2
210.	عورت	U.i.d. Kadın cinsi	‘aūrat	2
211.	فضول	A.s. Gereksiz	fuẓūl	2

Tablo 31. “First Step To Understanding Urdu Complete (Part 1-2)” Kitabı Sıklık Listesi

First Step To Understanding Urdu Complete Part 1-2 kitabında toplam on yedi metin incelenmiştir. Metinlerde isim ve sıfat soylu iki yüz onbir kelime tespit edilmiştir. Sıklık listesinde ilk sırada kullanılan kelime “ایک” (bir) olmuştur. بات, پڑا, شخص, ایک, دن, وقت, دو, چیز, مبارک, گھر ise en çok kullanılan ilk on kelimedir. Kelimelerin dördü sıfat soylu altısı isim soyludur. Kelimeleri anlamsal açıdan incelediğimizde bir, kişi, büyük, söz, şey, iki, vakit, gün, kutlu, ev gibi tematik şemada; sayı, nitelik bildiren, zaman, ev, görevli öge kavramlarını karşılayan kelimeler görülür.

“Urdu Reading and Writing Course” kitabında tespit edilen sıklık listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

4.1.5. Kelime Sıklığını Değerlendirme: Urdu Reading and Writing Course

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
1.	ایک	U.s. Bir	eyk	12
2.	شہد	A.i.e. Bal	şehed	8
3.	موسم	A.i.e. Hava, mevsim	mousim	8
4.	نام	F.i.e. İsim, ün, saygınlık	nām	8
5.	گرمی	F.i.d. Yaz mevsimi, sıcaklık	garmī	6
6.	مکھی	U.i.d. Sinek	makkhī	6
7.	خطہ	A.i.e. Bölge, memleket	ḥittah	6
8.	آزاد	F.s. Özgür, bağımsız	āzād	5
9.	بھائی	U.i.e. Kardeş, birader	bhā'ī	5
10.	دو	U.s. İki	do	5
11.	زیادہ	A.s. Çok	ziyādah	5
12.	پانی	H.i.e. Su, yağmur	pānī	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
13.	ٹھیک	H.s. İyi	ṭhīk	4
14.	ساڑھے	H.s. Buçuk, yarım	sāṛhē	4
15.	صوفہ	A.i.e. Büyük oda	ṣūfah	4
16.	سردی	F.i.d. Kış, soğuk	sardī	4
17.	ابو	A.i.e. Baba, malik	abū	3
18.	آلو	H.i.e. Patates	ālū	3
19.	انتظام	A.i.e. Düzen, yönetim, kural	intizām	3
20.	بڑا	U.s. Büyük, iri, çok	baṛā	3
21.	ٹماٹر	İ.i.e. Domates	ṭomāṭir	3
22.	چار	F.s. Dört	çār	3
23.	حصہ	A.i.e. Parça	ḥiṣṣah	3
24.	دن	U.i.e. Gün	din	3
25.	رات	U.i.d. Gece, akşam	rāt	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
26.	رنگ	F.i.e. Renk, boya, tarz	rang	3
27.	سات	U.s. Yedi	sāt	3
28.	طرف	A.i.d. Yön, taraf	ṭarf	3
29.	کافی	A.s. Yeterli	kāfī	3
30.	کلو	İ.i.e. Kilo	kilō	3
31.	لهسن	U.i.e. Sarımsak	lahsen	3
32.	مربع	A.i.e. Kare	murabbaʿ	3
33.	میز	F.i.d. Masa	meyz	3
34.	اپریل	İ.i.e. Nisan ayı	aprīl	3
35.	آٹھ	H.i. Sekiz	āṭh	2
36.	ادرک	F.i.d. Zencefil	adrak	2
37.	آزادی	F.i.d. Özgürlük	āzādī	2
38.	باپ	U.i.e. Baba	bāp	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
39.	برسات	H.i.d. Yağmur	bāriş	2
40.	بہار	F.i.d. Bahar mevsimi	bahār	2
41.	بہن	H.i.d. Kız kardeş, abla	behen	2
42.	پانچ	U.s. Beş	pānç	2
43.	پھول	U.i.e. Çiçek	phūl	2
44.	پیاز	H.i.d. Soğan	piyāz	2
45.	پیٹ	H.i.e. Karın	pēyt	2
46.	پیسہ	H.i.e. Para	peysā	2
47.	جنگل	F.i.e. Orman	cangal	2
48.	جنوری	İ.i.e. Hayvan	canverī	2
49.	جولائی	İ.i.e. Temmuz	culā'ī	2
50.	خوشی	F.i.d. Mutluluk, kutlama	ḥuṣī	2
51.	دس	U.s. On	das	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
52.	دسمبر	U.i.e. Aralık ayı	disembir	2
53.	زندگی	F.i.d. Hayat	zindgī	2
54.	سارا	U.s. Bütün, tamamı	sārā	2
55.	سبز	F.s. Yeşil, taze	sabz	2
56.	سر	F.i.e. Baş, amir, tepe	ser	2
57.	سفید	A.s. Beyaz	sāfid	2
58.	سوا	H.s. Çeyrek	savā	2
59.	صبح	A.i.d. Sabah	şubḥ	2
60.	فاصلہ	A.i.e. Ara, süre, uzaklık	fāşilah	2
61.	فروری	İ.i.e. Şubat	farverī	2
62.	قومی	A.s. Ulusal	ķoumī	2
63.	مارچ	İ.i.e. Mart	mārç	2
64.	مرتبہ	A.i.e. Aşama	martabah	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
65.	ہزار	F.s. Bin	hazār	2
66.	خاندان	F.i.e. Aile	hāndān	2
67.	الماری	P.i.d. Dolap	almārī	2
68.	پہلا	H.s. Birinci, önce, başlangıç	pehlā	2
69.	جھنڈا	U.i.e. Bayrak	chanḍā	2
70.	چشم	F.i.d. Göz, bakış	çaşm	2
71.	دریا	F.i.e. Nehir	daryā	2
72.	دفتر	A.i.e. Ofis, kayıt, defter	defter	2
73.	شاعر	A.s. Şair	şā'ir	2
74.	شہر	F.i.e. Şehir	şher	2
75.	علامت	A.i.d. İz	‘alāmet	2

Tablo 32. “Urdu Reading and Writing Course” Kitabı Sıklık Listesi

Urdu Reading and Writing Course kitabında toplam on üç metin incelenmiştir. Okuma metinlerinde isim ve sıfat soylu yetmiş beş baş sözcük tespit edilmiştir. Kelimelerin kullanım sıklığına bakıldığında en çok kullanılan ilk kelime “ایک” (bir)

olmuştur. ایک, دو, بھائی, آزاد, خطہ, مکھی, گرمی, نام, موسم, شہد, ایک kelimeleri en çok kullanılan ilk on kelimedir. Kelimelerin üçü sıfat soylu yedisi ise isim soyludur. Kelimeler anlamsal açıdan incelendiğinde bir, bal, mevsim, isim, yaz mevsimi-sıcak, sinek, bölge, özgür, kardeş, iki gibi tematik şemada; sayı, zaman, yemek, akrabalık, hava ve hayvan kavramlarını karşılayan kelimelerin ön plana çıktığı görülür.

“Let’s Study Urdu” adlı kitapta tespit edilen sıklık listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

4.1.6. Kelime Sıklığını Değerlendirme: Let’s Study Urdu

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
1.	ایک	U.s. Bir	eyk	13
2.	موسم	A.i.e. Hava, zaman, an	mousim	13
3.	زیادہ	A.s. Çok, fazla	ziyādah	8
4.	آلو	H.i.e. Patates	ālū	7
5.	آج	H.i.e. Bugün, şimdi	āc	6
6.	بارش	F.i.d. Yağmur	bāriş	6
7.	گرم	F.s. Sıcak, kızgın, acı	garm	6

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
8.	جنوبی	A.s. Güney	canūbī	5
9.	شراب	A.i.d. Mey, içki	şarāb	5
10.	شہر	F.i.e. Şehir	şehar	5
11.	صدر	A.i.e. Başkan, merkez	şadr	5
12.	پیاز	H.i.d. Soğan	piyāz	4
13.	پیچ	F.i.e. Kıvrım, düğüm, güçlük	peyç	4
14.	درجہ	A.i.e. Seviye, derece	darcah	4
15.	صاحب	A.i.e. Bey, bay, sahip	şāhib	4
16.	مریض	A.s. Hasta	marīz	4
17.	پھول	U.i.e. Çiçek	phūl	4
18.	آدھا	H.s. Yarım	ādhā	4
19.	کڑھی	U.i.d. Nohut unu, baharat ve yoğurtla yapılan bir yemek	kaṛihī	4
20.	مسائل	A.i.e. Sorun	masā'il	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
21.	اپريشن	İ.i.e. Ameliyat	apresin	3
22.	بجا	F.s. Doğru, uygun	baça	3
23.	برسات	H.i.d. Yağmur, yağmur mevsimi	barsāt	3
24.	بهٲ	S.i.e. Ocak, tandır, mağara	bhaṭ	3
25.	ٲماٲر	İ.i.e. Domates	ṭomāṭr	3
26.	جواب	A.i.e. Cevap, karşıt	cavāb	3
27.	دكن	A.i.d. Dükkân	dukān	3
28.	دن	U.i.e. Gün, gündüz vakti	din	3
29.	ڊاڪٲر	İ.i.e. Doktor	ḍāktīr	3
30.	ركشا	İ.i.e. Üç tekerlekli hafif motorlu taşıt	rikṣā	3
31.	سردي	F.i.d. Soğuk	sardī	3
32.	عالم	A.i.e. Dünya, dönem	‘alem	3
33.	گرمی	F.i.d. Isı	garmī	5

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
34.	گھر	U.i.e. Ev	ghar	3
35.	لوگ	U.i.e. İnsan topluluğu	lōg	3
36.	مزیدار	F.i.e. Lezzetli	mazīdār	3
37.	ملاقات	A.i.d. Görüşme, tanışma	mulākāt	3
38.	تیز	F.s. Hızlı	teyz	3
39.	دوسرا	F.s. İkinci, sonraki, diğer	dūsrā	3
40.	ملک	A.i.e. Ülke	mulk	3
41.	حساب	A.i.e. Nesil, soy, uyum	ḥasab	3
42.	ادراک	F.i.d. Zencefil	adrak	2
43.	آفتاب	F.i.e. Güneş, biricik	āftāb	2
44.	آہستہ	F.s. Yavaş, sessizce	āhastah	2
45.	بازار	F.i.e. Çarşı, pazar yeri	bāzār	2
46.	بعض	A.s. Bazı, farklı	ba‘aẓ	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
47.	بندھن	H.i.e. Bağ, ip, akrabalık, ilişki	bandhen	2
48.	بہار	F.i.d. Bahar mevsimi	bahār	2
49.	پانی	H.i.e. Su	pānī	2
50.	پتا	H.i.e. Ağaç yaprağı	pattā	2
51.	پھل	U.i.e. Meyve, ürün, kazanç	phel	2
52.	پیالی	U.i.d. Küçük kadeh, fincan	piyālī	2
53.	پیشین	F.i.e. İlk, eski, kadim	peyšīn	2
54.	تل	A.i.e. Tepe, yığın	tel	2
55.	تیل	U.i.e. Nebati yağ, sıvı yağ	teyl	2
56.	حرارت	A.i.d. Isı, öfke, istek, gayret	ḥarāret	2
57.	حقوق	A.i.e. Hak, pay	ḥuḳūḳ	2
58.	خاتون	T.i.d. Hanım, eş	ḥātūn	2
59.	خان	T.i.e. Han	ḥān	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
60.	خزاں	F.i.d. Son bahar	ḥazān	2
61.	دنیا	A.i.d. Dünya	dunyā	2
62.	دو	U.s. İki, çift	dō	2
63.	ڈگری	İ.i.d. Diploma	ḍigrī	2
64.	رنگ	F.i.e. Renk, boya, tarz	rang	2
65.	ریڈیو	İ.i.e. Radyo	rēḍīyo	2
66.	سب	U.s. Hepsi, tamamı	sab	2
67.	سردی	F.i.d. Soğuk	sardī	2
68.	سموسا	H.i.e. Yağda kızartılan üçgen şekilli bir yiyecek	samōsā	2
69.	شام	F.i.d. Akşam, karanlık	ṣām	2
70.	صاف	A.s. Temiz, net	ṣāf	2
71.	صغیر	A.s. Küçük	ṣağīr	2
72.	عجائب	A.s. Nadir, tuhaf, müthiş	‘acā’ib	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
73.	غیر	A.s. El, yabancı, tuhaf	ğayr	2
74.	کل	U.i.e. Dün, yarın, ileriki günlerde	kal	2
75.	کم	F.s. Az, yetersiz, kötü	kam	2
76.	لاڈ	H.i.e. Sevgi, naz	lāḍ	2
77.	لاکھ	U.s. Yüz bin, çok fazla	lākh	2
78.	لہسن	U.i.e. Sarımsak	lahsen	2
79.	مرچ	H.i.d. Acı biber	mirç	2
80.	مرض	A.i.e. Hastalık, yas, huy	maraz	2
81.	مرکز	A.i.e. Merkez, orta, üs	markaz	2
82.	مزید	A.i.e. Ek, artış	mazīd	2
83.	مشرق	F.s. Doğu, şark	maşriḳ	2
84.	مطلع	A.i.e. Güneş ve ayın doğduğu yer	maṭla'	2
85.	مہمان	F.i.e. Misafir, davetli	mehmān	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
86.	میزبان	F.i.e. Konuk ağırlayan, evsahibi	meyzbān	2
87.	نمائنده	F.i.e. Temsilci, mümessil	numā'ndah	2
88.	نمک	F.i.e. Tuz	namak	2
89.	وسطی	A.s. Orta, ara yer	vaṣṭī'	2
90.	وفد	A.i.e. Heyet, delegasyon	vafđ	2
91.	ابر	F.i.e. Bulut	abr	2
92.	بہت	H.s. Çok, fazla	bahut	2
93.	بوند	H.i.e. Damla	bünd	2
94.	پیسہ	H.i.e. Para	peysā	2
95.	تہوار	H.i.e. Bayram, şenlik	tahvār	2
96.	توبہ	A.i.d. Tövbe, pişmanlık	tōbah	2
97.	جانور	F.i.e. Hayvan, canlı	cānvar	2
98.	حل	A.i.e. Çözme, çözümleme	ḥal	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
99.	دعوت	A.i.d. Davet	da‘vet	2
100.	رحيم	A.s. Merhametli, şefkatli	rahīm	2
101.	غروب	A.i.e. Batım, güneş veya ay batması	ğurūr	2
102.	قسم	A.i.d. Kısım, tür, grup	ķism	2
103.	ملی	A.s. Milli	millī	2
104.	ممالک	A.i.e. Ülke	mamālik	2

Tablo 33. “Let’s Study Urdu” Kitabı Sıklık Listesi

Let’s Study Urdu kitabında toplam yedi okuma metni yer almaktadır. Yedi okuma metninin incelenmesi sonucunda isim ve sıfat soylu toplam yüz dört baş sözcük tespit edilmiştir. Kelimelerin metinlerdeki kullanım sıklığına bakıldığında ise en çok kullanılan kelimenin “ایک” (bir) olduğu görülmektedir. En çok kullanılan ilk on kelime ise sıklık sırasına gör şöyledir: شہر, شراب, جنوبی, گرم, بارش, آج, آلو, زیادہ, موسم, ایک. Kelimelerin dördü sıfat soylu altısı isim soyludur. İlk on sırada yer alan kelimelerin anlamsal açıdan incelediğimizde bir, mevsim, çok, patates, bugün, yağmur, sıcak, güney, mey, şehir gibi tematik şemada; sayı, zaman, yemek, nitelik bildiren, hava, yön kavramlarını karşılayan kelimelerin ön plana çıktığı görülür.

“Introductory Urdu Volume-II” kitabında tespit edilen sıklık listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

4.1.7. Kelime Sıklığını Değerlendirme: Introductory Urdu Volume-II

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
1.	ایک	U.s. Bir	eyk	104
2.	دو	U.s. İki	dō	37
3.	لوگ	U.i.e. İnsan topluluğu	lōg	31
4.	دن	U.i.e. Gün	din	25
5.	عید	A.i.d. Bayram	‘iyd	25
6.	چیز	F.i.d. Şey	çīz	23
7.	نام	F.i.e. İsim	nām	20
8.	زبان	F.i.d. Dil	zubān	20
9.	مسلمان	F.i.e. Müslüman	muselmān	19
10.	ملک	A.i.e. Ülke	mulk	18

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
11.	بادشاه	F.i.e. Padişah	bādişāh	17
12.	خط	A.i.e. Mektup	ḥaṭ	17
13.	ضرورت	A.i.d. İhtiyaç	zarūret	15
14.	دل	F.i.e. Kalp	dil	14
15.	کالج	İ.i.e. Kolej	kālic	14
16.	تعلیم	A.i.d. Eğitim	ta‘līm	14
17.	حکومت	A.i.d. Yönetim	ḥukūmet	13
18.	خاص	A.s. Özel	ḥāş	13
19.	شاعری	A.i.d. Şairlik	şā‘irī	13
20.	گھر	U.i.e. Ev	ghar	13
21.	یونیورسٹی	İ.i.d. Üniversite	yunīversiṭī	13
22.	آج	H.i.e. Bugün	āc	12
23.	خدا	F.i.e. Allah	ḥudā	12

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
24.	بچه	U.e. Erkek çocuk	baççah	12
25.	بخار	A.i.e. Ateş	buḥār	12
26.	بندر	H.i.e. Maymun	bandar	11
27.	بهائی	U.i.e. Kardeş	bhā'ī	11
28.	پل	F.i.e. Köprü	pul	11
29.	جگہ	F.i.d. Yer	cagah	11
30.	دریا	F.i.e. Nehir	derya	11
31.	طرف	A.i.d. Yön	ṭarf	11
32.	فوج	A.i.d. Ordu	fouc	11
33.	مشہور	A.s. Herkes tarafından bilinen	maşhūr	11
34.	میاں	U.i.e. Bey	miyān	11
35.	زمانہ	F.i.e. Dünya	zamānah	11
36.	جاندار	F.i.d. Canlı	cāndār	10

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
37.	زنده	F.s. Canlı	zindah	10
38.	سنگھ	H.i.e. Aslan	singh	10
39.	مذہب	A.i.e. Din	mazhab	10
40.	وقت	A.i.e. Vakit	vakt	10
41.	سال	F.i.e. Yıl	sāl	10
42.	علاقہ	A.i.e. Bölge	‘ilāqah	10
43.	آم	U.i.e. Mango	ām	9
44.	پانی	H.i.e. Su	pānī	9
45.	حاصل	A.i.e. Ürün	hāşil	9
46.	زندگی	F.i.d. Yaşam	zindegī	9
47.	سرکاری	U.s. Devletle ilgili	sarkārī	9
48.	صدی	F.i.d. Yüzyıl	şadī	9
49.	پارٹی	İ.i.d. Siyasi parti	pārṭī	9

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
50.	دوسرا	F.s. İkinci	dūsra	9
51.	سوشل	İ.s. Toplumsal veya sosyal çevre	sōşel	9
52.	کونسل	İ.i.d. Konsey	kōnsil	9
53.	نئی	U.s.d.Yeni	na'ī	9
54.	صرف	A.i.e. Harcama	şarf	8
55.	عام	A.s. Sıradan	'ām	8
56.	محنت	A.i.d. Çalışma	miḥnet	8
57.	معلوم	A.s. Bilinen	ma'lūm	8
58.	ہندو	F.i.e. Hindu	hindū	8
59.	بکرا	H.i.e. Keçi	bakrā	8
60.	شہر	F.i.e. Şehir	şehar	8
61.	آخر	A.s. Son	āḥir	8
62.	تکلیف	A.i.d. Acı	taklīf	8

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
63.	کوارٹر	İ.i.d. Çeyrek	kuvārṭır	8
64.	آبادی	F.i.d. Nüfus	ābādī	7
65.	آدمی	F.i.e. İnsan	ādmī	7
66.	الله	A.i.d. Allah	allah	7
67.	الیکشن	İ.i.e. Seçim	elēkşın	7
68.	باپ	U.i.e. Baba	bāp	7
69.	بدھ	S.i.e. Çarşamba	budh	7
70.	ترقی	A.i.d. Gelişme	terakḳī	7
71.	دور	A.i.e. Periyot	dour	7
72.	دیر	F.i.e. Geç	dēr	7
73.	سوٹ	İ.i.e. Takım elbise	sūṭ	7
74.	طاقت	A.i.d. Güç	ṭāḳat	7
75.	مختلف	A.s. Farklı	muḥtelif	7

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
76.	ہاتھ	H.i.e. El	hāth	7
77.	تین	U.s. Üç	tīn	7
78.	خان	T.i.e. Han	hān	7
79.	علم	A.i.e. Bilgi	‘ilm	7
80.	کتاب	A.i.d. Kitap	kitāb	7
81.	پورا	U.s. Bütün	pūrā	7
82.	قوم	A.i.d. Ulus	kovm	7
83.	الگ	H.s. Ayrı	alag	6
84.	انداز	F.i.e. Tarz	endāz	6
85.	بار	H.i.d. Sıra	bār	6
86.	تہذیب	A.i.d. Kùltür	tahzīb	6
87.	جواب	A.i.d. Cevap	cevāb	6
88.	حالت	A.i.d. Durum	hâlet	6

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
89.	حصه	A.i.e. Pay	hişşah	6
90.	خدمت	A.i.d. Hizmet	hidmet	6
91.	رفته	F.s. Giden	raftah	6
92.	شخص	A.i.e. Kişi	şahş	6
93.	ضروری	A.s. Gerekli	zarūrī	6
94.	طالب	A.s. İsteyen	tālīb	6
95.	فتح	A.i.d. Zafer	feth	6
96.	فرق	A.i.e. Ayrılık	farq	6
97.	کنار	F.i.d. Kenar	kinār	6
98.	مذہبی	A.s. Dinsel,dindar	mazhabī	6
99.	مسلم	A.s. Müslüman	muslim	6
100.	مطلب	A.i.e. Anlam	maṭlab	6
101.	مکان	A.i.e. Ev	makān	6

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
102.	ملازمت	A.i.d. Memuriyet	mulāzamat	6
103.	والد	A.i.e. Baba	vālid	6
104.	بیٹی	U.i.d. Kız evlat	beytī	6
105.	پرانا	S.s. Eski	purānā	6
106.	چار	F.s. Dört	çār	6
107.	چند	F.s. Birkaç	çand	6
108.	چھوٹا	U.s. Küçük	çhōṭā	6
109.	قسم	A.i.d. Kısım	kısm	6
110.	کپڑا	H.i.e. Kumaş	kaprā	6
111.	پہلا	H.s. Birinci	pehlā	6
112.	حالات	A.i.d. Durum, güç, olay	hālat	6
113.	گل	F.i.e. Gül	gul	6
114.	منڈ	U.i.e. Kafa	munḍ	6

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
115.	ہندی	F.s. Hindistanlı	hindi	6
116.	انتقال	A.i.e. Yer	intikāl	5
117.	باہر	H.s. Dış	bāher	5
118.	تر	F.s. Islak	tar	5
119.	جسم	A.i.e. Beden	cism	5
120.	جمع	A.i.e/d. Toplam	cama‘	5
121.	حال	A.i.e. Hâl	ḥāl	5
122.	حضرت	A.i.e. Bey	ḥazret	5
123.	خبر	A.i.d. Haber	ḥabar	5
124.	خیال	A.i.e. Düşünce	ḥayāl	5
125.	دام	F.i.e. Tuzak	dām	5
126.	دکان	A.i.d. Dükkân	dukân	5
127.	دولت	A.i.d. Zenginlik	dōlet	5

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
128.	راسته	F.i.e. Yol	rāstah	5
129.	زور	F.i.e. Güç	zōr	5
130.	سانس	U.i.e/d. Nefes	sāns	5
131.	سیاسی	A.s. Siyasi	siyāsī	5
132.	شائع	A.s. Aşıkâr	şā'î	5
133.	کافی	A.s. Yeterli	kāfī	5
134.	گڑھ	H.i.e. Kale	garḥ	5
135.	مضامین	A.i.e. Makale	maẓāmīn	5
136.	مطابق	A.s. Uygun	muṭābiḳ	5
137.	نظریہ	A.i.e. Kuram	naẓariyah	5
138.	نیگرو	İ.i.e. Zenci	nēgrō	5
139.	بوڑھا	H.s. Yaşlı	būṛhā	5
140.	بینک	İ.i.e. Banka	bēnk	5

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
141.	پڑا	H.s. Düşmüş	paṛā	5
142.	جمهوریت	A.i.d. Cumhuriyet	cumhuriyet	5
143.	دعا	A.i.d. Dua	du‘ā	5
144.	دوست	F.s. Arkadaş	dōst	5
145.	راجا	H.i.e. Kral	rācā	5
146.	عالم	A.s. Bilgin	‘ālim	5
147.	فلسفہ	A.i.e. Felsefe	falsafah	5
148.	روپیہ	H.i.e. Para	rūpiyā	5
149.	طریقہ	A.i.e. Tarz	ṭarīkah	5
150.	لڑکا	U.i.e. Erkek çocuk	laṛkā	5
151.	مرد	F.i.e. Erkek	mard	5
152.	کھیت	U.i.e. Tarla	khēt	5
153.	اجازت	A.i.d. İzin	icāzet	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
154.	اختيار	A.i.e. Bağımsız	iḥtiyār	4
155.	اسلام	A.i.e. İslam dini	islām	4
156.	اشعار	A.i.e. Şiir	eş‘ār	4
157.	امتحان	A.i.e. Sınav	imtiḥān	4
158.	آواز	F.i.d. Ses	āvāz	4
159.	بازار	F.i.e. Çarşı	bāzār	4
160.	برس	U.i.e. Yıl	baras	4
161.	بنیادی	U.s. Temel olarak	bunyādī	4
162.	بھلا	H.s. İyi	bhalā	4
163.	پادری	P.i.e. Önder	pādrī	4
164.	پالیسی	İ.i.d. Politika	pālīsī	4
165.	پتلون	İ.i.d. Pantolon	patlūn	4
166.	پکڑ	U.i.d. Yakalama	pakar	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
167.	پہنچ	U.i.d. Erişim	pahonç	4
168.	تحریک	A.i.d. Hareket	tehrīk	4
169.	ترجمہ	A.i.e. Tercüme	tarcumah	4
170.	ترکی	F.i.d/e. Türkçe	turkī	4
171.	تمام	A.s. Tam	tamām	4
172.	ٹھیک	H.s. İyi	ṭhīk	4
173.	حکم	A.i.e. Emir	ḥukm	4
174.	خاندان	F.i.e. Aile	ḥāndān	4
175.	خلاف	A.s. Ters	ḥilāf	4
176.	خوب	F.s. İyi	ḥūb	4
177.	خوشی	F.i.d. Mutluluk	ḥūşī	4
178.	دارا	F.i.e. Efendi	dārā	4
179.	رفع	A.i.e. Ulu	rafa‘	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
180.	روز	F.i.e. Gün, zaman	rōz	4
181.	زبردست	F.s. Çok üstün	zabardast	4
182.	سچ	H.s. Gerçek	saç	4
183.	سردی	F.i.d. Soğuk	sardī	4
184.	سماجی	U.s. Toplumsal	semācī	4
185.	سیٹ	İ.i.d. Koltuk	sīt	4
186.	شادی	F.i.d. Evlenme	şādī	4
187.	شاعر	A.s. Şair	şā'ir	4
188.	صدر	A.i.e. Başkan	şadr	4
189.	عمل	A.i.e. İş	‘amel	4
190.	غدر	A.i.e. İsyan	ğadr	4
191.	قائم	A.s. Ayakta duran	ķā'im	4
192.	کرنسی	İ.i.d. Para	karansī	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
193.	کھڑا	H.s. Düz	kharā	4
194.	گرم	F.s. Sıcak	garm	4
195.	گھاس	U.i.d. Ot	ghās	4
196.	مشکل	A.s. Zor	muşkil	4
197.	ملاقات	A.i.d. Görüşme	mulāḳāt	4
198.	موسم	A.i.e. Hava	mousim	4
199.	ندی	H.i.d. Akarsu	naddī	4
200.	نمائندگی	F.i.d. Temsilcilik	numā'indegī	4
201.	ہانڈی	H.i.d. Tencere	hāṇḍī	4
202.	ہزار	F.s. Bin	hazār	4
203.	یکہ	F.s. Tek	yakkah	4
204.	تخت	F/A.i.e. Taht	taht	4
205.	درخت	F.i.e. Ağaç	daraht	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
206.	سارا	U.s. Bütün	sārā	4
207.	گھوڑا	U.i.e. At	ghōrā	4
208.	عمارت	A.i.d. Bina	‘imāret	4
209.	کمزور	F.s. Gücsüz	kamzōr	4
210.	مشرق	F.s. Doğu	maşriḳ	4
211.	مغرب	A.i.d. Batı	mağrib	4
212.	موقع	A.i.e. Fırsat	mouḳa‘	4
213.	ابتدائی	A.s. İlk	ibtidā’ī	3
214.	اثر	A.i.e. Etki	aṣar	3
215.	اچھا	S.s. Güzel	açḥhā	3
216.	احتیاط	A.i.d. Dikkat	iḥtiyāt	3
217.	اخبار	A.i.e/d. Gazete	aḥbār	3
218.	آزادی	F.i.d. Özgürlük	āzādī	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
219.	اشتياق	A.i.e. İstek	iştiyāk	3
220.	اصل	A.i.d. Asıl	aşl	3
221.	اعلان	A.i.e. İlan	i‘lān	3
222.	امتياز	A.i.e. Fark	imtiyāz	3
223.	انتظام	A.i.e. Düzen	intizām	3
224.	باقی	A.s. Geri kalan	bākī	3
225.	بس	F.s. Yeterli	bas	3
226.	بعض	A.s. Bazı, kimi, farklı	ba‘az	3
227.	بنی	A.i.e. Evlat	bani	3
228.	بنیاد	F.i.d. Temel	bunyād	3
229.	پار	F.i.e. Geçmiş	pār	3
230.	پیدائش	F.i.d. Doğma	peydā’iş	3
231.	پیش	F.s. Gelişmiş	peyš	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
232.	تهکا	H.s. Yorgun	thakā	3
233.	حرکت	A.i.d. Hareket	ḥarket	3
234.	حق	A.i.e. Allah	ḥaḥ	3
235.	حقیقت	A.i.d. Gerçek	ḥaḥīḳat	3
236.	حمایت	A.i.d. Himaye	ḥimāyet	3
237.	خالی	A.s. Boş	ḥālī	3
238.	خانه	F.i.e. Hane	ḥānah	3
239.	خراج	A.i.e. Toprak vergisi	ḥarāc	3
240.	خط	A.i.e. Mektup	ḥaṭ	3
241.	دربار	F.i.e. Saray	darbār	3
242.	دفتر	A.i.e. Defter	defter	3
243.	دکنی	U.s. Dekan bölgesiyle ilgili	daknī	3
244.	دهوان	U.i.e. Duman	dhuvān	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
245.	ذرا	A.s. Biraz	zerā	3
246.	رات	U.i.d. Gece	rāt	3
247.	رنگ	F.i.e. Renk	rang	3
248.	سامان	F.i.e. Eşya	sāmān	3
249.	سبزی	F.i.d. Yeşil	sabzī	3
250.	سفر	A.i.e. Yolculuk	safer	3
251.	سو	H.s. Yüz	sō	3
252.	سوال	A.i.e. Soru	suvāl	3
253.	سورج	H.i.e. Güneş	sūrac	3
254.	سیر	A.i.d. Gezme	seyr	3
255.	شکر	A.i.e. Av	şikâr	3
256.	شکل	A.i.d. Şekil	şakil	3
257.	شہرت	A.i.d. Ün	şöhret	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
258.	شهر	F.i.e. Şehir	şehir	3
259.	شوق	A.i.e. İstek	şouq	3
260.	صوبائی	A.i.e. Eyalet	şūbā'ī	3
261.	طبیعت	A.i.d. Yapı	ṭabīy'at	3
262.	عربی	A.s. Arap dili	'arabī	3
263.	علاج	A.i.e. Şifa	'ilāc	3
264.	غذا	A.i.d. Gıda	ğizā	3
265.	فرقه	A.i.e. Topluluk	fırqah	3
266.	فیل	U.i.e. Hile	fīl	3
267.	قربان	A.i.e. Kurban	ḵurbān	3
268.	کشتی	F.i.d. Kayık	kaştī	3
269.	کلام	A.i.e. Kelam	kalām	3
270.	کم	F.s. Az	kam	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
271.	کهدر	H.i.e. Yerli kumaş	khaddar	3
272.	گاؤں	H.i.e. Köy	gā'un	3
273.	گزشتہ	F.s. Geçen	guzaştah	3
274.	گڑیا	H.i.d. Oyuncak bebek	guṛyā	3
275.	لائبریری	İ.i.d. Kütüphane	lā'ibrērī	3
276.	لڑائی	U.i.d. Savaş	laṛā'ī	3
277.	مان	U.i.d. Ana	mān	3
278.	مجبور	A.s. Çaresiz	macbūr	3
279.	محض	A.s. Sadece	maḥẓ	3
280.	مرزا	F.i.e. Soylu	mirza	3
281.	مرکز	A.i.e. Merkez	markaz	3
282.	مزاج	A.i.e. Mizaç	mizāc	3
283.	معمولی	A/F.s. Basit	ma'mulī	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
284.	ملازم	A.i.e. Görevli	mulāzim	3
285.	مہدی	A.s. Yol gösterici	mahdī	3
286.	نقل	A.i.d. Yer değıştirme	naql	3
287.	نیا	H.s. Yeni	neyā	3
288.	واپس	F.s. Geri	vāpas	3
289.	واپسی	F.i.d. Dönüş	vāpsī	3
290.	یوں	H.s. Böyle	yūn	3
291.	ابا	U.i.e. Baba	abbā	3
292.	پودا	U.i.e. Fidan	pōdā	3
293.	تیار	U.s. Hazır	tayyār	3
294.	حاکم	A.i.e. Emir veren	ḥākim	3
295.	حلقہ	A.i.e. Daire	ḥalkaḥ	3
296.	خزانہ	A.i.e. Hazine	ḥazānah	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
297.	خطرہ	A.i.e. Tehlike	ḥaṭrah	3
298.	در	F.i.e. Kapı	dar	3
299.	ڈاکٹر	İ.i.e. Doktor	ḍāktır	3
300.	روزہ	F.i.e. Oruç	rōzah	3
301.	شکار	A.i.e. Av	şikār	3
302.	شکل	A.i.d. Şekil	şakil	3
303.	عمر	A.i.d. Ömür	‘umr	3
304.	عورت	U.i.d. Kadın	‘aūrat	3
305.	کامیاب	F.s. Başarılı	kāmiyāb	3
306.	مجموعہ	A.s. Külliyyat	macmū‘ah	3
307.	نسل	A.i.d. Nesil	nasl	3
308.	نظم	A.i.d. Ölçülü şiir	naẓm	3
309.	ادب	A.i.e. Edebiyat	adab	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
310.	پہاڑ	U.i.e. Dağ	pahār	3
311.	چور	U.i.e. Hırsız	çör	3
312.	رسالہ	A.i.e. Dergi	risālah	3
313.	سڑک	U.i.d. Ana cadde	saṛk	3
314.	کمرہ	P.i.e. Oda	kamrā	3
315.	نہایت	H.i.d. Son	nehāyet	3
316.	اٹھ	H.i. Sekiz	āṭh	2
317.	آج کل	H.i.e. Bugünlerde	āc kal	2
318.	احترام	A.i.e. Saygı	iḥtirām	2
319.	آداب	A.i.e. Görgü	ādāb	2
320.	آدمی	F.i.e. Adam	ādmī	2
321.	ارادہ	A.i.e. Niyet	irādah	2
322.	اسباب	A.i.e. Sebep	asbāb	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
323.	اسٽيشن	İ.i.e. Durak	işteyşin	2
324.	اسڪول	İ.i.e. Okul	iskūl	2
325.	اسمبلی	İ.i.d. Parlamento	asamblī	2
326.	اطمینان	A.i.e. Rahat	itminān	2
327.	اکثر	A.s. Çoğu A.z. Genellikle	akṣar	2
328.	امان	A.i.e. Sığınma	amān	2
329.	آمدنی	F.i.e. Gelir	āmdenī	2
330.	امکان	A.i.e. Olanak	imkān	2
331.	آندھی	H.i.d. Fırtına	āndhī	2
332.	انسان	A.i.e. İnsan	insān	2
333.	انقلاب	A.i.e. Yenilik	inḳilāb	2
334.	انگریز	P.i.e. İngiliz	engrīz	2
335.	آہستہ	F.s. Yavaş	āhastah	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
336.	اهم	A.s. Önemli	ahem	2
337.	اول	A.s. İlk	avval	2
338.	باغ	F.i.e. Bahçe	bāğ	2
339.	باورچی	F.i.e. Erkek aşçı	bāvarçī	2
340.	بچپن	H.i.e. Çocukluk dönemi	baçpan	2
341.	بدل	A.i.e. Karşılık	badel	2
342.	بدن	A.i.e. Beden	baden	2
343.	برج	A.i.e. Gökyüzü	burç	2
344.	بغاوت	A.i.d. İsyan	bağāvet	2
345.	بل	İ.i.e. Hesap	bil	2
346.	بند	F.i.e. Kapalı	band	2
347.	بوسیده	F.s. Eski	basīdah	2
348.	بیان	A.i.d. İfade	beyān	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
349.	بیڑا	H.i.e. Kayık, filo, askeri birlik	bēṛā	2
350.	پالک	H.i.e/d. Ispanak	pālik	2
351.	پانچ	U.s. Beş	pānç	2
352.	پروفیسر	İ.i.e. Profesör	prōfēsor	2
353.	پروگرام	İ.i.e. Program	prōgrām	2
354.	پریشانی	F.i.d. Üzüntü	parīṣanī	2
355.	پستی	F.i.d. Alçaklık	pastī	2
356.	پنشن	İ.i.d. Emeklilik	penşin	2
357.	پیٹ	H.i.e. Karın	pēyṭ	2
358.	پیچش	F.i.d. Kabızlık	peyçiş	2
359.	تبدیل	A.i.d. Değişme	tabdīl	2
360.	تربوز	U.i.e. Karpuz	tarbūz	2
361.	ترکاری	U.i.d. Sebze	tarkārī	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
362.	تشريف	A.i.d. Saygı gösterme	taşrîf	2
363.	تشویش	A.i.d. Endişe	taşvîş	2
364.	تعداد	A.i.d. Adet	ta‘dād	2
365.	تیزی	F.i.d. Acelecilik	teyzî	2
366.	ٹنڈا	H.s. Çolak	ṭunḍā	2
367.	ٹیکس	İ.i.e. Vergi	ṭēks	2
368.	جانور	F.i.e. Hayvan	cānvar	2
369.	جذبہ	A.i.e. Duygu	cazbah	2
370.	جل	S.i.e. Su	cal	2
371.	جنگ	F.i.d. Savaş	cang	2
372.	جھلک	U.i.d. Işık	chalak	2
373.	جیت	U.i.d. Başarı	cīt	2
374.	چال	H.i.e. Yürüyüş	çāl	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
375.	چچا	H.i.e. Küçük amca	çaçā	2
376.	چرچ	İ.i.e. Kilise	çarç	2
377.	چڑھ	H.i.d. Yüksek	çarh	2
378.	چڑھائی	H.e.d. Yükseklik	çarhā'ī	2
379.	حد	A.i.d. Sınır	ḥadd	2
380.	حصہ	A.i.e. Pay	hişşah	2
381.	حقوق	A.i.e. Hak	ḥuqūq	2
382.	حکیم	A.s. Alim	ḥakīm	2
383.	حملہ	A.i.e. Hamle	ḥamlah	2
384.	حیات	A.i.d. Yaşam	ḥayāt	2
385.	خاموش	F.s. Sessiz	ḥāmōş	2
386.	خراب	A.s. Bozuk	ḥarāb	2
387.	خفا	F.s. Dargın	ḥafā	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
388.	خودی	F.i.d. Benlik	ḥūdī	2
389.	خیالات	A.i.e. Düşünce	ḥayālāt	2
390.	داخل	A.s. İçeri	dāḥil	2
391.	دس	U.s. On	das	2
392.	دفعہ	A.i.d. Defa	def‘ah	2
393.	دفن	A.i.e. Defin	dafn	2
394.	دکان	A.i.d. Dükkân	dukân	2
395.	دکھائی	U.i.d. Muayene	dikhā’ī	2
396.	دم	A.i.e. Nefes	dam	2
397.	دُور	F.s. Uzak	dūr	2
398.	دوم	F.s. İkinci	davvum	2
399.	دو	U.i.d. Ateş	douñ	2
400.	ڈال	U.i.d. Dal	ḍāl	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
401.	ڈھائی	U.s. İki buçuk	ḍhā'ī	2
402.	راز	F.i.e. Sır	rāz	2
403.	راضی	A.s. Razi	rāzī	2
404.	رمضان	A.i.e. Ramazan	ramzān	2
405.	راہ	F.i.e. Yol	rāh	2
406.	رواج	A.i.e. Gelenek	ravāc	2
407.	روشن	F.s. Aydınlık	rōšin	2
408.	سالن	U.i.e. Sulu yemek	sālen	2
409.	سامنا	U.i.e. Ön	sāmnā	2
410.	سرمایہ	F.i.e. Birikim	sarmāyah	2
411.	سستی	F.i.d. Tembellik	sustī	2
412.	سلسلہ	A.i.e. Zincir	silsilah	2
413.	سماج	S.i.e. Toplum	samāc	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
414.	سنجیدگی	F.i.d. Ciddiyet	sancīdgī	2
415.	سنی	A.s. Sünni	sunnī	2
416.	سہم	F.i.e. Korkma	sahem	2
417.	سوار	F.i.e. Yayan olmayan	suvār	2
418.	سوشل	İ.s. Sosyal	sōşel	2
419.	شعر	A.i.e. Şiir	şī‘ir	2
420.	شمالی	A.s. Kuzeyle ilgili	şimālī	2
421.	شور	F.i.e. Gürültü	şōr	2
422.	صاف	A.s. Temiz	şāf	2
423.	صبح	A.i.d. Sabah	şubḥ	2
424.	صبر	A.i.e. Sabır	şabr	2
425.	ضلع	A.i.e. Yön	zila‘	2
426.	ظریف	A.s. Zarif	zarīf	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
427.	عرصه	A.i.e. Süre	‘arşah	2
428.	عرض	A.i.d. Dilek	‘arz	2
429.	عظیم	A.s. Büyük	‘azīm	2
430.	عمده	A.s. Çok iyi	‘umdah	2
431.	عهد	A.i.d. Dönem	‘ahd	2
432.	غریب	A.s. Aciz	ğarīb	2
433.	غیر	A.s. Yabancı	ğayr	2
434.	فائده	A.i.e. Yarar	fā’idah	2
435.	فقیر	A.s. Fakir	faḳīr	2
436.	قابل	A.s. Yetkin	ḳābil	2
437.	قدر	A.i.d. Değer	ḳadr	2
438.	قریب	A.s. Yakın	ḳarīb	2
439.	قید	A.i.d. Koşul	ḳayd	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
440.	کثرت	A.i.d. Çokluk	keşret	2
441.	کثیر	A.s. Çok fazla	keşir	2
442.	کرایہ	F.i.e. Kira	kirāyah	2
443.	کسان	H.i.e. Çiftçi	kisān	2
444.	کہانی	U.i.d. Hikâye	kahānī	2
445.	کھڑا	H.s. Dik	kharā	2
446.	گرا	H.s. Yoksul	girā	2
447.	گرما	F.i.e. Yaz mevsimi	garmā	2
448.	گلی	H.i.d. Sokak	gali	2
449.	گہرا	U.s. Derin	gehrā	2
450.	گورنمنٹ	İ.i.e. Hükümet	govarnment	2
451.	گوشت	F.i.e. Et	gōşt	2
452.	گوشہ	F.i.e. Köşe	gōşah	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
453.	لاد	H.i.d. Yük	lād	2
454.	لاش	T.i.d. Ceset	lāş	2
455.	لحاظ	A.i.e. Önem, saygı	liḥāz	2
456.	لطيفه	A.i.e. Şaka	laṭīfah	2
457.	ليڈر	İ.i.e. Lider	līḍer	2
458.	متعلق	A.s. İlgili	muta‘allik	2
459.	مدد	A.i.d. Yardım	madad	2
460.	مرتبہ	A.i.e. Aşama	martabah	2
461.	مسافر	A.i.e. Yolcu	musāfir	2
462.	مساوی	A.s. Eşit	musāvī	2
463.	مشترکہ	A.s. Ortak olarak	muştarakah	2
464.	مضبوط	A.s. Sağlam	mazbūt	2
465.	مضمون	A.i.e. Makale	mażmun	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
466.	مظفر	A.s. Zafer kazanmış	muẓaffar	2
467.	مقامی	A.i.e. Yerli	maḳāmī	2
468.	مکمل	A.s. Tam	mukammal	2
469.	مهينه	S.i.e. Ay	mahīnah	2
470.	موجود	A.i.e. Mevcut	moucūd	2
471.	موقوف	A.i.e. Durdurma	mouḳūf	2
472.	ميٹھا	U.s. Tatlı	mīṭhā	2
473.	ميدان	F.i.e. Alan	meydān	2
474.	نانا	H.i.e. Dede	nānā	2
475.	نتيجه	A.i.e. Sonuç	natīcah	2
476.	نصيحت	A.i.d. Öğüt	naṣīḥat	2
477.	نظر	A.i.d. Bakma	naẓar	2
478.	نگر	H.i.e. Şehir	nagar	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
479.	نمائنده	F.i.e. Temsilci	numā'ndah	2
480.	نوٹ	İ.i.e. Banknot	nōṭ	2
481.	نوکر	F.i.e. Hizmetçi	noukar	2
482.	نیلا	H.s. Mavi	nīlā	2
483.	ہاتھ	H.i.e. El	hāth	2
484.	ہار	H.i.d. Yenilgi	hār	2
485.	ہنگامہ	F.i.e. Kalabalık	hangāmah	2
486.	واقف	A.s. Tanıdık	vāḳif	2
487.	والدہ	A.i.d. Anne	vālidah	2
488.	وسعت	A.i.d. Genişlik	vus'at	2
489.	وطنی	A.s. Vatanla ilgili	vaṭnī	2
490.	وعدہ	A.i.e. Söz	va'dah	2
491.	وفات	A.i.d. Vefat	vafāt	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
492.	ولایت	A.i.d. Ülke	vilayet	2
493.	ووٹ	İ.i.e. Oy	vōvṭ	2
494.	یونین	İ.i.e. Birlik	yunyn	2
495.	آسان	F.s. Kolay	āsān	2
496.	اصلاح	A.i.d. Reform	işlāḥ	2
497.	افسر	F.i.e. Yönetici memur	afiser	2
498.	آنکھ	H.i.d. Göz	ānkh	2
499.	بہتر	F.s. Çok iyi	bihter	2
500.	بھیڑ	H.i.d. Koyun	bhēṛ	2
501.	بیچارہ	A.s. Zavallı	biçārah	2
502.	پنج	F.s. Beş	panc	2
503.	پھل	U.i.e. Meyve	phel	2
504.	پھول	U.i.e. Çiçek	phūl	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
505.	تڑپ	H.i.d. Sıkıntı	taṛap	2
506.	جاندار	F.i.d. Canlı	cāndār	2
507.	جلسہ	A.i.e. Oturum	calsah	2
508.	جوان	F.s. Genç	cavān	2
509.	چادر	F.i.d. Örtü	çāder	2
510.	چارہ	F.i.e. İlaç	çārah	2
511.	چالاک	F.s. Akıllı	çālāk	2
512.	چہرہ	F.i.e. Çehre	çihrah	2
513.	خیرات	A.i.e. İyilik	ḥayrāt	2
514.	دھڑ	H.s.e. Sağlam	dhaṛ	2
515.	روٹی	U.i.d. Ekmek	rōṭī	2
516.	شان	A.i.d. Şan	şān	2
517.	شعبہ	F.i.e. Şube	şu‘bah	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
518.	عزیز	A.s. Saygın	‘azîz	2
519.	فیصلہ	A.i.e. Karar	feyšilah	2
520.	کمال	A.i.e. Yetkinlik	kamāl	2
521.	کمیٹی	İ.i.d. Komisyon	komîî	2
522.	کوشش	F.i.d. Çaba	kōşîş	2
523.	گاڑی	H.i.d. Araba	gārî	2
524.	لکچرر	İ.i.e. Okutman	lakçirir	2
525.	مالک	A.i.e. Sahip	mālîk	2
526.	مذاق	A.i.e. Zevk	mizāk	2
527.	مقاصد	A.i.e. Amaç	maķāşid	2
528.	نومبر	İ.i.d. Kasım	novamber	2
529.	ہاتھی	H.i.e. Fil	hāthî	2
530.	ہزار	H.s. Bin	hazār	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
531.	ہمت	A.i.d. Cesaret	himmet	2
532.	وعظ	A.i.e. Dinî söylev	va‘az	2
533.	یونیورسٹی	İ.i.d. Üniversite	yunīversitī	2

Tablo 34. “Introductory Urdu Volume-II” Kitabı Sıklık Listesi

Introductory Urdu Volume-II kitabında tespit edilen toplam okuma metni sayısı on yedidir. Bu okuma metinlerinde isim ve sıfat soylu toplam baş sözcük sayısı beş yüz otuz üç olarak tespit edilmiştir. Okuma metinlerindeki kelimelerin kullanım sıklığına bakıldığında ise en çok kullanılan kelimenin “ایک” (bir) olduğu tespit edilmiştir. En çok kullanılan ilk on kelime ایک, ملک, مسلمان, زبان, نام, چیز, عید, دن, لوگ, دو, ایک olarak tespit edilmiştir. Listede ilk on sırada yer alan kelimelerin ikisi sıfat soylu, sekizi isim soyludur. Kelimeleri anlamsal olarak değerlendirdiğimizde bir, iki, gün, bayram, şey, isim, lisan, Müslüman, ülke gibi tematik şemada; sayı, zaman, dini kavram, kültür kavramlarını karşılayan kelimeler görülür.

“A.1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course and Workbook” (Michaela Bekaani) adlı kitapta tespit edilen sıklık listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

4.1.8. Kelime Sıklığını Değerlendirme: A.1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language
Course and Workbook

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
1.	گھر	U.i.e. Ev	ghar	12
2.	آج	H.i.e. Bugün, şu an	āc	10
3.	آدمی	F.i.e İnsan	ādmī	8
4.	ایک	U.s. Bir	eyk	8
5.	دُکان	A.i.d. Dükân	dukan	8
6.	سکول	İ.i.e. Okul	sikūl	6
7.	کپڑا	H.i.e. Kumaş	kaprā	6
8.	سب	U.s. Hepsi, tümü, her biri	sab	5
9.	ماں	U.i.d. Anne	mān	5
10.	صاف	U.s. Temiz	şāf	5
11.	خوش	F.s. Mutlu, keyifli, hoş	hūş	4

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
12.	سرک	U.i.d. Ana cadde, yol	sarık	4
13.	بڑا	U.s. Büyük	baṛā	4
14.	ابو	A.i.e. Baba	abū	3
15.	امی	U.d. Anne	ammī	3
16.	باپ	U.i.e. Baba	bāp	3
17.	بارش	F.i.d. Yağmur	bāriş	3
18.	پانی	H.i.e. Su	pāni	3
19.	درخت	F.i.e. Ağaç	daraht	3
20.	دن	U.i.e. Gün	din	3
21.	دو	U.s. İki	do	3
22.	ڈاکٹر	İ.i.e. Doktor	ḍāktır	3
23.	رات	U.i.d. Gece	rāt	3
24.	زیادہ	A.s. Çok	ziyādah	3

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
25.	شادی	F.i.e Evlilik, mutluluk	şādī	3
26.	کهیت	U.i.e. Tarla, vatan, savaş alanı	khēt	3
27.	گرمی	F.i.d. Yaz mevsimi	garmī	3
28.	موسم	A.i.e. Hava, mevsim, zaman	mousim	3
29.	نام	F.i.e. İsim, ün, onur	nām	3
30.	وقت	A.i.e. Vakit, dönem	vaqt	3
31.	جوتا	U.i.e. Ayakkabı	cūtā	3
32.	اچھا	S.s. Güzel, doğru, makul	aççhā	2
33.	آہستہ	F.s. Yavaş	āhastah	2
34.	آواز	F.i.d. Ses	āvāz	2
35.	بازار	F.i.e. Çarşı	bāzār	2
36.	بال	F.i.e. Saç	bāl	2
37.	پہاڑ	U.i.e. Dağ	pahār	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
38.	تصویر	A.i.d. Resim, fotoğraf	taşvîr	2
39.	تیز	F.s. Hızlı, kurnaz, zeki	teyz	2
40.	ٹھیک	H.s. İyi, güzel, doğru	ṭhīk	2
41.	چڑیا	U.i.e. Kuş	çirȳā	2
42.	چھٹی	U.i.d. Tatil, izin, mola	çhuṭṭī	2
43.	خراب	A.s. Bozuk, kötü, ıssız	ḫarāb	2
44.	درزی	F.i.e. Terzi	darzī	2
45.	دُکاندار	A.i.d. Dükkân sahibi	dukāndār	2
46.	دندان	F.i.e. Diş	dandān	2
47.	دھوپ	U.i.d. Güneş ışığı	dhūp	2
48.	ساز	F.i.e. Çalgı, malzeme	sāz	2
49.	صبح	A.i.d. Sabah	ṣubḥ	2
50.	طوطا	F.i.e. Papağan	ṭoutā	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
51.	قمیض	A.i.d./d. Uzun Gömlek	ķamīz	2
52.	گرم	F.s. Sıcak, kızgın, hevesli	garm	2
53.	لڑکا	U.i.e. Erkek çocuk	laṛkā	2
54.	لمبا	H.s. Uzun, uzun boylu	lamba	2
55.	مرغی	U.i.d. Tavuk	murġī	2
56.	میڈم	İ.i.e. Hanımefendi	mēḍam	2
57.	جانور	F.e.i. Hayvan, canlı	cānvar	2
58.	چھوٹا	U.s. Küçük, kısa, az	ḥhōṭā	2
59.	دیر	F.i.e. Geç, gecikme	deyr	2
60.	رکشا	İ.i.e. Üç tekerlekli taşıt	rikṣā	2
61.	عورت	A.i.d. Kadın, eş	‘aurāt	2
62.	کتا	U.i.e. Köpek	kutta	2
63.	کیلا	H.i.e. Muz	kēlā	2

Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
64.	لڑکی	U.i.e. Kız çocuk	laṛkī	2
65.	نئی	U.s.d. Yeni, taze	na'ī	2

Tablo 35. “A.1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course and Workbook” Kitabı Sıklık Listesi

A.1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course and Workbook kitabında toplam on üç okuma metni tespit edilmiştir. Okuma metinlerinde isim ve sıfat soylu kelimelerin toplam sayısı altmış beştir. Sıklık listesinde ilk sırada kullanılan kelime “گھر” (ev) olmuştur. Kelimelerin kullanım sıklığına bakıldığında ilk on kelimenin گھر, آج, ایک, آدمی, گھر, ایک, آج, گھر, ایک, آدمی olduğu görülmüştür. Kelimelerin üçü sıfat soylu yedisi ise isim soyludur. Kelimelerin anlamsal açıdan incelenmesi sonucunda tematik şemada; zaman, akrabalık, mekân, giysi, ölçü kavramlarını karşılayan kelimelerin ön plana çıktığı görülür. İncelenen yedi kitapta ilk sırada yer alan “ایک” (bir) kelimesi ile “گھر” (ev) kelimesinin bu kitapta yer değiştirdiği görülmüş ve yalnızca bu kitapta ilk sıradaki kelime değişikliği tespit edilmiştir.

Yabancı dil öğretiminde söz varlığı çalışmaları; öğretimi hedeflenen sözcüklerin belirlenmesi ve öğrenme sürecini verimli hale getirmesi bakımından ihtiyaç haline gelmiştir. Hemen her dili öğretirken öğretici, kelimelerin kullanım alanına göre öncelik sırası belirler, bunu da en sağlıklı yöntem olan kelime sıklığı çalışmasıyla yapar. Dil öğretiminde öğrencinin dili öğrenme nedeni ve koşullara göre kullanılan ders materyalleri değişkenlik gösterebilmektedir. Bu nedenle kitaplarda öne çıkan kelime türleri kitabın yazım amacına göre değişkenlik gösterebilmekte, yapılan çalışmalar sonucunda hazırlanan sıklık sözlüklerinin tematik olarak farklı alanlara hitap ettiği

görülmektedir. Mesleki terimler sıklık listeleri, dil sınavlarında en çok karşılaşılan kelime sıklık listeleri, iletişimde sıkça karşılaşılan kelimelerin sıklık listeleri gibi çeşitli listelerin öğrenciyi doğrudan hedef dilde diyalog kurabilecek beceriye sahip duruma getirebilmek için hızlı ve akılda kalıcı şekilde öğretmeyi hedeflemektedir. Yabancı dil öğretiminde kelime sıklığının tespit edilmesi ile öğrencilerin kelime dağarcığını sıkça karşılaştıkları kelimelerle genişletilmesine yardımcı olmaktadır. Bu yöntem, dil öğretimi sürecinde öğretim yöntemlerini geliştirmede kullanılan önemli bir araç haline gelmiştir.

4.1.9. Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi

Çalışmada okuma metinleri yer alan ve kelime sıklık listelerinin çıkarıldığı sekiz kitaptaki tüm kelimeler aynı program ile tek bir listede toplanmış, daha sonra elde edilen kelime listesindeki kelimelerin toplam kullanım oranına göre ilk yüz kelimedenden oluşmaktadır. Kullanım sıklığı, kelimenin sekiz kitapta toplam kaç kere kullanıldığını göstermektedir. Liste alfabetik sıralamaya göre değil, kullanım sıklık sayılarına düzenlenmiştir. Değerlendirilen kitapların genel sıklık listesinde yer alan kelimelerin farklı ve yaygın kullanım alanlarına göre okuma metinlerinde geçen örnek cümleler ve anlamları dilbilgisel ve anlam bakımından detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Örnek cümlelerde kelimelerin en az iki farklı kullanım şekline yer verilmiştir. Değerlendirilen kitapların genel sıklık listesinde yer alan kelimeler, öğrenci seviyelerine göre düzeylendirilmemiş, okuma metinlerinde yer alan kullanım sıklıklarına göre oluşturulmuştur.

Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi				
Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
1	ایک	U.s. Bir, tek	eyk	381
2	زبان	F.i.d. Dil, lisan	zubān	90
3	دو	U.s. İki	dō	89
4	مسلمان	F.i.e. Müslüman	muselmān	83
5	بڑا	U.s. Büyük, yüce	baṛā	76
6	دن	U.i.e. Gün	din	69
7	لوگ	U.i.e. İnsan topluluğu, halk	lōg	67
8	گھر	U.i.e. Ev	ghar	63
9	وقت	A.i.e. Vakit, zaman	vaqt	55
10	نام	F.i.e. İsim	nām	53
11	پہلا	H.s. Birinci, ilk	pehlā	46
12	دل	F.i.e. Kalp, yürek	dil	40

Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi				
Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
13	دوسرا	F.s. İkinci	dūsra	40
14	شهر	F.i.e. Şehir	şehar	37
15	زیاده	A.s. Çok, fazla	ziyādah	36
16	موسم	A.i.e. Hava, mevsim	mousim	36
17	آج	H.i.e. Bugün	āc	34
18	خط	A.i.e. Mektup	ḥaṭ	34
19	بہت	H.s. Çok	bahut	32
20	لڑکا	U.i.e. Erkek çocuk	laṛkā	32
21	ہاتھ	H.i.e. El	hāth	32
22	درخت	F.i.e. Ağaç	darāḥt	31
23	پانی	H.i.e. Su	pānī	31
24	شاعر	A.s. Şair	şā‘ir	29

Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi				
Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
25	ملک	A.i.e. Ülke	mülk	29
26	غزل	A.i.d. Gazel	ğazel	27
27	قوم	A.i.d. Ulus	kovm	27
28	سال	F.i.e. Yıl	sāl	24
29	مشہور	A.s. Meşhur, bilinen	maşhūr	23
30	پورا	U.s. Bütün, tamamı	pūrā	22
31	بارش	F.i.d Yağmur	bāriş	22
32	تین	U.s. Üç	tīn	22
33	گاؤں	H.i.e. Köy	gā'un	21
34	کسان	H.i.e. Çiftçi	kisān	20
35	حکومت	A.i.d. Yönetim, hâkimiyet, devlet	hukūmet	19
36	اچھا	S.s. Güzel	aççhā	19

Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi				
Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
37	دوست	F.s. Arkadaş	dōst	19
38	بازار	F.i.e. Çarşı	bāzār	19
39	دریا	F.i.e. Nehir	daryā	19
40	تعلیم	A.i.d. Eğitim	ta‘līm	18
41	سر	F.i.e. Baş, amir, zirve, bey	ser	18
42	عالم	A.s. Bilgin	‘ālim	18
43	زمین	F.i.d. Yer, zemin, dünya, ülke	zamīn	18
44	مان	U.i.d. Anne	mān	18
45	سیاسی	A.s. Siyasi	siyāsī	17
46	روز	F.i.e. Gün	rōz	17
47	صدر	A.i.e. Başkan	şadr	17
48	آخر	A.s. Son	āḥir	17

Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi				
Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
49	قائم	A.s. Sağlam, kurma	ḳā'im	16
50	کم	F.s. Az	kam	16
51	کتاب	A.i.d. Kitap	kitāb	16
52	رات	U.i.d. Gece, akşam, karanlık vakti	rāt	16
53	والد	A.i.e. Baba	vālid	16
54	شعر	A.i.e. Şiir	şī'ir	15
55	چند	F.s. Birkaç, az sayıda, sınırlı	çand	15
56	عمر	A.i.d. Ömür	‘umr	15
57	باغ	F.i.e. Bahçe	bāğ	15
58	عام	A.s. Genel	‘ām	15
59	سوداگر	F.i.e. Tüccar	soudāgar	14
60	مغرب	A.i.d. Batı	mağrib	14

Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi				
Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
61	بهتر	F.s. Çok iyi	bihter	14
62	الگ	H.s. Ayrı, tek başına, bağımsız	alag	14
63	زمانه	F.i.e. Dünya, dönem, kader	zamānah	14
64	رنگ	F.i.e. Renk	rang	14
65	پتا	H.i.e. Ağaç yaprağı	pattā	14
66	تمام	A.s. Tam, bütün, tüm	tamām	13
67	دنیا	A.i.d. Dünya	dunyā	13
68	سب	U.s. Hepsî, tümü, herkes, her biri	sab	13
69	زندگی	F.i.d. Yaşam	zindgī	12
70	صرف	A.s. Sadece	şîrf	12
71	یقین	A.i.e. Kesinlik, doğruluk, inanç	yaqīn	12
72	دکاندار	A.i.d. Dükkân sahibi	dukāndār	12

Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi				
Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
73	سچ	H.s. Gerçek, dürüst	saç	12
74	موجود	A.i.e. Mevcut	moucūd	12
75	قريب	A.s. Yakın	ķarīb	12
76	جنگل	F.i.e. Orman	cangal	12
77	اعظم	A.i. Yüce	a‘zam	11
78	شير	F.i.e. Aslan	şeyr	11
79	قديم	A.s. Eski	ķadīm	11
80	بيل	H.i.e. Öküz	bēl	11
81	شمال	A.i.e. Kuzey	şimāl	11
82	رقم	A.i.d. Rakam, yazı, para, tür	raķam	11
83	غير	A.s. Yabancı	ğayr	11
84	بعض	A.s. Bazı	ba‘az	11

Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi				
Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
85	بهار	F.i.d. Bahar mevsimi	bahār	11
86	آنکھ	H.i.d. Göz, bakış, görme	ānkh	11
87	مرد	F.i.e. Erkek	mard	11
88	نظم	A.i.d. Ölçülü şiir	naẓm	10
89	درد	F.i.e. Acı, ağrı, üzüntü	dard	10
90	ذکر	A.i.e. Söz etme	ẓikr	10
91	کھیت	U.i.e. Tarla	khēt	10
92	خرگوش	F.i.e. Tavşan	ḥargōṣ	10
93	اہم	A.s. Önemli	ahem	10
94	لیگ	İ.i.d. Birlik, dernek, topluluk	līg	9
95	باقی	A.s. Geri kalan	bāqī	9
96	پانچ	U.s. Beş	pānç	9

Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi				
Nu	Kelime	Anlam	Transkripsiyon	Sıklık
97	بیتا	U.i.e. Oğul	beytā	9
98	جدید	A.s. Yeni, çağdaş	cedīd	9
99	الفاظ	A.i.e. Kelime, sözcük	alfāz	8
100	وطن	A.i.e. Ülke	vaṭan	8

Tablo 36. Değerlendirilen Kitapların Genel Sıklık Listesi

4.1.10. Genel Sıklık Listesinde Yer Alan Kelimelerin Kullanım Alanları

ایک
کسی جنگل میں ایک خرگوش رہتا تھا۔ Ormanın birinde bir tavşan yaşırdı.
ایک دن بہت تیز بارش ہو رہی تھی۔ Bir gün şiddetli yağmur yağıyordu.
مجھے ایک کلو ٹماٹر چاہیے۔ Bir kilo domates istiyorum.

Kelime sıklığı listesinde ilk sırada yer alan kelime ایک (eyk) ilk iki cümlede belgisiz sıfat olarak kullanılmış, herhangi bir şeyi ifade etmektedir. Üçüncü örnekte bir kilo domates derken bir sayı sıfatı işlevindedir. Okuma metinlerinde bu kelimenin işlev bakımından belirsizlik sıfatı olarak daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir. Anlamsal açıdan bir anlamında kullanılmıştır.

زبان
مسلمان بادشاہوں کی سرکاری زبان فارسی تھی۔ Müslüman padişahların resmi dili Farsçaydı.
میں اردو، فارسی اور انگریزی زبان بولتی ہوں۔ Ben Urduca, Farsça ve İngilizce konuşuyorum.

زبان (zubān) kelimesi, dilbilgisel açıdan isim görevindedir. Anlam bakımından ise, yukarıdaki örneklerde insanlar arasında iletişimi sağlayan sesli ve görsel işaret sistemi; bir lisan anlamında kullanılmıştır.

مسلمان
علامہ اقبال نے مسلمانوں کو آزادی، خودداری، جدوجہد اور عالمگیر اخوت کا پیغام دیا۔ Allame İkbāl; Müslümanlara özgürlük, özgüven, mücadele ve evrensel kardeşlik mesajı verdi.

رفتہ رفتہ یہ کالج ہندوستان کے مسلمانوں کا خاص تعلیمی اور تہذیبی مرکز بن گیا۔
Zamanla, bu kolej Hindistan Müslümanlarının özel eğitim ve kültür merkezi haline geldi.

مسلمان (muselmān) kelimesi dilbilgisel açıdan isim olarak kullanılmıştır. Anlam olarak, İslam dininin kurallarını yerine getiren kimse anlamında kullanılmıştır. İki örnekte de topluluk anlamı içerdiği için çoğul halde çekimlenmiştir.

بڑا
آفتاب کا باپ بڑا آدمی ہے۔ Aftab'ın babası büyük bir adamdır.
اس یونیورسٹی کا کیمپس بہت پھیلا ہوا ہے اور کافی بڑا ہے۔ Bu üniversitenin kampüsü oldukça geniş ve oldukça büyüktür.
وہ ابھی تک سکول میں نہیں پڑھتا۔ لیکن اس کا بڑا بھائی تیسری کلاس میں پڑھتا ہے۔ O henüz okula gitmiyor fakat abisi üçüncü sınıfta okuyor.

بڑا (baṛā) kelimesi ilk örnekte niteliği bakımından başkalarından ayırt edilecek kadar üstün anlamında sıfat olarak kullanılmış ve adamı nitelemiştir. Diğer örnekte de boyutu diğerlerinden daha fazla olan ve kampüsün niteliğini belirten sıfat görevinde kullanılmıştır. Anlamsal olarak büyük anlamını ifade etmektedir.

دو
میں دو تین چھلانگوں میں منزل مقصود پر پہنچ جاؤں گا۔ İki üç atlayışta hedefime ulaşacağım.
کسی جنگل میں دو بیل رہتے تھے۔ Ormanın birinde iki öküz yaşırdı.
میں دو بجے گھر واپس آیا اور اسکول کا کام کرنے بیٹھ گیا۔ Saat ikide eve döndüm ve okul ödevlerini yapmak için oturdum.

دو (dō) kelimesi okuma metinlerinde, dilbilgisel açısından sayı sıfatı olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından birden sonra gelen sayı (iki) anlamını ifade etmektedir.

بہت
اس گاؤں میں بہت کسان رہتے ہیں۔ Bu köyde çok sayıda çiftçi yaşar.
بہت سے مسافر دوسرے ملکوں کو جانے والے تھے۔ Birçok yolcu farklı ülkelere gitmek üzereydi.
ایک دن بہت تیز بارش ہو رہی تھی۔ Bir gün çok şiddetli yağmur yağıyordu.

آج تو دیر تک دکانیں کھلی رہیں گی۔ اچھا، بہت سی چیزیں خریدنی ہیں؟
Mağazalar bugün geç saate kadar açık kalacak. İyi, çok şey mi satın alacaktınız?

بہت (bahut) kelimesinin, dilbilgisel açıdan belgisiz sıfat ve zarf görevlerinde kullanımı tespit edilmiştir. Anlam bakımından ise, sayı ve nicelik bakımından büyük ve aşırı, az karşıtı anlamlarında kullanımına rastlanmıştır. İlk cümlede belgisiz sıfat görevinde çiftçi sayısının çok olduğu anlamını belirtmektedir. İkinci cümlede ise yağmurun şiddetini niteleyen zarf görevinde kullanılmıştır. Üçüncü cümlede de, miktarın belirli bir rakamla değil belgisiz sıfat görevinde kullanılan “şey” ismini niteleyen anlamını ifade etmektedir.

شاعر
اقبال ایک عظیم شاعر تھے۔ İkbal büyük bir şairdi.
اکبر شاعر تھے لیڈر نہ تھے، اس لئے اُن کی شاعری میں ہم کو ہر طرح کے خیالات ملتے ہیں۔ Ekber, şairdi bir lider değildi. Bu yüzden onun şiirlerinde her türlü fikirle karşılaşırız.

شاعر (şā‘ir) kelimesi okuma metinlerinde dilbilgisel açısından isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından ise, şiir söyleyen veya yazan kimse anlamında bir meslek ya da unvan kavramını karşılamaktadır.

غزل

ان کی غزلیں بھی تصوف کے رنگ میں ڈوبی ہوئی ہیں ۔ Onun gazelleri de tasavvuf ağırlıklıdır.
حالی نے شاعری میں غزل سے آغاز کیا۔ Hali, şiire gazelle başladı.

غزل (ğazel) kelimesi, dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından lirik ve genellikle aşk ve sevgiliye ilişkin konuları işleyen bir şiir türü anlamında kullanılmıştır. Okuma metinlerinde, ikinci örnekteki gibi çoğul çekimlenmiş hali kullanılmıştır .

تعلیم
اقبال نے ابتدائی تعلیم سیالکوٹ میں ہی حاصل کی۔ İkbal, ilk eğitimini Siyalkot'ta aldı.
امریکہ کی یونیورسٹیوں کا طریقہ تعلیم ہمارے یہاں سے بالکل مختلف ہے۔ Amerika üniversitelerindeki eğitim tarzı bizim buradakinden tamamen farklı.

تعلیم (ta‘līm) kelimesi okuma metinlerinde dilbilgisel açıdan isim olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından, çocukların veya gençlerin kişiliklerini geliştirmeleri için beceri kazanma sürecinde elde edilen bilgileri ifade etme anlamında kullanılmıştır.

کسان

اس گاؤں میں بہت کسان رہتے ہیں ۔
Bu köyde birçok çiftçi yaşar.
کسان بہت خوش ہوا ۔
Çiftçi çok mutlu olmuştu.

Okuma metinlerinde کسان (kisān) kelimesi, dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından ise, geçimini toprağı ekerek sağlayan meslek ve topluluğı ifade etme anlamında kullanılmıştır. İlk örnekte topluluğı ikinci örnekte tek bir kişiyi ifade etmektedir.

زندگی
مولانا نے اپنی زندگی کا ایک بڑا حصہ قونیہ میں گزارا۔
Mevlana, hayatının büyük kısmını Konya’da geçirdi.
ان کی زندگی بہت سادہ تھی اور ان کی ضرورتیں بہت تھوڑی تھیں۔
Onların hayatı oldukça sade ve ihtiyaçları çok azdı.

زندگی (zindgī) kelimesi, dilbilgisel açıdan isim görevinde olup isim tamlaması içerisinde kullanılmıştır. Anlam bakımından yaşamı ifade etmektedir.

وقت

میں استانبول جاؤں گا۔ ہماری بس صبح کے وقت وہاں پہنچے گی۔ Ben İstanbul'a gideceğim. Otobüs sabah vakti oraya ulaşacak.
چین اور پاکستان کے وقت میں تین گھنٹے کا فرق ہے۔ Çin ile Pakistan arasında üç saatlik zaman farkı vardır.

وقت (vaqt) kelimesi, dilbilgisel açıdan isim olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından ilk cümlede belirli bir zaman dilimi veya bir anı ifade etmektedir. İkinci cümlede zaman kelimesi saat farkını belirtmek için kullanılmıştır.

دل
وہ دل ہی دل میں دکاندار سے بدلہ لینے کی تجویز سوچنے لگا۔ O, içten içe esnaftan intikam almak için bir plan düşünmeye başladı.
ان کے شعر آج بھی دلوں میں جوش اور تڑپ پیدا کر دیتے ہیں۔ Onun şiirleri bugün bile kalplerde coşku ve heyecan uyandırmaktadır.

دل (dil) kelimesi, ilk cümlede dilbilgisi açısından durum zarfı olarak kullanılmıştır. Eylemin sessiz ve derinden yapıldığını belirtmiştir. İkinci cümlede kalp kelimesi duygu merkezi anlamında, dilbilgisi açısından isim olarak kullanılmıştır.

پہلا

پہلا بکرا بیٹھ گیا اور دوسرا اس کی پیٹھ پر سے گذر گیا۔ İlk keçi oturdu ve ikinci keçi onun karnının üzerinden geçti.
ہمارے گاؤں میں بچے پہلا سبق ملا سے پڑھتے تھے۔ Bizim köyde çocuklar ilk derslerini molladan alırlardı.

پہلا (pehlā) kelimesi, ilk cümlede dilbilgisel açıdan sıra sayı sıfatı olarak kullanılmış ve keçilerin sıralaması hakkında bilgi verir. İkinci cümlede de ilk kelimesi sıralamada birinci olduğunu ifade etmekte ve ders ismini nitelemektedir.

دن
میں آپ کو اپنے ایک دن کا پروگرام بتاؤں گا۔ Ben size bir günlük programımı anlatacağım.
گرمی کے دن لمبے ہوتے ہیں اور راتیں چھوٹی۔ Yazın günler uzun, geceler kısa olur.

دن (din) kelimesi, ilk cümlede dilbilgisi açısından belirli bir zamanı ifade eden isim olarak kullanılmıştır. İkinci cümlede de yaz mevsimindeki gündüz sürelerini belirtmiştir ve dilbilgisi açısından isim olarak kullanılmıştır.

قوم

اقبال کی شاعری قومی شاعری ہے۔ آپ نے شاعری کو قوم کی اصلاح کا ذریعہ بنایا۔ İkbal'in şiirleri milli şiirdir. Şiirlerini milletin ıslahı için bir araç haline getirdi.
سید احمد خان نے اپنی قوم کی حالت سدھارنے کے لئے ہر طرح کوشش کی۔ Sir Seyyid Ahmed Han, kendi ulusunun ıslahı için her yolu denedi.

قوم (qovm) kelimesi, dilbilgisel açıdan isim olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından ise ilk cümlede ortak bir dile, kültüre ve vatana sahip insan topluluğu anlamında, ikinci cümlede ulus, çabaların yöneldiği topluluğu ifade etmektedir.

لڑکا
احمد ایک محنتی لڑکا تھا۔ اس کی ماں بوڑھی اور غریب تھی۔ لڑکا اور ماں دونوں ایک چھوٹے سے گاؤں میں رہتے تھے۔ Ahmed çalışkan bir çocuktur. Annesi yaşlı ve fakirdir. Anne, oğul küçük bir köyde yaşırdı.
ایک سال بعد راجہ کا لڑکا پھر ادھر سے گزرا۔ Bir yıl sonra Raca'nın oğlu yeniden oradan geçti.

لڑکا (laṛkā) kelimesi ilk cümlede Ahmed'in niteliğini ifade eden isim olarak kullanılmış özne tamamlayıcıdır. İkinci cümlede Raca'nın oğlu belirtili isim tamamlamasıdır. Oğul kelimesi bu cümlede dilbilgisel açıdan isim olarak kullanılmış, bir insanı ifade ettiği için cins isimdir.

دوسرا
جنوبی ایشیا میں دو حیدر آباد ہیں: ایک پاکستان میں اور دوسرا جنوبی ہندوستان میں۔ Güney Asya'da iki Haydarabad vardır: Biri Pakistan'da, diğeri ise Güney Hindistan'dadır.
اُن میں سے ایک بادشاہ کا ملازم تھا اور دوسرا محنت سے روزی کماتا تھا۔ Onlardan biri padişahın hizmetçisiydi diğeri ise çalışarak geçimini sağlıyordu.

دوسرا (dūsra) kelimesi dilbilgisel açıdan ismin yerini tuttuğu için belgisiz zamir olarak özne görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından, daha önce bahsedilen iki şeyden ikincisini işaret eden anlamında kullanılmıştır.

شعر
اردو زبان میں شعر گوئی کی روایت بڑی قدیم ہے۔ Urdu dilinde şiir söyleme geleneği çok eskilere dayanır.
اقبال نے اسکول کے زمانے ہی میں شعر کہنے شروع کیا۔ İkbal, öğrencilik günlerinde şiir söylemeye başladı.

شعر (şīr) kelimesi ilk cümlede bir kavramı ifade ettiği için cins isim olarak kullanılmış anlam bakımından ise edebi bir türü ifade etmektedir. İkinci cümlede şiir dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından, duygu ve düşünceleri ifade eden bir edebi tür kavramını karşılamaktadır.

زیادہ
سردی کے دنوں میں ٹھنڈ زیادہ پڑتی ہے۔ Kış günlerinde soğuk daha fazla olur.
آزاد کشمیر کے بعض حصے زیادہ مشہور ہیں۔ Azad Keşmir'in bazı bölgeleri oldukça meşhurdur.

زیادہ (ziyadā) kelimesi her iki örnekte de dilbilgisel açıdan zarf görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından soğuk isminin ne kadar olduğunu ifade etmektedir. İkinci cümlede anlam bakımından meşhur sıfatının derecesini belirtme anlamında kullanılmıştır.

سوداگر
بیچارہ سوداگر یہ سن کر خاموش ہو گیا اور خالی ہاتھ واپس چلا آیا۔ Zavallı tüccar bunu duyunca sustu ve eli boş geri döndü.
سوداگر کا چھوٹا بیٹا کہیں چھپا ہوا تھا۔ Tüccarın küçük oğlu bir yere saklanmıştı.

سوداگر (soudāgar) kelimesi dilbilgisel açıdan cins isim olarak cümlenin öznesi görevindedir. Anlam bakımından ticaretle uğraşan kimse anlamında kullanılmaktadır. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan “tüccarın küçük oğlu” belirtili isim tamamlaması içinde kullanılmış olup anlam bakımından bir insanı ifade ettiği için cins isim görevindedir.

تمام
شاعری بدولت آپ کی شہرت ہندوستان کی سرحدوں کو جیور کر کے تمام دنیا میں پھیل گئی۔ Şiirleri sayesinde ünü Hindistan sınırlarını aşarak, tüm dünyaya yayıldı.
یہاں رمضان کے مہینے میں تمام لوگ روزہ رکھتے ہیں۔ Burada Ramazan ayında bütün herkes oruç tutar.

تمام (tamām) kelimesi dilbilgisel açıdan ilk cümlede bir ismi niteleyen sıfat olarak kullanılmış anlam bakımından bir bütünü ifade etmektedir. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan herkes zamirinin niteliğini belirtmekte olup eksiksiz olanı ifade eden sıfat olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından bütün anlamını ifade etmektedir.

شہر
استانبول ایک تاریخی شہر ہے۔ İstanbul tarihi bir şehirdir.
پاکستان میں بڑے بڑے شہر ہیں۔ Pakistan'da büyük büyük şehirler vardır.

شہر (şehir) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim olarak kullanılmıştır. İlk cümlede şehir kelimesi bir yerleşim yerini ifade etmesi dolayısıyla cins isimdir. İkinci

cümlede çoğul anlamda kullanılmış olup şehirlerin büyük sıfatı ile birlikte niteliğini ifade etmektedir.

سیاسی
اکبر کا زمانہ ہندوستان کی سماجی اور سیاسی زندگی میں ایک عظیم تبدیلی کا زمانہ ہے۔ Ekber dönemi, Hindistan'ın sosyal ve siyasi hayatında büyük değişimlerin yaşandığı bir dönemdir.
ان کی سیاسی زندگی میں کچھ اہم عناصر تھے۔ Onun siyasi hayatında bazı önemli unsurlar vardı.

سیاسی (siyāsī) kelimesi dilbilgisel açıdan hayat isminin önüne gelerek onun hangi alan ile ilgili olduğunu ifade etmekte olup ismi niteleyen sıfat olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından iki cümlede de politika ve devlet yönetimi ile ilgili anlamına gelmektedir.

صرف
میرے بھائی کا صرف ایک بچہ ہے۔ Erkek kardeşimin sadece bir çocuğu var.
وہ صرف پاکستان ہی کے نہیں، بلکہ پورے عالم اسلام کے رہنما تھے۔ O, yalnızca Pakistan'ın değil tüm İslam dünyasının lideriydi.

صرف (şırf) kelimesi dilbilgisel açıdan ilk cümlede sınırlama edatı olarak kullanılmış anlam bakımından teklik anlamını ifade etmektedir. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan edat görevinde, anlam bakımından yalnızca anlamında kullanılmıştır.

قائم
سر سید اور ان کے ساتھیوں نے جو تحریک چلائی تھی اور جن مقاصد کے لئے علی گڑھ کالج قائم کیا تھا اُن کی شکل زمانے کے ہاتھوں بدل چکی تھی۔ Sir Seyyid ve arkadaşlarının başlattığı hareket ve Aligarh Koleji'nin kuruluş amaçları zamanla değişti.
شکاگو یونیورسٹی ۱۸۹۲ء میں قائم کی گئی۔ Chicago Üniversitesi 1892 yılında kurulmuştur.

قائم (kā'im) kelimesi dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış anlam bakımından bir şeyin oluşturulmasını ifade etmektedir. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan geçmiş zamanda gerçekleşen bir eylemi ifade etmekte olup çekimli fiil olarak kullanılmış, anlam bakımından kurmak anlamını ifade etmektedir.

یقین
اس نے جھوٹی قسمیں کھا کر سوداگر کو یقین دلانے کی کوشش کی کہ وہ بالکل سچ کہہ رہا ہے۔ Yalan yere yemin ederek doğruyu söylediğine tüccarı inandırmaya çalıştı.
اب اپنی پیشین گوئی پر مجھے پورا یقین ہے۔ Artık tahminimden tamamen eminim.

یقین (yaqīn) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan isim olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından gerçek kavramını karşılamaktadır. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan emin kelimesi tek başına sıfat olarak kullanılmaktadır ancak bu cümlede emin olmak fiilinin

birinci tekil şahıs çekimdir. Anlam açısından konuşan bir kişinin kesinlik ifade ettiği bir durumu ifade etmektedir.

آج
آج انور اپنے باپ کے ساتھ دُکان پر بیٹھا تھا۔ Bugün Enver babasıyla birlikte dükkânda oturmuştu.
آج کراچی کا مطلع جزوی طور پر ابر آلود رہے گا۔ Karaçi’de bugün havanın parçalı bulutlu olacağı tahmin ediliyor.

آج (āc) kelimesinin dilbilgisel açıdan çeşitli kullanımları bulunmaktadır. Örnek cümlelerde dilbilgisel olarak zaman zarfı görevindeki kullanımına rastlanmıştır. Örnek iki cümlede de anlamsal açıdan eyleminin ne zaman gerçekleştiği ve gerçekleşeceğini ifade etmektedir.

عظم
قاہرہ آبادی کے لحاظ سے بڑا عظم افریقہ کا سب سے بڑا اور دنیا کا آٹھواں بڑا شہر ہے۔ Kahire, nüfus bakımından Afrika’nın en büyük, dünyanın ise sekizinci büyük şehridir.
عزیز الرحمن صاحب دارالعلوم دیوبند کے مفتی عظم تھے۔ Aziz-ül Rahman, Dar-ül-Ulum Deoband’ın baş müftüsüydu.

عظم (a‘zam) kelimesi ilk cümlede üstünlük zarfı olarak kullanılmış olup anlam bakımından karşılaştırma yapılarak şehirlerin arasındaki üstünlüğünü ifade etmektedir. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan sıfat görevinde kullanılmış, anlam bakımından baş kelimesi müftü kelimesini nitelemektedir.

درخت
مبارک ایک درخت سے انار کا دانہ توڑ کر لائے۔ Mübarek, ağaçtan bir nar koparıp getirdi.
درختوں کے نیچے مرغیاں اور بچے تھے۔ Ağaçların altında çocuklar ve tavuklar vardı.

درخت (daraht) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan doğadaki bir varlığı karşılaması bakımından isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından ise ağaç anlamında kullanılmıştır.

شیر
شیر نے بہت سی بکریوں کو ہلاک کیا اور چلتا بنا۔ Aslan çok sayıda keçiyi öldürdü ve kaçtı.
شیر کے چلے جانے کے بعد گڈریا درخت سے نیچے اتر۔ Aslan gittikten sonra çoban ağaçtan indi.

شیر (şeyr) kelimesi dilbilgisel açıdan ise bir canlı türünü ifade ettiği için isim olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından örnek cümlelerde aslan anlamında kullanılmaktadır. Cesur, kahraman, güçlü gibi mecazi anlamda kullanımına rastlanmamıştır.

قدیم
یونیورسٹی جامعہ الازہر دنیا کی قدیم ترین عمارتوں میں ہوتا ہے - El-Ezher Üniversitesi dünyanın en eski yapılarından biridir.
یہ عجائب گھر میں قدیم زمانہ سے قیمتی چیزیں موجود ہیں۔ Bu müzede, eski çağlardan kalma değerli eserler bulunmaktadır.

قدیم (qadīm) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan sıfat olarak kullanılmış olup anlamsal olarak yapıları niteleyerek onları zaman bakımından karşılaştırmıştır. İkinci cümlede de eski kelimesi sıfat görevinde kullanılmış olup anlam bakımından çağları nitelemektedir.

کم
صرف شمال مغربی ہند میں ان تین ماہ میں کم از کم تین فرقہ وارانہ فسادات رونما ہو چکے ہیں - Sadece üç ayda Hindistan'ın kuzeybatısında en az üç mezhebi çatışma çıktı.
آج سے ہزاروں سال پہلے اس زمین پر انسانی آبادی بہت کم تھی۔ Bundan binlerce yıl önce, bu topraklarda insan nüfusu çok azdı.

کم (kam) kelimesi farklı cümlelerde farklı görevlerde kullanılmaktadır. Örnek iki cümlede de dilbilgisel açıdan miktar zarfı görevinde kullanılmaktadır. Anlam bakımından ise bir şeyin miktarının karşılığını ifade etmektedir.

نام
خزاں کا دوسرا نام پت جھڑ ہے۔ Sonbaharın diğer adı yaprak dökümüdür.
خواجہ الطاف حسین حالی کے والد کا نام خواجہ ایزد بخش تھا۔ Hoca Altaf Hüseyin Hali'nin babasının adı Hoca Azad Bahş'dı.

نام (nām) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmaktadır. Anlam bakımından varlık, kavram, durum ve olayları ifade etmektedir.

بیل
کسی جنگل میں دو بیل ربتے تھے۔ Ormanın birinde iki öküz yaşırdı.
بیلوں کی اس حادثہ کا علم کسی طرح شیر کو بھی ہو گیا۔ Öküzlerin başına gelen bu kazayı aslan da bir şekilde öğrenmişti.

بیل (bēl) kelimesi okuma metinlerinde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından bir hayvan türünü (öküz) ifade etmekte olup mecazi ve yan

اناملارلاندان اءمءك، ءازما، سارماشلك بلكلسل، sadaka، soy اناملارلاندان ءullanلmlارلنا rastlanmamلشتلر.

ملك
ملرل ملك ءل مئل صاف هلـ Benim ülkemin toprağı temizdir.
اكر ءوئل شءص للـ اللـ ڈلـ ءرنا ءابلتا هل ءو اُس ءل لئل انكرلزل ءل علاوه ءو ءلر ملكل زبانون ءا ءاننا ضرورل هلـ Eğer biri doktora yapmak isterse, bunun için İngilizcenin yanı sıra iki yabancı dil daha bilmesi gerekmektedir.

ملك (mulk) ءلملسل الل ءüملءل ءلبللسل اءلءان اسم ءörevlnde ءullanلmlش anlam bakımından bir coğrafi bölgeyi ifade etmektedir. İkinci cümlede bir ülkede kullanılan başka bir ülkenin dili kavramının karşılığı olan yabancı ülkeyi ifade etmektedir. Bu cümlede de dilbilgisi açısından isim görevinde kullanılmلشتلر.

ءرءوش
ءسل ءنءل ملل الل ءرءوش رلتا ءهاـ Ormanın birinde bir tavşan yaşarmış.
ءرءوش ءل نلنء مشهور هلـ Tavşanın uykusu meşhurdur.

خرگوش (ḥargōṣ) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından bir hayvan türünü (tavşan) ifade etmekte olup uzun kulakları olan gibi mecazi kullanıma rastlanmamıştır.

دکاندار
دکاندار جب کھانے سے فارغ ہوا تو چھوٹا لڑکا غائب تھا۔ Dükân sahibi yemeğini bitirdiğinde küçük çocuk ortalıkta yoktu.
وہ خوش مزاج آدمی ہے اور اچھا دکاندار ہے۔ O, neşeli bir insan ve iyi bir esnaktır.

دکاندار (dukāndār) kelimesi ilk cümlede dilbilgisi açısından isim tamlaması görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından dükkanın mülkiyetine sahip kişiyi ifade etmektedir. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış olup anlam bakımından bir meslek grubunu (esnaf) karşılamaktadır.

روز
وہ ہر روز صبح سویرے اپنی بکریاں لے کر جنگل کی طرف چل دیتا۔ O, her gün sabah erkenden keçilerini ormana doğru götürür.
آپ کا روز کا معمول کیسا تھا؟ Sizin günlük rutininiz nasıldı?

روز (rōz) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan zaman zarfı görevindedir. Anlam bakımından ise eylemin ne zaman yapıldığını belirtmektedir. İkinci cümlede ise dilbilgisel açıdan sıfat görevinde kullanılmış ve anlam bakımından yapılan işin (günlük) her gün yapıldığını ifade etmektedir.

سر
اس کے سر میں غرور اور تکبر بھر جاتا ہے۔ Onun başı gurur ve kibirle doludur.
حکومت برطانیہ نے انہیں سر کا خطاب دیا۔ İngiliz Hükümeti ona Sir unvanı verdi.

سر (ser) kelimesi ilk cümlede belirtili isim tamlaması görevinde olup (baş) isim olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından ise kişiye ait düşünceyi ve karakterindeki olumsuzluğu ifade etmektedir. İkinci cümlede yazılışı aynı anlam bakımından farklı bir kullanıma rastlanmış olup İngiliz hükümeti tarafından verilen bir ünvan (sir) anlamı kullanılmıştır. Dilbilgisel açıdan belirtme hal ekini almış ve belirtili nesnesi görevinde kullanılmıştır.

مشہور
شکاگو یونیورسٹی امریکہ کی چند مشہور یونیورسٹیوں میں سے ایک ہے۔ Chicago Üniversitesi, Amerika'nın en meşhur üniversitelerinden biridir.

مصر کا بندرگاہ اسکندریہ اسی کے نام سے اب تک مشہور ہے۔

Mısır'ın liman şehri İskenderiye hâlâ bu isimle bilinmektedir.

مشہور (maṣhūr) kelimesi ilk cümlede dilbilgisi açısından sıfat görevinde kullanılmıştır.

Anlam bakımından ise herkes tarafından bilinen, meşhur anlamında üniversiteleri niteleyerek en çok bilinenler arasında olduğunu belirtmektedir. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan sıfat görevinde kullanılmış, anlam bakımından şehir isminin yaygın olduğunu ifade etmektedir.

مغرب
مغرب کی ظاہری چمک دمک کی اصل حقیقت کا بھی اُنہیں پتہ تھا۔ Batının görünen parlaklığının asıl gerçeğini de biliyorlardı.
وہ مغرب کی تقلید کر رہے ہیں۔ Onlar, batıyı taklit ediyorlar.

مغرب (mağrib) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan özel isim olarak kullanılmış olup anlam bakımından coğrafi bir bölgeyi ifade etmektedir. İkinci cümlede (batı) kelimesi dilbilgisel açıdan özel isim görevinde kullanılmış, anlam bakımından coğrafi bir bölgenin ötesinde, o bölgeye özgü kabul edilen kültürel unsurların tümünü ifade ettiği için yan anlamıyla kullanılmıştır.

پورا
اگر تم نے شکاگو یونیورسٹی اور یہاں کے طریقہ تعلیم کے بارے میں پوچھا ہے تو اُس کا پورا حال لکھتا ہوں۔ Eğer Chicago Üniversitesi ve buradaki eğitim sistemi hakkında sorarsanız, bununla ilgili ayrıntılı yazarım.
سپاہی نے اپنے تمام وعدے پورے کر دیئے۔ Asker verdiği tüm sözleri yerine getirdi.

پورا (pūrā) kelimesi her iki cümlede de dilbilgisel açıdan sıfat görevinde kullanılmıştır. İlk cümlede anlam bakımından (ayrıntılı) her şeyi, tüm detaylarıyla anlamını karşılamaktadır. İkinci cümlede (tüm) kelimesi verilen sözleri nicelik bakımından belirterek zarf görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından ise eksiksiz bir şekilde tamamlamak anlamını karşılamaktadır.

خط
اُردو میں غالب کے خطوط بھی بہت مشہور ہیں۔ Galib'in Urdu dilindeki mektupları çok meşhurdur.
آدمی تمہاری باتوں میں آگیا اور آج تک اُس کو خط نہیں لکھا۔ Adam senin sözüne inandı ve ona bugüne kadar mektup yazmadı.

خط (ḥaṭ) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır. İlk cümlede ismin çoğul halini almış şekilde çekimlenmiştir. Anlam bakımından yazılı iletişim aracını (mektup) ifade etmektedir.

نظم
اس زمانے میں اُن کی نظمیں ملک کے بہترین رسالوں میں شائع ہونے لگیں۔ Günümüzde onun şiirleri ülkenin en iyi dergilerinde yayımlanmaya başladı.
قدیم غزلوں میں یہی مضامین نظم کیے جاتے تھے - Eski gazellerde bu konular şiirleştirilirdi.

نظم (nazm) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan nesne veya kavramları karşılaması bakımından isim görevinde kullanılmıştır. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan isimden türemiş fiil görevinde kullanılmış olup anlam açısından konuların şiir haline getirilmesini ifade etmektedir.

پانی
پہاڑوں میں اتنی بارش ہوئی کہ دریا کا پانی بڑھ گیا اور سیلاب بھی آیا۔ Dağlara o kadar çok yağmur yağdı ki, nehrin suları taşı ve sel meydana geldi.
پانی میں روٹی کا سایہ دیکھ کر اسے لینے کو منہ کھولا۔ Suyun içinde ekmeğin gölgesini görünce ağzını açtı.

پانی (pānī) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan isim tamlaması oluşturmuş ve tamlanan görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından ise gerçek anlamı (su) karşılamaktadır. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış dolaylı tümleç ekini almıştır. Anlam bakımından (göl, nehir, bir kap içindeki vb.) suyu ifade etmektedir.

جدید
قدیم اردو اور جدید اردو میں بہت فرق پایا جاتا ہے۔ Eski Urdu ve çağdaş Urdu arasında çok fark vardır.
جدید شاعروں نے بھی غزلیں لکھی ہیں۔ Çağdaş şairler de gazeller yazmışlardır.

جدید (cedīd) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisi açısından sıfat görevinde kullanılmıştır. Anlamsal açıdan günümüz ve modern zaman dilimini ifade etmektedir.

چند
میں چند روز تک دہلی آرہا ہوں اور اس اہم مسئلہ پر آپ سے گفتگو کروں گا۔ Ben birkaç güne kadar Delhi'ye geliyorum, sizinle bu önemli konu hakkında konuşacağım.
استانبول میں میرے چند دوست مجھے دیکھنے کے لیے آئیں گے۔ Arkadaşlarımdan bazıları İstanbul'a beni görmeye gelecekler.

چند (çand) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan belgisiz sıfat görevindedir. Anlam bakımından (birkaç) anlamında kullanılmıştır. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan ismin yerini tutması bakımından belgisiz zamir görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından ise (bazıları) anlamında kullanılmıştır.

سال
ہندوستان کے شمالی میدانی علاقے میں سال میں چار موسم ہوتے ہیں۔ Hindistan'ın kuzey saha bölgelerinde yılda dört mevsim yaşanır.
ہر سال دسمبر میں سماع کی نمائش ہوتی ہے ۔ Her yıl aralık ayında sema gösterisi düzenlenir.

سال (sāl) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan zaman zarfı görevinde kullanılmıştır. Anlam olarak (zaman) anlamını karşılamaktadır. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış olup (zaman) anlamını ifade etmektedir.

عالم
اس نے ارسطو جیسے بڑے عالم سے پڑھا تھا۔ O, Aristoteles gibi büyük bir bilginden ders almıştı.
اس کالج میں سرسید نے ہر مضمون کے عالموں کو جمع کیا۔ Sir Seyid, bu kolejde her ilimden alimleri bir araya topladı.

عالم (‘alim) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış anlam bakımından ilim sahibi kimseyi ifade etmektedir. İkinci cümlede kelime çoğul çekimlenmiş, anlam ve dilbilgisi açısından ilk örnekle aynı şekilde kullanılmıştır.

گاؤں
میرا گاؤں بہت وسیع ہے اور شرقیہ میں ہے۔ Benim köyüm çok büyüktür ve doğuda yer alır.
میں اپنے گاؤں کو بہت پسند کرتا ہوں۔ Ben köyümü çok severim.

گاؤں (gā’uñ) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde, anlam bakımından kasabadan küçük yerleşim yeri anlamında kullanılmıştır.

لیگ
پھر آپ کو پنجاب مسلم لیگ کا صدر منتخب کر لیا گیا۔ Birkez daha Müslim Birliği’nin başkanlığına seçildiniz.
پنجاب میں آل انڈیا مسلم لیگ سے دلچسپی بڑی تیزی سے بڑھ رہی ہے۔ Pencap’ta Tüm Hindistan Müslüman Birliği’ne olan ilgi hızla artıyor.

لیگ (līg) kelimesi iki örnekte de dilbilgisel açıdan isim görevinde belirtisiz isim tamlamasının tamlananı olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından ise Müslümanların oluşturduğu bir topluluğu ifade etmektedir.

دنیا
اس کا شمار دنیا کی قدیم ترین یونیورسٹیوں میں ہوتا ہے۔ O, dünyanın sayılı üniversitelerinden biri olarak kabul edilir.
دنیا کے تمام ممالک ایک دوسرے سے رابطہ کریں گے۔ Dünyanın tüm ülkeleri birbirleriyle iletişim kuracak.

دنیا (dunyā) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından ise tüm yeryüzünü ifade etmektedir.

شمال
اس واقعے سے شمال مغربی اضلاع کے ہندوؤں کا زیادہ حوصلہ بڑھا اور ان کی کوششیں زیادہ تیزی کے ساتھ ہونے لگیں۔ Bu olay, kuzeybatı bölgesindeki Hinduları daha da cesaretlendirdi ve çabaları hız kazanmaya başladı.
کشمیر کا شمال مشرقی حصہ آزاد کشمیر کے نام سے پہچانا جاتا ہے۔ Keşmir'in kuzeydoğu bölgesi Azad Keşmir olarak bilinmektedir.

شمال (şimāl) kelimesi dilbilgisi açısından yön bildiren sıfat görevinde kullanılmıştır.

Anlam bakımından ise coğrafi bir konumu tanımlamaktadır.

کتاب
اس کے علاوہ چند کتابیں تاریخ اور لغت بھی لکھیں۔ Buna ek olarak o, tarih kitabı ve sözlük de yazmıştır.
اس کتاب کا انگریزی میں ترجمہ بھی ہو چکا ہے۔ Bu kitap İngilizceye de çevrilmiştir.

کتاب (kitāb) kelimesi dilbilgisel olarak her iki cümlede de isim görevinde kullanılmıştır.

İlk cümlede isim tamlamasının parçasıdır. Anlam bakımından yazılı eser (kitap) anlamını ifade etmektedir.

الفاظ
کانگریس کے صدر نے تو غیر مبہم الفاظ میں مسلمانوں کی جداگانہ سیاسی حیثیت سے انکار ہی کر دیا ہے۔ Kongre Başkanı, Müslümanların ayrı siyasi statülerini açık bir dille reddetti.
زبان میں آہستہ آہستہ نئے الفاظ شامل ہوتے گئے۔ Dile yavaş yavaş yeni kelimeler ekleniyordu.

الفاظ (alfāz) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış olup ifade biçimini karşılamaktadır. İkinci cümlede de dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış anlam bakımından ise (sözcük) anlamını ifade etmektedir.

درد
فورا دوڑی دوڑی گئی اور شکاری کے پاؤں پر اس زور سے کٹا کہ وہ درد سے بلبلا اٹھا اور اس کا نشانہ خطا ہو گیا۔ Hemen koşup avcının bacağını öyle bir ısırdı ki, avcı acıdan inledi ve hedefi şaşırdı.
قائداعظم کو لکھے گئے خطوط ان کی سیاسی فہم اور قومی درد پر روشنی ڈالتے ہیں۔ Kaid-i Azam'a yazılan mektuplar, onun siyasi ve milli acılarına ışık tutmaktadır.

درد (dard) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan isim görevindedir. Anlam bakımından gerçek anlamda çekilen acıyı ifade etmektedir. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan isim görevinde anlamsal açıdan elem, keder, üzüntü anlamında kullanılmıştır.

ذکر
باتوں میں اس نے اپنے بٹوے کے گر جانے کا ذکر بھی کیا۔ Konuşma arasında cüzdanının düşmesinden de söz etti.
کتابوں کی درس گاہ میں امام احمد بن حنبل کی مجلس میں ابراہیم بن طہمان کا ذکر آیا۔ İbrahim Bin Tahman, İmam Ahmed Bin Hanbel'in kütüphanesinde anıldı.

ذکر (zıkr) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan isim görevindedir ve etmek kelimesi ile birleşik fiil oluşturarak (bahsetme) anlamında kullanılmıştır. İkinci cümlede dilbilgisel olarak fiil görevindedir ve yâd etme anlamında kullanılmıştır.

رقم
اس رقم کو دو برابر حصوں میں بانٹ لیں - Bu rakamı iki eşit parçaya bölün.
وہ کچھ رقم سے ایک کپڑا خریدا اور کچھ سے کھانے کا سامان۔ O, paranın bir kısmıyla giyecek ve biraz da yiyecek aldı.

رقم (rakam) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan isim görevindedir ve sayısal bir sembol anlamını karşılamaktadır. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış anlam bakımından miktar anlamını karşılamaktadır.

زمین
میں زمین پر جا نہیں سکتا اور بندر پانی میں آتے نہیں۔ Ben karaya çıkamam, maymunlar da suya giremez.
کوئی گھنٹہ بھر میں دونوں زمین پر ڈھیر تھے - Saatlerdir ikisi de yerde yığılı haldeydi.

زمین (zamīn) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış anşam bakımından kara parçası anlamını ifade etmektedir. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan bulunma eki almış isim görevindedir. Anlam bakımından zemin anlamını karşılamaktadır.

سچ
تمہاری دادی لکھتی ہیں کہ رہائی کا حکم ہو چکا تھا۔ یہ بات سچ ہے؟ Büyükannen tahliye emrinin verildiğini yazıyor. Bu doğru mu?
سچ ہے جو شخص جھوٹ بولتا ہے ، لوگ اس کے سچ کا بھی اعتبار نہیں کرتے۔ Gerçek şudur ki; yalan söyleyen insanın doğru sözüne de inanılmaz.

سچ (saç) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan sıfat görevindedir ve gerçek anlamında (doğru) kullanılmıştır. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan isim görevindedir ve anlam bakımından değişmeyen bir durumu ifade etmektedir.

صدر
علامہ اقبال انجمن حمایت اسلام کے صدر بھی منتخب ہوئے تھے۔ Allame İkbāl, aynı zamanda Encümen-i Himayat-i İslam'ın başkanı da olmuştu.
امریکہ کے صدر بل کلنٹن کا دورہ مصر آج ختم ہوا۔ ABD Başkanı Bill Clinton'ın Mısır ziyareti bugün sona erdi.

صدر (şadr) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış olup bir kurum ya da topluluğun en üst yöneticisi anlamını karşılamaktadır.

رات
راجہ کے بیٹے نے رات وہاں کائی ۔ Kralın oğlu geceyi orada geçirdi.
رات کے کھانے کے بعد میں آرام کرتا ہوں۔ اور پونے دس تک میں ٹی وی دیکھتا ہوں۔ Akşam yemeğinden sonra dinlenirim ve saat on buçuğa kadar televizyon izlerim.

رات (rāt) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır.

Anlam bakımından ise zaman dilimini (gece) ifade etmektedir.

موجود
سبز رنگ پر موجود ہلال مسلم اکثریت اور ستارہ دیگر مذہبی اقلیتوں کی نمائندگی کرتا ہے۔ Yeşil zemin üzerinde bulunan hilal Müslüman çoğunluğu, yıldız ise diğer dini azınlıkları temsil etmektedir.
آج قائد اعظم ہم میں موجود نہیں ہیں ۔ مگر جب تک پاکستان قائم ہے، ان کے کارنامے زندہ رہیں گے۔ Bugün Kaid-i Azam aramızda değil ancak Pakistan var oldukça onun başarıları yaşayacaktır.

موجود (moucūd) kelimesi örnek metinlerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış olup anlam bakımından var olma durumunu ifade etmektedir.

آخر
اپریل کے آخر سے گرمیوں کا موسم شروع ہوتا ہے۔ Nisan sonu yaz mevsimi başlar.
قصے کے آخر میں عموماً امیر ہو کر اپنی ماں کے ساتھ خوشی کی زندگی بسر کرتا ہے۔ Hikâyenin sonunda kahraman genellikle zengin olur ve annesiyle birlikte mutlu bir hayat yaşar.

آخر (āhir) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevindedir. Anlam bakımından ise bir şeyin bitişi (son) anlamında kullanılmıştır.

غیر
اسی لئے اس شہر کو غیر ملکی سیاح بھی پسند کرتے ہیں۔ Bu yüzden bu şehir yabancı turistler tarafından da çok seviliyor.
مسلمان حکمرانوں نے غیر مسلمانوں کو مکمل مذہبی آزادی دے رکھی تھی۔ Müslüman yöneticiler gayrimüslimlere dini özgürlük tanımışlardı.

غیر (ğayr) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan sıfat görevinde, anlam bakımından başka bir ülkeden olan anlamında kullanılmıştır. İkinci cümlede dilbilgisi açısından sıfat görevinde kullanılmış anlam bakımından müslüman olmayana (gayri) ifade etmektedir.

بارش
کیا باہر بارش ہو رہی ہے ؟ Dışarıda yağmur mu yağıyor?
درختوں کی پتیوں سے چھن کر بارش کے قطرے گر رہے تھے۔ Yağmur damlaları ağaçların yaprakları arasından düşüyordu.

بارش (bāriş) kelimesinin örnek cümlelerde dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından yağışlı bir hava durumu ve bir doğa olayını (yağmur) ifade etmektedir.

بہار
فروری مارچ اور اپریل میں بہار کا موسم ہوتا ہے۔ Şubat, mart ve nisan ayı bahar mevsimidir.
سال میں چار موسم ہوتے ہیں: سردی، بہار، گرما، خزاں۔ Bir yılda dört mevsim vardır: Kış, ilkbahar, yaz, sonbahar.

بہار (bahār) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmıştır. Anlam açısından ise havaların ısınmaya başladığı mevsim (bahar) anlamını ifade etmektedir.

تین
تین دوست کہیں سفر پر جارہے تھے۔ Üç arkadaş bir yere seyahate gidiyorlardı.
کشمیر تین ممالک پاکستان، بھارت اور چین کے درمیان منقسم ہے۔ Keşmir üç ülke arasında paylaşıyor: Pakistan, Hindistan ve Çin.

تین (tīn) kelimesi dilbilgisel olarak örnek cümlelerde sayı sıfatı görevindedir. İsimden önce gelerek ismi sayı yönünden belirtmektedir. Anlam bakımından bir rakamı (üç) karşılamaktadır.

عمر
وہاں آپ اٹھارہ سال کی عمر میں قانون کا امتحان پاس کر کے بیرسٹر بن گئے۔ Orada, on sekiz yaşında hukuk sınavını geçerek avukat oldu.
مرنے کے وقت اس کی عمر تمہیں برس کی تھی۔ Öldüğünde senin yaşlarındaydı.

عمر (‘umr) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel olarak isim görevinde olup örnek cümlede isimle birlikte tamlama oluşturarak ismi niteleyen sıfat görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından kişinin doğumundan itibaren geçen süreyi ifade etmektedir. İkinci örnek cümlede ise dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış ve kişilerin yaşlarının denk olduğunu belirtmektedir.

گھر
گھر کے سامنے دو بچے کھیل رہے ہیں۔ Evin önünde iki çocuk oyun oynuyordu.
اُن کی ماں گھر میں کھانا پکا رہی ہے۔ Onların annesi evde yemek pişiriyordu.

گھر (ghar) kelimesi dilbilgisel olarak isim görevinde ve örnek cümlede belirtili isim tamlamasının tamlayanı görevindedir. İkinci örnekte de dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmış ve bulunma eki ile birlikte kullanılmıştır. Anlam bakımından konut, yaşam alanı (ev) anlamını ifade etmektedir.

پتا
پتہ آبستہ کنارے سے دور ہو تی اور اس طرح چیونٹی صحیح سلامت پانی سے باہر نکل آئی۔ Yaprak yavaş yavaş kıydan uzaklaştı ve böylece karınca sudan sağ salim çıktı.
خزاں میں درختوں سے پتے گرتے ہیں۔ Sonbaharda ağaçların yaprakları düşer.

پتا (pattā) kelimesinin örnek cümlelerde dilbilgisel olarak isim görevinde kullanımına rastlanmıştır. Anlam bakımından bir ağacın veya bitkinin dalından ayrılmış parçasını (yaprak) ifade etmektedir.

بہتر
مسلم لیگ کا آئندہ اجلاس کسی مسلم اقلیت کے صوبے میں منعقد کروانے کے بجائے پنجاب میں منعقد کرنا بہتر ہو گا۔ Müslüman Birliği'nin bir sonraki toplantısını Müslüman azınlıkların yaşadığı bir eyalette düzenlemek yerine Pencap'ta düzenlemek daha iyi olacaktır.
اس زمانے میں اُن کی نظمیں ملک کے بہترین رسالوں میں شائع ہونے لگیں۔ Bu dönemde, onun şiirleri ülkenin en iyi dergilerinde yayımlandı.

بہتر (bihter) kelimesi dilbilgisel olarak kullanıldığı cümlelerin bağlamına göre değişkenlik gösterebilmekte sıfat ya da zarf olarak kullanılabilir. İlk cümlede dilbilgisel olarak zarf görevinde kullanılmış anlam bakımından karşılaştırmalı üstünlük anlamını (daha iyi) karşılamaktadır. İkinci cümlede dilbilgisel olarak sıfat görevinde, anlam olarak niteliği derecelendirme (en iyi) anlamında kullanılmıştır.

موسم
اکتوبر میں موسم اچھا رہتا ہے، نہ زیادہ گرمی پڑتی ہے، نہ زیادہ سردی۔ Ekim ayında havalar iyidir, ne çok sıcak ne de çok soğuk olur.
پہاڑی علاقوں میں اس موسم میں نہ صرف سخت سردی پڑتی بلکہ برفباری بھی ہوتی ہے۔ Dağlık kesimlerde bu mevsimde sadece aşırı soğuk olmaz aynı zamanda kar da yağar.

موسم (mousim) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış olup belirli bir yerdeki atmosfer koşullarını (hava) ifade etmektedir. İkinci örnek cümlede bulunma durum eki ile birlikte kullanılmış ve dilbilgisel olarak isim görevindedir. Anlam bakımından her iki örnekte de yılın iklim koşulları bakımından farklılık gösteren dört döngüden biri (mevsim) anlamında kullanılmıştır.

اہم
قاہرہ میں کئی اہم تاریخی عمارتیں ہیں۔ Kahire'de çok sayıda önemli yapı bulunmaktadır.
وہ مشرق کی ایک اہم آواز کے طور پر جانے جاتے تھے۔ O, doğunun önemli bir sesi olarak biliniyordu

اہم (ahem) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan sıfat görevinde ve üzerinde durulması gereken, değerli, kıymetli (önemli) anlamında kullanılmıştır.

باقی
بخار جاتا رہا ہے صرف پیچش باقی ہے، وہ بھی رفع ہو جائے گی۔ Ateş düştü, sadece ağırı kaldı. O da geçecektir.
جب وہ کھانا لینے گیا تو باقی دو دوست انتظار کر رہے تھے۔ O yemek almaya gittiğinde kalan iki arkadaş bekliyordu.

باقی (bāqī) kelimesi örnek ilk cümlede dilbilgisel olarak fiil görevindedir. Anlam bakımından bir durumun ardından geriye kalan şey anlamını ifade etmektedir. İkinci örnek cümlede ise dilbilgisel olarak sıfat görevinde kullanılmış anlam olarak geriye kalan, ayrılmayan anlamındadır.

بعض
آزاد کشمیر کے تفریحی مقامات میں بعض حصے زیادہ مشہور ہیں۔ Azad Keşmir'in eğlence mekânları arasında bazı bölgeler daha meşhurdur.
اگر پاکستان کے بعض خشک علاقوں میں بارش پڑتی تو زمین بہت زرخیز ہوتی۔ Pakistan'ın bazı kurak bölgelerine yağmur yağsaydı topraklar çok verimli olurdu.

بعض (ba‘az) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel olarak sıfat görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından ise belirli olmayan, birtakım anlamını ifade etmektedir.

جنگل
اس وقت کے لوگ عام طور پر جنگلوں میں رہتے تھے۔ O dönemde insanlar genellikle ormanlarda yaşarlardı.
اس جنگل میں ایک لومڑی بھی رہتی تھی۔ Bu ormanda bir de tilki yaşardı.

جنگل (cangal) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmış olup çoğul olarak çekimlenmiş ve bulunma ekini almıştır. Anlam bakımından ağaçlarla kaplı geniş alanı (orman) ifade etmektedir. İkinci cümlede de dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmıştır ve bir ormanı ifade etmektedir.

حکومت
۱۹۴۷ء میں حکومت برطانیہ نے پاکستان کے نام سے ایک الگ مملکت کے قیام کا اعلان کر دیا۔ 1947 yılında İngiliz Hükümeti Pakistan adında ayrı bir devletin kurulduğunu ilan etti.
حکومت نے ان کی خدمات کے اعتراف میں خان بہادر کا خطاب دیا۔ Hükümet, yaptığı hizmetlerden dolayı ona Han Bahadır unvanı verdi.

حکومت (hükümet) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından devlet yönetimi, yönetim anlamını ifade etmektedir.

الگ
ہر شعبہ کی الگ لائبریری ہے۔ Her bölümün ayrı bir kütüphanesi var.
مسجد میں عورتیں اور مرد الگ الگ جگہ پر نماز ادا کرتے ہیں۔ Camide kadınlar ayrı erkekler ayrı yerde namaz kılar.

الگ (alag) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel olarak sıfat görevindedir ve (farklı, bağımsız) anlamında kullanılmıştır. İkinci cümlede ikileme şeklinde kullanılan ayrı kelimesi dilbilgisel olarak zarf görevinde kullanılmış olup (farklı) anlamında kullanılmıştır.

زمانہ
شہر میں عام ضروریات کا سامان قدیم زمانہ سے تیار ہوتا آرہا ہے - Eskiden beri genel ihtiyaca yönelik eşyalar üretilmektedir.
بہت زمانہ ہو ہندوستان میں ایک مشہور راجہ گذرا جس کا نام اشوک تھا۔ Çok eski zamanlarda Hindistan'da Ashoka adında ünlü bir kral yaşadı.

زمانہ (zamānah) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel olarak geçmişten bu yana anlamında zarf görevinde kullanılmış, anlam bakımından geçmişten günümüze kadar sürekli var olanı ifade etmektedir. İkinci cümlede zaman kelimesi dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış, anlam bakımından geçmişte kalan uzun süreyi (zaman) ifade etmektedir.

سب
اُن میں سکندر کا نام سب سے زیادہ مشہور ہے۔ Bunların arasında en ünlüsü İskender'in adıdır.
ہم سب اسلام آباد پاکستان میں رہتے ہیں۔ Hepimiz Pakistan İslamabad'da yaşıyoruz.

سب (sab) kelimesi dilbilgisel olarak ilk cümlede ünlü sıfatıyla, o sıfatın en üst derecede olduğunu nitelemiştir. Anlam bakımından ise, (en) çok bilinen olduğunu vurgulamaktadır. İkinci cümlede dilbilgisel olarak zamir görevinde, anlam olarak kişilerin tamamını (hepimiz) ifade etmektedir.

قريب
چلتے چلتے وہ ایک شہر کے قریب پہنچے - Gide gide bir şehrin yakınına vardılar.
جب خرگوش کی آنکھ کھلی تو دن غروب ہونے کے قریب تھا۔ Tavşan gözlerini açtığında gün batımı yaklaşıyordu.

قريب (qarīb) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan sıfat görevinde kullanılmış olup anlam olarak ulaşılabilir bir mesafeyi ifade etmektedir. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan sıfat görevinde kullanılmış, anlam bakımından zamanın niteliğini belirtmektedir.

کھیت
پاکستان میں ہرے بھرے کھیت ہیں اونچے اونچے پہاڑ ہیں۔ Pakistan'da yemyeşil tarlalar, yüksek yüksek dağlar vardır.
کھیت کے ساتھ ایک قبرستان بھی ہے۔ Tarlanın yanında bir de mezarlık bulunmaktadır.

کھیت (khēt) kelimesinin örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından ise ekili toprak parçası (tarla) anlamındadır.

وطن
چار پانچ ماہ بعد سوداگر وطن واپس آیا۔ Dört-beş ay sonra tüccar vatana döndü.
پاکستان میرا وطن ہے۔ Pakistan benim vatanımdır.

وطن (vatan) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından kişinin doğup büyüdüğü ve bağlı olduğu ülkeyi (vatan) ifade etmektedir.

باغ
باغ کے مالک نے خواجہ کو درخت پر چڑھ کر زردالو کھاتے دیکھ لیا۔ Bahçenin sahibi, Hocayı ağaca tırmanarak kayısı yerken gördü.
ایک دن مرزا غالب بادشاہ کے ساتھ آموں کے باغ میں ٹہل رہے تھے۔ Birgün Miraz Galib, padişahla birlikte mango bahçesinde geziyordu.

باغ (bāğ) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından ise genellikle sebze, meyve, çiçek yetiştirilen etrafı çevrili toprak parçası anlamını (bağ) ifade etmektedir.

رنگ
اس موسم میں درختوں کے پتے رنگ بدلتے ہیں۔ Bu mevsimde ağaçların yaprakları renk değiştirir.
ان کی غزلوں میں تصوف کے رنگ ہیں۔ Onun gazellerinde tasavvufun renkleri mevcuttur.

رنگ (rang) kelimesi ilk örnekte dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmış ve anlam bakımından yaprakların mevsimsel süreçteki değişikliğini ifade etmektedir. İkinci cümlede dilbilgisel açıdan isim olarak kullanılan renk, anlam bakımından mecaz anlamda kullanılmış ve zenginlik-çeşitliliği belirtmektedir.

دریا
موجودہ شہر کا بڑا حصہ دریا کی مشرقی جانب آباد ہے۔ Bugünkü şehrin büyük bir kısmı, nehrin doğu yakasında yerleşmiştir.
دریا میں بہت سے مگر مچھ رہتے تھے۔ Nehirde birçok timsah yaşıyordu.

دریا (daryā) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından coğrafi bir oluşumu (akarsu, nehir) ifade etmektedir.

آنکھ
کھانے کے دوران اس نے آنکھ بچا کر سوداگر کے چھوٹے لڑکے کو کہیں چھپا دیا۔ Yemek sırasında tüccarın küçük oğlunu gözden uzak bir yere sakladı.
لیکن خبر سن کر والد کی آنکھوں سے آنسو رواں ہوئے۔ Fakat haberi duyan babanın gözleri yaşlarla doldu.

آنکھ (ānkh) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel olarak isim görevinde, anlam bakımından mecaz anlamda kullanılmış görüş alanını ifade etmektedir. İkinci örnek cümlede ise dilbilgisel açıdan isim görevinde, anlam bakımından görme organını (göz) ifade etmektedir.

مرد
ریل میں سینکڑوں آدمی بیٹھے ہیں۔ اُن میں بوڑھے بھی ہیں، عورتیں بھی ہیں، مرد بھی۔ Trende yüzlerce kişi biner. Bunların arasında yaşlılar da vardır kadınlar da, erkekler de.
لقمان بہت عقلمند ، ہوشیار اور دانان مرد تھے۔ Lokman çok akıllı, zeki ve bilge bir adamdı.

مرد (mard) kelimesi dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmış, anlam bakımından bir cinsiyeti (erkek) ifade etmektedir.

لوگ
عید کے دن لوگ سویرے اُٹھ کر نہاتے اور نئے کپڑے پہنتے ہیں۔ Bayram günü insanlar erkenden uyanıp banyo yapar ve yeni kıyafetler giyerler.
ان کا استقبال کرنے والے لوگوں میں عدیلہ چاوش بھی تھی جو جنگ آزادی کے بہادروں میں سے ایک تھی۔ Onu karşılayanlar arasında Kurtuluş Savaşı'nın kahramanlarından Adile Çavuş da vardı.

لوگ (lōg) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel olarak isim görevindedir. Anlam bakımından kişileri (insan topluluğu) ifade etmektedir..

بیٹا
میں تمہارے راجہ کا بیٹا ہوں - Ben senin kralının oğluyum.
وہ میرا بیٹا ہے۔ O, benim oğlumdur.

بیٹا (beytā) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmış olup erkek evlat (oğul) anlamını ifade etmektedir.

اچھا
وہ خوش مزاج آدمی ہے اور اچھا دکاندار ہے۔ O, neşeli bir insan ve iyi bir esnaftır.
اس کے باوجود ہندو مسلمانوں کو اچھا نہیں جانتے تھے۔ Ancak Hindular Müslümanları iyi tanııyordu.

اچھا (ačḥā) kelimesi ilk cümlede dilbilgisel açıdan bir niteliği ifade eden sıfat görevinde kullanılmış ve anlam bakımından esnafın nasıl olduğu sorusuna verilen olumlu biri (iyi) anlamındadır. İkinci cümlede dilbilgisel olarak tanımak fiilini durum açısından belirtmesi bakımından durum zarfı olarak kullanılmıştır. Anlam bakımından işin nasıl yapıldığını (iyi) belirtmektedir.

پانچ
کوئی دوسرے رنگ بھی ہیں؟ جی ہاں، پانچ رنگ ہیں۔ Başka renkler de var mı? Evet, beş rengi var.
اگر تم میں سے کوئی اس ہدف کو نشانہ ایک دو جھٹکوں میں توڑ دے تو پانچ روپے انعام دوں گا۔ Eğer içinizden biri bu hedefi birkaç vuruşta kırarsa ona beş rupi ödül vereceğim.

پانچ (pānč) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel olarak sayı sıfatı olarak kullanılmıştır.

Anlam bakımından ise bir nesnenin sayısı ve miktarını (beş) ifade etmektedir.

دوست
ایک دن غالب کے ایک دوست، خان صاحب، ان کے گھر آئے۔ Bir gün Galib'in arkadaşı Han Sahib, onun evine geldi.
میں نے اپنے دوست اسلم سے وعدہ کیا تھا چھٹیوں میں تمہارے گاؤں آؤں گا۔ Arkadaşım Eslem'e tatillerde onların köyüne gideceğime söz verdim.

دوست (dōst) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel olarak isim görevinde kullanılmıştır.

Anlam bakımından dostluk, yoldaşlık veya sırdaşlık anlamlarını ifade etmektedir.

عام
اس زمانے میں مسلمانوں کے لشکر عام طور پر ترکی، ایران اور عرب افراد پر مشتمل ہوتے تھے۔ O zamanlar Müslüman orduları genellikle Türk, İranlı ve Araplardan oluşurdu.
امیر خسرو کے بعد اردو زبان میں شاعری عام ہو گئی تھی۔ Emir Hüsrev'den sonra Urdu dilinde şiir yaygınlaştı.

عام (‘ām) kelimesi dilbilgisel olarak ilk cümlede yüklemین hangi sıklıkla gerçekteştiğini belirtmekte olduğundan zarf görevinde kullanılmış anlam bakımından genellikle anlamını ifade etmektedir. İkinci örnekte dilbilgisi bakımından sıfat görevinde, anlam bakımından bilinen anlamında kullanılmıştır.

ہاتھ
ہمارے میزبانوں نے پھولوں کے دو تازہ گلدستے ہمارے ہاتھوں میں دئے اور ہمیں شنگھائی کے ہوائی اڈے سے آراستہ و پیراستہ چائے خانے لے جا کر پر تکلف چائے پلائی۔ Ev sahiplerimiz ellerimize iki demet çiçek verdi ve bize Şangay Havaalanından çay içmek için süslü bir çay bahçesine götürdü.
بادشاہ نے ایک رومال سے اپنا ہاتھ پونچھنا چاہا۔ Padişah elini mendille silmek istedi.

ہاتھ (hāth) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır.

Anlam bakımından vücudun bir organını (el) ifade etmektedir.

والد
ان کے والد کا نام یاسر تھا۔ Onun babasının adı Yasir'di.
اکبر کے والد معروف عالم تھے۔ Ekber'in babası tanınan bir âlimdi.

والد (vālid) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır.

Anlam bakımından ise akrabalık ilişkilerinden ebeveynlerden erkek olan (baba) anlamında kullanılmıştır.

ماں
آج شازیہ اپنی ماں کے ساتھ گھر میں ہے۔ Bugün Şaziye, annesiyle birlikte evdeler.
کیل اوغلان اپنی بوڑھی ماں کے ساتھ زندگی گزارنے والا ایک غریب شخص ہے۔ Keloğlan, annesiyle birlikte yaşayan fakir bir adamdır.

ماں (mān) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından akarabalık ilişkisini ifade etmekte olup ebeveynlerden kadın olanı (anne) temsil etmektedir.

بازار
بازار میں بہت لوگ ہیں۔ Pazarda çok insan vardır.
بازار کے پاس کھیت ہے۔ Pazarın yanında bir tarla vardır.

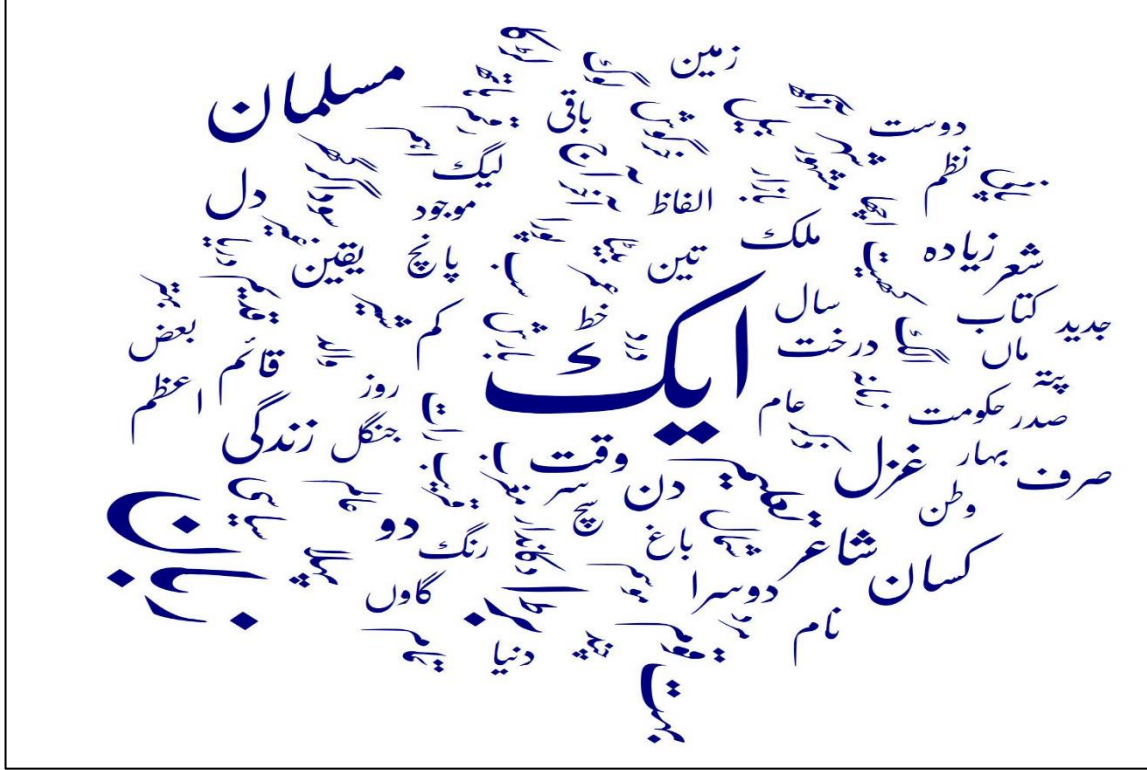
بازار (bāzār) kelimesi örnek cümlelerde dilbilgisel açıdan ise isim görevinde kullanılmıştır. Anlam bakımından alışveriş yapılan yeri ifade etmekte olup bir mekan adını (pazar) ifade etmektedir.

SONUÇ

Çalışmanın temelini oluşturan araştırma sorularına yanıt arayan analiz sonuçları aşağıda ayrıntılı bir şekilde sunulmaktadır. Belirtilen amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilen Urdu dili öğretiminde kullanılan materyallerin incelenmesi ve okuma metinlerindeki kelime sıklığı analizi sonucunda elde edilen veriler, çalışmanın hipotezini destekleyen bulgular ortaya koymuştur. Çalışmada, Urdu dilinin Türkiye’de öğretiminde kullanılan kitaplar; ders kitabı değerlendirme kriterlerine göre incelenmiş, kitapların *CEFR* kriterlerine uygunluğu tespit edilmiştir. İncelenen kitaplarda tespit edilen okuma metinlerindeki sıklık listeleri genel bir sıklık listesi haline dönüştürülmüştür. Urdu öğrencileri için, çalışmanın sonunda yer verilen sıklık listesinin biçimsel özelliği, kelimenin ilk harf sıralaması ile değil kelimenin okuma metinlerinde yer alan sıklığı ile oluşturulmuştur. Sıklık listelerinde yalnızca tekil isim ve sıfat kökenli kelimelere yer verilmiştir. Eşdizimli ya da çok sözcüklü birimler listeye dâhil edilmemiş; ülke isimleri, özel isimler ve kısaltmalar liste dışı tutulmuştur. Genel sıklık listesi, okuma metinlerinin yer aldığı toplam sekiz kitabın sıklık listesinde bulunan kelime havuzundan en sık kullanılan kelimedenden en aza doğru ilk yüz kelimeyi kapsamaktadır. Ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin sayısı ve metin uzunluklarının farklı olmasından dolayı kullanım sıklığı ön planda tutulmuştur. Genel sıklık listesinde yer alan yüz kelime, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnine göre düzeylendirilmemiş kelimelerin metinlerdeki kullanım sıklığına göre sıralanmıştır. Bu verilere göre, öğrencinin Urdu dili öğretim kitaplarında yer alan okuma metinlerinde en çok kullanılan kelimelere bir liste halinde ulaşabilmeleri en çok karşılaştıkları ve iletişimde en temel olan unsurlara odaklanabilmelerini sağlayacaktır.

Dil öğretimi kitaplarında kullanılan kelimeler, o dili kullanmak için kurulan cümleler için ihtiyaç duyulan kelimeleri içermesi bakımından önemlidir. Çalışmada, öğrencinin ilk etapta ihtiyaç duyacağı hedef kelime sıralamasına daha kolay ulaşması amaçlanmıştır. Derslerde kullanılan kitapların ve içerisinde okuma metinlerinin olduğu derlem sayesinde Urdu dilini yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin elinde kaynak bir materyal olacaktır. Türkçe hazırlanacak Urdu dili öğretim kitapları için yardımcı materyal olarak kullanılabilmesi öngörülmektedir. İncelenen kitaplarda yer alan metinlerde geçen kelimelerin daha önce sıklık çalışması yapılmamıştır. Oysa okuma metinlerinde sık kullanılan kelimelerin konuşma, yazma ve dinleme etkinliklerinde de kullanılması hedef dili öğrenme sürecini oldukça hızlandıran bir yöntemdir. Araştırma sonucunda oluşturulan yüz kelimelik listede en sık kullanılan yüz kelimenin yetmiş altısı çok **yaygın**, yirmi dört tanesi de **yaygın** kelimedir. Tespit edilen yüz kelime içinde az yaygın ya da nadir kelime bulunmamaktadır. Yüz kelime içindeki kelimeler, temalar arasında dengeli bir dağılıma sahiptir. Bir kelimenin, herhangi bir tema üzerinde yaygın olarak kullanımı gözlemlenmemiştir. Yüz kelimelik sıklık listesi üzerinde yapılan köken incelemesinde, kelimelerin farklı dillere dağılımı şu şekilde tespit edilmiştir: Arapça kökenli kırk iki kelime en büyük payı oluştururken, onu sırasıyla Farsça kökenli yirmi dokuz kelime, Urduca kökenli on beş kelime, Hintçe kökenli on iki kelime takip etmektedir. Listede ayrıca İngilizce ve Sanskritçe kökenli birer kelimeye rastlanmıştır. Bu bulgulara göre, Urduca sadece kendi özgün kimliğini taşımakla kalmayıp, aynı zamanda Arapça, Farsça, Hintçe, İngilizce ve Sanskritçe gibi dillerle olan çok katmanlı ve zengin etkileşim sergilemektedir. Ayrıca Urduca metinlerin anlaşılması ve analizi için çok dilli bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğu da söylenebilmektedir. Bu veriler göz önünde tutulduğunda; yüz kelimenin sıklık, yaygınlık, dağılım katsayılarına

bakıldığında öğretilmesi gereken öncelikli kelimeler arasında değerlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Şekil 3. Kelime Bulutu

Çalışmada kelime sıklık listesinin görsel olarak analiz edilmesi sonucunda bir kelime bulutu oluşturulmuştur. Kelime bulutunda yer alan kelimelerin sıklık düzeyi arttıkça daha büyük puntolarla belirtilmektedir. “Şema, çizim, zihin ve kavram haritalarının yanında metinsel ifadeleri analiz ederek sonucu görsel olarak sunan kelime bulutu araçları da çeşitli eğitsel amaçlar için çevrimiçi olarak kullanılmaktadır” (Erdoğan, 2022: 450). Kelime bulutunu oluştururken MAXQODA 24 adlı programdan yararlanılmıştır. Bu sayede okuyucuların, metinlerdeki sık kullanılan kelimeleri görsel olarak vurgulayarak önemli temaları ve kavramları daha hızlı bir şekilde görmeleri mümkün olabilir. Sıklık çalışmalarının sonuçlarını görselleştirerek veri analizini

kolaylaştırması yönüyle kelime bulutu dil öğretiminde önemli bir araç olarak kullanılmaktadır.

Çalışmanın bu bölümünde problem ve alt problemler doğrultusunda veriler değerlendirilmiş, bulgular bu çerçevede yorumlanmıştır. Apaydın'a göre, her dilde kimi sözcükler ötekilerden daha çok kullanılır. Sıklık dizgeleri; belli metinlere dayanılarak, bu metinlerde hangi sözcüklerin daha yüksek sayıda geçtiğinin saptanması yoluyla elde edilir. Alan uzmanları, sıklık sayımlarıyla elde edilen dizgelerde ilk sırayı alan 1000 sözcükle normal metinlerin %80'inden fazlasının anlaşılabilirliğini kaydederler. Yapılan kapsamlı araştırmalarda günlük yaşamda önemli yeri olan kavramların başka dillerde olduğu gibi Türkçede de ilk sıraları tuttuğu görülmektedir (Apaydın, 2010). Çalışmada elde edilen kelime sıklığı verileri, anket çalışması sonucunda okuma metinlerinin yer aldığı sekiz kitaptan elde edilmiştir. Kitaplardaki kelime sayılarının farklılığı metinlerin uzunluklarıyla ilgilidir. Sekiz kitapta toplam yüz yirmi sekiz okuma metni tespit edilmiş, bunların toplam kelime sayısı bin altı yüz altmış dokuz'dur. Bu kelimelerden dokuz yüz altısı isim soylu, yedi yüz altmış üçü kadar sıfat soylu kelimedir.

Toplam kelime sayılarına bağlı dağılımlar şu şekildedir:

- *Urdu Dili Yazım Kuralları* (Nuriye Bilik) : 6 metin 58 baş sözcük
- *Urduca El Kitabı* (Erkan Türkmen) : 26 metin 173 baş sözcük
- *Urdu Dili ve Grameri* (Durmuş Bulgur) : 27 metin 450 baş sözcük
- *First Step To Understanding Urdu Complete (Part 1-2)* : 19 metin 211 baş sözcük
- *Urdu Reading and Writing Course* (Diane Sherbeck-Michaela Bekaen) : 13 metin 75 baş sözcük

- *Let's Study Urdu* (Gopi Chand Narang) : 7 metin 104 baş sözcük
- *Introductory Urdu Volume-II* (C.M Naim) : 17 metin 533 baş sözcük
- *A.1.1 Qadam Urdu As a Foreign Language Course and Workbook* (Michaela Bekaen) : 13 metin 65 baş sözcük

Çalışmada Türkiye’de Urdu dili öğretiminde kullanılan yirmi iki dil öğretim kitabı tespit edilmiş, kitapların Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnine uygunlukları ile ilgili analiz yapılmıştır. İçerisinde okuma metni bulunan sekiz kitaptaki metinler taranmış ve sıklık listesi oluşturulmuştur. Her kitabın ayrı ayrı listesi çıkarılmış daha sonra tüm kitaplarda kullanılan listelerdeki ortak sıklık kelimelerinin bir sıklık listesi oluşturulmuştur. Bu genel dağılıma bakıldığında sekiz kitaptan yedisinde ilk sözcük “ایک” (bir) olarak tespit edilmiştir. Farklı dillerde yapılan kelime sıklığı çalışmalarına bakıldığında en çok kullanılan kelime genellikle sayı sıfatı “bir” olmuştur. Örneğin; *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı (A1-A2)*, *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 2 (B1)*, *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı 3 (B2-C1)* kitaplarında “bir” sıklık listesinde ilk sırada yer almaktadır (Arslan; Durukan, 2014). İlyas Göz’e ait *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü*’nde de “bir” sözcüğü sayısal sırada ilk sırada yer almaktadır (Göz, 2003). “Türkçe Ulusal Derlemi’nden hazırlanan ve Türkçenin en sık 5000 kelimesini içeren *Türkçe Sıklık Sözlüğü*nde yer alan en sık sözcüklerden ilk 60 kelimenin yer aldığı tabloda “bir” sözcüğü ilk sırada yer almaktadır” (Özcan; Dağ Tarcan; 2020; 77). “A1-A2 İstanbul Türkçe ders kitaplarının birleşiminde en sık kullanılan yirmi sözcük “ve, bir, ben, çok, ile, ne, var, gitmek, yapmak, bu, aşağı, o, yemek, ev, siz, sen, gelmek, olmak, gün, arkadaş” sözcükleridir” (Özdemirel; Dilidüzgün, 2018; 1746).

Çalışmada incelenen okuma metinlerinde sık kullanılan kelimeler günlük iletişimi sağlayan kelimeler olduğu gibi, aynı zamanda edebi kelimeleri de içermektedir.

Tespit edilen kelime sıklık listeleri incelendiğinde, basım tarihi olarak daha yeni olan Urdu dili öğretim kitaplarında İngilizce kelime kullanımı eski basım kitaplarına oranla göre daha fazladır.

Bu da geçmişten günümüze Urdu dilinde İngilizce kelime kullanımının arttığını göstermektedir. Bu nedenledir ki okuma metinlerinde İngilizce kelimelerin kullanımı ile öğrencinin metinde anlatılan konuyu bilinen kelimelerden çıkarması konuyu daha hızlı anlaşılır kılması mümkündür. “Vandewalle’ye göre, sıklık listelerinden yararlanarak sözcük öğretimine dilde en çok kullanılan sözcüklerden başlanmalıdır. Yapılan araştırmalar neticesinde en çok kullanılan 2000 sözcüğü bilen bir öğrencinin normal bir metindeki sözcüklerin yüzde 85’ini anladığı ispat edilmiştir” (Vandewalle, 1999:9).

Sıklık listelerinde görülen bir diğer konu; Türkçe hazırlanmış Urdu dili öğretim kitaplarında edebiyat ile ilgili metinlere yer verilmiş olmasıdır. Bu da Türkiye’de Urdu dilinin filoloji alanında öğretildiği, bu yüzden öğrencilere günlük yaşama dair konuları içeren metinler dışında; edebiyat, tarih, coğrafya vb. metinleri öğretmeye de önem verildiğini göstermektedir. Bunun yanında, bazı kelimeler ulusal kimlik, etnik kimlik, milliyetçilik ideolojisi, bağımsızlık mücadelesi, ulusal bütünlük, kolektif bellek veya grup aidiyeti gibi kavramları karşılamaktadır. Bu sözcüklerin %47’sinin dönemin sosyal durumu, %39’unun kültürel durumu, %14’ü iktisadi durumu yansıttığı belirlenmiştir.

Dil öğretiminde kelime sıklık çalışmaları, birçok farklı disiplin alanlarında kullanılmak üzere araştırmacıya önemli veriler sunar. Dil öğretimi; dil bilimi, edebiyat, psikoloji, halkbilim ve eğitim bilimleri gibi birbirinden farklı alanlardaki veri tespitleri çalışmaların sonucu için güvenilir bir dayanak olmaktadır. Kelime sıklığı çalışmaları, her alan için farklı açıdan kullanılarak veri oluşturulur. Kelime sıklığı çalışmaları dil öğretiminde dilin daha çabuk kavranabilmesi için öğrencilere başlangıç aşamasında

hangi kelimelerin daha çok gösterilmesi gerektiği konusunda bilgi vermektedir. Dilbilim açısından kelime sıklığı çalışmaları belirli periyotlarda yapılırsa dilin geçirdiği değişim gözlemlenebilir. Halkbilim çalışmalarında ise dilin kullanıcılarında yaşanan kültürel değişim ve gelişim belirlenebilmektedir. Bununla birlikte bir dilin temel söz varlığı hazinesinin tespit edilip ayrıntılı veriye sahip olunması dildeki zenginliğin gözle görülür bir hale getirilmesi açısından çok önemlidir. Bunun gibi örneklerle pek çok alanda kelime sıklığı çalışmalarının faydaları sayılabilir. Öğreticiler; hazırlayacağı yeni kaynaklarda ve derslerde kullanmak üzere, materyal incelemesi ve sıklık sözlüğü belirleme çalışmamızdan faydalanabilir.

Kelime sıklığı çalışması sonucunda oluşturulan sıklık listesi, Urdu dilini hali hazırda öğrenen ya da gelecekte öğrenecek olan öğrenciler için yardımcı bir materyal olarak kullanılabilecektir. Urdu dilinin yabancı dil olarak öğrenilmesi durumunda hazırlanacak materyallerde öğrenci kitlenin ön planda olması, hedef kitlenin Urdu dilini kullanırken anadil konuşucusundan farklı kelimelere daha sık ihtiyaç duyabilecekleri göz önünde bulundurulmalıdır. Bu süreçte öğretilecek kelimelerin seçimi öğreticiye göre değişkenlik gösterebilmektedir. Genel sıklık listesinde yer alan kelimelerin kullanım alanlarına bakıldığında kelimelerin yan anlam ya da mecaz anlamda kullanımlarına çok yer verilmediği söylenebilir. Öğrencilere yönelik yapılan anket sonucuna göre Urdu dili öğretiminde yeni metot ve materyal oluşturmanın gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Urdu dili öğretiminde dikkate alınacak okuma, konuşma, yazma ve dinleme becerilerine yönelik daha kapsamlı bir sıklık listesinin oluşturulması mümkün olabilir. Uzun süreli bellekte yer edinilmesi istenen kelimelerin aktarılmasına yardımcı olacak yöntemlerle birlikte, öğreticilerin dil öğretim yöntemlerini geliştirmeye yönelik etkinliklere yer vermelerinin önemi ortaya çıkmaktadır. Çalışma, yabancı dil olarak Urdu dili öğretiminde kullanılan materyallerin

dört temel beceriye yönelik analizi ile Urdu dilini öğrenmek isteyen öğrencilere zengin bir malzeme sunmaktadır. Hedef dili öğrenecek öğrencilerin kelime hazinesi için genel bir görünüm elde edilmeye çalışılmış olup bundan sonraki çalışmalarda Urdu Dili ve Edebiyatı filoloji müfredatına uygun daha detaylı ve kapsamlı materyaller hazırlanması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

A Board of Authors, **A Very Useful Book For Foreigners Let Us Learn Urdu**, Malik Book Depot, Lahore.

Abdulhak, Mevlevi, **Ḳava'id-i Urdu**, Lahor: 7th Sky, 2012.

Ahmad, Nazir, **Urdu For Foreigners Foundational Stage Book One**, National Institute Of Modern Languages University of Islamabad, Islamabad, 1972.

Akhtar, Salim, **Urdu Zaban Ki Mukhtasar Tareen Tareekh**, Educational Publishing House, Delhi, 2003.

Aksan, Doğan, **Türkçenin Sözvarlığı Türkçenin Sözcükbilimiyle İlgili Gözlemler; Saptamalar**, Ankara: Engin Yayınevi, 1996.

Aksan, Doğan, **Türkçenin Sözvarlığı**, Ankara: Engin Yayınevi, 2004.

Anthony, Laurence, **AntConc: A Learner and Classroom Friendly, Multi-Platform Corpus Analysis Toolkit**, Proceedings of IWLeL: An Interactive Workshop on Language e-Learning, 7-13, 2004.

Apaydın, Nazmiye, **6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2010.

Arslan, Nazmi, Durukan, Erhan, **Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Söz Varlığı Unsurlarının İncelenmesi**, International Journal Of Language Academy, 2(4), 247-265, 2014.

Arslan, Mustafa, Adem, Ergin., **Yabancılar Türkçe Öğretiminde Görsel Ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı**, Dil Dergisi, Sayı:147, 2010.

Asani, Ali S, Hyder, Syed Akbar., **Let's Study Urdu An Introductory Course, USA:**
Yale University Press, 2008.

Aytan, Talat, Göksel, Ayşegül., Günaydın, Yusuf., **2020 Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni'nde (CEFR) Dinleme Becerisi: Ölçekler ve Kazanımlar**, Tarih Okulu Dergisi, Sayı: 51, 1192-1220, 2021.

Baldegger, Markus, Müller Martin., Schneider Günther., **Kontaktschwelle Deutsch als Fremdsprache**, Langenscheidt, Berlin, 1980.

Barın, Erol, **Yabancılar Türkçenin Öğretiminde Temel Söz Varlığının Önemi. TÜBAR, XIII**, 311-317, 2003.

Barker, Muhammad Abd-al Rahman. Et al, **A Course In Urdu, İbtidā'ī Urdu**, Volume One, Montreal Quebec, Canada: Institute Of Islamic Studies McGill University, 1967.

Barker, Muhammad Abd-al Rahman, **A Course In Urdu, İbtidā'ī Urdu**, VolumeTwo, Ithaca, New York: Spoken Language Services, 1976.

Baş, Bayram., Karadağ, Özay, **Söz Varlığı Üzerine Yurt Dışında ve Türkiye'de Yapılan Temel Araştırmalar**, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 193, 81-105, 2012.

Başaran, Bora, **Measuring Word Frequency in Language Teaching Textbooks using LexiTürk**.International Online Journal of Education and Teaching (IOJET), 9(1), 571-583.

Baştuğ, Muhammet, Keskin Kağan., Şimşek İrfan., **Sesli ve Sessiz Okumada Göz Hareketleri: Bir Göz İzleme (Eye Tracking) Çalışması**, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Nisan 2019, 20 (Özel Sayı), 327-337, 2019.

Baştürk, Şükrü, Kılıç Zeynep, **Yedi İklim Türkçe A1 Kitabı İle Sejong Hangugo Korece 1a-1b Kitaplarının Tema Ve Kelimeler Açısından Karşılaştırılması**, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: 33 Sayı: 3 Yıl: 2020 Sayfa: 802-838, 2020.

Batıman, Burhaneddin, **Filoloji İlminin Tarihine Genel Bir Bakış**, Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi, Sayı 1, 33-60, 1954.

Bekaan, Michaela, **A1.1 Qadam Urdu As A Foreign Language Course And Workbook**, Zubaan Professional Language Training & Services, Karaçi, 2022.

Bekaan, Michaela, **A1.2 Qadam Urdu As A Foreign Language Course And Workbook**, Zubaan Professional Language Training & Services, Karaçi, 2022.

Belooch, Suhail Abbas, **Bunyadi Urdu Kava'id**, İslamabad: İdara-i Faruqi Koumi Zuban (National Language Promotion Department), 2018.

Bhatia, Tej K., Koul Ashok, **Colloquial Urdu The Complete Course ForBeginners**, Londonand New York, 2003.

Bilginer, Onan, **Söz Varlığı Terminolojisi Üzerine Bir Analiz Çalışması**, Milli Eğitim, Bahar/2016, Sayı 210, 2016.

Bilik, Nuriye., Özenç Nuray, **Urdu Dili Grameri**, İstanbul: LiteraTürk, 2007.

Bilik, Nuriye., Özenç Nuray, **Urdu Dili Konuşma Klavuzu**, İstanbul: LiteraTürk, 2007.

Bilik, Nuriye, **Urdu Dili Yazım Kuralları**, İstanbul: LiteraTürk, 2008.

Bulgur, Durmuş, **Urdu Dili ve Grameri**, Genişletilmiş 2. Basım, İstanbul, 2019.

Butt, Miriam Jessica, **The Structure Of Complex Predicates In Urdu**, A Dissertation Submitted To The Department Of Linguistics And The Committee On Graduate Studies Of Stanford University In Partial Fulfillment Of The Requirements For The Degree Of Doctor Of Philosophy, 1993.

Butt, Mariam, **Hindi –Urdu Infinitives as NPs**, *South Asian Language Review: Special Issue on Studies in Hindi-Urdu*, Vol. III. No.1. January, s.51–72, 1993.

Bütün, Mesut., Demir, Selçuk Beşir, **Nitel Araştırma Yöntemleri, Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni John W. Creswell**, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2013.

Büyüköztürk, Şener., Kılıç Çakmak, Ebru., Akgün, Özcan Erkan., Karadeniz, Şirin., Demirel, Funda, **Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Pegem Akademi, Ankara, 2008.

Carney, R., Levin, J. R. **Pictorial illustrations still improve students learning from text**. *Educational Psychology Review*, 14(1), 5-26, 2002.

Chand Narang, Gopi, **Let's Learn Urdu Beginners Manual For Urdu Script**, National Council For Promotion Of Urdu Language, 2009.

Chand Narang, Gopi, **Let's Study Urdu An Introductory Course**, Yale University National Council For Promotion Of Urdu Language, 2008.

Chase Alexandria, RATHFOOT, **The Word Frequency Effect in English Second Language Students: An Eye Movement Monitoring Study**, Senior Theses, 293, 2019.

Choudhri, Mohammed Naim, **Introductory Urdu Volume I**, South Asia Language-Area Center University Of Chicago, Chicago, 1999.

Choudhri, Mohammed Naim, **Introductory Urdu Volume II**, South Asia Language-Area Center University Of Chicago, Chicago, 1999.

Codhiri, Farooq, **Urdu Aamoz**, Islamabad: National Book Foundation, 2019.

Council of Europe, **Common European Framework Of Reference For Languages: Learning, Teaching, Assessment**, 2020.

Cunningsworth, Alan, **Choosing Your Coursebook**. Oxford: Macmillan, 1995.

Çanga, Derem, **Word Frequencies in the Written Texts of Learners of Turkish as a Foreign Language at CEFR Level A**, Çankaya University *CUJHSS* (ISSN 1309-6761), December 2022, 16/2:228-261, 2022.

Çelik, Nilgün., Başutku, Serdar, **2018 (CEFR) Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Yeni Açıklamalar Metninde Okuma Becerisine Yönelik İncelemeler**. Aydın Tömer Dil Dergisi, 5(1), 91-118, 2020.

Çelik, Serkan, **Eğitim Özel Derlemine Ait Söylem Çözümlemeleri**, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 13-2, 211-230, 2012.

Çeltik, Hasan, **Ortaöğretim Kurumlarında Okutulmakta Olan Almanca Ders Kitaplarının İletişimsel Yeti Bağlamında İncelenmesi**, Alman Dili Ve Kültürü Araştırmaları Dergisi Cilt: 3, Sayı: 6, Kış 2021.

Çepni, Salih, **Proje, Tez ve Araştırma Makalelerinin Kavramsal ve Kuramsal Çerçevesi Nasıl Yapılandırılmalı?**, Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi, 4(3), 203-216, 2021.

Çubukçu, Feryal., Turan, Serkan, **Dil Öğretiminde Sözcüksel Yaklaşım ve Türkçede Eşdizimli Sözcüklere Altulamsal Bir Bakış**. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7(3), s.486-507, 2019.

Dean, Nathaniel, **Conversational Urdu Vol:1**, Rawalpindi.

Dean, Nathaniel, **Conversational Urdu Part-II**, Rawalpindi.

Dede, Yüksel., Demir, Selçuk Beşir, **John W. Creswell, Vicki L. Plano Clark Karma Yöntem Araştırmaları Tasarımı ve Yürütülmesi**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2018.

Demir, Selçuk Beşir, **John W. Creswell Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları**, Eğiten Kitap Yayıncılık, Ankara, 2017.

Demirel, İbrahim Fatih., Fakazlı, Özlem, **A CEFR-Based Comparison of English and Turkish Language Teaching Course Books in Terms of Speaking and Writing Skills**, Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 14 (2), 167-185, Nisan 2021.

Demirel, Özcan, **Yabancı Dil Öğretimi: İlkeler, Yöntemler, Teknikler, Usem Yayınları**, Ankara, 1990.

Demirel, Özcan., Kıroğlu, Kasım, **Ders Kitabı İncelemesi**, Pegem Akademi, Ankara, 2021.

Durmuş, Mustafa, **Yabancılar Türkçe Öğretimi**, Grafiker Yayınları, Ankara, 2013.

Durmuş, Mustafa., Okur, Alparslan, **Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı**, Grafiker Yayınları, Ankara, 2018.

Erbay, Fatih, **Senglâh'ın Tematik Sözlüğü (İsimler)**, SUTAD, Ağustos 2020; (49): 563-565, 2020.

Erdoğdu, Fatih, **Çevrimiçi Çizim, Şema ve Kelime Bulutu Araçları**, Öğretim Teknolojilerinde Web Araçları Uygulamalar, Araştırmalar ve Eğilimler, Pegem Akademi Yayınları, 447-488, Ankara, 2022.

Erol, Hasan Fehmi, **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Seviyede Kelime Edinimi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.

Eşref, Ahmet Bahtiyar., Soydan, Celal, **Urduca-Türkçe Türkçe-Urduca Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2022.

Everett, S. Lee, **A Theory of Migration**, Demography, Vol. 3, No. 1, 47-57, 1966.

Ferozsans Editorial Team, **Rangeen Feroz-ul Lughat Urdu Jadeed**, Lahore, 2007.

Genç, Ayten., Ünver, Şerife, **Türkiye’de Geçmişten Günümüze Almanca Öğretimi İçin Yazılan Ders Kitaplarındaki Metinlerin İncelenmesi**, Eğitim ve Bilim, Cilt 37, Sayı 163, S.70, 2012.

Göçer, Ali., Moğul, Selçuk, **Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış**, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer:798-810, 2011.

Göz, İlyas, **Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2003.

Göçen, Gökçen., Yalçın, Şeyma, **Türkçenin Sesi Yunus Emre (C1-C2) Okuma Kitabındaki Söz Varlığı Unsurları**, Journal of Sustainable Educational Studies, 144-160,2023.

Grauberg, Walter, **The Elements of Foreign Language Teaching**, Multilingual Matters, England, 1997.

Güneş, Firdevs, **Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller**, PEGEM, Ankara, 2013.

Güneş, Firdevs, **Ders Kitaplarının Özellikleri ve İncelenmesi**, SEAD, Ankara, 2022.

Güzel, Abdurrahman, **Söz Varlığını Tespit ve Geliştirme Çalıştayı**, Millî Eğitim Dergisi, Özel Sayı, 2015.

Hali, Khawaja Altaf Hussain, **Muqadama- e Sher o Shairi**, Lahor: Elhameed Publications, 2018.

Hill, Jimmie, **Revising priorities: From grammatical failure to collocational success. In M. Lewis (ed.), Teaching collocation: Further developments in the lexical approach** s.47-69 Hove: Language Teaching Publications, 2000.

İnal, Sevim.,Türkmen Gökçe, **Yabancılar Türkçe Öğretimi Etkinlik Kitabı A1**, Nobel Yayınları, Ankara, 2022.

İşcan, Adem, **Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler**, Editör: Abdullah Şahin, Ankara: PEGEM Akademi, 2018.

Larsen-Freeman, Diane, **Techniques and Principles in Language Teaching**, Oxford University Press, UK, 2003.

Karadağ, Özay, **İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma**, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), 2005.

Karim, Shahzad., Saeed, Abdul., Haq, Naushaba, **Second language acquisition research and materials development: Need to bridge the gap between theory and practice, Pakistan Journal of Humanities and Social Sciences**, Volume 9, Number 3, Pages 281–291, 2021.

Khan, Rasheed Hassan, **Urdu Imla**, Lahor: Seventh Sky Publication, 2020.

Kişmir, Aykut, **Türkçe ve Urdu Dili Arasındaki Tarihsel Etkileşim: Ünlemlerde Benzerlikler**, IV. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu, 1, s.87-90, 2017.

Kişmir, Aykut., Öcalmış, Elif., Siyilim Başarır, Emel, **ترکی اور اردو زبانوں میں استعمال ہونے والے مشترکہ حروفِ رابطہ اور حروفِ فجائیہ پر ایک تحقیق**. Nüsha, Cilt 23, Sayı 57, 188-203, 2023.

Koul, Omkar N, **Modern Hindi Grammar**, USA: Dunwoody Press, 2008.

Köksal, Onur, **Yabancı Dil Öğretimi ve Kültür**, Pegem Akademi, Ankara, 2020.

Küçükahmet, Leyla, **Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Klavuzu**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2011.

Lewis, Michael, **Implementing The Lexical Approach: Putting Theory into Practice. Hove:** Language Teaching Publications, 1997.

Malik, Fateh Muhammad, **Urdu Zubaan, Hamari Pehchaan**, Lahor: Sang-e Meel Publications, 2018.

Malik, Muhammad Saleem, **Urdu Zubaan Main Kitab**, Lahor: Punjab University Press, 2007.

Matthews, David., Dalvi Mohamed Kasim, **Teach Yourself, Complete Urdu**, London, 2014.

Maulana, Ebrahim Muhammed, **Learning Urdu**, Karaçi, 2022.

McGrath, Ian, **Materials Evaluation And Design For Language Teaching**, Edingburgh University, Edinburgh, 2002.

McDonough, Jo., Shaw, Cristopher, **Materials And Methods In ELT: A Teacher's Guide**, Blackwell, 1993.

Memiş, Muhammet Raşit., Erdem, Mehmet Dursun, **Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler**, Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish, 209-318, 2013.

Mohamed, Hashim, **First Steps To Understanding Urdu Complete (Part1-2)**, Zamzam Publishers, Karaçi, 2020.

Naseer, Asma., Shakeel, Tanzeela., Arshad, Kinza., Ather, Zeenia, **Analysis of Corpus Development for Urdu Language**, 1-5. 10.1109/ICIC53490.2021.9693048, 2021.

Naseer, Seyyid Shehzad, **Urdu Zuban Ki İbtida aur İrtika**, Urdu Mehfil, Gucranvala, Şubat 2013.

Nelson, Katherine, **Developmental Narratives of the Experiencing Child**, Society For Research In Child Development, 2010.

Nicolay, Anne Catherine., Poncelet Martine, **Cognitive Advantage in Children Enrolled in a Second-Language Immersion Elementary School Program For Three Years**, Journal of Experimental Child Psychology, Volume 115, Issue, 655-671 2013.

Onan, Bilginer, **Söz Varlığı Terminolojisi Üzerine Bir Analiz Çalışması**, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 210, 2016.

Ölker, Gökhan, **Sözlük Türleri Ve Kelime Sıklığı Sözlüğü Üzerine**, Dil Araştırmaları (9), 45-60, 2011.

Özcan, Asuman Belen, **Doğu Kültüründe Anlatı Geleneği Urdu Nesri**, 2.Baskı, Ankara: HDY Yayınları, 2012.

Özcan, Emrah., Tarcan Dağ, Özlem, **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinde Yer Alan Sözcüklerin Sıklık Görünümleri**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11/2, 72-80, 2020.

Özcan, Hasan, **Nitel Araştırmacılar İçin Temel Beceri John W. Creswell**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2019.

Özdemirel, Akif Yavuz., Dilidüzgün, Şükran, **Yabancı Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Ders Kitaplarındaki Sözcüklerin Kullanım Sıklığı Bağlamında Değerlendirilmesi**, OPUS Toplum Araştırmaları Dergisi, Aralık, 2018.

Özenici, Salih, **İşleyen Belleğin Okuma Anlama Sürecindeki Rolü ve İşlevi**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22, 2009.

Özkan, Bülent, **Türkiye Türkçesinde Belirteçlerle Fiillerin Birlikte Kullanılması ve Eş Dizimlilikleri -Derlem Temelli Bir Uygulama**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.

- Parekh, Rouf, **Lisaniyat Kay Bunyadi Mubahis**, Karaçi: City Book Point, 2021.
- Parlak, Betül, **Umberto Eco Tez Nasıl Yazılır?**, Can Sanat Yayınları, İstanbul, 2020.
- Pien, Joshua H., Farooqi Fauzia, **Beginning Urdu A Complete Urdu**, USA, 2011.
- Rahman, Aziz-ur, **Teach Yourself Urdu in TwoMonths**, New Delhi, India, 1995.
- Ranjan, Rajiv, **Basic Urdu**, Michigan State University Libraries East Lansing.
- Richards, Jack Croft, **The Role Of Textbooks İn A Language Program**, Via Academia 1-6, 2001.
- Richards, Jack Croft., Rodgers Theodore S, **Approaches and Methods in Language Teaching**, Cambridge University Press, USA, 2002.
- Richards, Jack Croft., Schmidt, Richard, **Longman Dictionary of Language Teaching & Applied Linguistics**, Longman, 2002.
- Saussure, De Ferdinand, **Genel Dilbilim Dersleri: Multilingual** (Çev.: Berke Vardar), İstanbul, 1998.
- Schmidt, Ruth Laila, **Urdu: An Essential Grammar**, London: Routledge, 2008.
- Scott, Mike, **Oxford WordSmith Toolsversion 4.0**, Oxford University Press, 2007.
- Sherbeck, Diane., Bekaam, Michaela., **Urdu Reading And Writing Course A Workbook For Non-Native Speakers**, Zubaan Professional Language Training & Services, Karaçi, 2022.
- Siegel, Linda, **Working Memory and Reading: A life Span Perspective**. International Journal of Behavioral Development, 17 (1), 109-124, 1994.

Sing, Virendra., Kumar, Ashok, **Ibtidā'ı Urdu**, USA: Center for South Asia University of Wisconsin-Madison, 2005.

Soydan, Celal, **Urdu Dilinde Akrabalık Terimleri ve Müslüman Hint Toplumunda Aile Yapısı**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi 43, 1, 43-56, 2003.

Toker, Halil, **Urdu Ka Mustaqbil**, Haji Hanif Printers, Lahore, 2015.

Türkmen, Erkan, **Urduca El Kitabı**, Esra Yayınları, 1992.

Vandewalle, Johan, **Pratik Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Bazı Sorunlar ve Çözümleri**, A.Ü TÖMER Dil Dergisi, sayı 82, s.9, Ank. 1999.

Yıldırım, Ali., Şimşek, Hasan, **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018.

Yolcu, Mehmet, **Yabancı Dil Öğrenimi**, Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi II, Sayı: 3, 2002.

Yolcu, Mehmet, **Dil: İşlevi, Çeşitleri Ve Alanları Bağlamında Kavramsal Bir İnceleme** Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi II (2002), Sayı: 4, 67, 2002.

Zaidi, Shamshad, **Urdu Zuban Ka Lisaniyatı Tacziya**, Karaçi: City Book Point, 2019.

Zakaria, Khawaca Muhammad, **Tarikh-i Adabiyat-ı Urdu**, Lahor: Punjaab University Press, 2021.

Zhang, Hongmei, **A Study on Implication of Prototype Theory in English Vocabulary Teaching**, Journal of Language Teaching and Research, 8 (1): 133-137, 2017.

Zeyrek, Selin, **Dil-Kültür İlişkisi Doğrultusunda Yabancı Dil Öğretimi**, Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi, 3 (2), 165-186, 2020.

Zulfikar, Gulam Hussain., Uzun, Zeynep, **Turki ke Zari'ah Urdu Sikhiye**, Islamabad: Muktedir-a Koumi Zuban, 1990.

Wilkins, David Arthur, **Linguistics in Language Teaching**, Cambridge: MFT Press, 1972.

EK-1 ANKET FORMU

8.11.2024 22:04

URDU DİLİNİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN MATERYALLERİN İNCELENMESİ VE SÖZ VARLIĞI ÇALIŞMASI

URDU DİLİNİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN MATERYALLERİN İNCELENMESİ VE SÖZ VARLIĞI ÇALIŞMASI

Bu çalışmanın amacı; yabancı dil olarak Urdu dili öğretiminde kullanılan kaynakların belirlenmesi ve belirlenen kaynakların Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı kapsamında (CEFR), ünite, tema, dil becerileri, ölçme değerlendirme, dil-anlatım, yazım-noktalama ve kültürel açıdan analiz etmek ve durum tespiti yapmaktır. Bununla birlikte, CEFR'a uygun olan bir kaynak için söz varlığı çalışması yapılması planlanmaktadır. Formdaki maddelere verilecek cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacı tarafından değerlendirilecektir. Elde edilen veriler doktora tezinde kullanılacaktır. Çalışmaya gösterdiğiniz ilgi ve destekten dolayı teşekkür ederim. Çalışma ile ilgili sorularınız olur ise mail adresi ile iletişime geçebilirsiniz.
Öğr. Gör. Elif Öcalmış (Ankara Üniversitesi Urdu Dili ve Edebiyatı ABD)

1. Urdu dilini kaç yıldır öğretiyorsunuz?

5. Urdu dili öğretiminde hangi öğretim metotları kullanıyorsunuz?

6. Urdu dili öğretiminde öğrencilerin en iyi öğrenme yöntemi sizce hangisidir?

7. Urdu dili öğretimi için okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinden hangisine yönelik kaynağa ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz?

8. Yabancı dil olarak Urdu dili öğretimi alanında görüş ve önerileriniz varsa lütfen yazınız.

9. Urdu dilini kaç yıldır öğretiyorsunuz?

10. Urdu dili öğretiminde yeterli sayıda kaynak var mı?

11. Urdu dili öğretiminde hangi kaynakları kullanıyorsunuz?

12. Kullanılan kaynaklara ek olarak kendiniz materyal hazırlıyor musunuz?

13. Urdu dili öğretiminde hangi öğretim metotları kullanıyorsunuz?

14. Urdu dili öğretiminde öğrencilerin en iyi öğrenme yöntemi sizce hangisidir?

15. Urdu dili öğretimi için okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinden hangisine yönelik kaynağa ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz?

16. Yabancı dil olarak Urdu dili öğretimi alanında görüş ve önerileriniz varsa lütfen yazınız.

EK-2 ETİK KURUL KARARI

T.C
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : 85434274-050.04.04 / 1011529
Konu : Etik Kurul Kararı Hakkında

21.07.2023

Sayın Elif ÖCALMIŞ

İlgi: 07/07/2023 tarihli başvurunuz.

“Urdu Dilinin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Materyallerin İncelenmesi: A1 Seviyesinde Materyal Geliştirme” başlıklı teziniz ile ilgili olarak Ankara Üniversitesi Etik Kurulunun 17/07/2023 tarihli toplantısında alınan 16/171 sayılı kararın bir örneği ilişikte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

EKLER:
Karar Örneği (1 sayfa)

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : 17/07/2023
Toplantı Sayısı : 16
Karar Sayısı : 171

171- Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü, Öğr. Üyesi Prof. Dr. Asuman BELEN ÖZCAN'ın danışmanlığını yaptığı, doktora öğrencisi Elif ÖCALMIŞ'ın "Urdu Dilinin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Materyallerin İncelenmesi: A1 Seviyesinde Materyal Geliştirme" başlıklı teziniz ile ilgili 07/07/2023 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelendi.

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü, Öğr. Üyesi Prof. Dr. Asuman BELEN ÖZCAN'ın danışmanlığını yaptığı, doktora öğrencisi Elif ÖCALMIŞ'ın "Urdu Dilinin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Materyallerin İncelenmesi: A1 Seviyesinde Materyal Geliştirme" başlıklı teziniz ile ilgili araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ÖZET

Yükseköğretim kurumlarında yabancı dil öğretimi, yalnızca hedef dilin öğretilmesi ile sınırlı değildir. Filoloji alanında verilen eğitimin temelini o ülkenin dili, edebiyatı, tarihi, kültürü oluşturur. Ancak alan ile ilgili kaynakların okunabilmesi, sözlü bilgilerin anlaşılabilmesi için öncelikle hedef dili öğrenmek önemli bir husustur. Lisans düzeyinde, anadil dışında bir dilin dört temel beceri çerçevesinde öğretilmesine dikkat edilmektedir. Urdu dili Türkiye’de lisans düzeyinde üç üniversitede Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı ve Urdu Dili ve Edebiyatı Bölümü olarak eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu alanda yapılan lisansüstü tez çalışmaları ile ilgili alanyazın taramasında, genel olarak tercih edilen konuların Urdu edebiyatı ve Pakistan tarihi ile ilgili olduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, yalnızca Urdu dili öğretimine yönelik dört temel beceri çerçevesinde hazırlanmış Türkçe bir kaynak kitap bulunmamaktadır. Çalışmamızda, Urdu dili öğreticilerinin kullandığı kaynaklar tespit edilmiş, detaylı bir şekilde biçimsel ve içerik açısından incelenmiştir. Öğreticilere yönelik yapılan anket çalışmasında Urdu dili öğretiminde en çok tercih edilen yirmi iki kitap ders materyali dört temel beceri esasına göre analiz edilmiş, içerisinde okuma metni yer alan sekiz kitaptaki okuma metinlerinin isim ve sıfatları kapsayan kelime sıklığı listesi oluşturulmuştur. Öğrencinin günlük hayatta daha fazla karşılaşabileceği ve günlük iletişim kurabilmesi için gerekli olan kelime listesinin oluşturulması, öğrencilerin hedef dili anlama sürecini kolaylaştırması açısından yardımcı kaynak görevi göreceği düşünülmektedir. Bunun yanında, çalışmamızda yer alan farklı kaynakların biçim ve içerik açısından analizi, gelecekte hazırlanacak Urdu dili öğretimi materyallerinin içeriklerini oluşturmada önemli bir yol haritası görevi görecektir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Öğretimi, Urdu Dili, Ders Kitabı, Kelime Sıklığı, CEFR

ABSTRACT

In higher education, the process of teaching foreign languages is not limited only to the teaching of a specific language. The core of philology education is closely tied to the respective country's language, culture, literature, and history. However, the basic knowledge of that language is necessary for reading and listening to the main written and unwritten sources of expertise. At the bachelor level, foreign language education is based on four primary skills: reading, listening, writing, and speaking. There are three Urdu Language and Literature Departments in Türkiye that provide education at the bachelor level. When research topics of the dissertations written in these programs are checked, it is possible to see that they are generally focused on Urdu literature and history. Besides, there is no written source mainly dealing with teaching the Urdu language with four primary skills in Turkish. In this study, twenty two textbooks used by Urdu language teachers were chosen for a detailed analysis of their shapes and contents. Those books came to the forefront as the most popular textbooks used by Urdu teachers based on a survey carried out during the research. Among them, eight books containing reading texts were chosen for word frequency analysis, which searched for names and adjectives in the texts. As a result of this analysis, a short list of the most used words will be prepared. This list, including the most used words for daily life, is expected to help students study Urdu and ease the learning process. Moreover, the detailed content analysis of the most used textbooks in this research will contribute to Urdu teaching by providing clues about efficient content. Thus, this research will provide a roadmap for both further study and preparation of teaching materials.

Keywords: Foreign Language Teaching, Urdu Language, Textbook, Word Frequency, CEFR